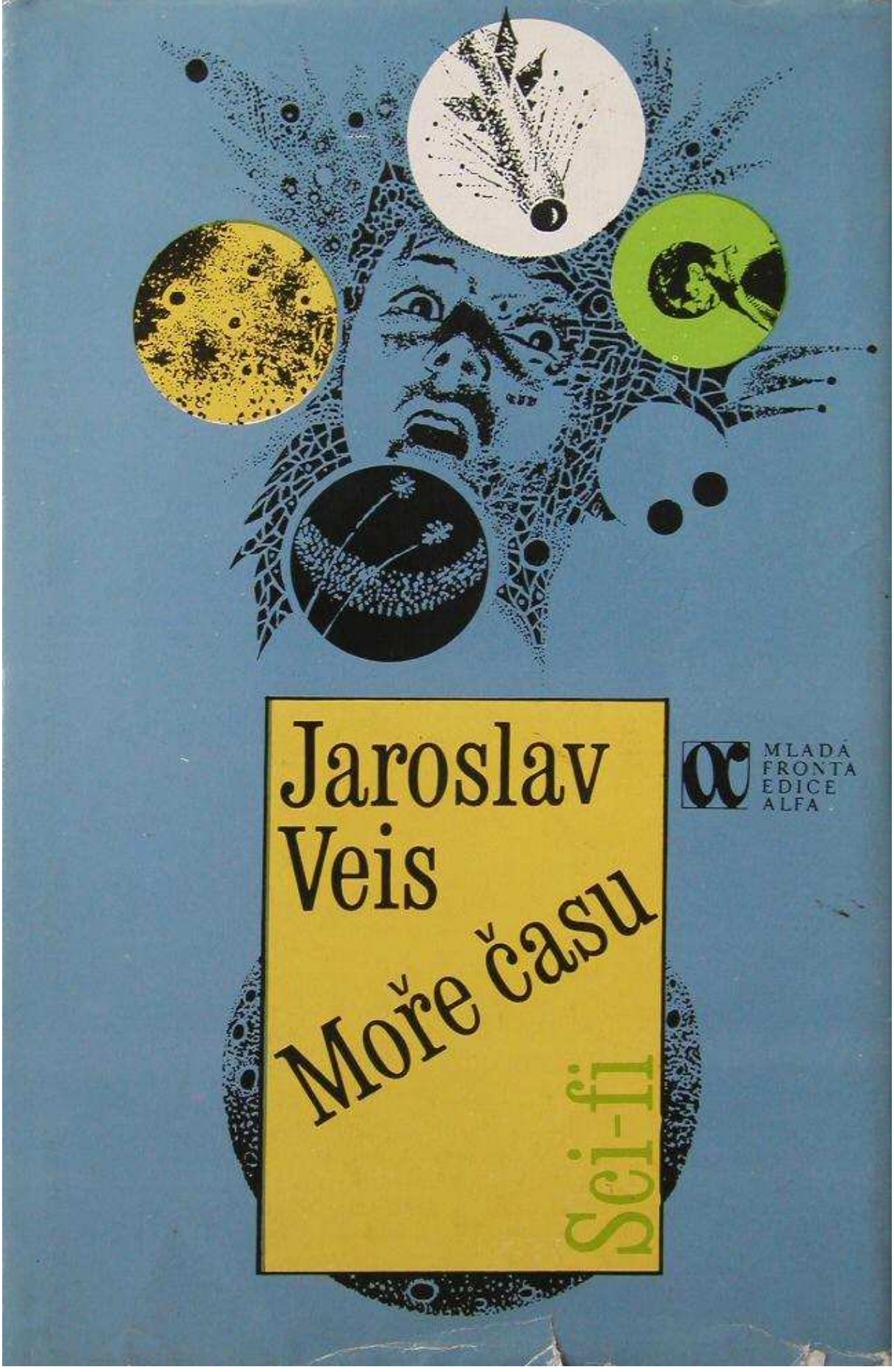

Jaroslav Veis

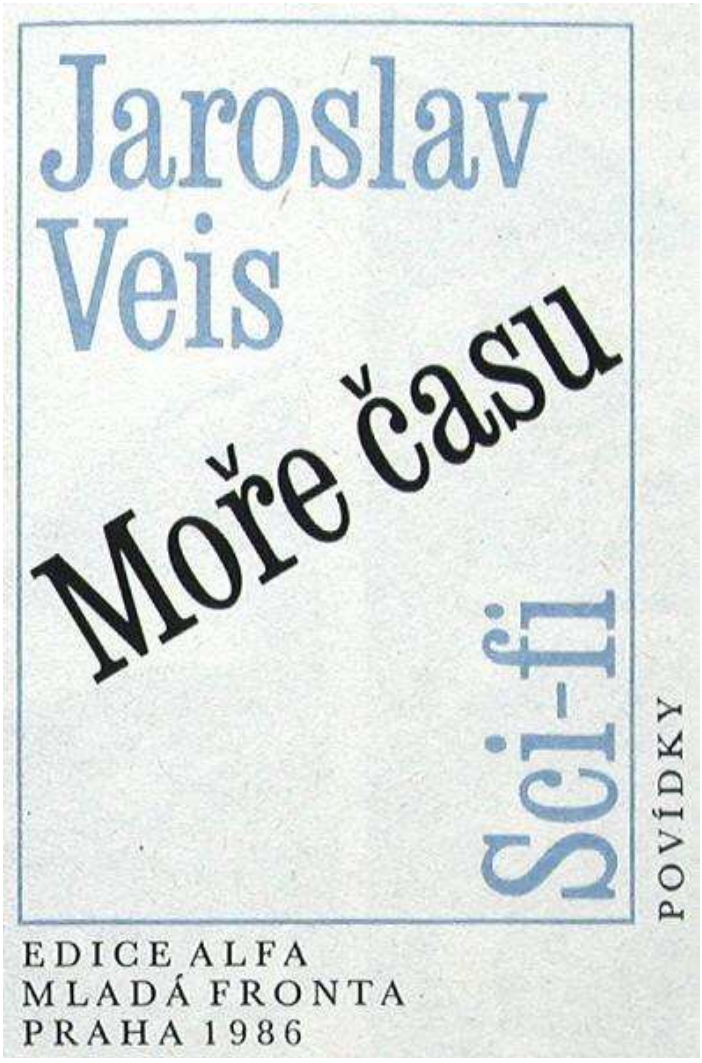
Moře času

Sci-fi

MLADÁ FRONTA
EDICE ALFA

JAROSLAV
VEIS

MOŘE
ČASU

EDICE ALFA
MLADÁ FRONTA
PRAHA 1986

© JAROSLAV VEIS, 1986
Illustration
© JIŘÍ SVOBODA, 1986

Vyvalily se vlny zdola,
roztáhnuly se v šírá kola;
a na topole podle skal
zelený mužík zatleskal.

KAREL JAROMÍR ERBEN

Jsou věci uvnitř i vně vesmíru,
které pochopí jen ten, kdo je nezažil.

FORCEFAM WHITE

…příroda má mnohem, mnohem větší fantazii než člověk. Oč pozoruhodnější na příklad je být připoután — polovina z nás přitom hlavou dolu — tajuplnou přitažlivostí k točící se kouli, jež visí ve vesmíru miliardy let, než spočívat na hřbetě slona podpíraného želvou plovoucí v bezedném moři.

RICHARD PHILLIPS FEYNMAN

VOSÍ HNÍZDO

/1/ „Měls chtít raději devítku,“ řekla Marta. Stála nad otevřeným kufrem plným dětských triček, krátkých i dlouhých kalhot a trenýrek a pokoušela se to všechno kus po kuse přemístit do dvou spodních regálů skříně vedle dveří. Dolní police patřily dětem, do prostřední rovnala Vladimírovy košile, spodky a ponožky srolované po párech k sobě, další polici určila pro sebe a nahoře skládala ručníky a koupací pláště.

„Vždyť je to vlastně to samý,“ řekl nepřesvědčivě Vladimír. „Devítka má jen vyšší strop.“

„Třeba tam není palanda. Takhle se kluci budou pořád hádat, kdo bude spát nahoře.“

„To mě nenapadlo,“ pokrčil Vladimír rameny. „Tak já tedy zajdu za chatařem.“

„Teď už to stejně nemá cenu,“ rezignovaně řekla Marta. „Už jsem vybalila věci. To tě mělo napadnout, hned jak ti tu osmičku dal. A když už mi s něčím chceš pomoct, tak se raději koukni dolů do umývárny, jestli jsou kluci hotoví.“

Opatrně, aby mu dřeváky nebouchaly o schody (a nikoho jejich klapotem nevylákal na chodbu), sestupoval Vladimír po strmém schodišti dolů ke dveřím do umývárny s panáčkem na dveřích. Uvnitř se svítilo, ale umývadla byla prázdná a vzadu ze sprch bylo slyšet šumění vody. Na lavici pod oknem ležely poházené červené trenýrky a puntíkatá trička.

Prošel umývárnou a zkusil otevřít dveře do sprch. Bylo zamčeno. Rázně na dveře zabouchal a zavolal: „Kdo vám dovolil se zamykat! Okamžitě skončete a honem se oblečte! Jak dlouho má na vás máma čekat!“

Šumění vody za dveřmi ztichlo, v zámku cvaklo a dveře se otevřely. Stál v nich asi čtyřicetiletý nahý muž s hrudí porostlou hustými černými chlupy a vousy na tvářích. Všude kolem něj se valila pára. „Prosím?“ řekl udiveně.

Vladimír zamžikal a ustoupil o krok zpátky. „Promiňte… myslel jsem, že tam uvnitř jsou kluci. Synové… tedy.“

Vousatý naháč zavrtěl hlavou. Uprostřed splihlých černých vlasů se mu blýskal palouček pleše. „Tady je jen —“ zarazil se v půli věty, „náš Petr. A já. Ale jestli myslíte ty dva špunty, co tu po sobě před chvílí cákali, tak ti už před chvílí někam odešli.“

„Promiňte“ ucouvl Vladimír ještě o krok a proti své vůli se lehce uklonil. „Já vás nechtěl vyrušit, opravdu jsem si myslel, že…“ Nedokončil větu, omluvně pokrčil rameny a zlehka rozhodil rukama. Trapné nedorozumění, mělo to znamenat.

Muž taky pokrčil rameny, jako že se nic nestalo, a zmizel ve sprše. „Kdo to byl?“ ozval se zevnitř klukovský hlas a pak se rozšuměla voda. Vladimír si uvědomil, že tentokrát zámek neklapl.

Kluky objevil v předsíňce, oddělené od chodby dvoukřídlými dřevěnými dveřmi. Obě postranní stěny místnůstky i venkovní dveře tvořily z poloviny skleněné tabule. Pod okny byly po obou stranách police s botami a jejich pach plnil vzduch. Radek s Tomášem klečeli na úzké lavici vedle jednoho z botníků a tiskli nosy na sklo. Byli v pyžamech a v rukou třímali kartáčky na zuby, Zírali nahoru na temnou noční oblohu s třpytícími se body hvězd.

„Ta, co se hejbe, je moje,“ říkal mladší Tomáš umíněně.

„Tak si ji nech,“ přezíravé odsekl Radek. „Stejně se nehejbe. A žádná družice to není.“

„Je. A je moje.“

Vladimír zůstal potichu stát ve dveřích a ramenem se opíral o papírovou ceduli s pečlivě vymalovaným nápisem *Všichni se přezouváme do domácí obuvi.*

Radek, jako kdyby ho někdo dloubl do boku, se najednou otočil a zahrál, že se tváří překvapeně. Tomáš ho věrně okopíroval.

„Ten Tomík je hloupej, tati,“ řekl Radek, „Tvrdí o všech hvězdách, že to jsou družice a že jsou jeho. A ani neví, že družice lítají kolem zeměkoule, takže se musí po obloze pohybovat. Že jo, tati?“

Vladimír si vybavil léto před čtvrtstoletím, stanový tábor, jasné noční nebe s pásem Mléčné dráhy, mihotavou jiskřičku sputniku dvě s lajkou na palubě. „Měla by se pohybovat,“ řekl.

„Tak vidíš, že to není družice,“ otočil se Radek na Tomáše.

Tomáš praštil staršího bratra otevřenou dlaní do zad. Zubní kartáček spadl na zem mezi boty. „Ty nejseš hodnej! Je to moje družice.“

„Geostacionární družice se zdánlivě nepohybuje,“ řekl někdo za Vladimírem. Otočil hlavu, stál tam střízlík s tlustými brýlemi a vlasy až na krk. Košili měl do půli rozepnutou a plandala mu přes kalhoty. „Ona se tedy také pohybuje, ale rychlost jejího pohybu či oběhu kolem Země je spočítána tak, aby odpovídala rychlosti zemské rotace a tudíž zdánlivě visela neustále nad týmž místem zemského povrchu. Z hlediska pozemského pozorovatele se taková družice ovsem jeví jako nepohyblivá. Chápete to?“

Vladimírovi nebylo docela jasné, zda otázka je určena jemu či klukům. Každopádně tvářit se tak přitrouble jako oni si dovolit nemohl.

„Pán má pravdu,“ řekl přísně, „Jestliže tam tedy Tomáš má družici, pak je geostacionární.“

„Já nechci gerosatinární!“

„Vladimíre!“ ozvalo se shora. „Kam jste se ztratili?“

Rychle se sehnul pro kartáček, popadl kluky za ruce a začal je strkat kolem střízlíka do chodby. „Už jdu!“ zvolal tlumeně.

Na schodech se tiše zeptal: „Vyčistili jste si zuby?“

„Jo,“ řekl Radek.

„Ne,“ řekl Tomáš.

„Přijďte do jídelny,“ řekl střízlík zdola a ruku už držel na dveřích od záchodu. „Vedoucí pořádá estrádní večer pro rekreanty.“

„Tak jdete už?“ ozývalo se shora.

„Už jdeme,“ hromově šeptal Vladimír. Martin křik mu šel na nervy. Jestli mu na ní něco někdy vadilo, tak to bylo právě tohle, nedostatek důstojné umírněnosti, říkal tomu. Zrovna když nestojí o to, aby si ho vůbec kdo všiml, musí řvát jak na lesy.

„Umyli si zuby?“ řvala seshora jak na lesy Marta.

„Jo,“ odpověděl šeptem přecházejícím v chrapot a postrčil kluky do schodů. Dupali jako koně.

„A může na nás ta družice spadnout, tati, když lítá akorát nad námi?“ chtěl vědět Radek. „A může přistát zrovna tady před chatou?“

„Já ji viděl. Já ji viděl, jak přistává,“ zalykal se Tomáš a pokoušel se vystupovat po dvou schodech najednou.

„Družice nepřistávají, shoří v atmosféře.“

„Pojďte mezi nás, inženýre!“ zakřičel zezdola chatař Vařecha. Vladimír se ohlédl. Vařecha stál pod schody, ruku na dřevěném ostění a dychtivě ho pozoroval. Přes bílou kuchařskou halenu a široké plátěné kalhoty s drobounkými černobílými kostkami měl dlouhou zástěru z hrubého červeného plátna, která trochu připomínala francouzského patrona vesnické hospůdky s docela dobrým místním vínem a domácí kuchyní. Alespoň takhle by si ho Vladimír podle přečtených detektivek s komisařem Maigretem představoval. Bílá lodička jako z karikatury amerického vojáka, kterou měl usazenou na kulaté mastné hlavě, ovšem umělecký dojem podstatně rušila. Jako celek Vařecha vypadal ze všeho nejvíc na sboristu z hudebního divadla v Karlíně.

„Musíme nejdřív uložit kluky, pane Vařecha,“ řekl Vladimír normálním, avšak důstojně tichým hlasem. „Potom se asi zajdeme podívat. Ale to víte, člověk je po tý cestě autem hrozně utahanej.“

„No á? Seznamovací večírek je povinnej,“ hlaholil Vařecha. „A frťan vám spraví náladu. Seberte paninku a šup dolů mezi nás. Přece nechcete, aby si o vás ostatní mysleli, že jste nějakej divnej!“

„To teda nechci, pane Vařecha,“ bránil se Vladimír hlasem rozpustilého pojídače knedlíků, „to si pište, že nechci. Já jsem jen unavenej.“

„Tak já vám stavím na kafe.“

„Jak je to s tou devítkou? Je volná?“ zeptala se Marta, ještě než stačil zavřít dveře od pokoje.

Zatvářil se rozhořčeně. „Před chvílí jsi tvrdila, že už máš všecko vybalený a že nemá cenu, abych to zkoušel měnit.“ Sklapl hubené tělo s dlouhýma nohama a vyzáblými pažemi na úzký gauč u okna a zahleděl se nejdřív na holou stěnu před sebou a potom do hnědožlutého kovralu. Tmavá skvrna pod nízkým nočním stolkem skoro stoprocentně pocházela od červeného vína. Odněkud zdaleka přiletěla matná vzpomínka na povinný zájezd na hory v prvním járu ekonomie a úspěšný pokus přefiknout jistou Danu Hrubešovou. Nebo se jmenovala jinak? Nebo to nebyl úspěšný pokus?

„Ty ze mě vážně už děláš blbce, Marto.“

Položila polštář, který právě povlékla, před sebe na druhý gauč a začala zapínat nitěné knoflíky. Moc práce jí to nedalo, na pět dírek tam zbyly po letech praní jen dva. Podnikové razítko v rohu polštáře mohlo už sloužit jako vzorová skvrna, kterou nelze vyčistit bez porušení podstaty látky.

„Co jsem měl dělat? Kdybych chtěl devítku, tak se vsadím, že bys určitě tvrdila, že osmička je lepší. A kromě toho, osmičku máme napsanou na poukaze.“

Marta mu hodila tenkou prošívanou deku a cíchu. „Můžeš mi místo toho žvanění alespoň trochu pomoct?“

„Co je to poukaz, tati?“ zeptal se Radek. Vyšplhali se s Tomášem nahoru na palandu a kupodivu klidně a bez rvaček si oba listovali Čtyřlístkem. Vladimír nikdy nedokázal pochopit, jak to, že právě tyhle debilní postavičky kresleného seriálu děti zajímají.

„Měli bysme zajít dolů,“ řekl. „Je tam seznamovací večírek a chatař mě zrovna teď zval. Ne že by se mi chtělo, ale možná, že bysme se měli mrknout. Kvůli lidem, přece jen tu s nima budeme muset tejden vycházet.“

„Co je to poukaz, tati?“ opakoval po svém starším bratrovi Tomáš.

‚Já se teď s nikým seznamovat nechci,“ řekla Marta. „Kdybysme přijeli včas, tak proč ne. Ale kvůli tobě jsme jeli dobře o dvě hodiny dýl a ještě k tomu vyjížděli až v poledne místo ráno. Sbaleno bylo včas.“

„Copak já můžu za to, že mi teče fridex? Nejsem automechanik ani instalatér, tak co.“ Obrátil se k palandě. „Poukaz je takový papír, na kterém je napsáno, že sem smíme jet a bydlet tu,“ vysvětlil spisovně. „Ráno, jestli na to nezapomenu, vám ho ukážu.“

„Jako že smíme bydlet tady v tom pokoji? Jó, tati?“

„Já jsem vážně hrozně utahaná. Pochop to, jet v takovým horku půl dne, pořád se starat o kluky a rovnat je… A nemám ani udělaný vlasy a nic.“

„Poukaz je tady v tom pokoji, tati?“ vyslýchal dál Radek.

„Myslel jsem zajít tam jen na chvíli. Jen tak, ze zdvořilosti. Bylo by to slušný, uznej sama.“

„Já se z těch kluků snad zblázním. Když táta řek, že vám poukaz ukáže až ráno, tak to znamená ráno a ne teď. Vůbec nevíš, co to znamená, být s nima večer co večer. Umyli si zuby?“

„Jo,“ řekl Vladimír.

„Ne,“ řekl Radek.

„Jó, jó.“ horlivě kýval hlavou, div mu neupadla, Tomáš a poulil oči, jako kdyby si je spletl se zuby.

Marta ztěžka a unaveně dosedla na gauč a začala zapínat další polštář. V matném světle slabé žárovky vypadala stejně sepraně jako erární ložní prádlo. Kudrlinky v hustých hnědých vlasech se jí slepily do prstenců, a když sklonila hlavu, trochu už povolující

kůže na krku vytvářela dojem tvořící se druhé brady. Růžové tričko s nápisem TOPS POPS přes prsa i bílé wranglerky vypadaly špinavě. Vlastně celá byla trochu povadlá, jako kdyby ji cesta rozpáleným autem připravila o všechnu svěžest a vzpřímenost. Připomínala petúnii, kterou někdo zapomněl týden zalívat a která ještě není uschlá, avšak kdo ví, zda se vzpamatuje. Ne, tak zlé to není, polekal se Vladimír. Třeba to dělá ta slabá žárovka, hned zítra zajede dolů do vsi a koupí novou. Za vlastní. Z téhle by bolely oči.

„Tak půjdeme dolů?“ řekl znovu.

Kluci nahoře na palandě začali pofňukávat.

„Já za tebou přijdu potom,“ vzdychla Marta. „Ale nechce se mi ani trochu.“

„Mně taky ne.“ Zvedl se, před zrcadlem vedle dveří si rukou přihladil krátké, trčící vlasy, lehce se plácl po pravé zadní kapse, jestli má peněženku, a podrbal se v rašícím světlém strništi na tvářích. Do konce prázdnin se nebudu holit, rozhodl se. „Tak já zatím jdu.“

„Paní nepřijde?“ zvolal chatař Vařecha do směsky starých rokenrolů, která řvala z magnetofonu. „To je chyba! Tady se bude tančit! Pořádáme soutěž o nejlepší pár!“

Vladimír dělal, že neslyší, a rozhlédl se po jídelně.

Byla jen o málo větší než obývací pokoj ve starém měšťanském dome. Podél tří stěn, obložených jako celé přízemí fošnami, které měly napodobovat trámy, stály stoly pokryté igelitovými ubrusy. Ve zbývající stěně byly dveře na chodbu a druhé s tabulkou KUCHYNĚ! VSTUP ZAKÁZÁN a mezi nimi se prsil barový pult, za kterým se rozvaloval Vařecha. Usmíval se stejně dychtivě jako předtím pod schody. Velká opereta by mu doopravdy slušela.

Lustr z paroží na stropě byl zhasnutý, jídelnu osvětlovaly jen broučkovské lampičky z tepaného plechu a mléčného skla, které po dvou visely nad velkými zrcadly v rámech ze samorostů. Na třech stolech, sražených k sobě, kolem kterých se sedělo, plápolaly svíčky, usazené v dřevěných svícnech, pokrytých letitým a udržovaným nánosem vosku. Chyběli jen Rumcajs a klečící nahá krasavice, sletovaní z drátu.

Obrýlený střízlík v plandavé košili seděl ve vzdálenějším čele stolu, hrál si oběma rukama se skleničkou a s hlavou na stranu cosi líčil dvojici žen: mladé blondýně v bílém tričku a hnědovlásce ve věku, kdy o sebe ženy začínají pečovat a dávají tak mužům příležitost obdivovat, čeho si dříve všímali jen letmo. Vedle se pohodlně rozvaloval na židli černovlasý vousáč ze sprch. Levou

rukou lehce a samozřejmě objímal kolem ramenou ženu, z níž Vladimír mohl zahlédnout jen dlouhé, lesklé černé vlasy, sahající zřejmě, když se postavila, až dolů na záda. Oba se smáli něčemu, co říkala štíhlounká dívka sedící proti nim, v přítmí v mihotavém světle svíčky krásně mladičká. Z lavice vedle ní se zrovna zvedal mladík s úzkým knírem a zřejmě zrovna umytými světlými vlasy. V čele na zástup u stolu shlížela stará šedovlasá paní, která vypadala, jako že k nikomu nepatří a usmívá se jen proto, že ve skutečnosti myslí na něco docela jiného.

„Tady máte to kafíčko," přistrčil chatař před Vladimíra, který se opřel loktem o barový pult, talířek s hrnkem vystydlé kávy. „K tomu něco na vzpružení, co?"

„Ke kafi?"

„Myslí panáka," naklonil se k Vladimírovi mladík s úzkým knírkem. „Pro mě ještě dva bechery," ukázal na prstech. Vařecha se otočil k polici s lahvemi. „Myslí, že by se slušelo, abyste objednal dva myslivce, víte? Jednoho pro sebe a druhýho pro něj. Tenhle typ já mám prokouknutej." Mladík se zasmál, vesele blýskl hnědýma očima, vzal skleničky, které chatař ohlušený clonou z Elvisova rokenrolu nalil, a vrátil se ke stolu.

„Co povídal?" zvědavě trhl Vařecha hlavou.

„Dal bych si panáka," pečlivě artikuloval Vladimír. „Nebo dva. Dva myslivce."

Počkat, až Vařecha naplní dvě skleničky a vyčkávavě obě postaví před něj. Potom jednu vzal, druhou lehce hřbetem ruky postrčil zpátky a zavadil o její okraj dnem první. „Na zdraví."

Chatař usrkl. „Díky, inženýre. Paninka nepřijde?"

Vladimír položil skleničku na pult a pokrčil rameny. „Říkala, že ano, ale je nějak utahaná. To víte, ta cesta — a to horko dneska… Heleďte, to jsem tu z podniku jen já sám?"

„Já přece taky," ocenil se chatař. „Ale jinak už nikdo, poslední tejden v srpnu už to bejvá vždycky směska. Půlka chalupy je prázdná."

„Já že tu nikoho neznám."

„Od toho je přece seznamovací večírek," zachechtal se chatař a lodička se mu svezla po mastném čele dozadu. Ukázalo se, že vlasy mu rostou jen kolem dokola hlavy. „A vůbec, k čemu by vám byli lidi, na který čumíte celej rok v práci! Na dovolený má bejt člověk v docela jiným prostředí než zbytek roku. No nemám pravdu?"

„Máte" upil Vladimír myslivce. „A máte taky sparty?"

„Taky mám. Akorát ta stará paní je matka Honzy Macovskýho z autoprovozu. U stolu budete sedět s tou pěknou paničkou, co se zrovna baví s Jelínkovejma. Má malou holku, tak aby děti byly pohromadě a zasvinily jen jeden stůl. No nemám pravdu? Je to učitelka. Na pomocný škole. Pomocná učitelka. Není to sranda?“

Ohromná, pomyslil si Vladimír, ale jenom upil a mlčel.

„Nebojte se, je to sice každej pes jiná ves, ale samý príma lidi“ řekl Vařecha. „Andrlovi jsou fajn, ty mladý taky. U mně totiž je vždycky dobrá parta. Víte, ono hrozně záleží na chataři. No nemám pravdu?“

„*Don't be cruel,*“ vemlouvavě prosil Elvis z magnetofonu.

„To se ví,“ řekl Vladimír, jak nejpřesvědčivěji to svedl. „Na chataři děsně záleží.“

/2/ Radek stál na ohlazených kamenných dlaždicích před vchodem do chaty. Paprsky slunce, které sem od rána dopadaly, stačily už kameny obstojně zahřát, i když vzduch byl ještě pořád příjemně chladný a tráva všude kolem plná studící rosy.

Kameny oddělovaly úzký pás trávníku s pruhem macešek uprostřed od veliké vyasfaltované plochy, na které parkovaly dvě škodovky a trabant. Vlevo stála plechová garáž s otevřenými vraty, z nichž trčela záď gazíku. Na druhé straně, kam zrovna směřoval dlouhý, pitvorný Radkův stín, se otevíralo široké údolí s klikatící se silnicí, loukami a kamennými hrázemi, ostrůvky keřů a osamělými hájky. Hluboko dole bylo vidět pár drobných domků vesnice, kde se včera táta ptal na cestu.

Radek poskočil a dvěma dlouhými kroky se přenesl na asfalt. Za šedočernou rovnou plochou parkoviště stráň znovu mírně stoupala nahoru. Začínal tu les, zprvu nízké keře a jen o pár metrů dál první vysoké smrky.

„Pojď vzít nákladáky a vozit s nima písek,“ ozval se Radkovi za zády Tomáš. Stál ve dveřích chaty a soukal si tričko do trenýrek.

„To se mi teda vůbec nechce.“

Radek přešel parkoviště, nahlédl postupně do kabin všech tří aut a vyskočil na tmavou vlhkou kládu, pohozenou v trávě.

„Vsaď se, že ji přejdu na druhý konec.“

Rozpažil a pomalu začal klást jednu tenisku před druhou. Po čtyřech krocích zakolísal a sklouzl do mokré trávy.

„Neplatí. Znova.“

Tomáš neodpovídal. Radek se rozhlédl, ale dveře už byly prázdné. Zkusil kládu přejít podruhé, bez diváka a taky bez úspěchu.

„To já klidně přejdu se zavřenýma očima a pozpátku," řekla holka v modrých holčičích trenýrkách a v bílém tričku s nápisem KENYA a lvem na prsou. „A kolikrát budu chtít."

„Já taky," řekl Radek. „Tak se dívej." Než to dořekl, znovu sklouzl a tentokrát dosedl do trávy.

Holka se rozesmála, „Neumí, neumí," začala prozpěvovat.

„Tak to předveď sama," naštval se Radek. „Uvidí se, že kecáš."

„Ale, mně se teď nechce," řekla holka. Při snídani seděla u dlouhého stolu vedle nich a nechtěla dopít kakao. Její máma jí říkala Aličko. Takhle by se teda jmenovat nechtěl.

„Do který chodíš?" zeptal se Radek. „Já teď jdu do druhý."

„To já vím," řekla Alena. „Tvoje máma to povídala mojí. A já to slyšela."

„Do který chodíš?"

„Nepovím. A taky vím, že se jmenuješ Radek."

„No bože. Ty zase Alena."

„Stejně to nepřejdeš."

„Přejdu," vyskočil Radek na kládu. „O co, že to přejdu?"

Rozpažil a s jazykem pevně skousnutým přebalancoval na druhý konec. „Tak vidíš. Vyhrál jsem."

„Jenže já se o nic nevsadila."

„Tak ukaž, že to přejdeš."

Alena si stoupla na jeden konec klády a lehce, jako kdyby se vznášela, kládu přeběhla.

„To je toho," protáhl Radek obličej. „Do který chodíš?"

„Do druhý. A moje máma je učitelka, heč."

„Na pomocný škole. Táta to povídal mámě. Pomocná učitelka, kiš — kiš," Začal strouhat mrkvičku. Ale sám cítil, že to není jaksi to pravé.

Holka se ušklíbla a zdvihla nos. „Heč a my máme bunkr. A nepustíme tě tam."

„Tvoje máma umí dělat bunkr?" Učitelka v bunkru, to tedy by něco bylo. Ale třeba učitelky z pomocné školy můžou.

„Ty jseš přece hloupej. S Petrem a s Martinem. Kluci už tam jsou a já teď jdu za nima."

Petr seděl s tátou a mámou kousek od nich. Byl o trochu větší, asi šel do třetí. A Martin byl tlouštík, který jídelnou jen prošel do kuchyně, protože pan chatař byl jeho strejda. Alespoň táta to říkal.

Alena se rozběhla mezi keře. Radek se vydal za ní. Ohlédla se a zůstala stát. „Jdi pryč. Neopovaž se mě stopovat. To je náš bunkr a ne tvůj.“

‚Jak to?“ rychle a trochu prosebně ze sebe vyrazil Radek. „Proč tam nemůžu?“

„Protože tam můžeme jenom my.“

„Ale my máme taky poukaz. A když máme poukaz, tak sem smíme. Táta to povídal.“

Argument Alenu zmátl. Ukazováky obou rukou zastrčila za dolní gumy modrých trenýrek a jako na znamení, že přemýšlí, s nimi zakroutila. Když byly gumy utažené, že ji to začínalo bolet, pronesla nedůvěřivě:

„S poukazem se může i do bunkru?“

„Nó,“ horlivě zakýval hlavou Radek. „Může.“

„Tak si ho přines. A my ti ho zkontrolujeme.“ Rozběhla se znovu do lesa.

Dohonil ji až mezi keři. „Tu máš. Jako,“ napřáhl před ni prázdnou dlaň, stejným způsobem, jako si s Tomášem hráli na obchod.

Neúčinkovalo to. Ani se nezastavila a běžela dál.

„Počkej! Počkej na mě!“

„Stůj nebo střelím! A ruce vzhůru!“ Mezi nízkými smrky se objevil Petr v pruhovaném námořnickém tričku, stejných červených trenýrkách, jako měl on, a v holínkách, ze kterých mu trčely hůlkovité nohy. Vzápětí se vedle něj postavil tlouštík Martin v černých teplákách. Oba drželi v rukou neuměle vyrobené luky s tětivami z papírových provázků. Luky byly napnuté a v tupém úhlu tětiv seděly tenké suché větve.

„Ruce vzhůru,“ opakoval pisklavě Martin. Nikdo nemusel vysvětlovat, kdo tu velí a kdo je ten druhý vzadu.

Radek zůstal stát, ale ruce nad hlavu nedal.

„Že nemůže do našeho bunkru,“ zapištěla Alena a přeběhla ke klukům. „Že na to žádnej poukaz neplatí?“

Petr se na něj díval přimhouřenýma očima a pak horlivě pronesl: „Jakej poukaz?“

„Dej ty pracky nahoru!“ vyštěkl Martin a hrozivě trhl lukem. Šíp mu vypadl na zem.

Radek přešlápl a podrbal se na zátylku. „Ten… poukaz. Táta ho má, abysme tu mohli bydlet.“

„Jenže to je náš bunkr a nesmí do něj ani tvůj táta,“ řekl Petr a znělo to jako konečné slovo. „Dej si čelem vzad.“

Radek stál dál na místě a rozpačitě těkal očima z jednoho na druhého. Bylo mu to hrozně líto. „Já bych chtěl," řekl prosebně.

Martin konečně znovu nasadil šíp a začal natahovat luk. „Čelem vzad a pochodem vchod," zapištěl. Ale potom, jako kdyby ho něco napadlo, vyhrkl: „Leda kdyby byl Bobík."

„Jakej Bobík?" chytil se okamžitě Radek.

„Bobík. Ze Čtyřlístku. My jsme Čtyřlístek a já jsem Fifinka," pronesla nikoli bez pýchy v hlase Alenka.

„Já bych chtěl bejt Myšpulín," vyhrkl Radek. „Protože je vynálezce."

„Myšpulín je Petr."

„Tak já budu Pinďa."

„Já budu Pinďa," vykřikl Martin. „A ty Bobík," Každému, kdo Martina viděl, musela být jeho taktika zcela jasná.

Radek se zakřenil a znovu se podrbal na zátylku. „Já nejsem tlustej, takže nemůžu bejt Bobík. A ty jsi mnohem tlustější než já. Takže jseš Bobík." Pokročil dopředu.

„To není pravda!" Martinovi se rozhořčením třásl hlas.

„Martin byl už včera Pinďa," rozsoudil je Petr. „Když chceš do Čtyřlístkovskýho bunkru, tak musíš bejt Bobík."

„Kdo pozdě chodí, sám sobě škodí," popěvovala Alena a tentokrát ona začala strouhat mrkvičku. „Kiš — kiš!"

„Fakt to nejde?"

„Ne!"

„Táhni k čertu, bledá tváří!" Martin už zase mířil lukem.

„Kiš - kiš!"

Otočil se. Nechtěl, aby viděli, že krčí nos a z očí se mu derou slzy.

„Radkůůů! Radkůůů!" Od chaty se ozýval Tomáš. „Pojď na píséék!"

„Stejně jste pitomečci!" zakřičel Radek a rozběhl se zpátky k chatě. Přeskočil kládu, zakličkoval mezi auťákama a na asfaltu nabral rychlost jako závodní motorka. Před pásem trávníku začal prudce brzdit, ale stejně se mu podařilo zastavit až těsně před maceškami.

Stará paní, která seděla pod slunečníkem u červeně natřeného zahradního stolku a četla si, zvedla hlavu a přísně se na něj podívala. Při snídani si povídala s takovým brejlatým pánem a s jeho manželkou, a když odnášel po jídle hrnky, zeptala se ho, jestli poslouchá maminku.

Provinile se na ni podíval. Stará paní zvedla ruku, zahrozila mu lehce nataženým ukazováčkem a usmála se. Potom těžce vstala, posunula skládací kovovou židli trochu dál od stolu, tak, aby měla hlavu ve stínu, a na natažená lýtka jí dopadalo slunce, a znovu sklonila hlavu nad knihu v modrém obalu. Bílé nohy jí trčely zpod tmavé sukně s drobnými kytičkami jako dvě petržele.

„Já něco mám, Radkůůů!“

Hlas přicházel od garáže. Otočil se, tři kroky vydržel jít, pak se ohlédl a prudce nabral závodní rychlost. Proletěl kolem otevřených šedivých vrat, trochu se smekl, když zatáčel dozadu za garáž a málem vrazil do Tomáše. Stál hned za garáží a v každé ruce držel jeden malý náklaďák. „Koukej Radku! To je parrráda lampión!“

Rovinka za garáží byla porostlá řídkou a vydupanou trávou. Po stranách obdélníkového plácku stály dvě rezaté volejbalové tyče s malými kolečky na vrcholcích. Místo sítě byl mezi nimi napjatý jen šedivý opršelý provázek. Na provázku, blíž ke vzdálenější tyči, se nadouvala veliká zelená koule.

Seděla na provaze naprosto jistě, jako provazochodec odpočívající po produkci. Byla veliká, mnohem větší, než jsou balóny, které prodávají na poutích, a přitom vypadala, že je stejně lehounká, že stačí jen fouknout a vznese se vzhůru.

Bez hnutí stáli a dívali se. I když na ni dopadalo prudké sluneční světlo, koule se neleskla, ale přesto zářila: vydávala zvláštní nazelenalý a pulsující jas. Když Radek trochu přimhouřil oči, rozeznal, že její povrch je pokrytý pavučinkovou sítí z pravidelných šestiúhelníků, podobných těm na včelích plástvích. I když si nebyl tak úplně jistý, řekl s přehledem staršího a zkušenějšího chlapa: „To není žádnej lampión! To je vosí hnízdo!“

/3/ Pivo. Pivo by bodlo, pomyslil si Vladimír a pomalu, opatrně se protáhl. Klín se má vyrážet klínem a na kocovinu je nejlepší ranní pivo, Jenomže pivo je dole v jídelně v lednici, a kdo ví jestli. Po té včerejší pijatice tam taky nemuselo žádné zůstat a Vařechu by teď těžko dostával do skladu pro láhev, když má vařit oběd. A i kdyby ho tam dostal, stálo by to tolik úsilí a ponižování, že by z toho hlava bolela ještě víc, než ho bolí teď.

Znovu se pomaloučku protáhl a potom zašmátral levačkou na zemi dole pod gaučem po cigaretách. Jediné, na co na kovralu narazil, byla ponožka, kterou si včera večer či přesněji dneska k ránu stáhl a dosud nestrčil do speciálního pytle na špinavé prádlo, druhá police shora vpravo, jak ho poučila pečlivá organizátorka a

strážkyně čistot a pořádku Marta. S odporem se zvedl na lokty a rozhlédl kolem sebe. Na okenním rámu ani na nočním stolku pod oknem krabička s cigaretami taky nebyla. Znaveně hekl a spustil hlavu dolů pod gauč. Neobjevil nic jiného než druhou ponožku a vzadu u stěny klubíčka prachu. Zato veškerá hmota těla se mu nějak přelila do poměrně nevelkého prostoru lebky a hrozila, že nejdřív rozmačká mozek a potom bolavou puklinou na temeni vyteče na zem. Zmučeně si zaúpěl, ale nepomohlo to.

Rozvážně hlavu uložil zpátky na gauč a zahleděl se do stropu. Cigarety nejspíš odnesla Marta s sebou dolů do jídelny nebo kde teď pokuřuje a vede řeči, z nichž by mu vstávaly hrůzou vlasy na hlavě. Asi se vytahuje na tu učitelku z Klánovic. Před pár lety to mohla byt docela pěkná holka z peďáku. Jenomže před pár lety. Před pár lety by se vůbec nezatěžoval uvažovat o tom, jaká která holka mohla nebo nemohla být kráska. Před pár lety takovou holku jednoduše sbalil a nebo se o to alespoň pokusil. A rozhodně ho tenkrát nikdy takhle nebolela hlava. Ne že by byl něco výjimečného, ale nějak ten život šel líp od ruky.

Kdyby se mu alespoň už začínalo dělat dobře. Myslivec, pivo, jedno za druhým, do dvou do rána, mohlo ho napadnout hned, jak to dopadne. Měl to udělat jako Marta a nikam nechodit, chvilku si číst, kliďánko a v pohodě a na všechny se vykašlat. Za týden už je neuvidí a může mu být úplně jedno, co si o něm kdo myslí. Nebo alespoň si měl hned, jak v noci přišel nahoru, vzít jeden dinyl a možná i acylpyrin, trochu to přece jenom pomáhá, i když to určitě neprospívá.

Dolů k snídani se ráno sotva doploužil a vydržel tam čtvrthodinu jen kvůli dětem a klidu v rodině. I když ten tak jako tak zrovna nezachránil, Marta mu rovnou v noci řekla, že z něj táhne kořalka a že si stejně už dávno o něm myslí své. Kořalka! Co je to za nesmysl, kdo to kdy slyšel — kořalka! Schválně, co kdyby si jednou někde poručil kořalku, co by mu asi vrchní přinesl? Mohl by to zkusit hned dneska s Vařechou.

I když dneska ne, nemá smysl hned se znova namazat. Marta by se asi pominula.

Bůhví proč včera zůstal dole až do samého závěru Vařechova seznamovacího večírku, kdy, jak už to bývá, si nakonec byli všichni rovni před Bohem i lidmi. Jasně, pokřikoval Vařecha, poslední turnus bejvá vždycky slabší, pokud jde o počet lidí. Obsadí se sotva půlka pokojů, ale zato se sejdou ty nejlepší, žádný křiváci, žádný ouchcapkové, prostě príma parta. Oči mu svítily a

jen si pořád narážel lodičku do čela, aby mu nesjela z promaštěné pleše.

Jestli byl někdo hvězdou večera, tak ne suverén Andrle, ale vychrtlík s tlustými brýlemi Jelínek, redaktor nějakého dětského časopisu a parádní pošuk. Možná že to dělalo pití, ale nezdálo se, že by nasával víc než ostatní. V půli věty přešel do huhňavé francouzštiny, které zjevně nerozuměl ani on sám, a nikdo ho nedokázal zastavit, balancoval na čele sklenici s červeným vínem, pokusil se rozbít magnetofon a vyhrát soutěž v tanci s učitelkou z Klánovic. Nechtěla to s ním zapíjet, tak ji alespoň tahal na procházku do přírody.

Jeho žena Magda to pozorovala docela klidně a nevzrušeně. Občas se ironicky usmála, zřejmě ho zná dost dobře a hlavu si s ním neláme. Zároveň poskytovala stálou a nerušenou příležitost pozorovat pěkné trojky bez podprsenky, jen pod bílým bavlněným tričkem a Vařecha s časem přestával sledovat cokoli jiného. Vladimír by se vsadil, že v těch dlouhých chvilkách chatařova okouzlení si Jelínek a ten kluk s knírkem stačili určitě vypít alespoň jednu skleničku bez čárky. Nepopuzovalo ho to. Kdo okrade zloděje, má sto let odpustků, připomněl si moudrost předků. Vařecha to ani nepozná.

Jestli Jelínek blbne dětem hlavu tak, jako to předváděl včera večer, tak chudáci děti — i když zábava by to určitě byla. Snad o něco lepší, než ten nesmyslný Čtyřlístek s přitroublými příběhy v anilínových barvách. Kluci do toho koukají jako do studnice moudrosti a Tomáš, když už neumí číst, se to učí alespoň nazpaměť. Sáhl na noční stolek, kde se jeden Čtyřlístek povaloval. Měl už urvanou obálku, ale přesto si ho museli vzít sebou a deset dalších k tomu. Otočil pár stránek. *Haló, tady ufoni*, jmenoval se šlágr čísla, na zahradě přistálo nějaké vajíčko na nožičkách a čtyři troubové v šatech, kocour, který vypadal jako nepovedená figurka z maškarního bálu, přihlouplý mopslík s mašlí v chlupech nad ušima, prase připomínající náměstka Dřípala a to patrně nejen vzhledem, ale i projevem, a zajíc s jednou kšandou a nosem počínajícího alkoholika, se chovají tak blbě, jak je to možné jen v takovémhle kresleném paskvilu. Vážně, Čtyřlístek Vladimír nesnášel, i když jinak byl zatraceně tolerantní ke všemu, k čemu vůbec šlo mít nějaký vztah. *Vítejte u nás na Zemi*, stálo tam tiskacím písmem, *Emám uchurop*, povídali ufoni, samozřejmě že zelení a s tykadly, fantazie si tu zařádila, to tedy jo. Kdyby bylo po jeho, nikdy by ty pitomosti nekupoval. Jen co se probere, musí se na to zeptat

Jelínka. Jen aby tenhle nesmysl nevyrábět zrovna on, napadlo jej. Otočil ušmudlaný sešitek na poslední stranu, ale list s tiráží chyběl, stejně jako titul. Bude se muset ptát pokud možno opatrně.

Kdyby jen mu bylo o trošku líp. Vydechl všechen vzduch, co ho v plicích měl, a rychle a zhluboka se nadechl. Nepomohlo to, ostatně to ani neočekával. Vlastně je ten Jelínek nakonec nejpříjemnější ze všech lidí, na které tu narazil. Ten druhý… Andrle, mu moc neseděl. Nevěděl tak zcela jasně proč, ale neseděl mu. Možná proto, že z něj čišela snaha rozhodovat, trčet nad ostatními. Alespoň dokázal snadno a jednoduše přerušit jakýkoli sebezajímavější příběh, který vyprávěl někdo jiný tím, co chtěl říct sám. I když jeho historky byly uhozené. Jenomže když má někdo zvučný hluboký hlas a umí na správných místech dělat správné pauzy, pak může pronášet koniny a všichni mu zobou z ruky. A ta jeho černovlasá slepička mu zobe z ruky první, bylo to na ní vidět. Takhle oddané oči už nezahlédl pěkných pár let.

Jestli mu bude po obědě líp, mohli by se jet koupat. Dneska to bude príma pařák, Vařecha byl při snídani ochotný na to vsadit, a ten vypadá, že by se nesázel, kdyby neměl svý jistý. Dole v údolí má být hezký rybník (slyšel už o něm od lidí, co tu byli), stačí jen sednout před chatou do auťáku, povolit ruční brzdu a na neutrál člověk bez motoru doklouže až přímo k němu, kdo chce, může vjet auťákem až do vody. Proč vlastně ne, vezmou odpoledne plavky a pojedou se koupat. Odkdy je nutný na horách jen chodit po kopcích? No nemám pravdu, pane Vařecha?

Taky bábinka ho překvapila, je tu sama a dokáže pěkně ponocovat, určitě odešla až po půlnoci, cucala si tam pěkně něco světlečervenýho, určitě nějakou naředěnou griotku a pořád se jen uculovala. Vlastně dohromady nic neřekla, nebo jestli ano, tak on to neslyšel, bavila se s ní jen ta slepička od Andrleho a oba mladý. Vypadli vlastně hned po ní, vsadil by se, že celý večer nemysleli na nic jinýho, než jak se octnout konečně sami a ve vodorovné poloze. Nejspíš to byli študáci, který si vyjeli na poslední týden prázdnin, protože jeho nebo spíš její teta dělá u nás v účtárně nebo co a doma řekli, že musejí na brigádu, to znal a chápal. Ani se u snídaně neobjevili, taky bych na jejich místě neměnil to, co si vzájemně poskytovali, za kakao a rohlíky s máslem, které jim mohl poskytnout Vařecha. Jen kdyby, proboha živýho, ta hlava chtěla přestat bolet. Nejlepší ze všeho je poblejt se hned večer, ráno se člověk probudí sice se špínou v krku, ale zato s čistou hlavou. Možná že to chce čistý vzduch.

Natáhl ruku k oknu, ale na kličku nedosáhl. Znovu se pustil do pracné a riskantní operace zdvíhání hlavy, potom i trupu, s vrcholným kouskem natažení ruky a otevření okna na závěr. Když se dílo povedlo, oddechl si, jako kdyby půl dne skládal uhlí.

„Musí to být zajímavá práce," zaslechl hlas své ženy zvenku. Seděla dole u toho zahradního stolečku vedle vchodu, přímo pod oknem jejich pokoje. Zauvažoval, jestli by si pro jistotu neměl zacpat uši, znova teď by mu některé úryvky z jejího repertoáru mohly i ublížit.

„Manžel říká, že se mi diví," slyšel učitelku z Klánovic, „ale víte, ona pomocná škola má spíše špatnou pověst, než že by na ní skutečně bylo něco špatného. Koneckonců, spousta dětí potřebuje specifický přístup a to jim běžně kolektiv třídy v obyčejné škole neposkytuje. Jenomže, to víte, rodiče — každý dělá, co může, aby dítě udržel na normální škole, a mnohdy mu tím i škodí."

Znělo to spisovně a spořádaně, a i když to nepochybně byla pravda, popuzovalo ho to. Obsahu ubližuje forma, učitelka se nezapře. Napadlo ho, jestli je spisovná vždy a všude.

„K nám do knihovny někdy chodí děti ze školy pro sluchově postiženou mládež," řekla Marta. „A věříte, že si půjčují opravdu pozoruhodné tituly?"

Taktak se udržel, že nezavyl. Kdepak, stará dobrá Marta nezklame, spolehlivě dokáže plácnout blbost za všech okolností. Jen tak, ani se nezačervená. Občas se dokonce stane, že zrudne on za ni. Kdyby se mu podařilo alespoň na pár minut usnout, hlava přebolí, Marta se vykecá, děti se unaví… Zavřel oči. Spánek nepřicházel, ale čas s největší pravděpodobností, i když se to na první pohled nezdálo, plynul dál.

„…manžel pracuje v útvaru vědeckých informací, ovšem podléhá přímo generálnímu ředitelství," říkala venku Marta a určitě se tvářila, jako že tomu, co říká, stoprocentně věří a možná je i skromná, „víte on sleduje vývoj oboru na celém světě, má skutečně přehled a vedení podniku by se bez něj naprosto neobešlo, oni tam rozumějí každý nějakému drobnému problému, ale upřímně řečeno, skutečný přehled má jen on —"

Ojojoj, zabědoval a nehledě na následky v podobě rozbouřeného mozkomíšního moku vyskočil a přibouchl okno. Poslouchat to bylo horší. Je to neuvěřitelné, jak dokáže ten, kdo chce, lhát a nelhat najednou. Ve skutečnosti podstata jeho vysoké odbornosti spočívala ve třech ročnících ekonomie, nedodělané (snad) jen z lenosti přijít na jednu a pak na dvě zkoušky ještě po prázdninách.

Pak už všechno vzalo běžný chod. Rok poflakování a předstírání sobě samotnému i ostatním, že se na školu vrátí, dva roky vojny v lese u Tachova, nástup do podniku a tmavá kancelář v oddělení dokumentace a později útvaru vědeckých informací a dokumentace, i když šlo jen o změnu názvu, nikoli postavení. Překlady návodů na výrobky podniku do (nejspíš) kostrbaté angličtiny a ruštiny — vlastně jediné aktivum, které si troufl ke svému životu počítat vždycky, byly jazyky a schopnost poměrně snadno je spíše vstřebávat než se je učit. A občas, když zapomněli objednat tlumočníka z Pražské informační služby, i tlumočení generálnímu a jeho náměstkům, když náhodou přijela návštěva z ciziny. Což je podstata celého jeho podléhání generálnímu: může si na něj písknout, kdy chce. Vařecha, jestli se jen trochu zajímá o cvrkot v podniku, musí vědět, že je jen obyčejné kolečko hodně dole. Kdo ví, jestli to jeho inženýre, jak mu občas řekne, není nikoli servilita, ale ironie. Kdepak, Marta je ve spoustě věcí fajn ženská, ale proč proboha se musí vytahovat nejlepším manželem, nejlepšími dětmi, nejlepší spokojeností…

Za znechucených bilančních úvah ho vytrhlo zaharašení klíče v zámku. Trhl sebou, ale vzápětí si uvědomil, že klíč se otáčí ve dveřích vedlejšího pokoje číslo sedm a tenká stěna z lepenky nedokáže zabránit ani sebemenšímu zvuku, aby se netvářil, jako že pochází z největší blízkostí. Člověk je tu jak postava v rozhlasové hře, napadlo ho.

Dveře se s vrznutím zavřely, zámek znovu zarachotil a Vladimír správně usoudil, že tentokrát se zamklo zevnitř. Po prknech vrzajících pod kovralem přešly dvoje kroky k oknu a někdo ztěžka dosedl na gauč. Zdálo se to tak blízko, že měl cukání uhnout, aby se mu neposadili na břicho.

„Ne, Romane, teď ne," řekla sotva metr od jeho ucha Andrlova slepička. „Co kdyby přišel Petr?"

„Je přece venku. A kromě toho je zamčeno."

„Ale já fakt teď nechci."

„Svatavo —"

„Pusť, Romane. Vážně —"

„Víš co? Já tu deku hodím na zem, to bude lepší. Ten gauč je hroznej."

Vladimír se kousl do spodního rtu. Co je moc, to je moc. Kocovina. Žena, která se vytahuje. A teď — voajérství to není, on nic nevidí, jen poslouchá — ale copak se to dá snést? Měl by

zakašlat, aby viděli, že tu vlastně nejsou sami. Jenže teď už by to vypadalo blbě, to měl udělat rovnou.

„Počkej, já si to alespoň složím. Nemůžu přijít k obědu uválená.“

„Náhodou ti takhle sluší nejvíc.“

Ojojojoj! Opatrně se posadil na gauči a potom po špičkách, jako devadesátikilová baletka, se připlížil ke dveřím. Když je otevřel a stál už jednou nohou na pruhovaném běhounu před pokojem, rázně a energicky zakašlal, hlasitě zalomcoval dveřmi a tentokrát přehlídkovým krokem dodupal zpátky ke gauči. Tak, a vypadá to, že sem právě někdo přišel.

Za lepenkou se ozýval jen dech podbarvený vzrušením, které zřejmě bylo silnější než jeho dupání. Zmučeně se obrátil k oknu a opřel čelo o chladné sklo. Má snad začít zpívat nahlas červený šátečku, kolem se toč?

Teprve po chvíli si uvědomil, co má před očima. Byl to obraz jak z kalendáře podniku zahraničního obchodu. Nádherná modř oblohy s nadýchanými mráčky kdesi daleko na obzoru. Táhlé údolí s temně zelenými svahy lesů a jasnějšími loukami, kvetoucími všemi barvami právě uzrálého léta. Skoro něžná stužka horské silnice padající zlehka a v elegantních obloucích dolů. Byl to pohled, který smiřoval se světem i osudem.

Nezapadl do něj jen bledý trabant, který pomalu sjížděl od chaty dolů. Stačí povolit ruční brzdu, dát tam neutrál a pak jen šustit až dolů do rybníka, vzpomněl si na Vařechu. Redaktor Jelínek se hrbil za volantem a auto se pomalu sunulo dolů, zrychlovalo, pak bliklo brzdové světlo a trabant přibrzdil, znovu se rozjel, znovu bliknutí a potom najednou se zastavil a Vladimír si uvědomil, že trabant byl jedinou věcí, která se na obraze pohybovala a že možná právě tohle rušilo nejvíc. Náhlost, s níž zničehonic zůstal stát, ho vkomponovala do obrazu tak přirozeně, jako kdyby byl součástí krajiny. Bylo v tom něco zvláštního.

Celé to bylo zvláštní. Zůstat zničehonic stát. Jako když se zastaví film a herci strnou v půli pohybu. Ten trabant nezastavil. Strnul.

Jenomže film se za okamžik rozjede znovu, zatímco trabant se nerozjel. Místo toho se otevřely dveře na obou stranách a ven vystoupil Jelínek i jeho žena Magda. Měla na sobě stejně jako včera bílé tričko a stejně jako včera pod ním neměla nic než ty své krásné alespoň trojky. Jelínek neměl brýle. To by dávalo celé příhodě smysl — zřejmě si vzpomněl, že si zapomněl brýle, dupnul na

brzdu a teď se pro ně vrátí. Háček byl v tom, že Jelínkovy brýle byly hodně silné (toho si včera všiml) a jejich majitel by si nutně uvědomil, že je zapomněl, už když by do auta sedal. Nenašel by ho totiž.

Jelínek udělal dva kroky dopředu, zarazil se, napřáhl ruku před sebe a potom s ní opsal kruh. Vypadalo to, jako že něco zaklíná. Potom se otočil a obešel auto zezadu. Jeho žena se k němu naklonila a prohlížela si něco na jeho obličeji. Ukázal jí před sebe, a oba začali malými krůčky postupovat dopředu. Když byli na úrovni předku trabanta, zastavili se a začali ohmatávat vzduch před sebou. Potom vykročili, kupodivu bokem, do louky. Jelínek si přes rameno odplivl. Až sem bylo vidět, že slina je jasně červená.

Vladimír se rozhlédl po pokoji a začal hledat dřeváky. Našel je a otevřel dveře od skříně, aby na sebe hodil tričko. Výkřik rozkoše z pokoje číslo sedm ho však donutil, aby jedním skokem vyrazil ze dveří a pádil dolů po strmých schodech a ven, podívat se, co se vlastně tam dole na louce stalo.

/4/ Radek napřáhl ruku k sázce.

„O co, že je to vosí hnízdo!“

„Lampión,“ opakoval nepříliš jistě Tomáš. „A je můj. Protože jsem ho našel sám.“

Zelená zářící koule s voštinovou pavučinou na povrchu se zlehýnka, jako bublina sedící na očku bublifuku, ale nehodlající se ještě utrhnout, zakývala ze strany na stranu. Radek přivřel oči a vybavil si Matějskou pouť s pavilónem hrůzy. Nebylo v něm tenkrát nic, z čeho by šel strach, ale zato podivný skleněný válec, ve kterém nahoru a dolů putovaly těžké, zvláštním jasem planoucí bubliny. Zůstal u nich stát, lidi do něj i do táty, se kterým v pavilónu hrůzy byl, vráželi, táta ho strkal pryč, ale ten válec se mu hrozně líbil a on nechtěl za nic odejít. Nakonec se rozplakal, spíš vzteky než lítostí. Když se octli venku, máma tátovi vynadala, protože si myslela, že ho postrašil.

„To by mohl říct každej, že je to jeho. Třeba je to pana vedoucího. Nebo to odněkud přiletělo a zase to samo odletí. To náhodou včely dělají, že někam přiletí a usadí se.“ Když včely, proč ne vosy, uvažoval Radek.

„Tak proč ty vosy nebzučí, ale svítí, když je to vosí hnízdo?“ zeptal se Tomáš.

„Co já vím? Možná je to nějakej zvláštní druh. Z ciziny. Táta říkal, že odtud je to na hranice jen kousek.“ Koule se zakývala ze strany na stranu.

„Třeba bzučej potichu,“ řekl Radek a pokročil o dva kroky dopředu a potom ještě o krok a ještě o jeden. Čím víc se blížil, tím intenzivněji koule zářila.

„Nechoď tam, nebo je splašíš!“ zašeptal Tomáš. Radek se zastavil a otočil se. Pomalu se vracel k bratrovi. Nebude přece utíkat před nějakými vosami. Vtom mu hlavou bleskl nápad. Když řekne klukům o téhle kouli, tak ho možná pustěj do bunkru. A ta holka ať se jde třeba procházet po kládě.

Na nic nečekal, prudce se rozběhl, smykem vybral zatáčku kolem rohu garáže a v plné rychlosti vletěl na parkoviště před chatou.

Pod slunečníkem seděla u stolku se starou paní taky máma a maminka té holky. Stará paní zvedla hlavu a pozorně se na něj podívala. Bude žalovat, napadlo ho, ale stará paní znovu sklonila hlavu ke knížce.

„Kam letíš?“ zeptala se máma. „Kde je Tomík?“

„Neviděls někde naši Aličku?“ vyptávala se Alenina máma.

„Támhle,“ ukázal kamsi kolem sebe. Úplně to stačilo, vlastně ani máma, ani ta druhá paní už se na něj nedívaly. Máma kouřila, jako když je doma návštěva, a něco vykládala. Nenápadně se začal přesunovat směrem k lesu.

„Stůj! Ani krok! Ruce vzhůru! Odhoď zbraň!“ zakřičel fistulkou Martin. Zápasil s lukem stejně nešikovně jako předtím. Stál rozkročený mezi dvěma kmeny a tvářil se neústupně.

„Ty seš nějakej pošahanej,“ řekl Radek a zastavil se. „Já nikam chodit nepotřebuju. Já si tu náhodou hledám, kde budu mít vosí hnízdo.“

„Dolejzá, dolejzá!“ ječela o kus dál Alena. „Jak to, vosí hnízdo?“ vyrostl vedle Martina Petr. Určitě se chtěl připlížit co nejblíž k Radkovi a přepadnout ho.

„Normálně. Za garáží přistál vosí roj a my si ho s bráškou dáme do lesa a budeme mít svoje vosí hnízdo.“ „Vosy ale nesnášejí med.“

„My je taky nebudeme pěstovat na med, ale na chov“

„Na chov?“ Vypadalo to, že Petr tuhle informaci nedokáže tak úplně zvládnout. Radkovi taky nebylo tak úplně jasné, co tím myslel. Ale v rádiu a možná ve škole to už slyšel: na chov.

„A co když dostaneš pigáro?“

Radek se světácky ušklíbnul. „Nedostanu. Jsou to zvláštní vosy. A krom toho je mám ochočený.“

„Vždyť jsi povídal, že před chvílí přistály za garáží.“

„No a? Já jsem si je už ochočil. Teď je brácha hlídá.“

„A to tam ten roj sedí na zemi?“

„Mají sebou hnízdo. Povídal jsem přece, že to nejsou obyčejný vosy. Jen co jim tady v lese najdu pořádný místo, kde budou mít úl, tak je přestěhuju.“

„A to se jich vážně nebojíš?“ Myšpulín Petr se tvářil, jako kdyby měl s vosami své — nikterak povzbuzující — zkušenosti.

„A proč bych se jich měl bát, když mě poslouchají? Poštípají jen toho, koho poručím. Když teda budu chtít.“

„Kecáš,“ vyrazil ze sebe Martin, který doopravdy vypadal mnohem víc jako prasátko Bobík než jako ušatý Pinďa.

Radek pokrčil rameny a nevšímal si ho. Pokročil směrem k Petrovi a potom se začal se zájmem rozhlížet po stromech. „Takže ahoj. Nemám teď moc čas, musím najít, kde by bylo nejlepší postavit vosí úl. Někde, kde by měly vosy ten… klid.“

„Já půjdu s tebou,“ vyhrkl Petr. „Támhle za bunkrem je bezvadnej palouk s malinama. Chutnaj jim maliny, ne?“

‚Já jdu taky,“ pískl Martin, na nic nečekal a rozběhl se po slabé stezce vyšlápnuté v lesní trávě. Petr s Radkem vyrazili za ním,

Když se vraceli z mýtiny za bunkrem, opírala se Alena zády o hrbolatý kmen silného smrku hned vedle stezky. Ve světlehnědých vlasech měla zapletenou žlutou šňůrku, která z ní měla udělat Fifinku. „Zrádci! Zrádci jedny zrádcovský!“ zasyčela a pomalu, aby si nezadala, se začala loudat za nimi směrem ke garáži.

Na rohu garáže se Radek zastavil a napřaženou dlaní zarazil Petra s Martinem. Počkal, až k nim dojde Alena, a teprve potom trhl hlavou směrem k volejbalovému hřišti.

„Bacha! A potichu, ať je nepoplašíme.“

Vosí hnízdo sedělo teď místo na provaze na špici volejbalového kůlu a zlehýnka, jako babí léto v jemném vánku, se natahovalo na stranu, vzápětí zase přehupovalo zpět a znovu natahovalo. Pavučinová síť na zářící jasně zelené kouli přitom měnila tvar. Šestiúhelníky se protahovaly a smršťovaly a tam, kde houstly, koule jako kdyby pohasínala, aby vzápětí, při zhoupnutí na druhou stranu, na tom samém místě zazářila svítivou zelení.

„Bacha,“ řekl znovu velitelsky Radek. Potom uviděl Tomáše.

Namísto toho, aby hlídal hnízdo, seděl schoulený u kovové zadní stěny garáže a spal. V každé ruce pevně třímal plastikový náklaďák

a s pootevřenou pusou a zavřenýma očima netečně trčel na zemi, bradu zaraženou do žlutého trička. Je to ještě mrně, zašklebil se Radek sám pro sebe, necháš ho chvíli na slunci a usne jako dudek.

„To je teda něco," řekl Petr. „To teda čumím na drát."

„Proč přistáli na tom železným kůlu?" prostomyslně se zeptala Alena.

„Přitáhnul je jako hromosvod. To je přece jasný. Možná že to jsou elektrický vosy."

„Elektrický vosy?" podivil se Martin. „O tom jsem teda ještě nikdy neslyšel."

„Když můžou bejt elektrický úhoři a rejnoci, proč by nemohly bejt elektrický vosy?" vzpomněl si Radek na knížku Světem zvířat, ze které mu táta někdy četl. „Úhoři jsou přece taky obyčejný a elektrický."

Martin zvedl luk ze smrkové větve a napnul jej. Mířil doprostřed železného kůlu, tam kde je háček na uvázání dolního okraje sítě. A mířil jen tak, střílet nechtěl.

„Nech toho!" vykřikl Radek a skočil po něm.

Šíp Martinovi vyklouzl z prstů a vyletěl do vzduchu. Nenesl se obloukem dopředu, jak šípy obyčejně létají, ale otáčel se po délce a trhal sebou ve vzduchu jako dřívko, které spadne do horského potoka. Když už se zdálo, že vosí hnízdo mine, konečkem o ně zavadil.

Koule na okamžik pohasla, vzápětí vzplála znovu, jasněji a během zlomku okamžiku se do běla rozžhavila jako punčoška plynové lampy. Síťování na povrchu koule se vypařilo a dole v písku dohoříval zčernalý šíp.

Všichni čtyři zůstali bez hnutí stát a s otevřenými pusami se dívali, co se bude dít. Alena se rozškytala. Koule bez hnutí a náhle pevně seděla na vrcholu ocelového kůlu, který se odshora pomalu rozžhavoval. Zatímco dole byl rezavě hnědý, měl uprostřed temné rudou barvu a v horní polovině přecházel až do oslnivě slunečního jasu.

Jinak se nedělo nic. Nic, co by dokázal Radek ani kdokoli z nich postřehnout. Vůbec nevěděli, zda se vosy poplašily a vyletěly z hnízda nebo ne.

/5/ Zezadu a s vystrčenou zadnicí vypadal redaktor Jelínek vskutku pozoruhodně. Klečel v trávě vedle asfaltované příjezdové cesty, rval drny a házel za záda prsť prorostlou kořínky a plné hrsti

drobného kamení. Připomínal psa, který po vykonaném činu hrabe všema čtyřma pod sebou, aby zahladil stopy.

Jenomže bylo zřejmé, že nehodlá nic zahladit, nýbrž naopak odkrýt. Prozrazovala to i zvědavá tvář jeho ženy, stojící nad ním. Lehce nakloněná dolů do údolí pozorovala se zájmem, co její manžel dělá. Vladimír se trochu podivil, jak je možné, že stojí takhle nahnutá a neupadne. Zdálo se, že její poloha se příčí všem fyzikálním zákonům.

Jelínek zvedl hlavu, podíval se nejdřív na ženu, potom na Vladimíra, znovu na svou ženu a řekl: „Pořád to nejde. Ono to je i pod zemí. Nebo se, hergot, mám zkoušet prokopat k protinožcům?“ Uprostřed úst se mu černala díra po chybějícím zubu, která, alespoň pokud si Vladimír pamatoval, tam včera nebyla. Brýle už mu seděly na nose, i když poněkud nakřivo. Způsobovala to chybějící levá postranice, kterou se Jelínek podvědomě a zbytečně každou chvíli snažil posunout za ucho.

„A co že je i pod zemí?“ zeptal se opatrně Vladimír.

„Copak já vím?“ rozhodil Jelínek ruce s černými srpečky hlíny za olámanými nehty. „Copak já, hergot, vůbec něco chápu?“

„Pojďte si sáhnout,“ řekla jeho žena.

Nejdřív ho ta výzva zarazila. Neviděl vůbec nic, na co by si mohl sáhnout, kromě… ta ženská buď vůbec netuší, jak by ji mohl pochopit, anebo je naopak až moc mazaná.

Polkl. „Na co… jako.“

„Tady,“ ukázala Magda Jelínková hlavou a rukou píchla do vzduchu těsně před sebe.

Udělal opatrný krok dopředu. Připadal si jako blázen. Takhle se člověk pohybuje, když si nechá zavázat oči a v neznámé místnosti hraje na slepou bábu. Jenomže, kdy to bylo naposledy?

„No nebojte se, člověče,“ zašišlal Jelínek. „Až ke mně můžete klidně jít normálně.“

Vladimír pomalu kráčel po svahu dolů. Potom znenadání ucítil, že špičkou nohy na něco narazil. Nic však neviděl. Napřáhl ruku a zjistil, že trochu proniká do nějaké poddajné hmoty, na omak připomínající gumu nebo spíše těsto. Zatlačil dál. Hmota zhoustla a ruka se mu ve vzduchu zarazila. Pokusil se sevřít prsty, ale nešlo to. Povytáhl ruku zpátky. Tady už to možné bylo, i když měl i tak pocit, že hněte měkké bahno. Až na to, že nebylo vůbec nic vidět.

„To je, co?“ zašišlal znovu Jelínek. „To jste ještě neviděl, inženýre. A představte si, že to pokračuje i pod zemí.“

„Zrovna moc k vidění tu není," řekl poněkud suše Vladimír. Klekl si na zem vedle redaktora a začal opatrně ohmatávat hlínu. I když byla na pohled jen nepatrně vlhká, chovala se opět jako řídké a potom do nepoddajna houstnoucí bahno. Rozhlédl se kolem a asi metr před sebou zahlédl v trávě na okraji cesty co hledal: kus dřeva. Někdo si udělal turistickou hůl a kousek od chaty ji buď zahodil, nebo zapomněl. Natáhl se pro ni. Nejdřív narazil rukou a pak ze setrvačnosti i hlavou. Na hůl nedosáhl.

„To je, co?" opakoval Jelínek. Jako kdyby neuměl říct nic jiného.

„To teda je," zahuhlal Vladimír. „Ale co to je?"

Magda Jelínková se rozpačitě zasmála, Vladimírovi už bylo jasné, proč si tak v pohodě stojí, přestože by měla upadnout. V klidu a pohodlně se opírá o měkkou stěnu. Zkusil se o ni taky opřít rukama a postavil se.

„Vede to i přes cestu?" řekl potom přitrouble. „A proč myslíte, že tu trčíme? Člověk si klidně jede z kopce, před sebou volnou silnici, a najednou prásk a stojí na místě. Něco tak nečekanýho by si nevymyslel ani ten s pravidlem šťastnýho návratu z televize,"

„Pecháček," napověděl Vladimír. „Jo. Vyrazil jsem si o volant zub."

„Kdyby ses připoutal dřív, než vyjedeš, tak se ti to nestalo," řekla kousavě jeho žena. „Vždycky ti říkám, aby ses připoutal, než nastartuješ."

„Co by mi to bylo platný," řekl. „Copak jsem nastartoval?" Vstal a oprášil si z kolen přischlou hlínu. Potom si začal prohlížet ruce s olámanými nehty. „Kdo mohl takovouhle kravinu vymyslet?" zabědoval.

„Zkoušeli jste taky, jak je ta zeď vysoká?" zeptal se potom Vladimír.

Všichni tři zvedli hlavy nahoru. Nad nimi bylo jen bezmračné modré nebe a daleká něžná bílá oblaka. Nic neprozrazovalo, že by je mělo cokoliv dělit od oblohy. Vladimíra píchlo světlo v očích. Sklopil hlavu, rozhlédl se a potom se vrátil na cestu. Vyloupl z asfaltu příhodný kulatý oblázek, potěžkal ho v prstech, rozmáchl se a vyhodil kámen prudce šikmo vzhůru. Oblázek vyletěl do výšky a začal se zpomalovat, ale ještě než dosáhl vrcholu balistické křivky, po níž by se mohl vracet k zemi, zarazil se náhle ve vzduchu, potom trochu sklouzl a zůstal vězet asi deset metrů vysoko, jako kdyby ho tam někdo přilepil.

Nevěřícně se díval nahoru. Kámen se nehýbal. Paní Jelínková se znovu rozpačitě zachichotala. „Co když tam zůstane, pane inženýre?“

„Copak jsem to mohl vědět?“ pokrčil rameny. „Každopádně snad nikomu nespadne na hlavu.“

„Kudy jste včera přijel?“ zeptal se najednou Jelínek. „Po tyhle cestě?“

Kývl.

„No jo, my taky,“ řekl Jelínek. „Podle toho, co říkáte, byla včera večer ještě normálně průjezdná.“ Vtom se zarazil a potom dodal. „Leda jestli nefunguje jako jednosměrný zámek.“

„Co to je?“ zeptala se jeho žena.

„Třeba nás to pustilo dovnitř, ale ven už ne. Rozumíš? Používá se to v technice.“

„Jednocestný ventil,“ řekl Vladimír. „Jenomže ještě jsem neslyšel, že by jednocestný ventil měl být zrovna tady a fungoval jako past na lidi?“

„Vy myslíte, že nás tu někdo chce chytit?“ řekla polekaně paní Jelínková. Konečně, jako kdyby si náhle uvědomila, že se zřejmě děje něco hodně nezvyklého, se zatvářila poděšeně.

„Byl jste tu už někdy?“ zeptal se věcně její manžel.

„Ne,“ zavrtěl Vladimír hlavou.

„Já jen, jestli se odtud už někdo taky vrátil.“

„Prosím tě, nestraš, Libore,“ odsekla Magda Jelínková a pohodila tělem. I v téhle situaci si Vladimír všiml, jak moc jí ten pohyb slušel.

„A proč ne? Třeba to tu někdo nastražil. Ufoni. Přistál tu létající talíř a posádka teď chytá lidi do jednoduchých pastiček jako myši. Třeba to není nic jiného než složitější klícka s dírou, co se zužuje a zevnitř potom se pro samý špičatý dráty člověk nedostane. Můžeš dovnitř, ale ven už ne.“

„Jak víte, že ta stěna vede kolem dokola? Třeba někde na louce končí, nebo zahýbá do lesa někam úplně jinam. A je taky možný, že my jsme venku a vevnitř je támhle,“ ukázal Vladimír před sebe.

Chvíli bylo ticho. „To je možný,“ kývl pak Jelínek hlavou. Jenomže jste si tak jistej, že je lepší bejt venku než uvnitř?“

„Libore, nech toho,“ řekla otráveně jeho žena. „Prostě přes cestu trčí neviditelná zeď a my nevíme, jak se dostat na druhou stranu. Ale měli bysme to zkusit — nebo něco udělat. Nemůžeme tu přece jen tak čekat, ne?“

„A co byste tedy navrhovala?“

„To já nevím — prostě něco. Ostatně, vy jste ze zdejšího podniku! Měli bysme třeba zajít za chatařem, zeptat se ho, nebo mu říct, ať někam zavolá. Možná že ví, co to je, a ani se nebude muset nikoho ptát.“

„Magdo, ty jsi snad spadla z jahody,“ zatřepal Jelínek téměř divadelně hlavou. „Ty si vážně myslíš, že když tady dojde k setkání dvou vesmírných civilizací, tak ti chatař řekne, co se stalo? Nebo že jednoduše zavolá na vébé a tam mu řeknou, klid, občane, právě vyřizujeme pasové formality návštěvníkům z vesmíru, všechno je v pořádku, odpoledne bude slavnostní uvítání chlebem a solí? Ty si vážně tohle myslíš?“

Vladimír si náhle a s radostí uvědomil, že ho nebolí hlava. Bylo to tak příjemné zjištění, že se rozhodl přerušit ufonské úvahy redaktora Jelínka.

„Chápu, že jako novinář ve všem hledáte především senzaci, ale dá se přece hledat taky mnohem přirozenější vysvětlení než hned mimozemská civilizace. Zvlášť taková, která by spouštěla nějakou clonu kolem mizerné podnikové chaty na kopci. Prosím vás, beztak se to tu má příští rok rekonstruovat. Ten barák je už celej shnilej.

Koukněte, jsme tu jen kousek od hranic. Jsou tu vojenský prostory, to jste přece včera slyšel od chataře stejně jako já. Co když tohle není nic jinýho než nová forma ochrany před nepovolanými lidmi? Rozumíte — taková nějaká clona ze záření, která zabrání každýmu, kdo tam nemá co dělat, aby vůbec vstoupil dovnitř. Náhodou takovýhle vynález by byl lepší než spousta supertajných zbraní. Rozumíte — to je nápad: přehrada, kterou nepřekoná jediná raketa, jediný granát, kulka.“ Významně se podíval na kámen, trčící ještě pořád ve vzduchu.

„Jestli něco víte o armádě a vojenském výzkumu, tak je vám taky jasný, že právě takovéhle věci jsou všude na světě to nejpřísnější vojenské tajemství. Ne počet tanků, ale výsledky vojenskýho výzkumu.“

„Já mám modrou knížku,“ zahuhlal Jelínek.

Vladimír pokrčil rameny, jako že je to sice mrzuté, nicméně jeho vina to není. „A vůbec, jsou tu přece další, ještě obyčejnější možnosti. Tady všude kolem jsou pastviny, ohrazené ploty z klád nebo elektrickým vedením, které kravám zabrání, aby utekly za pastvou tam, kam nesmějí. Co když tohle je docela obyčejná zábrana, aby se dobytek nerozutekl? Nějaká novinka, kterou tu zrovna zkoušej a my o tom prostě nic nevíme. Kdyby se podařilo něco takovýho vymyslet, tak by to náhodou byl světový hit a je

samozřejmý, že něco takového by se zkoušelo tajně, aby nikdo nápad neukradl.“

„Takže my jsme tu vlastně pokusné osoby simulující dobytek,“ namítl kousavě Jelínek. „Nezlobte se, ale podle mě vaše nápady jsou sice přízemnější, ale o nic pravděpodobnější než to, že tu někde přistáli ufoni. A hlavně, nic neřeší. Jednou je stěna tady a my se musíme rozhodnout, co udělat.“

„Kdyby byla alespoň trochu vidět,“ řekla smutně paní Jelínková.

„Kdyby byla alespoň trochu vidět, nevyrazil bych si zub,“ konstatoval její manžel.

„Možná že by přece jen stálo za to vyzkoušet, kam až zátaras vede,“ navrhl Vladimír. „Alespoň zjistit směr, jestli někam uhýbá, je rovný, nebo to tvoří okruh…“

„Proč ne?“

‚Já bych šel na tuhle stranu a vy byste mohli jít vlevo. Nijak moc daleko, čistě abysme viděli, kam to vede, Co říkáte?“

Kývli, obešli trabanta a vykročili do louky. Vladimír se vydal na svou stranu. Postupoval bokem, pravou ruku měl nataženou před sebe a nechal ji klouzat v hustém, jakoby stlačeném vzduchu tak, aby necítil odpor. Šlo to docela dobře. Podíval se na Jelínkovy. Šli stejně jako on s rukama nataženýma před sebe. Pozoroval je a srovnával, zda se tvar neviditelné stěny zakřivuje. Zatím se to nedalo rozeznat.

Začal počítat kroky. Když se dostal přes první stovku, upoutal jeho pozornost třepotavý pohyb nahoře nad hlavou. Sotva pět, šest metrů nad ním uvízla ve stěně dvojice drobných šedohnědých ptáků. Cukali sebou, trhali křídly a snažili se osvobodit. Pohybovali se, jako kdyby plavali v oleji, ale nakonec se jim to přece jen podařilo a prudce a vylekaně se rozletěli pryč. Letěli dolů do údolí. Když nic jiného, znamená to to alespoň, že stěna je neprostupná z obou stran a nefunguje jako jednocestný ventil.

/6/ „Pánové, to je teda paráda!“

„Ale kam zmizely ty tvoje vosy?“

Náhle byli ve středu zlatožluté koule a prohlíželi si zářící průsvitné stěny, na pohled křehké a slabounké jako sklo, ze kterého jsou vánoční ozdoby. Koule byla úplně prázdná. Nebyly tu vosy, komůrky, chodbičky, nebyly tu ani zásoby a královna, jen příjemné voňavé prázdno, v němž se vznášeli, jako kdyby nevážili ani gram. Bylo to jako plavat v neviditelné cukrové vatě. A přece cítili, že i když nikoho a nic uvnitř nevidí, nejsou tu sami, že je tu někdo s

nimi, všude kolem a v nich samotných. Byl to zvláštní, trochu lehtavý pocit. A i když tu všechno bylo cizí a tajemné, nešel z toho strach.

Radek pomalu doplul k průzračné stěně koule a podíval se ven. Svět měl skrz zelenavou clonu zlatě teplou barvu. Na plácku mezi volejbalovými tyčemi viděl ležet Petra s Alenou, vedle Martina a sebe samotného, jak rve tlouštíkovi z ruky luk. Všichni leželi na zemi, jako kdyby je něco náhle srazilo, ale Radek věděl, že nejsou mrtví, že jenom spí, tak jako Tomáš, který seděl opřený o stěnu garáže. A vůbec se nedivil, že i když jeho tělo spí venku na zemi, je on sám na návštěvě uvnitř koule, a že se mu tu líbí. Věděl, že to je možné. Vosy mu to řekly.

„Co myslíš, dá se tu taky chodit?“

„Mně se víc líbí lítat!“

„To se řekne, že si na ní chceš stoupnout!“

„Radků, mně se chce čůrat!“

Tomík se vznášel s nimi, rozhlížel se polekaně kolem sebe, nepokojně se kroutil a hledal místo, kam by zaběhl. „Tady nesmíš.“

„Já to nevydržím. Já už musím hrozně dlouho.“ Radek připlul k Tomášovi, vzal ho za ruku a spustil se s ním na dno koule, která se náhle sama otevřela a propustila je na zem. Tomáš se rychle a svědomitě vyčůral do trávy u paty železného kůlu.

„To se řekne!“ volala Alena zevnitř koule a vyskočila taky ven. Potom vyskákali Petr s Martinem.

„Tak si jdi žalovat! Tady se může všecko, abys věděla.“ Radek se odrazil a znovu se vznesl do výšky. Stoupal nahoru a koule letěla vedle něj, jako by ho chtěla chránit. Potom se zahoupala a začala odplouvat směrem k lesu. Nevšímal si jí. Díval se dolů pod sebe, na špičatou eternitovou střechu chaty a malinký stoleček jako pro panenky s červeným slunečníkem, kde seděla maminka a něco si povídala. Z šedivého komína s plechovým kloboučkem stoupal slabý, téměř neviditelný dým.

„Mami,“ zavolal, ale ještě v půli výkřiku polekaně zmlkl. Kdyby ho máma slyšela a podívala se sem, tak by určitě omdlela strachy. Ale neslyšela ho. Rychle se spustil dolů a přistál jako parašutista bez padáku. Vzápětí se vedle něj snesl Petr.

„Pánové, tohle je teda paráda!“

„Koukni, Fifinka!“

Před nimi stála Fifinka ze Čtyřlístku, se žlutou mašlí na hlavě, s dlouhýma plandavýma ušima a černým čumáčkem. Mela na sobě

krátké růžové šaty s ozdobnou krajkou dole, bílé podkolenky a červené botičky jako do baletu. Ale byla to Alena, to Radek poznal.

„Jaks to udělala?“

„Normálně,“ zavrtěla Fifinka Alena hlavou.

„Já budu Myšpulín!“

Vzápětí se proměnil v kocoura, který stál na zadních nohách, točil černou hlavou se špičatýma ušima a ježil řídké vousy. Místo do trička a do trenýrek byl oblečený do červeného sáčka a bílé košile s fialovým motýlkem pod krkem, měl modré proužkované kalhoty a na nohou kožené lakýrky. Bylo v tom trochu horko.

Hrdě se rozhlédl kolem sebe, ale vzápětí se mu kočičí obličej protáhl. Vedle stáli další dva Myšpulíni. Ten blíž byl určitě Martin, sotva se vešel do úzkých proužkovaných kalhot a košile mu na břiše skoro praskala.

„Ty přece chceš bejt Pinďa!“

„No a? Myšpulín je lepší. Je to vynálezce.“

Radek zakroutil kočičí hlavou. „To je blbá hra, Někdo musí bejt Pinďa a někdo Bobík.“ Potom si vzpomněl na Tomáše. „Kde je brácha?“

Nikde kolem ho neviděl.

„Tomíku!“

„Co na mně křičíš?“ řekl Tomášovým hlasem náklaďák s pískem, který stál u garáže a zrovna se rozjížděl k lesu. „Já na tebe přece taky nekřičím.“

„Hned se vrať zpátky!“

„Jedu kácet dříví na polínka, ať má čím topit maminka!“

„To fakt nemá cenu, tři Myšpulíni a jedna Fifinka. Pojďte si hrát na něco jinýho,“ řekl hubenější Myšpulín hlasem jako Petr.

„Na Macha a Šebestovou!“ zvolala Fifinka. Vzápětí tu s nimi stála Šebestová s pihovatým nosem a ze školní tašky tahala kouzelné sluchátko.

„Sluchátko, udělej z Radka Macha, z Petra Jonatána a z Martina paní učitelku!“

„Já omdlívám,“ řekla paní učitelka Martin a začala se kácet dozadu. „Šebestová, okamžitě mi dej to sluchátko! Zabavuji ti ho až do konce roku.“

Chvíli si hráli na Macha a Šebestovou, ale potom Alena Šebestová polekaně zaječela a plácla sebou do trávy, protože zezadu do ní drcla velikánská hlava a maxipes Fík se jí postavil na břicho. Jonatán na něj zaštěkal a oba psi odběhli stranou, kde se začali očuchávat a prát.

„Ten tvůj bráška vždycky pokazí hru,“ řekla paní učitelka Martin.

„Nejlíp se má panna Zlatovláska,“ řekla Alena a proměnila se v zlatovlásku.

Byl to blázinec. Radek byl chvíli Jiřík, co si vzal princeznu za ženu, a chvíli Rumcajs, ale potom ze sebe udělal motýla Emanuela a odtřepetal znovu nahoru. Na parkovišti už stály jen škodovky, trabant odjel. Potom ho uviděl o kousek dál, na cestě od chaty směrem dolů do údolí. Stál prázdný, jedny dveře mel otevřené a Jelínkovi, místo aby seděli v něm, o kus dál na louce pomalu šlapali trávou pryč. Když se otočil, uviděl na druhé straně tátu, jak do půl těla svlečený taky někam jde a občas se po trabantu ohlédne. Seshora to vypadalo náramně legračně.

„Tomáši! Radku!“ ozvalo se dole pod ním. Byla to maminka. Vstala ze židle a točila hlavou na všechny strany.

„Kluci! Kde jste?“ volala a poplašeně se rozhlížela kolem sebe. Stará paní položila knížku, řekla jí něco, co Radek až sem nahoru neslyšel, a potom ukázala směrem ke garáži. Maminka rychle vykročila a Alenina máma šla za ní.

Ne že by dostal strach. Ale přece jenom ho napadlo, že by bylo lepší, kdyby byl zpátky ve svém těle dřív, než k němu maminka dojde. A když nic jiného, měl by varovat ostatní. Rychle se rozletěl dolů za garáž.

/7/ Teď když první nápor strachu a bezmoci pominul a z podivného mrákotného stavu se probralo i poslední děcko, uvědomil si Vladimír, jak i v téhle téměř učebnicové krizové situaci všichni naprosto nesmyslně dodržují jednoduchá, předem stanovená pravidla a nezáleží na tom, zda jim byla oznámena vedoucím chaty Vařechou nebo vznikla sama během prvních hodin tvoření téhle skupiny. Pokud si matně vzpomínal na výběrový jednosemestrální kurs sociální psychologie, na který se při svém neúspěšném pokusu vystudovat přihlásil, nepochybně pouze z mladické rozpustilosti (a také proto, že klasifikovaný zápočet se vydával za dobrou vůli vyjádřenou alespoň padesátiprocentní docházkou), bylo je možno považovat za sociální skupinu, a vezme-li se v úvahu nehmotná bariéra, oddělující je od zbytku světa (teď už Vladimír nepochyboval o tom, že jsou skutečně odděleni), byli skupinou uzavřenou sice nedobrovolně, avšak ukázkově.

Poprvé pocítil záchvěv strachu v okamžiku, kdy se brouzdal vysokou trávou po stráni pod chatou, ohmatával neprostupnou clonu před sebou a od chaty se náhle donesl výkřik. I když děs změnil barvu hlasu, byl si okamžitě jistý, že křičí Marta. Rázem se otočil a jak nejrychleji mohl, vyrazil divokým během loukou vzhůru.

U stolku s červeným slunečníkem stála jen paní Macovská. V jedné ruce držela knížku, založenou uprostřed prstem, a druhou ukazovala směrem ke garáži. Za plechovou konstrukcí narazil na scénu, která kdyby se neodehrávala ve skutečnosti, mohla připomínat moderní verzi pohádky o Šípkové Růžence. Na trávě a ve vyšlapaných lysinách volejbalového hřiště ležely jako zapomenuté hadrové hračky děti. Tomáš, v každé ruce jedno autíčko (koupili je těsně před odjezdem, protože je *potřeboval*), seděl opřený o vlnitý plech a se svěšenou hlavou spal. Radek se válel na Vařechově synovci v černých teplákách a oba drželi jednou rukou neuměle vyrobený luk. O pár kroků dál ležel s nosem zabořeným do trávy na zemi Andrleho kluk a tenké nohy, zastrčené v červených gumových holínkách jak stonky v květináčích, měl směšně a dojemně rozhozené od sebe. Na světlovlasou holčičkou se zkrabaceným obličejíčkem a žlutou šňůrou ve vlasech se skláněla učitelka z Klánovic, která s nimi seděla u stolu.

„Vláďo, udělej něco, prosím tě," ukazovala Marta prstem do neurčita. „Já jsem… Já prostě… Udělej něco…"

Jako vždycky, když se děje něco neobvyklého, i tentokrát ztuhla Marta na místě a čekala, až kdokoli zasáhne do děje. Někdo se musel vždycky pohnout první, teprve potom dokázala alespoň trochu racionálně a rozumně jednat a uvažovat. Ale už si na to zvykl.

„Co se vlastně stalo?" Zatěkal očima a potom několika kroky doběhl k Radkovi a sáhl na něj. „Co se tu děje?"

‚Já nevím," ukazovala Marta dál strnule prstem před sebe, „seděla jsem před chatou a pořád jsem je slyšela. Všichni křičeli… a potom bylo najednou ticho. Všimla jsem si toho až za chvíli, ale hned jsem je volala, a když nešli, tak jsme je tady s paní Nádvorníkovou šly hledat. A potom —" hlas se jí zlomil v půli věty. „Vláďo, co je s nima?"

Vladimír opatrně zatřásl chlapcovým ramenem. Hlava se bezvládně zhoupla ze strany na stranu. Klekl si na zem, přiložil mu ucho k levé polovině hrudníku a s úlevou zaslechl pomalý,

pravidelný tlukot srdce. Radek klidně oddechoval a zdálo se, že jen hluboce spí.

Pokrčil rameny. „Vypadá to, že všichni usnuli.“ Vstal a přešel k Tomášovi. Taky on dýchal zcela normálně a srdce mu bušilo klidně a pravidelně, Zato svoje vlastní cítil až v krku. Otočil se k učitelce z Klánovic. „Jak je na tom vaše holčička?“

Proti Martě působila až neskutečně klidně a vyrovnaně. Jako kdyby se v takové situaci neoctla poprvé.

„Zdá se, že spí“ řekla. „Zkoušela jsem ji probudit, ale nejde to. Je to, jako kdyby byla v nějaké narkóze.“

Do trávy před ním padl stín. Redaktor Jelínek se rozhlížel jako po panoramě bitvy u Lipan a potom znalecky pronesl: „Ty si snad někde čuchli k rumu. Vsadil bych se, že vedoucí včera zapomněl jednu flašku venku, a takhle to dopadlo.“

Sklonil se nad tlouštíkem v černých teplákách: „Dejchni na mně, kluku!“

„Ty jseš přece pitomej, Libore,“ řekla jeho žena. „Skočte do chaty, paní Jelínková,“ řekl rychle Vladimír, „pro vedoucího a pro otce tady —“ ukázal hlavou k chlapci v červených holínkách. Najednou si za nic nedokázal vzpomenout, jak se černý vousáč jmenuje.

„Pana Andrleho,“ řekla učitelka z Klánovic. Vladimír se znovu sklonil nad Radkem, opatrně ho vzal pod rameny a zdvihl ho. Hlava se zavřenýma očima se zvrátila dozadu. Když vstával, musel si bezvládné tělo ještě jednou nadhodit. Marta zděšeně vyjekla.

„Vezmi Tomíka, Marti,“ řekl pokud možno uklidňujícím tónem. „Musíme je odnést do stínu. Nejlepší bude, když je doneseme do chaty. A hned zavoláme doktora.“

Jelínek chvíli rozpačitě stál nad druhým chlapcem vedle Vladimíra, Pak se sklonil a pokusil se ho zvednout. „Ten je ale těžkej,“ řekl a zkusil to znovu.

Těsně před vchodem vyběhl proti Vladimírovi Andrle. Měl na sobě jen kalhoty a vepředu mu plandal nezapnutý opasek.

Vladimír by se vsadil, že nemá spodky. Je to zvláštní, jaké blbosti člověka napadají ve vážné situaci.

„Vzadu za garáží,“ ukázal hlavou. Nohou rozrazil dveře, až odletěly a bouchly do botníku vedle. Paní Macovská sebou polekaně trhla a ustoupila ještě víc stranou. Knížku s prstem mezi stránkami přitiskla na prsa.

Uvnitř se chodbou od kuchyně hnal chatař Vařecha a za ním žena v krátké haleně. Tučná stehna, dolíčkovaná jako matrace, se jí třásla. Paní Vařechová, uvědomil si Vladimír.

„Klid, Adélo," supěl chatař, „nic se nežere tak horký, jak to vypadá —"

„Pane vedoucí," zastavil se Vladimír. „Musí se okamžitě volat pro doktora."

„Klid," vyštěkl Vařecha a strhl si bílou lodičku s mastné pleše, „jen co se mrknu na Martina."

V jídelně Vladimír položil Radka na stůl, u kterého seděli, tak, aby se vedle vešel ještě Tomáš a ještě dál, přesně na místo, kde jedla, i holčička učitelky z Klánovic. Potom se rychle vrátil ke dveřím a podržel je otevřené.

Marta se v chatě konečně probrala k horečné činnosti. Střídavě začala oba kluky popleskávat na tvářích, vzápětí se rozběhla k zelené patentní nádobě s čajem, naplnila jednu sklenici a pokusila se nalít jim ho do úst. Bezúspěšně.

Učitelka z Klánovic si počínala jako absolventka kursu červeného kříže a podle směrnic uvolnit postiženému oděv svlékala holčičce tričko se lvem. Otevřenými okny do místnosti sálalo předpolední horko zvenčí. Na druhé straně, kde jedli Andrlovi, zdvíhala paní hlavu s dlouhými černými vlasy ke svému muži a krčila rameny. „Puls, dýchání, zornice, všecko je normální. Koukni se mu, prosím tě, na sliznice, Romane. Ale myslím, že to je taky v pořádku." Andrle netrpělivě škubl tělem a sklonil se nad chlapce.

Paní Andrlová se rozhlédla po jídelně a potom nahlas a zvučně řekla: „Myslím, že byste měli děti uložit na bok a pokud možno se zakloněnou hlavou. V bezvědomí je to nejlepší poloha."

„V bezvědomí?" podivila se Marta.

Dveře od kuchyně se prudce rozletěly. Vařecha, už zase s bílou lodičkou, se sehnul pod barový pult. Otevřenými dveřmi bylo vidět přímo na veliký pracovní stůl, u kterého seděla paní Vařechová a v náručí držela spícího chlapce v černých teplákách. Když se Vařecha narovnal, držel v ruce zelenou litrovou láhev. Odzátkoval ji, zdvihl ke rtům a zaklonil se.

„Dejte mi taky loka," řekl redaktor Jelínek. „Tohle chce panáka."

Vařecha k němu natáhl ruku s lahví, ale v půli pohybu se zastavil, otočil zpátky a ze skříňky vyndal odlívku. Pečlivě odměřil zlatavou tekutinu a podal ji Jelínkovi.

„Sedum padesát. Platíte rovnou, nebo to mám napsat?“ Rozhlédl se mlsně kolem sebe. „Bude si ještě někdo přát panáka, aby se vzpamatoval? Ne? Ani mladá paní?“ Namířil lahví na učitelku z Klánovic. „Opravdu ne? Dobrá.“ Zazátkoval láhev, potom si to rozmyslel, znovu ji otevřel a nalil si do krku další dávku. „Jo. A teď zase zkusím brnknout tomu doktorovi,“ řekl, když dopil. „Nějak se tam nemůžu dovolat.“

„Na takovýhle osamělý chatě by mela bejt vysílačka,“ řekl Jelínek.

„Libore, prosím tě,“ podívala se na něj zmateně jeho žena. „Pořád se ti něco nelíbí.“

„To byste musel znát tenhle podnik, že jo, inženýre,“ zachrochtal Vařecha. „Víte, kolikrát já musím prosit, než mi koupěj pitomej mlejnek na maso? Vysílačku! No nemám pravdu?“ Otočil se zpátky do kuchyně. Dveře zůstaly pootevřené. Když si vybavil, jak před chvílí tápal podél neviditelné stěny, přepadl Vladimíra tísnivý pocit, že by vysílačka nemusela být nic platná.

„Jak dlouho to celé vlastně trvá?“ obrátil se k Martě. Pokrčila rameny. „Já nevím. Vůbec to nechápu. Co myslíš, nemohly ty děti něco sníst? Nějaké bobule — například vraní oko?“

„Když jste s paní učitelkou přišly ven, začínala jsem zrovna číst kapitolu Zákony džungle,“ řekla paní Macovská. „A teď jsem na stošedesáté druhé stránce. Byla to opravdu jen chvilka, opravdu. Já čtu rychle.“

„To si můžeme změřit,“ nastavil Jelínek zápěstí s digitálními hodinkami. „Já vám stopnu, za jak dlouho přečtete jednu stránku, znásobíme to a dozvíme se, jak dlouho byly děti za garáží bez dohledu.“

„Ty jseš“ vážně pitoměj, Libore,“ zavrtěla hlavou jeho žena. „A nebylo by lepší odvézt děti do nemocnice?“ zeptala se učitelka z Klánovic. „Auta tu jsou a nemuselo by se čekat, než přijede lékař a pošle je do nemocnice sám.“

Bylo ticho. Vladimír si povzdechl a uvažoval, jak jí vysvětlí, proč se nedá nikam jet.

‚Já vám samozřejmě přidám na benzín,“ vyložila si mlčení po svém.

„Jak bych to řekl — přes cestu je natažená jakási zábrana. Možná zeď, prostě je tam něco, co není vidět, ale co zabraňuje, aby jakýkoli předmět pronikl z okruhu kolem chaty ven. Já vím, zdá se to neuvěřitelné, ale je to tak, paní Nacházelová.“

Podívala se na něj, jak čekal — nechápavě.

„Nádvorníková,“ špitla Marta.

„Obrazně řečeno nás tu někdo zavřel do neviditelné láhve a zazátkoval,“ řekl zvučné redaktor Jelínek a pokročil trochu ke středu jídelny. Rukou názorně předvedl obrysy láhve. „Nebo ještě lépe bychom to přirovnávali k obrovskému poklopu na sýry, které mívali dřív v mlékárnách. Na syrečky a tak. Rozdíl je jen v tom, že tahle bariéra není pevná jako sklo, ale trochu připomíná měkkou plastickou hmotu nebo nějaký rosol. Když jsme ráno odjížděli, narazili jsme do toho. Kdo chce, může se kouknout z okna. Je to v těch místech, kde stojí naše auto.“

„Trabant,“ opravil ho vskutku vtipně Andrle.

„Dobrá, tedy trabant,“ kývl trpělivě hlavou Jelínek. „Stojí opřený čelní maskou o bariéru.“

„To myslíte vážně?“ zašklebil se ironicky Andrle. „V týhle situaci byste si srandu dělat neměl, pane redaktore.“

„Je to pravda,“ vmísila se paní Jelínková. „Manžel si dokonce, když jsme na to narazili, ulomil zub a rozbil brejle. Ukaž jim to, Libore.“

Jelínek ochotně vycenil nažloutlé zuby s čerstvou mezerou.

„Já to taky viděl,“ ozval se Vladimír.

„To ale znamená….“ Nedozvěděli se, co to znamená. Andrle větu nedokončil.

Vladimír se nadechl. „Jsem si skoro jistý, že ty dvě věci spolu souvisejí. Za prvé jsme izolováni od vnějšího světa, a za druhé něco způsobilo, že děti buď usnuly, nebo upadly do bezvědomí. Proč se to stalo a co to způsobilo, nevíme, a pochybuju, že se to taky dozvíme sami. Pokud se stav dětí co nejdřív nevrátí k normálu, bude to chtít lékaře. Jenomže ven se dostat nemůžeme, a jak jsem si všiml, těžko se dostane i lékař sem. A navíc není zaručeno, že se chatař někam dovolá. Jestliže bariérou nic neproniká, může se to klidně vztahovat i na elektrický proud. Elektrony jsou přece hmotné — ne?“

Přejel očima po obličejích kolem sebe. Všichni ho vážně a napjatě poslouchali.

„Takže zatím to vypadá spíše tak, že budeme muset čekat, co nám situace dovolí. Pokud se pochopitelně nedovoláme pomoci zvenčí.“

„Podle mýho názoru to vypadá ze všeho nejspíš na zásah zvenčí, i mimo naši planetu. Na ufony.“ Jelínek se přizpůsobil střízlivému tónu, který nastolil Vladimír. „Všechno je to tak nepravděpodobné a nepozemské, že to mohla způsobit jedině návštěva z vesmíru.

Někde tu přistáli a teď zasahují do vývoje na Zemi. Jenom nevím, proč si vybrali zrovna nás.“

Andrle se znovu ironicky zasmál a potom se rozšafně podrbal v černých vousech. „Pane redaktore, nesmíte se urazit, ale po tom včerejšku se vůbec nedivím, že se vám v hlavě rojej zrovna takovéhle nápady. Vlastně by se vám tam mohlo rojit něco mnohem… mnohem banálnějšího. Vždyť je to přece nesmysl. Ufoni. Na komíně sedí létající talíř, takže kamna netáhnou a polívka se nevaří, že jo?“

Jelínek zamžikal za silnými brýlemi. Zdálo se, že sžíravost Andrlových slov mu vypálila pěkně hlubokou skvrnu do zřejmě slabé vrstvičky sebevědomí. „Tak si zkuste najít nějaké vysvětlení sám, člověče,“ vyštěkl.

„Nech toho, Libore,“ zaprosila jeho žena. Vladimír usoudil, že musí zasáhnout s nějakým kompromisním nápadem. „Taky se mi to zdá trochu přitažené za vlasy,“ řekl, „i když v poslední době se o takových věcech uvažuje čím dál častěji. Ale přece jen si myslím, že celá ta záležitost múze být naprosto pozemského původu. Už jsem to tady panu Jelínkovi říkal venku. Může to přece taky klidně být nějaké vojenské zařízení, nový typ zátarasu, který zabraňuje k pronikání do vojenských prostorů těm, kdo tam nemají co dělat. A děti klidně mohly do bariéry narazit někde u lesa, zkoušet proniknout na druhou stranu a přitom se do ní nějak zaplést… něčeho se nadýchat — co já vím.“ Znovu si vybavil představu elektrického plotu kolem pastviny a stáda krav. Po elektrickém šoku může člověk přece taky upadnout do bezvědomí, uvědomil si. Ovšem teď asi není ta nejvhodnější chvíle něco takového připomínat.

„To zní mnohem pravděpodobněji,“ připustil rozvážně Andrle. „Třeba za pár minut bariéru vypnou a všechno bude jako dřív. Co o tom říká správce?“ pohodil hlavou směrem ke kuchyni.

„My jsme s ním o tom ještě nemluvili,“ uvědomil si Vladimír. Došel ke kuchyňským dveřím a otevřel je.

„Pořád to nemůžu prozvonit,“ funěl Vařecha se sluchátkem u hlavy. „Je to úplně hluchý. Jako kdyby na tom někdo seděl. Dneska ty telefony taky stojej za starou belu. No nemám pravdu?“

„Pane Vařecha, je běžný, aby kolem chaty byla neproniknutelná bariéra? Něco jako neviditelný gumový plot?“

„Cože?“

„To nic… Já jen chtěl vědět, jestli jste o něčem takovým slyšel. Jestli to tu třeba občas nedělají vojáci — nebo někdo.“

„Koukám, že místo abyste se snažili těm dětem pomoct, tak si tam vyprávíte strašidelný historky. Slyšelas něco takovýho, Adélo?“

Vladimír dveře zase přivřel.

„Budu tam muset zajít,“ zaslechl ještě z kuchyně.

„A co když je něco uštklo?“ ptala se zrovna učitelka z Klánovic Marty, tak trochu s nadějí v hlase. Marta jen pokrčila rameny.

„Všechny najednou?“ ozval se znovu ironicky Andrle.

Učitelka z Klánovic se k němu otočila, jako kdyby ji jeho tón zamrzel, a dál hladila dcerku po světlých vlasech. Vtom se jí ruka zarazila. Učitelka sklonila hlavu a potom vyjekla. „Něco jsem… Proboha, co to je?!! Vosa, poštípaly je vosy! Zabijte to někdo honem!“

Než se Vladimír dostal od kuchyňských dveří ke stolu, skláněl se už Jelínek nad holčičkou a rukou obalenou kapesníkem opatrně vymotával z dívčiných vlasů válcovité tělíčko. „Je sice už určitě mrtvá, ale přece jenom, mohla by mi reflexívně dát žihadlo ještě teď,“ říkal si nahlas sám pro sebe. „Vím to z vlastní zkušenosti.“

Konečně vosu vypletl a opatrně ji položil na igelitový ubrus vedle slánky. „Ačkoliv… je hodně šedivá, jako kdyby byla už plesnivá. A taky —“ zarazil se a rozhlédl se po vhodném nástroji, jímž hodlal vosu blíže prozkoumat. „Podejte mi, prosím, párátko.“

„Ať nedostaneš žihadlo, Libore,“ napomenula ho žena.

Vladimír sáhl na vedlejší stůl po párátkách a zvědavě se naklonil nad výzkumníka. Na bílém igelitu leželo hned vedle ohavného ubrusového květu cosi, co vosu připomínalo opravdu jen vzdáleně. Chyběla hlava s kusadly i vosí pas. Tělíčko mnohem víc připomínalo protáhlý kužel s tmavým otvorem dole. Na povrchu měl kužel drobounké perlovité kapičky a vpředu z něj vyrůstalo pravidelné okruží jakýchsi štětinek. Byla to zvláštní vosa. Už proto, že místo dvojice křídel měla šest kolem dokola narostlých plošek, vypadajících spíše jako kormidla.

„Hned se mi zdála nějak zvláštní,“ řekl Jelínek a přiklepl si brýle s jednou postranicí víc k očím, aby mohl lépe zaostřil.

„Je taky dost těžká.“ Zaklesl dvě párátka, která držel v rukou jako mikrochirurgické nástroje, a za jedno z kormidélek zvedl kuželovitého tvora nad stůl. „Teď se na drobečka podíváme pořádně.“

Drobeček mu vzápětí ze sevření párátek vyklouzl a Jelínek zklamaně svěsil bradu. Šedivý váleček se však — ještě než dopadl na stůl — náhle zbarvil do běla a potom zastavil ve vzduchu.

Zlomek sekundy nehnutě visel nad ubrusem a potom s nepatrným zábleskem v malém černém otvoru bleskurychle zmizel otevřeným oknem ven.

Jelínek se vítězoslavně ohlédl, kde je Andrle. Seděl u svého stolu a neobtěžoval se experimentu přihlížet. Za krk funěl redaktorovi jen mastný Vařecha.

„Fakt se nikam nemůžu dozvonit. Je to jak u blbejch. Co si to tu vymejšlíte za voloviny o neviditelnejch bariérách?“

„Nemáš cigaretu?“ pohladila Vladimíra po předloktí Marta. Zavrtěl hlavou. Učitelka z Klánovic se rozhlédla po stole. Přitom se vysokým, do uší bodajícím hlasem rozječela a Vladimír si uvědomil, že tohle mu zatím na situaci chybělo: kvalitní hysterický záchvat.

Učitelka ječela a mířila prstem na obličej své dcery, která se na stole zavrtěla a otevřela oči.

/8/ Radek se posadil a oběma rukama si důkladně mnul oči. Bylo to docela příjemné, octnout se zase ve své vlastní kůži. Myšpulín je fajn a motýl Emanuel taky, ale teď měl hlad a po tom všem lítání taky pořádnou žízeň a v tom mu vosí hnízdo nemohlo nijak pomoct.

Levou rukou se opřel o stůl, na kterém seděl, a pravou se začal pečlivě šťourat v nose. „Já chci limču,“ zakňoural přitom.

„Já taky,“ pištěl vedle Tomík. Máma se rozběhla pro čaj.

Když konečně nechal Tomáše, aby mu vyrval sklenici z ruky, zamžikal a pres mámino rameno natáhl krk k tátovi: „Ukážeš mi ten poukaz, tati?“

„Jakej poukaz?“

„Že tu smíme bydlet, přece.“

„Teď, Radku? Zrovna teď?“

„Proč né teď?“ divil se Radek.

„Teď máme úplně jiný starosti,“ řekl táta. Vzal za okenní kličku a vyzkoušel, jestli okno drží pevně zavřené. Potom se natáhl a zkusil ještě horní ventilační okénko, „Tady je to dobrý,“ otočil se na Petrova tatínka.

I když to vlastně Petrův tatínek nebyl, Radek věděl od Petra, že jeho opravdický táta bydlí v Olomouci a Petr k němu vždycky jednou za čtrnáct dní jezdí na sobotu a na neděli. A kdyby chtěl, tohohle tatínka vůbec nemusí poslouchat. Alespoň zrovna teď si to Petr myslel.

„Chtělo by to prohlídnout celý barák," řekl nepravý Petrův táta, „Jestli ještě někde nejsou další."

Radek věděl, že nejsou, že všechny už se vrátily do hnízda. Ale nevěděl, proč by jim to měl říkat. Stejně by mu nevěřili.

Ve dveřích do kuchyně stál Martin. Oběma rukama svíral láhev červené limči a pomalu ji cucal dlouhým brčkem z umělé hmoty. Nafukoval přitom tváře jako křeček lícní torby. Radek potáhl nosem. Červenou limču měl mnohem raději než žlutou.

„Nedám," řekl Martin. Pořád přitom držel brčko v zubech a nevypustil limonádu z tváří, takže to vůbec nikdo nemohl slyšet.

„Tak si jí vypij sám, krkoune," ohrnul Radek nos.

Seskočil se stolu. Trochu uhnul mámě, která seděla na lavici pod oknem, v náručí chovala mrňouse Tomáše a natáhla ruku, aby ho pohladila. Vyplázl jazyk na Alenu, spokojeně čučící na klíně maminky, jako kdyby zrovna dojedla plný talíř hloupé kaše. Holky jsou stejně pitomý, usoudil.

„Ať mi Radek nenadává," řekla tím nejprotivnějším hlasem Alena. „Ať mi nenadává, mami."

„Vždyť nic neřekl," pohladila maminka Alenu po světlých vlasech. „To se ti jen zdá, holčičko."

„Žalobnice," zakřenil se Radek.

„Nadává," trvala na svém Alena. „že jsem žalobnice."

„To teda jseš," řekl Radek.

Chatař Vařecha odstrčil Martina z kuchyňských dveří. „Je to v prdeli," řekl dutě. „Nic nefunguje. Telefon, rádio, nic. Ani elektrická trouba."

„Snad byste nemusel takhle mluvit před dětmi, pane vedoucí," řekla Alenina máma a káravě nadzdvihla obočí, jako kdyby stála před třídou na stupínku. To je jasný, učitelka, napadlo Radka a s Petrem se tomu potichu a pro sebe zasmáli. Martin se honem přidal taky.

„No… zrovna teď budeme hlídat, aby nám neuletělo nějaký slovíčko… v takový bryndě," rozpřáhl vedoucí Vařecha ruce a očima se zastavil na obličeji Petrova nepravého táty. „No nemám pravdu?"

Ten jenom nepřítomné kývl a dál si zamyšleně mnul bradu. „Dá si někdo něco na kuráž?" řekl vedoucí Vařecha hlasem plným naděje. „Možná ji budeme potřebovat, pánové."

„Libore, prosím tě, až po obědě," honem pronesla paní Jelínková. Radek poznal, že má z něčeho strach, nevěděl však z čeho. Ale všichni dospělí se chovali, jako kdyby se něčeho trochu

báli. Podíval se po Petrovi a Martinovi, jestli oni nevědí, co to je. Ale taky nic nevěděli.

„Jen aby nějakej oběd byl, mladá paní. Říkal jsem přece, že nefunguje nejen tranzistorák, ale ani elektrická trouba. To znamená, že ani sporák a že vařit můžu začít, až roztopím starý kamna. A to jsem zatím neudělal."

„A zkoušels chytit Rakousko, taťko?" ozvalo se z kuchyně. „Na tý barevný hraje líp."

„No tak, Adélo… Když říkám, že nefunguje nic, tak to myslím vážně. Nedělej ze sebe… tó… ze mě kašpara."

„A co bude k obědu?" chtěl vědět Tomík, „Hrneček od medu," udělal na něj Radek dlouhý nos. Tomík se strašlivě zakřenil. Hepe tepe basu, znamenalo to v jeho řeči. Česky se to překládalo nemám tě rád, a na klíně u mámy je stejně líp.

Vedoucí Vařecha se sehnul pod pult, vytáhl zelenou láhev, odzátkoval a zhluboka si loknul. Strčil ji zpátky, potom si to rozmyslel a postavil ji na polici za sebe.

„Zdá se, že je to posraným navrch, pánové," řekl, a dřív než stačila Alenina máma otevřít pusu a pohoršit se, uklonil se směrem, kde seděla. „Pardon, paní učitelko. To víte, člověk je v takovýhle situaci rozrušenej."

„Mně to nevadí. Já jen kvůli dětem,"

„Martine! Okamžitě sem pojď! A zavři za sebou!" ozvalo se z kuchyně. Martin se neochotně odloudal pryč. Dveře nechal pootevřené, ale vzápětí je někdo energicky přibouchl.

„Takže abych to shrnul," řekl Petrův nepravý táta a dál si mnul bradu. „Víme, že jsme odříznuti od světa nejen fyzicky, ale nemáme ani možnost se s ním nijakým způsobem spojit a informovat, co se stalo. Z toho plyne, že prozatím nemůžeme ani počítat s tím, že by nám někdo pomohl. Kromě toho se zdá být jasné, že děti se dostaly do stavu připomínajícího hluboký narkotický spánek poté, co je zřejmě pobodal zatím neznámý a blíže neurčený druh hmyzu — i když rozhodně se exemplář, který jsme zahlédli, choval nezvykle. Ani jednu z těchto skutečností si neumíme nijak vysvětlit. Já bych se osobně přikláněl k názoru tady pana inženýra," ukázal hlavou směrem k tátovi, „který se domnívá, že jde o nějaký lokální problém, možná způsobený vojenským cvičením, nebo… zkrátka armádou. Konec konců, opravdu asi nemůžeme tušit, co všechno už dneska moderní armáda má k dispozici. Ti vaši ufoni, pane redaktore, to je přece jen přitažené za vlasy. Víte, co jsem četl v jednom odborném časopise? Že jestli

někdo někdy na nějakou mimozemskou civilizaci skutečné narazí, tak to v žádném případě nebude nikdo, kdo ji tak usilovně hledá. Protože pravděpodobnost, že její projevy budou naprosto nečekané, je mnohem vyšší, než si vůbec dovedete představit.“

Pan Jelínek seděl v koutě a párátkem doloval ve slánce. Tvářil se, jako kdyby myslel na něco jiného.

Radek si poposedl a pak se začal na židli netrpělivě vrtět. Co to vykládá, chtělo se mu říct, ufoni jsou malí a zelení, vypadají trochu jako rosničky bez břicha a mají tykadla s kuličkami. Tohle je něco úplně jiného, to je vosí hnízdo, které sice přiletělo hrozně zdaleka, z cizí planety, ale s ufónama nemá nic společného. A kromě toho, jsou to hodné vosy a bylo to s nimi nádherné dopoledne, i když je vlastně ani neviděli.

Podíval se na Petra, který si myslel to samé a určitě i Alena. Ale nikdo z nich nic neříkal. Jsou včci, o kterých nemá smysl se před dospělými vůbec zmiňovat.

Co se děje, chtěl vědět z kuchyně Martin.

Nic. Jenom samý kecy, odpověděl Radek.

„Takže teď máme na vybranou,“ pokračoval Petrův nepravý táta, „buď se nějakým způsobem pokusit tuhle bariéru prorazit — a sám si nedovedu představit jak — a nebo se připravit na to, že budeme muset nějakou dobu přečkat v téhle chatě. Znamená to pečlivě utěsnit všechny otvory a dávat pozor, aby žádný další hmyz dovnitř nepronikl, a žít ze zásob. Pár dní takhle přece vydržíme — a potom se uvidí.“

Pan Jelínek si přestal kreslit párátkem ve slánce, zvedl hlavu, hřbetem ruky si přirazil brýle, u kterých mu upadla postranice (Radka by náramně zajímalo, jak se to stalo) a s trochu pokřivenou pusou řekl: „Ještě je tu jedna možnost, kterou jste pominul.“

Petrův nepravý táta tázavě naklonil hlavu, ale bylo vidět, že v koutcích úst mu to cuká. Všichni se k panu Jelínkovi otočili a čekali, co řekne.

„Vycházíme pořád z předpokladu, že jsme se octli v prostředí, které se vymklo z normálnosti. Je tu bariéra a jsou tu ty… dejme tomu hmyz. Ale co když právě tady je normální prostředí, do něhož zvenčí pronikl právě jen ten hmyz, jak mu říká tady pan Andrle, těsně před tím, než to spadlo. Co když nás ta bariéra neuzavírá, ale chrání.“

„To jako myslíte, že venku se něco stalo?“ řekla Petrova máma a zbledla.

„A proč ne? Ta možnost tu přece taky existuje. Vysvětlovala by, proč nehraje rádio ani televize — pokud to samozřejmě není způsobeno jen tím, že bariéra blokuje i průchod elektromagnetického vlnění o určitých délkách. Představte si, že jsme tu najednou na kopci jako poslední zástupci lidstva. Taková nepovedená Neomova archa.“

„A kdo by tu bariéru spustil? Ufoni?“

„Třeba,“ pokrčil Jelínek rameny a znovu se sklonil nad slánkou.

„Libore, prosím tě,“ zaprosila už zbytečně paní Jelínková. Petrův nepravý táta pokrčil rameny. „Vyloučit se to nedá. Ale byl bych pro to, abychom se rozhodli předpokládat — především z důvodů abych tak řekl normálních — že svět ještě existuje. A chovali se tudíž podle toho, jako lidi.“

„To je báječný,“ zahučel chatař Vařecha, „takže možná že všecko je už v hajzlu, zbejvá nám pár posranejch dnů a já je mám strávit v kuchyni, zatímco vy si budete rozumovat a chovat se jako lidi. To jste vymyslel opravdu fajnově.“

„Nic takového jsem neřekl,“ ohradil se Petrův nepravý táta. „Pro co se rozhodneme, bude platit pro všechny.“

„A pořád vás to neopravňuje, pane vedoucí, používat před dětmi výrazů, jakých pořád používáte. Mohl byste se trochu ovládat,“ řekla přísně Alenina maminka.

Tomík se mámě zavrtěl na klíně a pak se do ticha, které se v místnosti rozhostilo, zeptal: „Co udělal pan sluha, mami? Proč mu paní učitelka vynadala?“

Chatař Vařecha mávl rukou, otočil se za sebe, sebral z police láhev, kterou tam předtím postavil, a zmizel v kuchyni.

„Co kdybych vzala děti nahoru,“ řekla Petrova maminka a vstala. „Než se dohodnete, co uděláme, můžou být zatím u nás v pokoji. Bude to asi lepší, co říkáte?“

„Néé, mami,“ začal Radek prosit, ale maminka zavrtěla hlavou. Na tátu se stačilo podívat, aby viděl, že bude muset jít.

Se vzdorovitě sklopenou hlavou se nechal mámou vstrkat ke dveřím na chodbu. Tomík se ho chytil za ruku. Radek se vyškubl, ale potom, když šlapali po dřevěných schodech vzhůru, sám zase vzal bráškovu ruku do své, protože i když Tomík ani nezafňukal, přece Radek věděl, jak strašně moc ten mrňous stojí o to, aby se mohl k někomu přitulit.

Co se zase děje, chtěl vědět z kuchyně Martin, když už byli nahoře nad schody.

Určitě si myslej, že začala válka, odpověděl mu Radek.

/9/ „Myslíte, že tam je válka?“

Učitelka z Klánovic tu otázku pronesla vypjatým, nervozitou poznamenaným hlasem. Odráželo se v něm zděšení ze všeho, co prožila, i strach z toho, co možná přijde.

Pronesla ji do prázdna. Nikdo jí neodpověděl.

Tam a tady… jak rychle se člověk octne na jedné straně plotu, zděsil se Vladimír. Dřív než se dopoví věta, dřív než vůbec může začít tušit, zda ten plot v něčem brání nebo zda je ochranou. Válka… zase jeden z Jelínkových extrémů. Venku je modré nebe s vysokými řasami mraků, jsou prázdniny a smrky nad chatou stojí stejně jako ráno, ještě není ani poledne a k tomu se válka přece vůbec nehodí. Je to absurdní, ale čím častěji se o válce mluví, čím přesněji se popisuje, jaká bude, tím neskutečnější a nemožnější se zdá.

A proč oni, zrovna oni by toho měli být ušetřeni? Tahle náhodná sešlost, třikrát přebrané, životem potlučené zboží z druhé ruky by mělo přežít lidstvo? Kdyby mu to někdo řekl nahlas, nevydržel by a musel by se mu stejně nahlas vysmát.

Dveře do kuchyně se znovu otevřely a nepatřičně lehkým, skoro tanečním krokem vyplula macatá paní Vařechová. Rozpačitě se usmála, protančila místností a stiskla jedno z tlačítek na televizoru.

„Já jen zkouším, jestli nevysílá Rakousko,“ špitla omluvně. „V poledne bývá program pro ženy.“

S úsměvem a rukou koketně pokrčenou odběhla zpátky do kuchyně.

„Pane vedoucí,“ zavolal Andrle, dřív než za sebou stačila zavřít dveře, „tak neblázněte a vraťte se sem, sakra. Musíme se vážně poradit, co budem dělat.“

Dlouhou minutu, kterou si Vařecha nechal, aby neutrpěla jeho důstojnost a nikdo si nemohl myslet, že přiběhne na první zavolání, vyplnilo znovu stísňující mlčení. Teď, když děti byly pryč, byla jídelna najednou podivně prázdná a čas se náhle jakoby zpomalil. Andrle si oblékl kostkovanou košili, plandala mu přes kalhoty, a Vladimír znovu zauvažoval, jestli má nebo nemá spodky. Byla to neklamná známka podvědomé nechuti zabývat se vážnou situací, připomenul si. Místo aby se soustředil na problém, vyhledává si nesmyslná témata a uvažuje o nich. Ale stejně by ho to zajímalo.

Seděl vedle Marty, přesně jako ráno u snídaně, vedle něj, ob jedno místo (symbol, že k sobe nepatří), se lokty lepila na igelitový ubrus učitelka z Klánovic. U rohového stolu seděli Jelínkovi a mžikala očima stará paní Macovská, která působila ze všeho nejvíc

dojmem, že sice vidí, co se kolem děje, ale naprosto netuší, o co jde. Pořád ještě držela v ruce knížku, prstem založenou na rozečtené stránce, snad jako jedinou zbývající jistotu.

Konečně se objevil Vařecha, bílou lodičku pečlivě nasazenou tak, aby nikde neodkrývala žádnou zátoku lysiny, a zaujal strategické místo za barovým pultem.

Andrle stál uprostřed místnosti a Vladimír si uvědomil, že tohle je samec alfa, vůdčí element skupiny, a že ho nikdo nemusí do téhle role volit. Ucítil přitom nepatrnou pachuť závisti, ale vzápětí si taky uvědomil, že on sám schopnost určovat jednání druhých a nepochybovat o svém nemá a že přesně někoho takového potřebovali.

„Co teda chcete podnikat," zavrčel Vařecha za barem. „Já bych možná měl fakt jít spíš vařit. A někdo z mužskejch by mi moh pomoct naštípat dříví."

„Já vám s tím píchnu," zvedl Jelínek ruku, jako kdyby se hlásil ve škole.

„V zásadě máme dvě možnosti," začal Andrle. „Jednak se posadit a čekat, jak všecko dopadne, klidně hrát šachy nebo karty, na co má kdo chuť, prostě jen přečkávat. Možná za půl dne bude po všem. Anebo se můžeme pokusit z téhle pasti, nebo jak to mám nazvat, uniknout vlastními silami. Pro začátek by to chtělo vymyslet nějaký způsob, jak navázat spojení se světem."

„Jestli ješte existuje," řekl Jelínek. „Nezapomínejte na to, prosím vás."

Jelínkovi patrně není tak docela po chuti, že se role samce alfa ujal právě Andrle. A že je docela dobře možné, že právě on bude tím vzpurným mladým samečkem, který pokousán a se vzdorným leskem v očích bude muset odejít od stáda a lízat si někde v houštinách rány sám. Skvělá perspektiva rodícího se postnukleárního lidstva.

„Máš cigaretu?" zatahala ho znovu za rukáv Marta. Všichni se po ní otočili. Vladimír zavrtěl hlavou.

Jestli je bariéra kolem nás neprostupná," řekla učitelka z Klánovic zřetelně a dívala se přitom do ubrusu před sebou, „stejně jako poklop na sýry, jak tady někdo říkal, tak bychom asi neměli kouřit, ne? Spotřebujeme si tak víc kyslíku, než by bylo nutné, a to jaksi…"

Marta se polekaně stáhla zpět. „Tak já nebudu kouřit," řekla provinile. „Fakt."

„Co je to za nesmysl,“ zahalekal podrážděně Vařecha. „To jako podle vás bysme neměli kouřit, topit ve sporáku, mluvit sprostě, a já nevím co ještě. Nedělejte nám z toho mateřskou školku, paní učitelko. Nekouřit, to určitě. Ale teplý do žaludku byste chtěla, co. No nemám pravdu?“

Demonstrativně sáhl pod zástěru a vylovil z kapsy od kalhot krabičku cigaret a zapalovač. Jednu si zastrčil do koutku, škrtl, potom si to rozmyslel a nabídl Martě. Rozpačitě se rozhlédla a došla si pro ni. Vařecha znovu škrtl, zapálil jí i sobě a obřad zakončil prudkým vydýchnutím kouře a dunivým zakašláním. „Mám tu spartičky, jestli chcete,“ řekl potom.

„To přece nemá smysl, takhle se hádat,“ řekl Jelínek. „A taky nemá cenu dělat něco, co je zbytečný. Rozumíte — aby člověk nespravoval psací stroj, když nemá papír, na který by psal. Já jsem jednou v Bulharsku zažil zemětřesení, a když se to všecko rozhoupalo a zdálo se, že hotel spadne, tak místo abych utíkal někam ven, začal jsem si pečlivě skládat oblek do kufru, abych si nepomačkal puky.“

„To je dobrý. A jak to dopadlo?“ zasmál se chatař.

„Jak vidíte, jsem tady.“

„Tohle je ale trochu jiná situace, pane redaktore,“ studeně se zašklebil Andrle, „my nemusíme jednat zbrkle. Má tedy někdo nějaký nápad?“

„Něco mě napadlo,“ řekl Vladimír. „Když sem svítí slunce a my vidíme, co je za bariérou, měla by být průhledná i z druhé strany, ne? Dokonce musí být — protože kdyby nebyla, zvenčí by si jí všimli a asi by už něco podnikli, pokud tedy mohou, samozřejmě. Chtělo by to tedy nějakou optickou signalizaci. V noci by to bylo jednoduché, ale ve dne bychom asi potřebovali světelný telegraf. Znáte to přece, ne?“

Nikdo kolem nevypadal, že by světelný telegraf znal, nebo alespoň to nedával najevo.

„Používají ho námořníci. Blikají silnou svítilnou morseovku. Takže kdyby se tu našel nějaký reflektor, který bychom zamířili dolů do údolí, nejraději přímo do vesnice, mohli bychom jim vyslat zprávu, co se tady děje.“

„Nenašel. Jediný, co tu mám, je baterka tříbuřtovka,“ skočil mu do řeči Vařecha. „A ještě napůl vysvícená. Ve dne s ní nedošajníte ani támhle k oknu. Copak neznáte hospodářský oddělení, pane inženýre? Ty mi nekoupej užitečnější věci než reflektor.“

„A nevozí vám sem někdo třeba zásoby, pane vedoucí?“ navrhl Andrle, který pořád ještě stál uprostřed místnosti, jako kdyby vedl školení a zkoušel ostatní z toho, o čem se mluvilo minule. „Nečekáte třeba zeleninu nebo řezníka?“

„Za prvý, nakupovat si jezdím sám. Na to je tenhle barák moc malej, aby stálo za to jezdit sem. A za druhý je dneska neděle.“

„Já mám zrcátko,“ dychtivě pronesla paní Jelínková a celá přitom zrůžověla. „Kdyby se nám podařilo poslat dolů prasátka, píchalo by je to do očí a oni by —“ Zarazila se v půli proslovu a pozorovala ostatní, zda si nemyslí, že řekla nějakou pitomost.

„Já mám taky zrcátko,“ přihlásila se Marta. Učitelka z Klánovic uraženě mlčela a dívala se do ubrusu před sebou.

Andrle přešel k oknu, chvíli se díval ven a potom řekl: „Nápad by to nebyl špatný, ale bohužel se nedá použít. Slunce je v poloze, která prostě neumožní posílat prasátka dolů do údolí. A jinam to zase nemá smysl.“

„Dala by se udělat soustava zrcadel,“ namítl Jelínek.

„Nebylo by k dispozici něco jednoduššího?“

„Kouřové signály!“

Vladimír to skoro vykřikl.

„To je přece naprosto jednoduchá záležitost. Když bude stoupat k obloze hodně sytého kouře, uvidí ho kdekdo spoustu kilometrů kolem. Indiáni to věděli už před Kolumbem.“

Od pultu se ozvalo souhlasné zamručení, Vařechovi se ta myšlenka zjevně zalíbila. Mocně potáhl z cigarety, zadusil špačka v těžkém popelníku z hutnického skla, udělal ze rtů kolečko a s potěšením začal vypouštět krásné kroužky dýmu.

„Jak byste si to představoval?“ obrátil se Andrle od okna.

„Nemělo by to dát žádnou práci,“ pokrčil Vladimír rozpačitě rameny. „Stačí rozdělat oheň a potom na něj přikládat vlhkou trávu, nebo slámu, obojí přece pořádně kouří. Potom by šlo jen o to, patřičně ten dým regulovat.“

„Jenže jak?“

„Nevím, o tom jsem ještě neuvažoval… Chápejte, zatím je to jen první nápad. Ale třeba by se daly použít deky, kterými by se oheň střídavě tlumil a zase rozdmýchával. Nebo si někdo vzpomínáte, jak to dělali Indiáni?“

„Hlavně to zkoušejte co nejdál od baráku,“ ozval se chatař. „Nerad bych, abyste k signalizaci použili místo vatry tuhle chatu, hořela by jako divá.“ Zakýval hlavou, jako že ví svoje, a dodal: „Za garáží je plac s ohništěm a dokonce je tam i nachystaný dříví.

Počítal jsem, že jeden večer si opečeme na ohni buřty. Člověk si taky rád jednou vorazí, no nemám pravdu? A vedle se suší seno, takže skutečně by to mělo bejt jednoduchý.“

„Zkusit by se to dalo,“ řekl Andrle. „Jenže co chcete signalizovat? Jak má ten, kdo kouř vidí, pochopit, co znamená? Nebo znáte indiánské signály a doufáte, že se tu v okolí potloukají potomci Apačů?“

„Proč pořád tolik ironie, pane Andrle?“ řekl redaktor Jelínek. „Kouřová znamení Indiánů neznáme. Ale když se dá morseovka vysílat světelným semaforem, proč to nezkusit kouřem?“

„Vy ji snad umíte tak dobře, že byste byl schopen vyslat zprávu? To není jen tak jednoduché.“

Chvíli zase všichni mlčeli a jediné, co bylo slyšet, bylo dupání dětí o patro výš.

„Já,“ řekla najednou do ticha paní Macovská. „Já umím morseovku. Pracovala jsem patnáct let u telegrafu. Na nádraží.“ Od okamžiku, kdy se v chatě zabarikádovali, promluvila poprvé.

„No to snad není ani pravda,“ zařehtal se Vařecha. „Co bysme si bez vás počali?“

„Vysílali byste SOS. Tři tečky, tři čárky, tři tečky. To přece umí každý, ne?“

„Save our souls,“ řekl Jelínek pateticky. „Spaste naše duše.“

„Libore, nehádej se,“ řekla paní Jelínková.

„Takže se do toho vlastně můžeme pustit,“ rozhodl Andrle. „Připravíme paní Macovské nějaké deky, nejlepší by asi bylo je namočit, a taky něco na podpálení ohně. Nemáte tu, pane vedoucí, trochu benzínu nebo raději pevný podpalovač?“

„Pe-po by tu bylo.“

„Ale já…“ Paní Macovská se zatvářila zmateně. Já umím morseovku, ano, ale opravdu nevím, jak zacházet s ohněm. To přece není jen tak. Myslela jsem, že bych poradila, jak se které písmeno vysílá.“

„To je pravda,“ přidal se Vladimír. „Stačilo by přece volání SOS. A nebo by paní Macovská mohla zprávu napsat.“

„Jenže kde máte záruku, že takovou zprávu nezkomolíme? Všechno chce určitou zkušenost, zručnost. To, že někdo má anatomický atlas, z něj ještě neudělá chirurga. To za prvé.“ Andrle se dramaticky odmlčel a pokročil blíž k ostatním. Přitom se lehce uklonil směrem ke staré paní. „Mám však pro to ještě jeden důvod a dokonce závažnější. Paní Macovská jistě promine, ale co teď budu říkat, bude možné označit za bezcitné nebo přinejmenším

netaktní, avšak nutné. Říct to musím, ne kvůli sobě, ale v zájmu všech ostatních.“ Další dramatická chvilka ticha. „I když se domnívám, že všechno, čím nás straší pan Jelínek, je nesmysl, ať už jde o mimozemšťany nebo světovou válku, přece jen zcela to vyloučit nemůžu. V takovém případě ovšem je naší povinností postupovat opatrně a myslet na budoucnost. Venku s největší pravděpodobností poletuje onen hmyz, který pobodal děti a vyvolal u nich stav podobný bezvědomí. Máme tedy podstoupit riziko, že pobodá i ty z nás, kteří v případě nutnosti žít v izolaci budou schopní získávat potravu nebo ochránit děti? A budeme-li to brát do důsledků, tak tedy i ty, kteří jsou schopní další reprodukce, protože v krajním případě to může být otázka neobyčejně důležitá? Anebo v případě, kdy jde o úkol, fyzicky nepříliš náročný — a paní Macovská je v dobré kondici, na svůj věk, tedy — ho máme svěřit v zájmu celku tomu, kdo takto ostatním pomůže dokonce dvojnásob? Zkrátka a dobře, myslím si, že všecko mluví pro vás,“ dokončil svůj projev a položil ruku paní Macovská na rameno. „A možná, že vy si to myslíte sama také.“

Z obličeje staré paní se dal vyčíst zmatek a strach, rozhodně však ne, že by si myslela totéž co Andrle. Zbledla a začala rychle a bezhlasně pohybovat rty. Vladimíra napadlo, že se asi modlí. Ostatně i on sám byl z toho, co Andrle říkal, především zmatený. Logiku tomu bezesporu upřít možné nebylo. Jestliže jsou ve vážné situaci, pak skutečně by neměli hazardovat ti, kdo později mohou být nenahraditelní. Avšak logika odporovala odvěké tradici, podobě muže ochránce, kterou ať chtěl nebo ne, v sobě nesl. Silní, ne slabí, muži a ne ženy přece mají vykonávat činy a čelit nebezpečí. Jenomže kolik velkých a nepopiratelných pravd už dávno podlehlo logice…

Ohlédl se po Jelínkovi, který dřepěl u stolu a znovu usilovně zíral do slánky. Možná že se takhle stydí, napadlo ho. Protože tohle bylo Vladimírovou jedinou jistotou: věděl, že on se právě teď stydí. Věděl však taky, že stud je pocit nestálý a dá se zahnat; už několikrát měl příležitost se takhle stydět v objektivním zájmu většiny. A navíc, tohle bylo přece něco jiného. Tohle skutečné byla výjimečná situace.

Uvědomil si najednou, jak křečovitě mu Marta tiskne loket, a vymanil se jí.

„Pojďte mi někdo pomoct s tím dřívím,“ řekl suše Vařecha a Jelínek vyskočil. Oba zmizeli v kuchyňských dveřích.

Andrle si pomalu sedl k paní Macovské. Potom se otočil a tiše Vladimírovi řekl: „Podívejte se, prosím vás, po té dece. Viděl jsem nějaké v přístěnku pod schody. V umývárně je pořádně namočte a stavte se v kuchyni pro podpalovač. Sirky máte?“

Vladimír vstal, mechanicky si ohmatal kapsy a přikývl. Ani trochu nestál o to poslouchat, co teď bude Andrle staré paní říkat.

Když vyšel z umývárny, v jedné ruce zpola naplněný kbelík z umělé hmoty s dekou uvnitř, v druhé červenobílý igelitový pytlík s pevným podpalovačem, do kterého přendal z kapsy poloprázdnou krabičku zápalek, Andrle s paní Macovskou už stáli na chodbě. Stará paní měla na hlavě prapodivně zprolámaný slaměný klobouk, který pamatoval možná ještě původní majitele horské chalupy, a Andrle ji držel podpaží, jako kdyby s ní zrovna domlouval, jestli vezme děti po odpolední procházce na zmrzlinu. A určitě o dětech mluvil, o to by se Vladimír vsadil.

Byl celkem rád, že si Andrle od něj vzal kbelík i sáček, a pohybem hlavy mu ukázal, aby ho se starou paní nechal o samotě. Ještě pořád měla na tváři ten zmatený výraz, jako by si dosud pořádně neuvědomovala, co se po ní chce. Vladimír se na ni usmál, ale nereagovala. Rychle vklouzl zpátky do jídelny.

Na rohovém stole, u kterého teď zbyla jen Magda Jelínková, ležela hřbetem vzhůru kniha zabalená do špinavě šedého papíru. Vladimír ji obrátil. *U vyšších živočichů vytváří taková společnost i předpoklady pro jednání povahy altruistické*, četl první větu odstavce uprostřed stránky. Podíval se na titulní list. *Vždyť jsou to jen zvířata*, stálo tam.

Položil knihu, jak ležela, aby paní Macovská mohla pokračovat ve čtení bez dlouhého hledání, a potom řekl: „Asi to bylo nejlepší, co jsme mohli udělat. Nebo alespoň nejrozumnější.“

Ani paní Magda Jelínková, ani učitelka J Klánovic, ani Marta mu neodpověděly.

/10/ Pokoj, ve kterém bydlel Petr, byl úplně stejný jako jejich, jen dole na palandě nebylo prostěradlo, ale místo toho tam ležela květovaná taška s toaletními potřebami a schnul ručník.

„Ukliď to, Péťo,“ řekla jeho maminka a ukázala na palandu. Petr věci vzal a odnesl do skříně. Vrátil se s dlouhou papírovou krabicí.

„Stolní hokej! To je bezva!“ zaradoval se Radek a začal se s ním o krabici přetahovat.

Petrova máma si stoupla na špičky, sáhla na skříň a sundala balíček oplatek ve zlatém staniolu. „Kdo má hlad?“

„Já!“ hnal se k ní Tomáš. „Tyhle já mám hrozně rád.“

Alena se způsobně posadila na gauč u okna a ruce si položila pod sebe. Stolní hokej je blbost, myslela si schválně co nejvíc, aby to oba kluci věděli. Kdyby tu alespoň měli nějaké omalovánky. A fixky, ty jsou lepší než pastelky.

„Mami, můžu Aleně půjčit fixky?“ zeptal se Petr.

„To se přece nemusíš ptát.“

„Ale já na ně nedosáhnu. Ten… On je dal taky na skříň.“

„Táta?“

To není žádnej můj táta, sděloval rozhořčeně Petr Radkovi i Aleně. Můj táta je fakt v Olomouci. A Romanovi musím táta říkat jenom proto, že to máma teď chce, když jsme tady na chatě.

Vlastně teprve teď Radkovi došlo, jak je to bezvadný, že si takhle můžou povídat, a nikdo z dospělých o tom vůbec neví. Už dole, když se probudili, takhle spolu začali mluvit, ale teprve teď vidí, jak je to užitečná věc. Normálně třeba řeknu mámě, že třeba umím básničku nazpaměť, a ty budeš schovanej ve skříni a budeš mi ji tam pro sebe číst a já ji budu umět, řekl v duchu Petrovi.

Jenže ve skříni je tma, zasmála se jim Alena.

„Tak si vezmu baterku, přece,“ řekl Petr omylem nahlas.

„Na co by ti byla baterka?“ zeptala se jeho maminka. Posadila se na druhý gauč, zády se opřela o stěnu a hladila po ramenou Tomáše, který se ujal balíčku s oplatkami a beze slova, systematicky pořádal jednu za druhou.

„Jen tak,“ zavrtěl Petr hlavou. „My teď budem hrát hokej.“

Začali s Radkem usilovně potahovat a otáčet kovovými táhly s barevnými figurkami hráčů. Alena se obrátila k oknu a dívala se ven.

Můžem normálně nadávat a nikdo to neuslyší, uvažovali Radek s Petrem o dalších výhodách své schopnosti spolu mluvit, aniž by museli otevírat pusu a pronášet nějaká slova. Bylo by to bezvadný pro napovídání ve škole. Dá se tak povídat si i skrz zeď, jako třeba s Martinem, který teď musí sedět s tetou v kuchyni.

Čau, Martine.

Čau, kluci. Vy se máte. Mě to tu nebaví.

Tohle je náhodou bezvadný tajemství. To se nesmí nikomu říct. Nevykecá to Alena?

Proč bych to měla vykecat? Když budete hodný, tak nic nikomu nepovím.

A ty, Tomáši, to taky nikomu nesmíš říct. Nebo ti schováme naklaďáky, že už je nikdy nenajdeš.

Tomáš začal natahovat. Petrova maminka ho znovu objala kolem ramínek.

„Copak je, Tomášku? Stýská se ti po mámě?“

Zavrtěl hlavou, že nic, a polykal sladké oplatky a slané slzy.

Jak to, že najednou umějí takhle mluvit? Martin to nevěděl a ani Petr. Sluchátko, napadlo pak Radka. Aleno, ty jsi o to poprosila kouzelné sluchátko, když jsi byla Šebestová, že jo?

Kdepak, podivila se Alena, to není žádná pravda. Já jsem do sluchátka vždycky říkala, jen na co si budeme hrát, ale nic o tom, že bysme mohli mluvit a přitom nemluvit, takže to nikdo neslyší.

Tak to musíme mít od těch vos, usoudili oba kluci, třeba nám daly nějaký nebolavý žihadlo a po něm jsme se naučili tohle mluvení. Jako když Jiřík snědl kousek hada a porozuměl řeči zvířat. Stejně to byly bezvadný vosy a bezvadná hra. Škoda že už odletěly.

Neodletěly, oznámila Alena, já je náhodou zrovna vidím. Mají teď hnízdo na největším smrku a zrovna na nás koukají. Já je poznám.

Ukaž, kde, vrhli se oba kluci k oknu. My se chcem podívat.

Řekněte mi kde, vysmekl se dole v kuchyni Martin tetě a přilepil nos na okenní tabulku.

.Já chci taky vidět!“ rozkřičel se Tomík a postavil se na gauči na kolena. „Já taky, pusťte mě.“

Petrova maminka vstala, vzala Tomáše pod rameny, donesla ho k oknu a tam opatrně postavila na nízký stolek, aby viděl přes hlavy ostatních. Potom se taky sama naklonila ke sklu.

I skrz zavřené okno bylo cítit, jak každou minutu připaluje slunce venku víc a víc. Dotknout se plechu garáže a před chatou by znamenalo riskovat popáleniny třetího stupně a obě škodovky na parkovišti zřejmě držely svůj tvar a neroztavily se jen nějakým zázrakem technologie.

A i když z rozpáleného ticha venku nepronikl do pokoje ani jediný zvuk, zdálo se, že až sem je slyšet, jak paní Macovská pomalu našlapuje, v jedné ruce kbelík, v druhé nějaký sáček, neforemný slamák na šedivých vlasech a nohy se jí lepí do rozpouštějícího se asfaltu.

Asi uprostřed parkoviště, na půli cesty ke garáži se zastavila a ohlédla zpátky, ke vchodu do domu. V očích měla udivený, trochu otupělý výraz. Potom udělala už jen jediný krok. Druhý nedokončila, pomalu a jaksi rozpačitě se sesunula k zemi. Petrova maminka na okamžik ztuhla.

„Ježíšmarjá,“ zašeptala potom. Popadla Tomáše, postavila ho na zem a vyběhla z pokoje. Děti zůstaly uvnitř samotné.

„Pusťte mě!“ vztekal se Tomáš. „Já nic nevidím! Kde jsou naše vosy?“

Vosí hnízdo se odlepilo od nejvyššího smrku a pomalu, velebně, obklopeno svou zelenou září se neslo směrem k domu.

/11/ Stará paní ležela obličejem dolů na špinavém asfaltu s hrubými strupanci drobného štěrku a nehýbala se. Slaměný klobouk se jí svezl z hlavy a odkryl zátylek s malým drdolem řídkých šedivých vlasů. Světlezelený kbelík s dekou ve vodě se nepřevrhl a Vladimír by se vsadil, že z něj nevyšplíchla ani kapka, tak měkce a vláčně se stará paní sesouvala, úhledně, jako kdyby nebyla z masa a kostí, ale jen plastiková nafukovací hračka, které někdo náhle otevřel ventilek. Bílý igelitový pytlík pořád svírala v ruce, hozené teď před sebe, směrem k lesu.

Vladimír se obrátil od okna. Tohle přece nikdo nechtěl, ani nemohl čekat. Způsobilo to určitě slunce, venku musí být nejmíň padesát, a i když měla klobouk —

Učitelka z Klánovic se už podruhé táhle rozječela. Napjatými prsty svírala okraj stolu a s vystrčenou bradou a zavřenýma očima pronikavě a nezastavitelně úpěla. Ta ženská pravidelně střídá období strojového chování s vypjatými stavy, ve kterých nezvládá sama sebe, uvědomil si, možná, že Martina neracionální nerozhodnost je k něčemu přece jen dobrá. Jenže teď by potřeboval, aby něco udělala. On sám přece nemůže zvládnout obojí, pomáhat staré paní a konejšit hysterku.

„Tak sakra jí nějak pomož, Marti,“ vykřikl, „Dej jí napít, nebo pár facek, ale ať se uklidní!“

Vyrazil ke dveřím z jídelny.

Když bral za kliku, stiskl mu Andrle pevně předloktí a zasyčel na něj: „Kam letíte, člověče!“ Nohou přitom zapřel dveře, aby je nemohl otevřít.

„Pusťte,“ vyškubl se Vladimír. „Musíme jí přece pomoct.“

Andrle nohou nepohnul a znovu mu sevřel paži. „Tohle je přece právě ta situace, ve které by nikdo z nás neměl bezhlavě riskovat. Nebo chcete dopadnout jako ona?“

„A to ji tam necháme ležet?“

Znovu se Andrlemu vymanil a prudce škubl klikou. „Dejte tu nohu pryč!“

„Zatím ji tam musíme nechat. Jde o zájem celku a v takovém případě jdou osobní ohledy stranou.“

„Co se děje?“ nakoukl z kuchyně do jídelny Vařecha. V ruce držel rezavou sekeru. „Ten redaktor je teda levák, to vám řeknu.“

Učitelka z Klánovic už zase seděla klidně u stolu a skelnýma očima zírala před sebe. V ústech měla cigaretu. Marta, která se posunula na lavici hned vedle ní, jí zapalovala.

„A hele, paní učitelka nám kouří? A před obědem?“ zašklebil se chatař a zmizel znovu v kuchyni.

„Kdybych si byl jistý, že jde jen o poruchu krevního tlaku nebo šok, samozřejmě, že mou povinností bude okamžitě jí pomoct,“ řekl Andrle. „Ale tohle je přece něco jiného. Tohle je situace, která vyžaduje zvláštní měřítka, ne? Ty vosy, které vypadají spíš jako nějaké zbraně… Nemáme přece právo nechat se všichni jen tak pro nic za nic —“

Po schodech z prvního patra někdo dupal dolů. Vladimír už nemínil Andrleho dál poslouchat. Loktem ho odstrčil stranou a trhnutím otevřel dveře. Zahlédl už jen dlouhé černé vlasy, vlající jako těžký prapor.

„Svatavo!“ vykřikl Andrle.

Vladimír vyrazil za ní. Proběhl ven z chaty a několika dlouhými skoky se octl u ležícího těla. Andrlova žena se nad ním už skláněla. „Honem, vezměte ji pod rameny,“ řekla.

Opatrně podebral tělo staré ženy a zvedl se s ním. Překvapilo ho, jak je těžké. Slaměný klobouk přitom odkopl pryč, až do úzkého záhonu macešek uprostřed trávníku.

Teprve když nesli starou paní zpátky do chaty, uvědomil si, jak strašlivě dnes pálí slunce. Nepamatoval se, že by kdy tak intenzívně cítil každý sluneční paprsek, připomínalo to chůzi bosýma nohama po rozžhaveném písku na mořském břehu, přičemž teď jako by našlapoval celým bosým tělem. To jsou jen nervy, uklidňoval se, napětí a strach, že každou chvíli dostane žihadlo a skácí se na zem, všichni tři, zůstanou tu v bezvědomí ležet a pak už nikdo nevyjde ven, byli by blázni, kdyby vycházeli. Žihadlo vsak nepřicházelo; jediné co cítil, bylo bodavé slunce a nic víc. Kdesi v louce se ozval cvrček. Připadlo mu to jako zvuk z jiného světa.

Protáhli tělo do předsíňky s botami. V chodbě za druhými dveřmi už čekal Andrle.

„Vezmeme ji do umývárny,“ řekla paní Andrlová, aniž se na Vladimíra ohlédla, Počínala si zručně a rozhodně.

V umývárně položili bezvládné tělo na dlouhou lavici podél steny, na níž včera ležela kupa trenýrek a triček. Teď tam zbyl jen žlutý pruhovaný ručník s modrým kolečkem, pečlivě vyšitým v rohu. Vladimír ho složil a položil staré paní pod hlavu.

„Proč jste ji pouštěli ven, Romane?“

„Řeknu ti to potom, je to složitější,“ zavrtěl Andrle hlavou. „Zavři, ať sem nikdo neleze.“ Sklonil se nad lavicí a sáhl po paži visící volně dolů s lavice.

„Jaký má puls?“ zeptala se od dveří.

„Nehmatný.“

Andrle se sklonil ještě víc, až k hrudi staré paní a vytáhl jí zpod hlavy ručník, který tam Vladimír před okamžikem uložil. Zátylek jí podložil rukou a hlavu zvrátil. Druhou rukou jí otevřel ústa, obratně do nich sáhl ukazovákem, nadechl se a vdechl jí do úst. Několikrát to opakoval, potom zvedl hlavu, podíval se na Vladimíra, jako kdyby skrz něj bylo vidět, a řekl ženě: „Dýchej chvíli ty, prosím tě. Zkusil bych masáž srdce.“ Znovu sáhl po bezvládně visící ruce.

„Je to lepší?“ zeptal se Vladimír.

Andrle zavrtěl hlavou. „Pomozte mi dát tu lavici trochu dál od zdi,“ řekl.

Potom položil levou ruku otevřenou dlaní na hrudník staré paní, asi tam, kde měla srdce, pravou přitiskl na hřbet levice a stlačil. Opakoval to znovu a znovu, rytmicky, soustředěně. Dlouhé svaly na předloktích se mu napínaly a zase povolovaly a na čele mu vyrazila jemná rosa potu, která se brzy začala slévat do větších kapek.

„Jak dlouho to musíte dělat?“ přiškrceně řekl Vladimír a postoupil o krok blíž.

Andrle si ho nevšímal, ani nezdvihl hlavu, ani s ní nezavrtěl, bez ustání dodržoval stejný rytmus a teprve za dlouhý okamžik řekl jakoby do prázdna: „Dokud bude naděje.“

Vladimír stál nad ním, pozoroval jeho ruce, porostlé černými hustými chlupy, s překvapivě štíhlými prsty a pečlivě ošetřenými nehty. Obličej staré paní zakrývala hlava Andrlovy ženy. Těžké černé vlasy jí padaly skoro až na zem a úplně schovávaly ubohý šedivý drdol. Stisk, povolit, stisk, povolit, Andrle neustával, mačkal hrudník v tmavých šatech s malými kvítky, jeho žena klečela z druhé strany nad ústy, do nichž se pokoušela vdechnout život, a Vladimír, jak tam zcela zbytečný stál s rukama křečovitě sevřenýma, měl náhle na okamžik pocit, že tohle všechno je jen něco neskutečného, něco mimo něj, že i on je postava, na kterou se

sám dívá a může příběh kdykoli opustit. Byl to prchavý okamžik. Vzápětí ho vystřídalo vědomí, že tohle je zatraceně skutečné, že je to konec, docela obyčejný konec staré paní v tmavých, kytičkovaných šatech.

„Můžu vám nějak pomoct?“ zeptal se, a už když to vyslovoval, věděl, že je ta otázka zbytečná a že mu nikdo neodpoví.

Andrlovy ruce se náhle, aniž by on sám dal cokoliv najevo, zastavily.

‚Je to beznadějné,“ řekl. „Necháme toho, Svatavo.“

Hřbetem ruky si několikrát přejel čelo a ještě jednou, jenom jako kdyby se chtěl utvrdit, zkusil staré paní tep na zápěstí a nadzvedl jí oční víčka. Zavrtěl hlavou, rozhlédl se kolem sebe a sebral ručník, ležící vedle lavice. Roztřepl ho a pomalu, téměř velebně ho rozložil staré paní přes obličej.

„Je mrtvá?“ zeptal se Vladimír bůhví proč šeptem. „Teď už se doopravdy nedá nic dělat? A nebo to jsou zase jen ty vosy?“

Andrle znovu zavrtěl hlavou a znovu si předloktím otřel čelo.

„Zemřela,“ řekla jeho žena. „Roman pozná, kdy už se nedá nic dělat. Je přece lékař.“

/12/ Všichni čtyři stáli kolem okna a snažili se vytáhnout co nejvýš na špičky a hlavy strčit co nejdál. „Pusťte mě,“ vztekal se Tomáš a páčil od sebe Radkovu a Petrovu hlavu. Nedařilo se mu to. „Já chci taky vidět,“ volal rozhořčeně.

Vosí hnízdo se pomalu neslo vzduchem a zvolna klesalo. Na chvíli se zastavilo nad střechou garáže a zakolébalo se, jako kdyby se rozmýšlelo, kde přistát.

„Tady!“ zakřičel Tomáš. „Tady jsme!“

Jako kdyby zelená koule zaslechla, co volá, trochu se zvedla a zamířila přímo k jejich oknu. Zastavila se sotva metr před ním.

Alena natáhla ruku a okno otevřela. Koule se přiblížila ještě víc a potom se začala oknem protahovat dovnitř. Jak vnikala do pokoje, začala narůstat, rozlévat se po stěnách a po nábytku a najednou jí pokoj byl plný, celý zeleně zářil, jako kdyby byl vyrobený z neonu, a voněl po cukrové vatě, nebo něčem jiném, stejně sladkém, stejně nepostižitelném. Otevřely se dveře, jen nepatrně, aby dovnitř mohl vklouznout Martin, a honem se zase zavřely.

„Zdrhnul jsem tetě. Já chci vidět, co tu je, ne jenom všechno vědět.“

„Zamkni!“ nařídil Petr.

Přišli jsme říct, že už se neuvidíme, řeklo něco v místnosti a nikdo neviděl co. Vlastně to ani neslyšel, jen to všichni věděli. To si Martin moc nepomohl, blesklo ještě Radkovi hlavou.

„Jéé — nic tu není a ono to mluví," pronesl do ticha Tomík a zakroutil světlou hlavou. „Radku, to je přece legrace. Ono nic mluví."

„To není žádný nic," řekl Radek. „Tomu ty ještě nerozumíš."

„Jak to? Rozumím. Vím všecko, co to povídá."

„Pssst," netrpělivě a učitelsky škubla rukou Alena a přísně se na Tomáše podívala. Vyplázl na ni jazyk a honem se schoval za brášku.

‚Rozumí nám,' řeklo to zase úplně potichu, a přece to všichni slyšeli. Promlouvalo to ke všem najednou a ke každému zvlášť.

Musíte letět do jiného lesa? podivil se Radek. Že nedáváte žihadla? Můžou vosy snášet med?

Ne, řeklo zelené prázdno tak smutně, jako kdyby přitom vrtělo zarmouceně hlavou. Co je to med?

Ufoni, skoro vydechla Alena. Jste ufoni, co o nich bylo ve Čtyřlístku. Potřebujete, abysme vám pomohli!

Pomůžete nám, když o nás nikomu nepovíte. Jenom vy umíte řeč, kterou jsme vás naučili. Jenom vy dokážete pochopit, kdo jsme a co chceme.

Kdybysme něco řekli, tak dostanem pigáro? polekal se Martin a Tomáš se začal nadechovat, aby se mu dobře brečelo.

A bylo ticho. Krásné, příjemné, trvající snad zlomek okamžiku, snad celý život, ticho, jako když se večer schoulíš u mámy v posteli a šeptem prosíš o pohádku, ticho jako čekání na zacinkání mosazného zvonku, kterým táta ohlašuje, že se smí ke stromečku a rozbalovat dárky, ticho jako první letní koupání, ticho, co voní jahodama a melounem, ticho větší než kopec z buráků a kokosů. Báječné, senzační, parádní ticho, jaké by Radek nevyměnil za nic na světě, ani za závoďáka mercedesa, kterému se dá kroutit volantem a vepředu se hýbou kola vyplétaná malinkými drátky a lepší věc na světě snad ani nemůže existovat.

Na shledanou, jako kdyby najednou řeklo ticho a pokoj byl zničehonic jako předtím, na zemi ležel stolní hokej a gauč byl posypaný drobky z oplatků.

Nahrnuli se k oknu, ale zelená koule byla pryč, vosí hnízdo odplulo, možná na střechu, ale možná taky až do vesmíru, kde je spousta hvězd, lesů a střech.

„Čau," zašeptal Radek.

„Čáááu! Čáááuvajs!“ křičel Tomáš a dupal přitom, co mu síly stačily.

Za oknem byl svět a nad ním modré nebe. A někde v něm, někde hluboko nahoře, teď byli i oni.

Radek dobře věděl, kdo jsou: Vesmírný vosy, na který je každej ufon krátkej!

Otočil se od okna. I když o tom nepadlo ještě ani slovo, věděl taky, že to, co prožili, neprozradí ani on, ani Alena, Petr nebo Martin a ani Tomáš, i když je to ještě prťous, co vykecá každý tajemství.

„To není pravda!“

„Povíš, i co nevíš!“

„Nehádejte se,“ řekla Alena. „Už zase se hádáte. To není žádná hra.“

Vzápětí někdo zalomcoval klikou a za dveřmi se ozval hlas mámy i Aleniny maminky a taky Petrovy a všechny tři najednou chtěly vědět, proč se v pokoji zamkli.

Co jim řekneme, prolétlo Radkovi hlavou, než došel ke dveřím a otočil klíčem. Budem si muset něco vymyslet.

Stejně nám nebudou věřit, pomyslel si někdo za jeho zády. Ale protože právě v tu chvíli napadla táž myšlenka jeho, nepostřehl ani, kdo to byl.

/13/ „Takže vy jste lékař.“

„Dejte mi cigaretu.“

Vladimír si nepřítomně ohledal kapsy a pomalu zavrtěl hlavou. „Nemám… Proč jste to nikomu neřekl? Vždyť přece děti… viděl jste snad dobře, co se děje.“

Andrle mávl rukou. „Nechte toho. Potřeboval bych si teď zakouřit. I když tady —“ otočil hlavu k lavici, na níž leželo tělo s hlavou zakrytou ručníkem „— prostě jsem měl své důvody.“ Obrátil se, svlékl košili, roztočil kohoutek nad umyvadlem a začal se hlučně oplachovat. Stříkal kolem sebe vodu, házel si ji na záda a hekal úsilím. Když se narovnal, přimhouřenýma očima se rozhlédl po koupelně, do čeho by se mohl utřít, potom si opleskal chlupaté břicho a hrudník, navlékl na mokré tělo znovu kostkovanou košili a vyšel ze dveří.

Má spodky, všiml si Vladimír, když se Andrle nahýbal nad umývadlem. Vyběhl za ním.

„Co tady s paní —“ nějak se mu ji nechtělo nazvat jménem, jako kdyby tím, že ji nepojmenuje, byla snad méně mrtvá. „Nemůžeme ji tam přece takhle nechat. Co kdyby někdo přišel, třeba děti?“

„Děti, děti, co sakra pořád melete o dětech, člověče! Tak se třeba postavte před dveře a vartujte tu, když chcete.“ Andrle se na Vladimíra podíval jako na nějaké zvláštní zvíře. „Nebo počkejte,“ přistoupil ke dveřím, z vnitřní strany vytáhl klíč a zvenčí zamkl. Klíč strčil do kapsy. „Má dušička pokoj?“

Vladimír cítil, že rudne. „Nejde přece o to, jestli mi to vyhovuje nebo jestli mám pokoj. Každý normální člověk by reagoval tak jako já. Proto hned ze mě nemusíte dělat blbce… pane doktore.“

„Jenže jestli jste si toho nevšiml, tak právě teď, vážený pane, je toho tady spousta nenormálního, včetně lidí. Co pořád chcete, jednal jsem prostě tak, jak jsem považoval za nejvhodnější. A pokud jde o ty vaše děti, nebojte se o ně. Nepomohlo by jim o nic víc, kdybyste věděl, že jsem lékař — mohl bych pro ně udělat jen to, co jsem udělal. To jest nic.“

Strčil ruce hluboko do kapes a rázně odpochodoval do malé předsíňky s botníky pod okny.

„A co ta stará paní, která za nic nemohla? Tu nemáte na svědomí?“ Vladimír znovu, jako pes, který doráží na člověka jdoucího kolem plotu, vyrazil za doktorem. „Tam jste taky udělal všechno, co jste mohl? Jistě, když jsme ji přinesli, tak jste se snažil, ale nebyl jste to právě vy, kdo ji předtím vyhnal ven? Kdo ji k tomu donutil?“

Andrle se zprudka obrátil a pořád s rukama v kapsách stál přímo proti Vladimírovi, tak blízko, že ten si všiml velkých pórů na jeho masitém nose. Když promluvil, bylo to, jako kdyby plival.

„Jak myslíte, že se člověk cítí, když mu někdo umře pod rukama? Já jsem chirurg, pane, a už jsem toho dost zažil. Ale pokaždé, když mi pacient zemře, tak se mě to dotýká, osobně se mě to dotýká, i když třeba podle vás cynicky řeknu, že exnul. S každým z nich se musím vyrovnat, člověče.“

„Tak proč jste ji tam posílal?“

„Nebudeme se přece pořád dokolečka bavit o jednom a tom samém. Vysvětloval jsem vám to předtím a pořád na tom trvám. V situaci, ve které jsme, to bylo přece nejlogičtější řešení. Samozřejmě, že vzhledem k jejímu věku a jí samotné, podstupovala ona osobně největší riziko. Ale tahle skupinka lidí, která tu teď trčí, obyvatelé tohoto opuštěného ostrova, jestli se to tak dá říct, podstoupila právě proto, že šla ona, z hlediska budoucnosti a naděje

na přežití to nejmenší možné riziko. Rozhodoval jsem se tak ne kvůli sobě nebo vám. Ale kvůli těm dětem, o kterých pořád melete.“

„To vás pořád neopravňovalo poslat ji na smrt.“

„Ostatně nebyl to s těmi kouřovými signály váš nápad?“

Neurčitý pocit, že doktora Andrleho nemá rád, začal přerůstat v nenávist.

„Víte, jak se za to teď stydím?“

„Nezapomeňte, milý pane, že pořád ještě nevíme, na co paní Macovská zemřela. Mohl to být důsledek šoku, ale taky to mohl způsobit ten podivný hmyz nebo celá řada jiných věcí. Zapomínáte pořád na situaci, v níž jsme se octli. A v ní neplatí běžná měřítka! Celý život jsem ctil a budu ctít především právo jednotlivce na jeho vlastní rozhodování o svém životě. Ale vždycky, když to bude nutné, budu připraven tohle rozhodování podřídit zájmu celku, na němž jsem závislý.“

„Fráze, fráze, fráze.“

„Klidně, fráze. Ale vyjadřuje můj názor a to, podle čeho jednám. Zatímco vy jen žvaníte a bojíte se každého rozhodnutí.“

„Takže jste se nebál rozhodnutí pro jistotu zapřít, že jste lékař. Co kdyby po vás někdo náhodou chtěl pomoc, že? Pokud vím, vy doktoři rádi prohlašujete, že vaše práce není jen tak nějaké obyčejné povolání, ale poslání. Namouduši, zní to moc pěkně — poslání!“

‚Jděte už do hajzlu, člověče! Samozřejmě, zapřel jsem, že jsem doktor! Kvůli vám a vám podobným! Vsadím se o co chcete, že kdyby vám chatař včera večer, když jste z něj tam u pultu tahal informace, co jsem zač, řekl, že jsem doktor, měl bych vás během dvaceti minut na krku. Nejspíš byste do mě investoval dvě dečky červenýho, ale za to byste se nejpozději dneska ráno začal vyptávat na něco, kvůli čemu se vám nechce jít ani k obvoďákovi. Musel bych poslouchat, kde vás tak nějak divně bolí, omakávat bulku pod kolenem nebo kde, ujišťovat vás, že to není rakovina a že to zvláštní píchání v hrudníku jsou doopravdy jen zaražený prdy a ne infarkt. Jste totiž, milý pane, zrovna ten typ, co jen čeká, až mu přijde nějaký doktor pod ruku. A potom tu začnete ohrnovat nos a vykládat o morálce!“

Prudkost, s níž ho doktor Andrle zasypával svými výpady, Vladimíra na chvíli zarazila. On sám chtěl být ironický, on přece měl trestat, na jeho straně stojí pravda a morální převaha. Jenomže teď jako kdyby to všechno tálo stejně rychle jako kostka ledu, která

se omylem dostala do hrnku horkého čaje. Vůbec si nebyl jistý, zda by se příležitostně nezeptal na něco, co ho bolí. Zato si byl zcela jistý, že by se zeptala Marta.

„Taky vaše paní by se zajisté poptala na nějaký ten svůj problém," pokračoval Andrle, jako kdyby Vladimír pochyboval nahlas, „a máte děti, příbuzný, to je taky oblíbená zábava: pane doktore, co je mý babičce, když se nemůže pořádně ohnout, aby si umyla nohy? A kolik že zájemců je v tyhle chatě? Osum? Deset?"

„Už o jednoho míň, pane doktore."

„Dobrá, o jednoho míň. O jednoho jediného, který mou pomoc potřeboval a pro kterého jsem taky udělal všechno, co bylo v mých možnostech. Rozumíte?"

„To, že paní Macovská potřebovala vaši pomoc, jste způsobil vy sám."

„Mám dojem, že se opakujete. Nebudu vám pořád dokolečka vysvětlovat, proč jsem se k tomu rozhodl — a že vy jste byl u toho. Proč jste se tak upřímně nerozhořčoval předtím?" Andrle zavrtěl hlavou a najednou se na Vladimíra podíval, jako kdyby stál o pochopení. „Napadlo vás někdy, že takovej doktor opravdu nemá ani trochu klidu, sakra? Že jeho povinností je pomáhat, když je třeba, ale už ne mít na čele přilepenou firmu? Pozor, doktor Roman Vašák, k volnému použití kdykoliv, komukoliv, kdo je líný zajít na středisko? Chápete to?"

Vladimír o krok ustoupil. Vědomí, že doktor opustil pevnost z arogance a ironie způsobilo, že se v něm, aniž věděl proč, začal zdvíhat nedefinovatelný, temný vztek a odněkud zdola se pomalu hrnul k nejsvrchnějším vrstvám vědomí. Věděl už zcela jistě, že doktora Andrleho nenávidí, a začínal i vědět, proč. Ještě před okamžikem byl zmatený, těžko dával dohromady smysluplné úvahy a pádné věty, ale nenávist teď působila jako spouštěcí mechanismus agrese.

„To vás stejně neomlouvá. Jednou jste složil lékařskou přísahu a ta vás zavazuje být vždycky připraven pomáhat. I když to s sebou nese nutnost mít na čele vylepenou firmu. Když se octnete tam, kde vám to něco vynese, to se určitě za svůj titul nestydíte, co pane doktore Romane Andr —" Vladimír se zarazil a náhle civilně řekl: „Jakou firmu jste to říkal? Doktor Roman Vašák?"

Doktor se prapodivně a tak trochu smutně zašklebil. „A hele, takže se nakonec prořeknu sám. Jo, Vašák. Tak abyste se mohl pohoršovat už úplně, jsem nejen druhý Mengele, ale ke všemu ještě prasák nebo chlípník nebo jak tomu nejspíš říkáte. Jsem tu na

černo, milý pane, Svatava není vůbec moje žena, ale dáma, s níž udržuju mimomanželský poměr — říká se tomu tak, ne? A představte si, že jsem normálně doma zatloukl, že sem jedu, a vymluvil se na služební cestu. A navíc předstírám, že jsme rodina. Fuj. Samozřejmě, mohl bych vám vykládat, že to všecko dělám jen proto, že Svatavu miluju a se ženou se rozvést nechci, že nevím, co s tím a jak z toho, ale nechme to raději v tý vaší rovině: jde mi jen o mrzký sex. Tak! A vy se teď seberte a jděte napsat udání, nejlíp anonymní. Adresu seženete u chataře. Ten jediný věděl, jak se věci mají. Musel jsem mu předložit občanku. A víte, čím jsem si koupil jeho mlčení? Hádejte. Podíval jsem se mu na tukovou bulku na rameni, ujistil ho, že to není rakovina a předepsal framykoin ve spreji, aby nemusel jezdit ke svýmu doktorovi. Nefunguje to nádherně?“ Doktor Vašák se rozesmál a potom najednou zvážněl. „Kam ale, hergot, to udání pošlete? Co když už žádná pošta není? Nepřipadá vám to pitomý?“

„Vyndejte ty ruce z kapes,“ řekl Vladimír. Věděl, co udělá a že to udělat musí. Protože toho člověka před sebou, v napůl rozepnuté košili, z níž mu lezly až ke krku černé chlupy, nenávidí víc, než koho kdo na světě nenáviděl, protože oni dva stojí na opačných pólech světa, jsou severem a jihem, elektronem a protonem, hlavou a zdí. Jestliže nikdy v životě nebyl rozhodný a neuměl začít rozdávat rány, kde slova nestačila, pak právě teď to musí udělat.

Doktor zavrtěl hlavou, ale pořád stál bez hnutí, ruce hluboce zaražené v kapsách. „Víte, že jsem si nemyslel, že zrovna vy takhle ztratíte nervy? Ze začátku jste mi připadal jediný, kdo má šanci tuhle situaci zvládnout.“

„Vyndej ty ruce z kapes!“

„A místo toho teď, kdy jediné, co má smysl, je uvažovat, co podniknout a jestli najdeme nějaké východisko, se začnete chovat jako —“

Jako co už dořící nestačil. Vladimír se rozpřáhl a udeřil ho do brady. Byla to nešikovná, neobratná rána bez švihu a účinnosti a snad právě její ubohost byla příčinou, že Vladimír pocítil nutnost začít muže, stojícího překvapeně proti němu, bít najednou oběma pěstmi do obličeje, jako nepříčetný bušit do jeho brady, do tváří, do ohryzku.

Čím víc doktora bil, tím méně chápal, proč to dělá. To, že se muž proti němu nebrání, že jen překvapeně stojí a ty zatracené ruce se ani nepokouší vyndat z kapes, jeho čin znehodnocovalo, měnilo smrtelnou nenávist v cosi malicherného a pravdu ve směšné

blábolení. Rezavě si uvědomil, že v doktorovi utlouká sebe samotného, svou ubohost a strach, svůj pocit viny, že nedokázal vstát a zarazit ten nesmyslný nápad, kdy ještě to bylo možné, že se znovu a pokolikáté bez dlouhých cavyků podrobil diktátu anonymní, abstraktní objektivní nutnosti, která snad zachraňuje lidstvo, ale zabíjí lidi. Styděl se a smrt staré paní učinila jeho stud nesmazatelným a věčným, věděl, že ho bude pronásledovat už navždy a že tyhle rány mají být jen sprchou, která nic nesmyje.

Potom konečně doktor Vašák ztratil rovnováhu a začal padat. Ruku v nápřahu už Vladimír zastavit nedokázal. Klouby prstů škrtl o hnědě nalakovaný okenní rám a vzápětí pěst proletěla sklem. Střepy se v širokém oblouku rozprskly do trávy.

Doktor, pořád ještě s rukama v kapsách, se svezl podél jednoho z botníků na zem.

Vladimír vyjekl, jakoby nedůvěřivě se zarazil a strnule zíral na úzký dlouhý řez na předloktí pravé ruky, zprvu mramorově bílý, ale bleskurychle se naplňující jasně červenou krví. Krev prýštila z rány, tvořila stružky, které lepkavě oblévaly zápěstí a v těžkých kapkách padaly na zem mezi tenisky a sandály. Ještě pořád necítil žádnou bolest, jen pach starých bot, který náhle naplnil místnůstku.

Doktor vyskočil a konečně vytrhl ruce z kapes. „Děte se bodnout, člověče!“ řekl rozbitými rty a popadl Vladimíra za ruku. Pevně ji stiskl a zblízka se na ránu podíval. „Máte štěstí, chlape. Při vší nešikovnosti se vám podařilo vyhnout se tepnám a velkým žilám. Máte s sebou kapesník?“

Vladimír přikývl a pokusil se levou rukou vytáhnout z pravé kapsy kapesník. Nešlo to a doktor mu musel pomoct. Kapesník byl ještě složený, skoro čistý. Doktor ho roztřepal, opatrně položil na ránu a pevně zavázal.

„Bude to chtít dezinfikovat a potom přiložit pořádný obvaz. Ale naštěstí to není tak strašný, jako to v první chvíli vypadalo.“

„Já se vám omlouvám, doktore,“ řekl hluše Vladimír. „Nějak mi ujely nervy.“

„Taky jsem si všimnul. Možná že si to s váma jednou srovnám,“ řekl doktor a prostředníkem, zašpiněným Vladimírovou krví, si opatrně osahával rozbitý koutek úst. Pravé oko mu začínalo nehezky nabíhat.

Za zády jim vrzly dveře. Oba se prudce otočili. Stál v nich mladík s drzým knírem a mnouřil oči do světla. V sněhobílých froté šortkách a červeně pruhovaném tričku s malým krokodýlkem Lacoste našitým na prsou vypadal, jako kdyby přilétl z jiného světa.

Vladimír úplně zapomněl, že mladík existuje, a to, že tu najednou byl, se zdálo příčit základním přírodním zákonům.

„Co se děje, pánové," řekl mladík, jemuž byly drzost a samozřejmost evidentně druhou přirozeností. „Proč jste takový zaražený?"

Potom se otočil na doktora. „Co se vám stalo na hubě?" Vladimírovy zavázané ruky ani velikých krůpějí krve na zemi si ani nepovšiml.

Dřív než Vladimír stačil zareagovat, řekl doktor rychle: „Co by se stalo… Nic moc, jen jsem zakopnul o něčí boty a dopadnul zrovna támhle," ukázal na otlučený roh botníku.

Mladík se na něj trochu nedůvěřivě podíval. „No když myslíte — ale zní to jako z jednoho vtipu. Jenže tam zase dotyčnej uklouzl v koupelně na dlaždičkách. Mimochodem, nevíte, kdo zamknul koupelnu?"

„Nevím," mrkl Vladimír na doktora, „nejspíš chatař. Něco tam prasklo, vodovodní trubka, určitě, trubka. Ale klidně můžete jít na dámy. Je to dohodnutý."

Mladík se protáhl a potom se přes jejich hlavy rozhlédl po stráni, stoupající nad chatou vzhůru. „Je tam pěknej pařák, co?" Znovu, ještě živočišněji zakroutil rameny a s gustem se podrbal ve světlých dlouhých vlasech. „To bylo včera uhozený co? Já teda nevím jak vy, pánové, ale já tvrdím, že nejlepší dopoledne je v posteli. Až na ten hlad, sežral bych teď snad i plechovou lžíci. Tak já jdu na ty dámy."

Ve dveřích se ještě otočil k doktorovi. „Kdybyste si to rozmyslel," ohmatal si významně dolní ret, „skočte klidně nahoru a zaťukejte na Haninu. Dělá medicínu, je ve třeťáku."

„Dík," řekl Andrle. Jste moc hodnej."

Počkal, až mladík zmizí v chodbě, a obrátil se k Vladimírovi: „Dojdu za chatařem pro pořádný obinadlo a nějakou dezinfekci, snad tu má ajatin. Počkejte na mě zatím v jídelně."

„Mám v autě lékárničku," nabídl Vladimír.

Doktor se na něj podíval, potom stočil pohled k rozbitému sklu v boční stěně předsíňky a pokrčil rameny.

„Já vím," řekl Vladimír.

V jídelně bylo prázdno. Mechanicky začal rovnat židle podél stolů a odnášet sklenice a prázdné láhve na veliký tác vedle barpultu. Šlo mu to pomalu, rána na předloktí začínala bolet. Krev už, zdálo se, kapesníkem tolik neprosakovala.

Znovu zvedl se stolu knížku ve špinavě šedém obalu, položenou hřbetem vzhůru. Tak, aby se dalo pokračovat ve čtení, uvědomil si. Obrátil ji a padl očima na totéž místo, jako před — kolik času uplynulo? Třicet minut? Hodina?

U vyšších živočichů vytváří taková společnost i předpoklady pro jednání povahy altruistické, četl znovu a pokračoval: *Jednotliví členové si pomáhají a někdy se i obětují ve prospěch celé společnosti. Jsou známé případy, kdy delfíni vynášejí ku hladině raněného příslušníka svého stáda, aby se mohl nadechnout vzduchu. Rovněž šimpanzi, a dokonce i sloni podpírají raněného jednotlivce a snaží se jej odvést do bezpečí. Rodící samici delfína obeplouvá v kruzích celé stádo, a tak ji chrání před žraloky.*

Něco v místnosti zabzučelo, ale nevšímal si toho a četl dál:

U sociálně žijících ptáků, jako jsou například kavky, vyvolává úzkostný výkřik mláděte okamžitý útok celého hejna na vetřelce. Kočka nesoucí v tlamě mrtvou kavku je soustavně napadána třeba i cizím hejnem kavek.

Bzučení nepatrně zesílilo a na zlomek sekundy jím bleskl jiskřivý, trochu elektrický zvuk, ale Vladimír byl pořád příliš zaujatý textem a myšlenkou na to, zda stará paní dočetla až sem a zda si v posledním okamžiku uvědomovala krutou ironii těch vět.

Ve všech, i v těch nejvyšších typech zvířecích společenstev se vyskytne jedinec, který se snaží sám uplatnit, což bývá vždy spojeno s určitou dávkou útočného chování. Jistě jste si všimli drobných šarvátek mezi —

Bzučivý zvuk náhle ustal a vystřídala jej něžná, stoupající melodie, která podbarvovala sametový hlas:

„Das Geheimnis jugendlisch frischer Haut liegt in der Ernenerung der Hautzellen. Ein Rhythmus —“

Vladimír sebou škubl a vyděšeně se rozhlédl kolem sebe. Byla to jen televize. Na obrazovce barevně svítila štíhlá a něžně svěží blondýnka, která se dívala, jako kdyby právě jemu chtěla dát najevo, jak ho potřebuje, a pořád týmž hebkým hlasem lákala: „der sich naturgemäss im Laufe der Jahre verlangsamt.“

Upustil knížku na stůl a postavil se těsně před obrazovku. Dívka se usmívala a dál něco říkala, ale on už nevnímal a horečně uvažoval, co tohle znamená. Udělal dva kroky k oknu, kterým bylo vidět příjezdovou cestu a kus stráně. Bledého trabanta nikde nezahlédl. Možná stojí níž, napadlo ho. Možná že z jídelny není prostě vidět.

„Jassen Sie Ihr Gesicht so jung," říkala dívka na obrazovce, ale Vladimír ji neslyšel, nevnímal už ani ránu na ruce a rozběhl se z jídelny a ven z chaty. Hned za kolnou, z níž se ozývalo tlumené pleskání sekery, zakusující se do dřeva, odbočil z cesty do louky a trávou letěl dolů, směrem, kde měla stát neviditelná, ale zatraceně hmatatelná stěna, oddělující je od světa a svět od nich. Čím víc se blížil k pruhu, který sám v louce vyšlapal, tím víc zvolňoval, přecházel do klusu a potom už jen šel a s rukama opatrně nataženýma čekal, kdy se konečky prstů vnoří nejdříve do něčeho měkkého, aby se nakonec zarazily a nemohly dál.

Ale pořád na nic nenarážel, i když už stál na podupané trávě, která se ještě nestačila zvednout (jak nedávno tady stál vedle redaktora Jelínka a pozoroval ho, jak ryje do země, aby se podhrabal na druhou stranu), a potom už byl o krok dál a ještě o další a pořád postupoval, jako kdyby tu nikdy žádná stěna, bariéra, prostě nic nebylo a jako kdyby se mu všechno jen zdálo.

Šel dál, už méně obezřetně, ruce spustil podél těla a potom zamířil k příjezdové silnici. Byla pustá. Nepropustná bariéra neexistovala ani na ní a trabant se zařazeným neutrálem udělal jediné, co mu přírodní zákony dovolovaly: jednoduše se vydal dolů. Představil si, jak pomalu a potom stále rychleji sjíždí horskou silnicí dolů do údolí, do vsi, z níž teď viděl jen dvě, tři špinavě červené střechy, jak se každý, kdo ho potkává, diví a uskakuje. Vzápětí si uvědomil, že je to nesmysl, že auto skončilo, dopadlo-li to dobře, v nějaké mezi nebo v křoví, ale že taky mohlo nadělat spousty škody, a úsměv, který už se mu objevoval na tváři, zase zmizel.

Najednou ho znovu rozbolela ruka. Zastavil se a rozhlížel, zda trabant někde nezahlédne. Louka před ním však byla přehledná, svažovala se poměrně mírně a dost možná, že auto přejelo až za zlom, kam teď jít nechtěl, protože by to stejně nebylo nic platné. Obrátil a vykročil nahoru.

Stráň s lesem, táhnoucím se až k vrcholu kopce, dům posazený jen kousek pod dolní hranici stromů, srpnovými barvami rozkvetlá louka, to vše tu teď stálo, jako kdyby se vůbec nic nepřihodilo. Své místo tu mělo horko a košile lepící se potem k podpaží a zádům. A ostré slunce, které se vyšplhalo nejvýš, kam vůbec mohlo a odtud bodalo a pálilo do očí. To všechno tu mělo být, patřilo to k zdejšímu řádu věcí. Ale co vůbec tady mělo co dělat tohle na hlavu padlé, strachem posedlé, hysterií křtěné dopoledne? Co vůbec je tu připomínalo? Kapesník na jeho předloktí, nasáklý krví. Pruh bolesti

pod ním. Stará paní, ležící na lavici v umývárně. Žlutý ručník přes mrtvou tvář, s písmenem O, vyšitým v rohu modrou bavlnkou. Rozečtená kniha o zvířatech v jídelně. A už nic, vůbec nic se na tom nedalo změnit. S ničím, co se dnes stalo, už se nedá nic dělat, vrtěl hlavou a pomalu šlapal po asfaltové silnici nahoru k domu. Nic, jen dočíst tu knihu.

Šlo se mu ztěžka. Dřeváky se bořily do rozměklého asfaltu a s každým krokem je musel s mlasknutím odlepovat. Pokoušel se srovnat si v hlavě, co vlastně se dnes dopoledne stalo, a především, co budou říkat, až se jich na to budou ptát. Že se ptát budou a že oni budou muset vysvětlovat, nepochyboval. Smrt je jedna z mála věcí, které se nedají zapřít ani mlčky obejít. Jenomže — co tady říkat? Pravdu? Copak tady je nějaká pravda? Copak má nějaký smysl vyprávět o neviditelné stěně kolem dokola? O kamenech trčících v obloze a o vosách se šesti křídly? O spících dětech a o ufonech?

Copak něčemu takovému může vůbec někdo věřit?

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/I/ Léto začalo v pátek. Začalo rázem, jako na Ceresu začíná všechno. Den začíná rozedněním tak rychlým, jako kdyby někdo rozsvítil Slunce, a noc zase přijde tak náhle, jako když si člověk přetáhne deku přes hlavu. Ráz dva a už je tma.

Léto začíná vždycky tím, že Lotyšovi v kvelbu na stole zabublá rádio. Normálně je celý rok potichu, i když je bez přestání puštěné, aby zachytilo nouzové vysílání lodi, která náhodou letí kolem. Tedy kdyby se něco stalo. Kdyby se ale doopravdy něco stalo, tak by Lotyšovo rádio stejně nebylo k ničemu. Na Ceresu není žádná záchranná raketa. Takže Lotyš může buď posádce doporučit, aby přistála na Ceresu jak umí, nebo se s ní rozloučit a popřát jí sladký věčný spánek. Nic víc. Ale to všecko je jen teorie. Nikdo si nepamatoval, že by se z Lotyšova rádia ozval signál nouzového volání.

Bublalo jedině, když začínalo léto. Ble-ble-ble-ble-ble-ble, dělalo a Lotyš honem letěl ke stolu, otáčel knoflíky a volal všechny předepsané znaky.

Forcefam White to jednou viděl na vlastní oči. Byl tenkrát u Lotyše vyměnit reaktorové tyče za novou sadu, a než ji naložil na vůz, rádio se rozbublalo. „Ceres, Ceres, asteroid Ceres," začal do bublání rozčileně volat Lotyš. „Udejte souřadnice, udejte souřadnice."

Rádio mumlalo něco, čemu Forcefam vůbec nerozuměl. Lotyš asi ano, protože si celou dobu něco čmáral rovnou na stůl, dokonce si ani neskočil pro papír. Docela na Forcefama zapomněl. Špital do rádia čísla a zdálo se, že se i trochu hádá. Nakonec, když rádio zmlklo, rozlil se mu po obličeji spokojený úsměv, jako kdyby se

mu podařilo spolknout půl řízku bez kousání a záslužné sousto konečně bylo, kde mělo být. Na Lotyšovi bylo vidět, že by nejraději sežral všechno. „Sou tu," řekl pak Lotyš. „Řekni tátovi, že sou tu. Eště dneska večer."

„Kdo?" zeptal se nechápavě Forcefam White. Byl ještě kluk.

„Zemáci přece," řekl Lotyš. „Léto je tady."

NA ZDRAVÍ!

Jarek se natáhl přes stůl a nastavil ruku do cesty tenkému, světlounce zelenému paprsku laseru, běžícímu podél stěny s prodejními otvory.

„Budete si řřřát?“ zahrčelo sítko reproduktoru, zapuštěné do pultu. Přední polovina pultu byla z keramiky napodobující dřevo, vzadu běžel dopravník z plastu, který se tvářil jako guma. Pás už byl skoro prodřený.

Zašátral po kapsách. Papírek, kde je ten zatracený papírek, kam si zapsal, co všecko má koupit, Eva mu to diktovala narychlo skrz dveře koupelny (on přitom snídal) a potom dvakrát volala, co ještě dalšího. Jako na vztek se motal kolem Krul. Krul, který neopomene vždycky, když je podnikový večírek a Jarek hodlá po anglicku zmizet, rozhlašovat cosi o podpantofelnících a mužské emancipaci. Mluví se mu to, je rozvedený. Naposledy chtěla Eva ještě sluneční filtr, to si pamatuje, to si taky někam zapisoval, ale kam ten papírek zastrčil, ví čert.

„Budete si řřřát?“ trpělivě opakoval reproduktor, přesně jak byl naprogramován: každých třicet vteřin nabídnout obsluhu.

Konečně. Rychle zadrmolil rodné číslo a přečetl první položku seznamu.

„Ochranný lak na pleť. Cestovní balení.“

Nad prodejním otvorem blikla dioda. ANO. Vzápětí se v otvoru objevila vysoká modrá nádobka s čepicí rozprašovače. Kovová ruka ji vvsunula ven na pás dopravníku a nádobka odputovala doprava k balícímu stroji.

„Proteinové krmení pro rvbičky. Žárovku šedesátku s regulací odběru energie. Paměťové bloky do kuchyňského počítače Mates 200, celý kartón. Hybridní kedlubny, čtyři porce,“ četl Jarek a

vždycky počkal, než blikne LED, objeví se, co chtěl, a mechanická ruka zmizí zpátky v otvoru.

„Toaletní papír. Poslední číslo Hádankáře a křížovkáře. Stolní olej. Rodinné balení vitamínové pasty. Dvě sady běžeckých vosků na pravý sníh. Litr bezcholesterolového mléka. Vyzvednout děti.“

Zasvítila červená dioda NE. Dopravní pás se s trhnutím zastavil a krabice s bezcholesterelovým mlékem padla na bok.

„Oprava,“ řekl Jarek, „poslední položka neplatná. Pojistka regulátoru odběru tepla. Dochucovací sprej na syntetické párky.“

Opět červená a trhnutí dopravníku.

„Dochucovací sprej na syntetické párky není momentálně na skladě,“ zahrčel reproduktor. „V dostatečném množství je však k dispozici v provozovně dvě stě třináct na Heyrovského třídě. První do prava za náměstím Ekologické rovnováhy, prrrosím.“

„Sluneční filtr dámský,“ řekl Jarek. „To je všecko.“

„Děkuji,“ zahrčel reproduktor. „Uvolněte místo dalšímu zákazníkovi, prrrosím, nashledanou, prosím.“

Přívěsný vozík byl plný až nahoru. Opatrně ohmatal nejvyšší balíčky pyramidy, usadil je, aby žádný neztratil, a potom svedl vozík po černé spirále dolů do garáže. Parkoval ve třetím boxu od kraje. Zasunul háček oje vozíku do očka na blatníku zadního kola, přehodil nohu přes rám a pomalu se rozjel k východu.

Před kouřovými vraty přechodové komory se zastavil a řekl do hrušky mikrofonu rodné číslo. Z drátěného košíčku na řidítkách vzal dýchací masku, navlékl ji, a když se křídla vrat rozevřela, vyjel z komory na ulici.

Na zápěstí mu zabzučel náramkový telefon. Přepnul si ho do sluchátek masky.

„Máš všecko?“ chtěla vědět Eva.

„Jasně, brouku,“ řekl shovívavě. „Jen dochucovací sprej na párky ne. Ale mají ji na Heyrovského. Zrovna tam jedu.“

„Když tam bude fronta, pusť ji z hlavy. Hlavně že máš ten filtr. Když si vzpomenu, co všecko člověk musí mít s sebou a že tam není žádný Eda ...“

V létě zkrat v energetické síti zablokoval tři okruhy Edy, elektronické dodávací aparatury a město se muselo celý den starat samo o sebe. Spousta labilnějších lidí se z toho dodnes nevzpamatovalo. Eva také ne.

„Jenže dneska byl Eda v pořádku, brouku. Už zajdu jen pro tu sprej, vyzvednu děti a mažu domů.“

„Děti! Nech tu sprej plavat, Jarku. Jeď rovnou pro děti, víš přece, Že čím dřív tam přijdeš, tím je to lepší. Nemají rádi, když se chodí na poslední chvíli.“

„Neboj se, brouku.“

Pomalu šlapal přecpanou ulicí a tlačil se vlevo, do středního proudu, aby odbočil na náměstí Ekologické rovnováhy. Ulice začínala stoupat. Posunul si páčku přehazovačky na dvojku.

V zadním kole něco hrozivé zaškrundalo. Chtělo by to novou přehazovačku, pomyslel si, nejraději dvanáctirychlostní Uran, každý, kdo ho má, si ho hrozně pochvaluje. Kdepak, když je kolo v pořádku, hned je líp na světě.

Vedle kdosi zazvonil. Lekl se, že vjel někomu do cesty a padnout na mokrý, studený asfalt by dnes nebylo nic příjemného.

„Ahoj,“ ozvalo se přidušeně přes masku.

Zvedl hlavu; byl to Krul. Dneska se mu pořád plete do cesty. Poznal ho podle otřískaného předloňského modelu Esky a oranžového filtru se dvěma modrými pruhy na dýchací masce. Oranžové se dvěma modrými pruhy jsou vzácné, tvrdil Krul, hodí se pro alergie na vodní řasy a výpary jódu, které se vyskytují jen ojediněle. Jarek mel obyčejnou světlemodrou, chránící před obvyklými exhalacemi a širokým spektrem pylů plevelů, působících běžné typy senné rýmy.

Krul si zaklepal na filtr. Zapni si sluchátka, znamenalo to. Ne že by Jarek měl zrovna chuť.

„To je počasí,“ zahalekal mu vzápětí Krul přímo do uší. Ta jeho bodrost byla příšerná. „Pamatuješ vůbec, kdy naposledy padal v zimě sníh? Na ty starý zlatý časy, kdy mrzlo?“

„Já to moc rád neměl,“ řekl Jarek. „Blbě se jezdilo na kole. Věčně jsem byl na zemi.“

„Měls mít gumy s hřebíkama. Hřebíky byly nejlepší. Jen člověk musel dávat bacha, aby do někoho nenajel nebo, aby ho nechytli policajti. A netvrď mi, že se ti líbí ta skleníková zima, co teď pořád máme.“

„Když stojím o zimu, tak si za ní zajedu.“

„A teď si na panáka nezajdeš?“ ukázal Krul na světélkující nápis na jednom z domů před nimi. Oáza, hlásal nápis a vedle slov byla ze zářících trubic vytvarována sklenice na vysoké noze, z níž stoupaly bubliny. Aby nikdo nebyl na pochybách o kvalitě nápoje, byly bubliny označeny O_2 a O_3.

„Hele, já zejtra jedu s rodinou na hory. A musím ještě vyzvednout děti.“

„Málem bych zapomněl, ty máš dovolenou! Ale na jednoho panáka se přece nebudeš bát zajít, ne?“ Upažil, že bude odbočovat k chodníku; jeho předpotopní kostitřas neměl blinkry.

„Slíbil jsem Evě, že jí pomůžu. A musím stihnout ty děti.“

„No tak! Přece nechceš, abych si myslel, že se bojíš starý. Copak ses nějakej podpantofelník?“

„Ale jen jednoho," řekl rychle Jarek a zazvonil na blondýnku se zeleným filtrem (domácí prach, možná přidružená alimentární alergie), která zatáčela doleva a neukázala směr. „Pozor, dámo!“

Usadili se u malého stolku hned vedle dveří. Špatně utěsněnou přechodovou komorou dovnitř pronikal slabý pach. Jarek přivřel oči a zamyslel se. Jasně, amoniak a slabá příměs siřičitanů.

Krul nastavil dlaň paprsku. „Budete si řřřát?“ ozvalo se nad stolem.

„Osmdesát dva nula šest patnáct lomeno á cé é třicet tři padesát šest,“ řekl Krul. „Chtěl bych dva rumy. Okysličený a s vitamínem bé dvanáct.“

„Hele, někdo ti volá,“ řekl Krul. „Bliká ti náramek.“

Eva, uvědomil si najednou Jarek. Když přišli do Oázy, vypnul zvukový signál telefonu a úplně na to zapomněl. Děti, měl vyzvednout děti!

Za okny byla tma.

Stiskl tlačítko náramkového telefonu. „Jo, brouku,“ řekl nejistě. „To jsem já.“

„Jarku, kde se couráš? Už jdete domů? Jsem tu jak na trní!“

„Už jsem na cestě, brouku.“

„Co kluci? Dej mi je k telefonu. Viktore, Benjamine, ahoj, tady je máma.“

Zarazil se a naprázdno polkl. „Nejsou tady, Evo,“ dostal spásný nápad. „Zrovna jsou v šatně. Jedna hodná slečna mi je trochu pomáhá oblíkat. Za vteřinu vyrazíme, brouku.“

„Jarku, ty jsi pil! Já to poznám. Pil jsi něco?“

„Neblázni, co bych pil. Akorát jsem se stavil s Krulem na kafe.“

„Copak ses zbláznil, Jarku? Ráno jedem pryč, nemáme nic sbaleno a ty si klidně chodíš po hospodách! Ty jseš vážně hroznej.“

„Uklidni se, brouku. Já ti taky nenadávám. Seberu kluky a za pár minut jsem doma. Skoro celou cestu to mám z kopce. Tak čekej, brouku.“ Dřív, než mohla ještě něco namítnout, náramek vypnul. „Průser,“ řekl Krulovi. „Zapomněl jsem, že mám vyzvednout kluky.“

„Neměls objednávat tu druhou rundu," pokrčil Krul rameny. „A proti tý třetí ses taky nebránil. Máš teda co dělat. Hele, mám jít s tebou a nějak to tomu tvýmu broukovi vysvětlit?"

„Ta by z tebe vážně mela radost," řekl trochu těžce Jarek a vyšel do přechodové komory. Teprve intenzívní zápach čpavku mu připomněl, že si nenasadil masku. Nasoukal se do ní a opřel se do pedálů.

Když došlapal k nízké budově uprostřed parku z odolných dřevin, svítila jen dvě okna v přízemí. Ve všech ostatních byla tma. Na chvíli se mu zastavilo srdce, vzápětí se rozbušilo ještě rychleji. Možná že na mě kluci čekají ve vrátnici, napadlo ho. Možná počítali s tím, že přijdu pozdě a oblíkli je už. Nebo jim zavolala Eva.

Stiskl kliku, branka byla odemčená. Rychle doběhl ke dveřím vstupní přechodové komory a zabušil na ně. Mléčným sklem viděl obrysy nějaké postavy. Zdálo se mu, že se snad ani nehýbá. Znovu zabušil.

„Co je?" ozval se za dveřmi starý hlas. Potom zaharašil klíč a objevila se tvář bez masky. „To je nějakýho povyku."

Jarek se vecpal dovnitř. „Já si jdu vyzvednout děti," řekl.

„Nejdřív si sundejte tu maškaru," řekl stařík s klíči v ruce. „Není vám rozumět."

Strhl si masku. „Jdu si vyzvednout děti," řekl znovu.

„Máte smůlu, mladej. Už je pozdě. Nikdo tu není."

„Ale to přece není možný. To tu nemá nikdo službu? Měl jsem si vyzvednout děti, bylo to objednaný."

„Já tu mám službu. Ostatní šli domů, nebo si myslíte, že tu kvůli vám budou trčet celou noc? Až se uráčíte přijít? Ty lidi maj taky právo na odpočinek."

„Nedalo by se s tím něco dělat?" zkusil to Jarek. „Že byste třeba někomu zavolal, aby mi je vydal."

„Komu, pane. Přijďte si zítra, dostanete je třeba ráno. Když to máte objednaný."

„Jenže my zítra ráno odjíždíme na hory. Rozumíte, chtěli jsme vzít děti s sebou, na čerstvej vzduch, dostal jsem poukaz do pásma nad tři tisíce metrů!"

„Pane jo, v takový vejšce jsem ještě nebyl," řekl stařík. „Jaký to tam je?"

„Nevím" pokrčil rameny Jarek. „Já tam taky ještě nebyl. A jak se zdá, tak se tam nedostanu. Když ráno neodjedu, poukaz propadne."

„No jo,“ pokýval hlavou stařík. „To jste si měl rozmyslet dřív. Copak to má smysl, nechat si vyzvednutí dětí až na poslední chvíli? Co na poslední chvíli ... už je pozdě!“

Jarek zalovil rukou v kapse bundy. Vyndal malou zlatavou bombičku s náústkem. „Kouříte?“ zeptal se stařík.

Stařík zaostřil na bombičku. „To je nějaká cizina?“

„Nepál,“ řekl Jarek. „Nejčistší himalájský kyslík. Přivezl mi to švára, byl tam na montáži. Ochutnejte.“

Stařík labužnicky strčil náústek mezi zuby a dvakrát stiskl čepičku, „šmak to má dobrej,“ řekl potom.

„Jen si dejte ještě. Fakt by se s tím nedalo nic dělat? Třeba zavolat někomu, kdo tu blízko bydlí… Nebylo by to zadarmo.“

„To teda nedalo. Ledaže bych to udělal sám. Jenže to se nesmí, nemám na to papíry. Tumáte,“ podal Jarkovi bombičku zpátky.

„Prosím vás,“ řekl Jarek a ruku s bombičkou odstrčil. „Nechte si to. Je skoro nová.“

Stařík bombičku potěžkal. „Jen aby z toho nebyl malér,“ řekl. „Dejte mi rodný číslo. Víte, co kvůli vám riskuju?“

Jarek mu podal navštívenku s adresou a svým a Eviným rodným číslem. „Doma mám ještě jednu, sprej z Kavkazu,“ řekl. ‚Až budu děti vracet, přinesu vám ji.“

Stařík se otočil a pomalu se došoural k hnědému stolu. Schoval bombičku do zásuvky a potom začal na klávesnici počítače důkladně a s dlouhými přestávkami vyťukávat kódy. Každou chvíli se zastavoval a nahlížel do úzkého černého sešitu. Jarek mu naprosto věřil, že nemá papíry. A trochu trnul, jestli mu vybere ty pravé děti.

Potom se nad stolem rozzářila obrazovka. Byla na ní průhledná schránka která se pomalu sunula dlouhou chodbou. Uvnitř schránky byla dvě lůžka. Viktor ležel nahoře, mladší Benjamin pod ním.

„Teď maj mínus sto osmdesát pět,“ řekl stařík. „Za třicet minut se dostanou na normálních šestatřicet šest.“

Jarek beze slova kývl. Jako očarovaný se díval na tváře obou kluků. Od léta, kdy je sem uložili a nechali hluboce podchladit, se vůbec nezměnili. Dokonce jsou ještě opálení, i když on už dávno vybledl. Najednou si uvědomil, jak je má rád.

„Kdy je budete vracet?“ přerušil stařík po dlouhé době ticho.

„Za čtrnáct dní. Celou dobu budou na horách. Na čerstvém vzduchu.“

„Řek bych, že jim tam bude líp než tady,“ ukázal děda hlavou na obrazovku. „Hele, už se vám hejbaj.“

Viktor se posadil. Benjamin ještě ležel, ale usilovně si mnul malýma pěstičkama oči.

„Mám si tam pro ně zajít?“ zeptal se Jarek.

„Klid. Doveze je to samo.“ Stařík se naklonil nad klávesnici a znovu něco vyťukal. „Tak za čtrnáct dní?“ zeptal se pro jistotu znovu.

„Jo.“

„Stejně se vám divím, že se na to nevykašlete,“ řekl stařík. „Pořád je sem vozit a dávat hibernovat. Já bych je nechal venku, ať si zvykaj. Spousta lidí to tak prej už dělá. Normálně se vykašlou na předpisy a nechaj si děti doma.“

„Copak jste neviděl předpověď exhalací na letošní rok?“ řekl Jarek. „Dvojnásobek sloučenin chlóru. A siřičitany taky jen tak rychle neklesnou. Jen ať kluci to nejhorší přečkají tady v mrazáku. Člověk to přece dělá pro ně, nemyslíte? Prosím, na hory, na dovolenou, to má smysl, Ale ve městě?“

„No, jak myslíte,“ řekl stařík. „Je to vaše věc, konec konců.“ Zalovil v zásuvce, vyndal bombičku a zálibně si ji prohlédl. „Nechcete si dát naposled ještě šluka?“ zeptal se Jarka.

Jarek zavrtěl hlavou.

Stařík si strčil náústek mezi zuby. „Na zdraví!“ zahuhňal a stiskl.

„Na zdraví,“ kývl Jarek.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/II/ Jednou, když už byl Forcefam White pár let na Zemi, usmálo se na něj štěstí. Měl tenkrát rád jedno děvče, které si chtěl vzít za ženu, a dozvěděl se včas o jedné továrně, v níž se porouchala superextradokonalá čistička odpadních vod. Okamžitě běžel na úřad a podařilo se mu pronajmout hned první pozemek po proudu řeky. Taky si vypůjčil spoustu peněz a najal si na celé tři týdny pojízdný odlučovač. Potom zatelefonoval své dívce. Měla ještě větší radost než on.

V poledne dorazili na místo. Forcefam White se okamžitě postavil na břeh a odkrokoval prostor, který si směli zabrat. Se zalíbením se díval na olejovitou hladinu řeky. Muselo v ní být víc rtuti a zlata, než si doma dovedl představit. Tady určitě s Ninou — tak se jmenovala ta dívka — zbohatnou. Nezbohatnou. Ale koupí si sluneční kolektory a pak už bude všechno jednodušší.

Do večera vyndávali z krabic odlučovač a skládali ho dohromady. Potom stáli na břehu a dívali se do vody. Nádherně páchla penězi, „Miluješ mě?“ ptala se Nina.

Postavili stan a šli spát. Miloval ji.

Vzbudil se ráno první a vykoukl ven. O kus dál, proti proudu řeky, stálo malé žluté áčko.

Zatřásl s Ninou a ukázal jí ho.

„Ale my jsme přece první,“ zašeptala opatrně.

„Jasně,“ řekl taky šeptem Forcefam White, i když šeptat nebylo nutné.

„Co budeme dělat?“

„Ten člověk tam musí bejt na černo,“ řekl Forcefam. „Je to pytlák.“

„Co budeme dělat?“ zašeptala znovu Nina.

Forcefam White vstal a opatrně se přiblížil ke žlutému stanu. Chvíli poslouchal. „Je tam sám,“ řekl, když se vrátil.

Z přívěsného vozíku vyndal kanystr s rozpouštědlem a zatřepal s ním, Měli ho málo a k rýžování ho potřebovali. Podíval se na Ninu.

Mlčky kývla hlavou.

Polil stan rozpouštědlem a pak ještě jednou. Kapalina rychle vsakovala do látky a měnila se v ostré výpary. Potom se zevnitř ozval výkřik, který dozněl dřív, než se úplně rozvinul. Forcefam White měl pocit, že se jeho zvuk taky rozpustil.

Chvilku počkal, než se stan změnil v olejovitou kapalinu a i se spáčem odtekl do řeky.

„Byl to pytlák,“ řekl rozpačitě Forcefam White. „Určitě,“ řekla Nina a z hlasu jí zněla přesvědčivá jistota. „My jsme tu byli první.“

KRÁTKÉ ŠTĚSTÍ DR. ALEXE MARKA

„Ano, brouku. Hned jak to budu mít z krku, brouku. Ne, nikde se nezdržím, brouku. Rovnou domů, fakt. Pa, brouku. Ahoj.“

Doktor Alex Marek natáhl ruku se sluchátkem dopředu, co mu břicho a nohy položené na protější židli dovolovaly, ale na vidlici nedosáhl. Když vstával, aby telefon zavěsil, heknul si.

Plochá stříbrná krabička na jeho stole ukazovala, když stiskl jedno z černých tlačítek a proměnil ji z kalkulačky na budík, že je 19:03 WED. Zbývalo mu 57 minut, které mohl věnovat laboratoři a zvěřinci. Padesát sedm šťastných minut.

I když se tomu občas někdo smál, doktor Marek se nikdy nestyděl, že má svou práci rád. A nepovažoval ani za nic ponižujícího, že se mezi svými stvořeníčky cítí šťastný.

Stiskl na krabičce několik tlačítek pod nápisem CASIO a nařídil ji tak, aby přesně ve 20:00 WED začala jemně, ale pronikavě bzučet a nepřestala, dokud ji nezajistí. Pak krabičku strčil do náprsní kapsy bílé košile a vyšel z pracovny.

Až krabička za 57 minut zapiští, rozloučí se ve zvěřinci se stvořeníčky, půjde do koupelny, shodí ze sebe všechno bílé, v čem je oblečen, a vysprchuje se. Oblékne se do čistého prádla a natáhne oprané modré wranglerky a tenký bavlněný rolák. Seběhne dolů ke své škodovce, vycouvá ze dvora ústavu a ve 20:45 WED bude doma v Jihozápadním městě.

Šťastný. Vonící, nový, jiný. Úplně jiný.

Ahoj, brouku. Vidíš, že jsem nekecal? Jak ses přes den měla, brouku? Já fajn. Ani nevíš, jak jsem rád –

Znal zpaměti, co ho doma od 20:45 WED do 0:30 THU čeká. Dobrou, brouku.

Byl šťastný, protože měl svůj zvěřinec. Byl na svá stvořeníčka pyšný. Kolik let trvalo, než jej zařídil se všemi nezbytnými maličkostmi, bez nichž by nikdy nedosáhl takových cílů. Byl nejlepší v celé akademii. Nejčistší svět, jaký mohl člověk na téhle planetě vůbec zařídit. Unikátní přístroje, vybírané s rozvahou a po dlouhých mučivých úvahách. Automaty s dvojím, trojím jištěním. Počítače, procesory,

A stvořeníčka. Osm vynikajících imbredních kmenů myší. Kdo by chtěl takové koupit u Hoffmana v Luzernu, zaplatil by nejméně třicet švýcarských franků za jedince. Chov SPF křečků, slavný ve všech zemích Rady i Společenství. Kdo stojí o kvalitní laboratorní zvířata, kdo chce dosáhnout co nejprůkaznějších výsledků experimentu, obrací se na něj. Jméno Marek je ochrannou známkou té nejvyšší kvality.

Kdyby to uměl, mohl by na svých stvořeníčkách vydělat pěkné peníze. Jenže to by pro něj nesměli všichni ve zvěřinci být právě stvořeníčky. Copak je možné obchodovat s něčím, co má člověk rád? To by musel mít studené ruce a ještě ledovější srdce.

A nikdy, nikdy by nedokázal stvořit Pupíky.

Jednou, když ujížděl setmělým městem domů na sídliště, uvažoval, jestli by vůbec Pupíky přivedl na svět, kdyby měli s Amélií děti. Jestli by vůbec měl na něco takového dost času. Mít děti — to je přece věčný boj s časem, viděl to kolem sebe. A potom, jaký smysl by melo být stvořitelem v laboratoři, když by byl stvořitelem doma?

Jenže děti s Amélií neměli a Pupíci existovali. To byl nezvratný fakt, i když o něm nikdo jiný na světě — kromě něj — nevěděl. Kromě něj — a Pupíků.

V přechodové komoře před vstupem do zvěřince si oblékl sterilní kombinézu. Zkontroloval automaty, nepatrně zvýšil tlak vzduchu a na chvíli se vystavil zářiči, který zahubil všechny mikroorganismy na jeho kůži. Rychle zkontroloval pracovní záznam z dneška. Nový ošetřovatel pochopil všechno, co mu ráno kladl na srdce.

Ještě jednou přelétl očima indikátory a potom počkal, než se nad dveřmi do vlastní místnosti zvěřince rozsvítí zelené světélko, signalizující, že může projít filtry dovnitř.

Uvítalo ho tlumené světlo, simulující noc, lehký živočišný pach malých tělíček a ticho. Ticho, rušené pouze sotva slyšitelným vrněním přístrojů a automatů.

Strnule se zaposlouchal. Potom se bleskem vrhl k polici vpravo, kde nahoře, nad nízkým stolkem, byla obyčejná laboratorní klícka s bílým štítkem a nápisem Mus musculus (inbred), LACAF, (SPF), origin Carworth Farms, 1973. Good general purpose stock. Štítek oznamoval, že uvnitř klícky jsou běžné laboratorní myši, vhodné k nejrůznějším experimentům.

Doktor Marek štítek nepotřeboval, Svoje Pupíky by poznal i se zavázanýma očima, i kdyby s ním někdo otočil kolem dokola jako se slepou bábou. Šel by po hlase; jen by vkročil do dveří, Pupíci by se hlasité rozstěbetali a pískali jak hejna kolibříků. Štítek neplatil pro něj, ale pro ty, kdo jsou Pupíkům lhostejní a kdo nerozumějí jediné slovo z jejich vysokými kmitočty štěbetané řeči.

Bylo však ticho a klec byla prázdná.

Bláhově zavřel oči a zadoufal, že snad sami nalezli způsob, jak utéct z klece, že se jen schovali, aby ho překvapili, vždyť inteligentní jsou dost, to věděl. Nikdo jiný než on si nemohl být tak jistý, že jsou nejchytřejší tvorové na světě — kromě lidí.

Zapískejte, miláčkové, zaprosil neslyšně.

Ticho.

„Pupíci," zašeptal, „Pupíci, kde jste? Nebojte se… To jsem přece já, Marek!"

Kolem bylo jen ticho. Musel se trochu přemoci, aby překonal ostych.

„Přece já," zavolal polohlasem. „Táta Marek!"

Ale pořád bylo jen ticho.

Zpočátku se ze všeho nejobtížnější zdálo získat přísun kvalitních zárodečných buněk, jež by mohl dál štěpit. Potřeboval je, aby mohl šlechtit kmen Pupíků k nejvyšší dokonalosti, k překonání bariér, dělících hlodavce od primátů. Jistě, zárodečné buňky zvířat mohl získávat snadno a vzhledem ke specifice experimentů i bez administrativních obtíží. Jenomže už dávno překonal stadium, kdy mu zvířecí geny postačovaly. Potřeboval složitější kombinace, genetický materiál komplexnějších vlastností, s co nejhodnotnější informací. Smyslem téhle práce už dávno nebylo vytvořit nový, ještě dokonalejší kmen laboratorních myší. Jejím smyslem — a smyslem jeho života vůbec — bylo stvořit bytost. Bytost vědoucí a hodnou přetvářené přírody, *Mus sapiens recens*.

Experimentoval jako klasikové, sám a po večerech. V určitých fázích, zejména při získávání nutných zárodečných buněk, ho přepadl trochu stud. Představa, že by ho někdo z kolegů mohl přistihnout, ho jednou probudila ze spánku. Někdy mu to připadalo nedůstojné, nemužné. Ale bez chromozómových vláken dostatečné kvality se obejít nemohl. A jindy ho napadlo, že je Amélii svým způsobem nevěrný.

Klesl na vyřazenou kancelářskou židli, stojící v rohu místnosti. Sedával na ní, když rozmlouval s Pupíky a pozoroval ty ostatní. Díval se na svá stvořeníčka, těšil se jejich činorodostí, jejich snahou imitovat jeho pohyby, gesta, projevy.

Jenže teď tu byl sám. Na ostatních, na křečcích, potkanech, morčatech mu najednou nezáleželo. Pupíci byli pryč, to jediné bylo důležité. Sami se ze zvěřince dostat nemohli. Někdo je musel odnést. Kdo — a proč?

Někdo, kdo ho třeba pozoroval při experimentech — nebo při odběru buněk? Rozbušilo se mu srdce, zrudl.

Vyrazil ven a po dvou schodech seběhl dolů do vrátnice,

„Pane Podlesný, prosím vás!“

Vrátný podřimoval v zadním koute komůrky, natažený na starém prolezeném vyšetřovacím lůžku, které se tu octlo po desetiletích věrných služeb v mnoha ordinacích.

„Copak, doktore? Hoří snad někde?“

„Neodnášel dneska někdo ven laboratorní zvířata?“

Starý muž pokrčil rameny a váhavě zavrtěl hlavou. „Copak já můžu vědět…“

„Třeba v krabici! Nevšiml jste si nějaké velké krabice? Jako od bot — nebo od dortu?“

„Na mou duši ne, pane doktore…“ Vrátný si promnul oči. „Heleďte, copak to tu mám prohlížet jako někde ve fabrice?“

Doktor Marek se netrpělivě protáhl úzkými dveřmi do vrátnice. „Dejte mi klíče od všech laboratoří!“

Nečekal, co vrátný odpoví, a překotně začal strhávat kroužky s patentními klíči z očíslovaných háčků.

„Doktore, tohle přece —“

„Pak vám všecko vysvětlím!“

Pupíky objevil ve druhém patře, na experimentální terapii nádorů. Byli ve skleněných krychlích, po dvou v jedné, na stole doktorky Balokové.

Dno nádoby bylo vystláno nastříhanou buničinou, v koutku byla malá Petriho miska s vodou a pár granulí krmivové směsi. Buničina byla potřísněna jasně červenou krví.

Leželi nehybně a poznal je jen podle očí. Byl v nich strach, zoufalství, pochopení osudu. Byly to uhasínající růžové korálky. Zrcadélka poznání. Četl z nich tíseň samoty.

Na břiše, v kratičké, řídké srsti měli každý dlouhý rovný řez skalpelem, sešitý třemi, čtyřmi hrubými stehy. Na růžovém holém trojúhelníčku v slabinách měli každý vepsáno propisovací tužkou číslo.

A bylo ticho, prosté, prázdné ticho.

Jak dlouho trvalo, než byl schopen znovu se pohnout?

Před očima měl vysokou, světlovlasou doktorku Balokovou, sebejistou, nepokornou. Ženu, která ví, co chce, a která to dokáže dát najevo. Ženu, po jakých vždycky toužil i na které si nikdy netroufl. Amélie je milá a hodná a trpělivá, ale… Pa, brouku. Ano, brouku.

Viděl ji, jak se sklání nad nízkým stolem, zleva osvětlovaná ostrým kuželem bílého světla. Zprava asistuje ještě uhrovitá laborantka, určitě s dlouhými nalakovanými nehty. Na stole, na bílé roušce, leží s hlavou v kádince, v níž je i smotek vaty nasáklé éterem, Pupík. Doktorka drží v krásně štíhlých prstech lesklý skalpel. Špička nástroje se lehce noří do růžové kůže. Z ranky se vyhoupne první kulatá, těžká krůpěj krve. Pupík ze spánku zoufale škube nohama.

Vrhl se k telefonu. Třesoucíma se rukama listoval v seznamu. Badura. Balík. Balnea. Balog. Balok.

„Haló! Prosím vás. doktorka Baloková? Je doma?“

Úspěšný byl až druhý pokus, opakování ho však uklidnilo. Dokázal najednou mluvit klidně — a měl pocit, že i rozumně.

„Moc se omlouvám, paní kolegyně. Tady je Marek, doktor Marek z centra experimentálních zvířat a biomodelů. Můžete mi… totiž, dozvěděl jsem se, že jste dnes začala se zkouškami na živém materiálu — a potřeboval bych si pro evidenci zjistit, jaký druh a kolik jedinců. Víte, ten nový chlapec ve zvěřinci ještě všechno to papírování nezvládl…“

„Ale vypadá šikovně, moc milý kluk… Dal mi docela obyčejný druh, s co nejširším spektrem využití. Tedy, vybrala jsem si je sama, podle označení. Vím už, co je nejvhodnější.“

„Sama?“

Vzdechla do sluchátka. „No ano, sama. Nemá se to sice, ale já tomu chlapci chtěla pomoct, když to dělal dnes poprvé. Jinak je opravdu moc sympatický. Ale voláte asi kvůli něčemu vážnému, ne… myslím takhle pozdě. Víte, že jste mi domů ještě nikdy netelefonoval?“

Kousl se do rtu, aby nevykřikl. „Ne, nic vážného. Opravdu potřebuju jen vědět, k jakému pokusu jste kmen použila. Je to součást výkazu.“

„To je jednoduché, doktore Marku. Připravuji si nový biomodel. Vlastně je to taková rutinní záležitost, nový typ jaterního nádoru. Dostali jsme nějaké vzorky z Cambridge, od Milleringa. Víte přece, jak se to provádí. Odebere se padesát procent jaterní tkáně, naočkuje se nádor a — pár dní se čeká.“

Útrobami, tam, kde náhle přesné tušil játra, mu projeta svíravá bolest. Vší silou se snažil reakci, kterou považoval za specifický projev hysterie, potlačit.

„Haló… není něco v pořádku, pane kolego?“

„Ne… jen jsem se na chvíli zamyslel.“

„Takže se nebudete zlobit, když se s vámi rozloučím. Musím zahnat děti do postele. Jsou teď zrovna ve věku, kdy vůbec nikoho neposlouchají. Znáte to ale jistě sám.“

Přikývl. „Ano. Jistě,“

„Na shledanou,“ řeklo sluchátko.

„Na shledanou,“ odpověděl. Po chvilce dodal. „Ale ten kmen je na tak razantní pokus poněkud slabý, paní kolegyně.“

Než větu dořekl, slyšel, že spojení bylo přerušeno. Mluvil jen sám k sobě. Neposlouchala ho. Vůbec ji nezajímalo, co se stalo. Nemělo smysl jí něco vysvětlovat.

Mechanicky, jako kdyby ho řídila silnější moc, přešel k stolu doktorky Balokové. Ze skleněných krychlí něžně vyjímal bílá tělíčka Pupíků a pokládal je jedno vedle druhého na zářivě bílou desku.

Byli živí, ale že žijí, prozrazovalo jen horečné chvění jejich srdcí a lesk v očích.

Z horní plochy skříně vedle potom sňal láhev s éterem a veliký laboratorní poklop. Nasytil éterem jednu z podložek a položil ji na stůl. Potom přidával další a další obdélníky buničiny, dokud v láhvi zbýval éter. Nakonec Pupíky i hromádku z buničiny přikryl skleněným zvonem. Zakryl jím téměř celý stůl.

Když poklop ukládal, ozvalo se slabé pískání. Pupíci, prolétlo mu hlavou. Něco mu potřebují říct. Avšak naděje se vytratila dřív,

než ji dokázal prožít. Položil poklop na stůl, z náprsní kapsy košile vytáhl krabičku CASIO a kombinací pěti tlačítek ji zajistil.

V laboratoři bylo ticho.

Shodil se sebe bílou kombinézu a prádlo a jen v bílých pantoflích se vydal ke sprše. Drhl se zuřivě jako flagelant v nejvyšší extázi. Pocitu špíny se zbavit nedokázal. Rychle se vsoukal do wranglerek a navlékl si hnědý bavlněný rolák. Přilepil se mu na ještě mokrá záda.

Proběhl chodbou do laboratoře experimentální terapie nádorů. Místností se nesla omamná vůně éteru.

Pod poklopem byl ráj a kdo v něm spal, neměl se už probudit. Všichni, kromě jediného, se tiskli k sobě. Stranou zůstal nejmladší sameček z posledního, lidskými geny obohaceného vrhu. Náhle si byl děsivě jistý, že tohle už někdy viděl.

Sameček měl hlavu položenou na lístku papíru, na němž bylo něco napsáno. Vypadal, jako kdyby zrovna dočetl a uložil se ke spaní. Ale nespal, ležel s matnýma a otevřenýma očima a byl mrtvý.

Doktor Marek přistoupil až ke stolu. Vypouklá plocha laboratorního poklopu působila jako zvětšovací sklo. Na lístku bylo propisovací tužkou, touž, která psala číslo na samečkových slabinách, napsáno: brambory, drogerie, zaplatit obědy, volat G. a ještě něco, co zakrývala Pupíkova hlava.

Během dvou minut přenesl mrtvá tělíčka do skleněných krychlí a hromadu buničiny smetl do koše. Otevřel okno, aby vyvětral pach éteru.

Rychle seběhl dolů do přízemí. Vrátný seděl za sklem a četl si Lidovou demokracii.

„Zrovna vás sháněla paninka, doktore. Ale nebral jste to u sebe.“

Hodil na stůl hrst klíčů. Ano, brouku. Už chvátám, brouku. Nikde se nezdržuju, brouku. Jasně, brouku. Brouku.

„Srovnejte to, pane Podlesný — prosím vás. Hrozně pospíchám.“

Vrátný něco zamumlal, ale Marek mu nerozuměl a nestálo mu za to zastavit se a poslechnout si to znovu.

Když nastartoval škodovku a couval z parkoviště, představil si, jak udiveně se bude zítra doktorka Baloková tvářit. Představil si ji nahou.

Zatoužil co nejrychleji jet k nějaké ženě, ale k docela jiné než své vlastní.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/III/ V polovině prohlídky napadlo Forcefama Whitea, že lovecky zámeček je jen o něco málo víc než renesanční kempink. Šoural se v plstěných papučích za skupinou z velkého modrého autobusu, který byl zaparkovaný hned na kraji betonové plochy, co nejblíž dubových vrat zámečku. Jako kdyby každému z jeho cestujících bylo těžko ujít pár kroků.

Mluvili spolu hrdelní řečí, kterou pokládal za německý dialekt. Neměl k tomu vlastně jiný důvod než skutečnost, že průvodkyně, štíhlá dívka s krásnými vlasy a ošklivě poďobaným obličejem, jim recitovala výklad německy. Jí rozuměl, jim vůbec ne. Ale nevadilo mu to.

Vadilo mu něco docela jiného, jenomže nevěděl co. Připadal si jako kočka, která se octne v jedné místnosti s upírem. Cítí, že tady není něco v pořádku, ježí hřbet a syčí, ale neumí to říct nahlas.

Když prohlídka skončila, napadlo ho, že by si mohl zámeček vyfotografovat. Ale ať dělal co dělal, pořád se mu do obrazu pletl modrý autobus. Nakonec přece jen dva diapozitivy udělal, i když s ohavným modrým autobusem v popředí.

Pro jistotu se ale rozhodl koupit si pohlednici. V kiosku už byla fronta. Mluvili pořád tím hrdelním jazykem a s prodavačem se dohadovali víc posunky.

„Wollen Sie Marken?“ ptal se prodavač. „Für Deutschland? Bundes Republik oder DDR?“

Někdo se zasmál. „Für Marrrsr,“ zdálo se Forcefamu Whiteovi, že zaslechl, ale namouduši nerozuměl. Ale znovu zažil ten kočičí pocit.

„Tak teda čtyři do západního,“ pokrčil prodavač rameny.

Ještě ten den Forcefam na všecko zapomněl. Vybavilo se mu to znovu, až když si prohlížel vyvolané diapozitivy. Lovecký zámeček na nich byl hezčí než na pohlednici. Ale autobus na obrázku chyběl.

Forcefam White chvilku přemýšlel, jak je možné, že v hledáčku ho měl a na obrázku chybí. Ale nakonec si řekl, že chyba bude asi v aparátu a šel spát.

KDO SE SMĚJE NAPOSLED

V šatně bylo tepleji než v chodbách. Ze začátku bylo suché a masážními emulzemi provoněno teplo příjemné. Ale už po pár minutách se v něm Natálii začalo špatně dýchat.

Rozhlédla se po místnosti. Mezi dveřmi sprchy a velikou prázdnou obrazovkou objevila panel s několika, tlačítky. Vstala z tvrdého, nepohodlného křesílka, přešla místnost a začala zkoumat, kterým z knoflíků by se dalo vypnout topení.

Malý hubený mužík s hlavou o kus větší, než by mu slušela, zamrkal a nečekaně hlubokým hlasem řekl: „Zrovna jsem si povídal, že bysme si mohli pustit televizi. Teda abysme věděli, kdy mač skončí.“ Taky čelo měl mužík o kus větší, než by bylo hezké. Táhlo se až k temeni a perlily se mu na něm kapky potu.

Natálie pokrčila rameny. „Proč ne?“

„Druhej knoflík zleva v horní řadě,“ řekl mužík.

Udělala mu radost a otočila druhým knoflíkem zleva v horní řadě. Do mentolového vedra se vřítilo dvacet tisíc jásavých hlasů. Kterým z ovladačů se vypíná topení už neobjevila. Rezignovaně pohlédla na rozsvícenou obrazovku a vrátila se do křesílka.

„Fóty fiftýn,“ řekl mechanickým hlasem soudcovský automat. Stál na pavoučích nohách hned u sítě a střílel kolem sebe laserovými paprsky. Neunikl mu jediný pohyb všeho živého i neživého na kurtu.

„Klid, prosím,“ řekl automat.

Řev se proměnil v potlesk a potlesk v ticho.

Natálii napadlo, že plešatého mužíka snad zná, nevěděla ale odkud. Všimla si ho v klubovně sportovního centra, vyptával se na šatnu Jona Hartla a bez problémů se dozvěděl, kde je. Nechala

všeho a vydala se za ním. Dovedl ji až sem a teď tu oba seděli a čekali na šampióna.

Otočila se k obrazovce. Jon Hartl byl i na tenistu hodně vysoký a dobře stavěný. Hlavu mu zakrývala velká přilba s kresbou hada, plivajícího oheň. Na ramenou měl mohutné nástavce z lehkého pancíře a krunýř ze stejné hmoty obepínal hrudník, břicho i stehna. Na pažích a lýtkách měl pružné chrániče a na rukou rukavice, připomínající obrovské koule. Na všem, co měl na sobě, bylo napsáno SCIENTIFIC a ICM. Stejný nápis měl i na odpalovací ploše matně černé rakety.

Stál na zadní čáře a nohy v pancéřových botách měl pevné zaklíněné v blocích, z nichž podával. Dvakrát udeřil míčkem o zem. Každé zadunění těžké a pružné koule o ocelový povrch dvorce vyvolalo vášnivý výdech davu.

„Klid, prosím," řekl automat.

Vyhublý mužík povystrčil jazyk z úst a skousl ho, jako kdyby se bál, že mu sklouzne do krku a udusí ho. Natálie to zkusila po něm. Bylo to příšerné.

Míček vylétl vysoko nad Hartlovu hlavu. Raketa opsala kruh vzduchem a vzápětí třeskl malý výbuch, jak odpálila míček přes síť. O zlomek sekundy později zaduněl povrch kurtu. Co bylo dál, zopakovala obrazovka vzápětí zpomaleně.

Míček se odrazil od oceli a než stačil hráč na druhé straně zareagovat, vybuchl mu přesně mezi klíčními kostmi. Na tréninkové siluetě je tenhle bod označen jedenáctkou. Po přímé ráně na komoru je to nejvyšší ocenění.

Výbuch zvedl muže do vzduchu. Raketa mu přitom vylétla z ruky vysoko ke stropu haly. Natálie se instinktivně přikrčila.

Muž udeřil zády ve žlutém brnění o ochrannou stěnu za zadní čárou a pomalu se po ní svezl dolů. Zůstal bez hnutí ležet. „Uan, tú, srí, fór, fajv, siks, sevn," počítal automat.

V hledišti bylo absolutní ticho dvacettisíckrát zadrženého dechu. Raketa se snesla od stropu a třeskla do uličky mezi sedadly.

Muž ve žlutém brnění se nadzvedl na rukou. Zdálo se, že mu zbývá ještě trochu síly a že dokáže vstát nebo se dostat alespoň na kolena, aby zápas mohl pokračovat.

„Ejt, najn," počítal automat.

Pot na mužíkově čele se slil do dvou stružek. Hledaly si cestu obočím. Natálii to bylo odporné. Lidé se nemají potit, když se dívají na televizi.

„Exne, na fleku exne," šeptal mužík, „ať je to čistý eso."

Ruce se prolomily a žlutá přilba zaduněla o ocel. Z orla, který ji zdobil, zbyl jen kus pařátu.

„Ten," řekl automat. „Klid, prosím."

Dvacet tisíc lidí se rozeřvalo. K tělu na zemi doběhli dva zřízenci s nosítky. Třetí rychle vytíral vlhkou houbou místo, kde předtím byla hlava.

Mužík s ulehčením odfoukl a otřel si hřbetem ruky čelo. „Jestli neexnul na fleku, tak do večera dejchat nebude určitě," řekl mlsně.

„Gejm, set, mač Hartl," řekl automat hlasem o poznání vyšším. Jeho kmitočet se už blížil k hranici ultrazvuku. „Ve třetím setu vítězí Jon Hartl nad Samem Hawkinsem ká ó."

„Jon je jednička," řekl mužík a rozzáření se podíval na Natálii.

Mlčky na něj hleděla zpátky. Připadal jí směšný. Teď si byla jistá, že povědomý jí byl jen proto, že vypadá tak průměrně. Takových potká v chodbách města každý den pět tisíc. Tuctový vzorek bez ceny.

„Vždycky byl jednička," říkal mužík. „Už od malička. Když ho táta poprvý přived na kurty, bylo mi jasný, že v tomhle prckovi to je. Měl to v očích."

Natálie se zvedla z tvrdého křesílka a protáhla si otlačené svaly. „Můžu to vypnout?" řekla.

„Byl takhle malej," ukázal mužík někam nad zem.

„Tak já to vypnu," řekla Natálie.

Mužík se na ni zaraženě podíval a pokrčil rameny.

Došla k panelu, zrovna když kamera zabírala detail Jona Hartla u židle, přes níž mel přehozený velký ručník, Bylo na nem napsáno SCIENTIFIC a ICM jako na všem a byly na něm šmouhy od krve. Jon Hartl stál už bez přilby. Měl úzký obličej s rovným nosem a tmavé poslušné vlasy. Teď je měl slepené potem. Oči měl úzké a hnědavé a vypadaly studené. Celý vypadal studený, jako kdyby se kolem něho dělo něco, co se ho netýká. Na obou rukou měl ještě rukavice s nápisy a Natálie se divila, že nápis SCIENTIFIC a ICM nemá taky na čele.

„No tak to vypnete," zavrčel mužík a hodil sebou do opěradla. „Vy jste asistentka od antidopingové kontroly, že jó?" řekl potom a ani se na ni nepodíval.

„Ne," řekla Natálie.

Cestou do šatny si Jon Hartl sáhl na zátylek a odtrhl aparát. U kurtu ho nikdy nesundával, i když to dělala spousta hráčů. Ale chtěl zůstat soustředěný i ve chvílích po zápase a aparát mu umožňoval zůstávat netečný k tomu, co se dělo kolem.

Řev hlediště spolu s nepříjemným svistem ultrazvuku k němu rázem dolehl silněji, než když stál dole pod tribunami. Bylo to, jako kdyby si vyndal z uší voskové zátky. Trýznivý svist ultrazvuku se stupňoval.

Obrátil se k mladíkovi s odznakem federace moderního tenisu, našitém na saku. Byl to sekretář zdejší Grand Prix a po každém zápase doprovázel vítěze do šatny. „To musíte nechat ten ultrazvuk tak řvát?“

Mladík se úslužně usmál. „Jistě… bylo by lepší, kdyby… Jenomže takhle dostaneme lidi z haly dřív a můžou se rychleji vystřídat. A perou se nám taky až venku.“

„Hmm,“ kývl Jon Hartl. „Taky príma vynález. Za chvíli budou na světě místo lidí jen vynálezy.“

„Jak prosím?“ Zdálo se, že mladík nepochopil, o čem Jon Hartl mluví.

„Ale nic. Přišla už z nemocnice zpráva, jak to vypadá s Hawkinsem?“

„Byla to parádní rána, pane Hartle. Něco takového se vídá jen v televizi. Vsadím se, že bude nominovaná na úder roku.“

„Jak to vypadá s Hawkinsem?“ přerušil ho Jon Hartl.

„Pokud vím, nemocnice se ještě neozvala. Zpravidla volají, až když mají potvrzenou smrt mozku. Ale jestli chcete, pokusím se vám sehnat průběžnou zprávu.“

„Chci. Budu v šatně.“

„Ano. Zařídím to.“ Mladík se lehce uklonil a ukázal rukou na bílé dveře v pravé stěně chodby. Potom přidal do kroku.

Jon Hartl stiskl kliku a vešel do šatny.

„Čau, Jone,“ řekl hubený mužík s nadměrečnou hlavou a napřáhl ruku.

„Dobrý den,“ řekla dívka v bílém krátkém plášti.

Jon si přehodil kabelu s raketami do druhé ruky a stiskl napřaženou pravici. „Dobrý den,“ řekl přitom a díval se na dívku.

Nebylo to žádná kráska na první pohled, ale byla okamžitě zajímavá. Měla trochu exotické tmavě modré oči a skoro černé vlasy, které si česala hladce kolem hlavy dozadu. Na levé tváři měla hodně tmavé mateřské znamínko. Nebyla vysoká a ani výjimečně štíhlá, něčím však lákala.

„Vy jste od antidopingové kontroly?“ řekl Jon. „Trošku se jen napiju a jdu s vámi.“

Měla taky velké rty a ty vlasy vyvolávaly chuť schovat se do nich.

„Ne,“ řekla. „Proč si každý myslí, že jsem od antidopingové kontroly?“

„Dostals ho fantasticky, Jone,“ řekl mužík.

„Protože když na člověka v šatně čeká slečna jako vy a má na sobě takový plášť jako vy, tak je nejspíš od antidopingové kontroly a chce vidět, jestli mám aparát zaplombovaný, a potom načůrat do skleničky. Chcete vidět, jestli mám aparát zaplombovaný a načůrat do skleničky?“ Rozevřel dlaň, ve které svíral černou, jako větší minci velikou čočku, kterou si před chvílí odtrhl od zátylku.

„Ten plášť mi dali v kuchyni. Uklízím v restauraci tenisového klubu nádobí.“

„A zapomněla jste si tady pár talířů.“

Mužík se hluboce zasmál. „Jasan, Jone. Zapomněla si tu nádobíčko.“

Dívka zavrtěla hlavou. „Ne. Potřebuju si vás změřit. Vaše bioproudy a rychlost jejich regenerace po útlumu vyvolávaném extrémní fyzickou zátěží.“

„To vám nařídili v kuchyni, když jste tam fasovala plášť?“

„Píšu o tom ročníkovou práci. V restauraci si jen občas přivydělávám.“

„Jasně,“ zamnul si Jon ukazováčkem a palcem.

Téměř neznatelně kývla. Ještě v půlce pohybu začala rudnout.

„Tak jsem to nemyslel,“ řekl honem Jon Hartl. „Proč jste se rozhodla měřit zrovna mě?“

„Hodíte se mi jako typ. Střídáte napětí a uvolnění, jdete z jedné stresové situace do druhé. Jste agresivní. Jste zdravý.“

„Aha. Jsem prostě váš typ.“

Na dveře někdo zaklepal. Mužík přičinlivě otevřel. Do šatny vešel mladík s odznakem.

„Je na resuscitaci, pane Hartle. Rozsáhlý hematotorax. Fraktura druhého a třetího obratle, patrně je postižena i mícha. Zatím se neprobral z bezvědomí a nedávají mu víc než pětiprocentní naději.“

„Fajn,“ kývl Jon Hartl.

Mladík se otočil k dívce. „Co tu děláte? Pokud vím, nemá nikdo z personálu restaurace přístup do hráčských prostor.“

„Klid, příteli,“ řekl Jon Hartl. „Slečna je od antidopingové kontroly a čeká tu na mě.“

„Myslel jsem…“ Mladík se zmateně zarazil. „Promiňte, Pardon.“ Pozpátku vycouval ze dveří.

„Takže kde jsme to skončili? Přišla jste za mnou, protože jsem váš typ, je to tak?“

„Myslíte, že umře?“

„Kdo? Hawkins? Asi ano, pět procent naděje není moc. Ale to je přece riziko hry, o kterém ví každý, kdo jde na kurt. Buď já, anebo on, vyhrát může jen jeden.“

„Kdo kecá o technickým tenisu, je pokrytec,“ řekl mužík. „Lidi zajímá krev. Chtěj vidět pořádný knokauty a ne nějaký fintičky.“

„Zapisujete si někam ty, které zabijete?“ zeptala se dívka kousavě. „Nebo si děláte vruby na raketě?“

„Co pořád máte s tím zabíjením. Hawkins je zatím naživu. A podívejte, kočičko, já chci vyhrávat zápasy, rozumíte? Nic víc a nic míň. To je pro mě důležité, protože mě to živí. Občas se stane, že to ten druhý odnese. Jenže myslíte si, že on tam jde proto, aby mi dal pusu na dobrou noc? Ten chce taky vyhrát, i když mě bude třeba muset zabít. Kdo se směje naposled, ten se směje nejlíp, to platí pořád! Buďte ráda, že to dopadlo takhle — co byste dělala, kdyby trefil on mě? Co byste pak dělala vy? Neměla byste koho měřit?“

Chvíli se jen usmívala. „Změřila bych si Hawkinse,“ řekla potom. „Vždyť jsem vám říkala, že tu jsem jen proto, že jste můj typ.“

Jon Hartl se otočil, sáhl do skříně a vylovil velikánský ručník. „Co zrovna děláte, trenére,“ řekl potom bodře. „Těch let, co jsem vás neviděl! Nezajdete se mnou a tady se slečnou na večeři, až se vysprchuju?“

„Jmenuju se Natálie,“ řekla dívka.

Stěna dělala dojem, že se otevírá přímo do vesmíru. Táhla se podél celého sálu a skýtala pohled do téměř nekonečného prostoru s nehybnými body hvězd. Zářily na ní planety a blikaly světelné kapky umělých vesmírných ostrůvků a dopravních raket. Když se člověk díval příliš dlouho, zmocňoval se ho pocit, že se musí do prostor za stěnou propadnout. Jenže sál byl šest set metrů pod zemí a za stěnou byly jen dva metry betonu a žulová skála.

Byli po jídle. Číšník odtlačil vozík s nádobím a jiný jim přivezl malý bar s pitím.

„Vyprávějte ještě, trenére,“ zasvítil Jon Hartl do matně žlutého světla bílými zuby. „Já si toho moc nepamatuju, byl jsem jen malý kluk. Jestli vás to tedy nenudí, Natálie,“ otočil se k dívce.

„Vůbec ne. Můžu to použít do své práce.“

„Skoro bych zapomněl,“ zasmál se Jon Hartl.

„Vždycky jsem věděl, že to v tobě je,“ řekl mužík. „Hned od začátku. Už když sis bouchal balónem o zeď, se dalo poznat, že se

naučíš ty druhý porážet. A potom jsi za mnou začal chodit a loudils, trenére, prosím vás, dejte mi Agresin, hrozně ho potřebuju. předepište mi ho. Na to máš čas, smál jsem se, ale ty ses pořád tvářil tak vážně a vysvětlovals, že si na tý zdi vždycky představíš McGregoryho, ten byl tenkrát světová jednička, a že se ho učíš nenávidět, abys ho, až budeš hrát, dokázal porážet. A já ti říkal, mladej, to máš těžký, toho ty se nenaučíš nikdy nenávidět, ani kdybys do sebe naládoval metrák Agresinu denně. Protože tys ho miloval, věděl jsem to, chtěls bejt stejnej frajer, jako byl on. A tys na mě koukal a v očích jsi měl teplý ohníčky, který ti potom uhasily slzy, a v ruce jsi měl sešit, do kterýho sis lepil všechny jeho fotky, kterýs objevil, a kam sis zapisoval všecky výsledky, který udělal. A potom se ti v očích objevily zase plamínky, jenže teď byly studený jako led z dusíku, co se s ním tenkrát fetovalo, a křičels, že mě nenávidíš a že mi jednou rozlouskneš lebku raketou, a mě bylo jasný, že to máš v sobě a že to někam dotáhneš!“

Natálie se podívala na Jonovy oči. Byly úzké, a i když se smál, pořád chladné. Nedovedla si představit, že by z nich mohl někdo něco vyčíst.

„Víte, že jsem si vždycky myslel, že mě chcete vyhodit z přípravky, trenére? Všichni ostatní se mi zdáli lepší, než jsem byl já.“

Mužík přejel rukou po pleši a pomalu upil. „Teda pokud šlo o techniku, tak tos žádnej zázrak nebyl. Pěknejch pár kluků tě mohlo strčit do kapsy. Jenže neměli tu tvoji tvrdost, kterou každej vítěz potřebuje. A neměli tvoje štěstí.“

„Copak na štěstí tolik záleží?“ řekla Natálie.

„Jak kdy, slečno,“ řekl mužík. „Jon měl veliký štěstí. Třeba i proto, že jsem mu tenkrát ten Agresin nepředepsal. Víte, že všichni kluci, co ho brali, se dneska dívaj na svět okýnkama cvokhausu a nebo taky se už vůbec nedívaj? Zhoubný bujení tkání hypotalamu. Jenomže copak to tenkrát moh někdo tušit? Všichni jen nadšeně jódlovali, jak parádně to plejery nadupe a že kdo si vezme, nechá na kurtě duši. Taky že jo. Na Jonovi ale takhle nikdo nepřištípkařil. Jediný, co jsem s ním udělal, bylo, že od samýho počátku jsem mu chemoteraupeticky posiloval nervový spojení. Pro aparát to bylo nutný. Vsadili jsme tenkrát na dobrýho koně, Jone!“

„Myslela jsem, že aparáty se tenkrát ještě nedělaly,“ otočila se Natálie na Jona Hartla. „Na turnajích je přece povolili tak před dvěma, třemi roky.“

„Před třema, slečno," zabasoval mužík. „Tenkrát to byl jen nápad a celej aparát se nosil jako ruksak na zádech. A taky to dohromady nic nezmohlo, jen trošku to šimralo podkorový části mozku. Znáte to, pudy a chtění a útočnost, všecko různejma aparátkama. A Jon měl to štěstí, že se dostal včas na správný místo, tam, kde se dělaj ty nejlepší věci."

„Vybrali mě v sedmi do neuroprogramu International Calculating Machines," řekl Jon Hartl.

„Když si na to vzpomenu," řekl mužík, „Bylo ti sedum, ale tvářil ses jako světák, skoro jsem nevěděl, jestli tě nemám zdravit první. Ale ICM je fajn, to nejlepší, co tě mohlo potkat. Máš smlouvu i napřesrok?"

„Jo," kývl Jon Hartl. „Na dalších pět let. Asi u nich zestárnu. Jejich počítač mi ohromně vyhovuje. Na jiný bych si už asi těžko zvykal."

„Budu ti držet palce," řekl mužík. „Pět let je spousta zápasů."

„Hrozně nerada bych, aby ten aparát nějak ovlivnil výsledky měření," řekla Natálie. „Existujou na to nějaké korelace?"

„Určitě," řekl Jon Hartl. „Na beton je to v programu centrálního počítače." Pohodlně se usadil a zadíval se na Natálii. Poprvé se jí zazdálo, že mluví se zaujetím. „Zesiluje to vlastně jen motivaci, třicetkrát, ve špičce i čtyřicetkrát. A taky zrychluje schopnost hodnotit situace. Kdepak, Natálie, sport už dávno není jen záležitost svalů. Člověk musí mít taky tady," poklepal si prsty na zátylek.

„Dá se vůbec bez aparátu hrát?"

„Snad okresní přebor veteránů. Na kompjútr se bez něj nedostane nikdo. To znamená bez dobrého aparátu. ICM nebo Heribert, možná Callus. Ale to je asi tak všecko."

„Jaká je ta nová Vega?" zeptal se mužík. Jon Hartl pokrčil rameny.

„Takže vlastně záleží na tom, jaký má kdo aparát za krkem," ušklíbla se Natálie.

„A protože nejlepší aparáty dělají laboratoře pro nejlepší hráče, je to naprosto spravedlivé," zasmál se Jon.

„Slyšel jsem, ze je docela dobrá," řekl mužík.

Natálie se zvědavě naklonila dopředu. „Nosíte ten aparát jen při zápasech nebo taky jindy? Máte ho teď?"

„Ne. Ale můžu si ho vzít." Jon Hartl sáhl do kapsičky košile a vyndal malou černou čočku. Dvěma prsty ji přiložil na zátylek. „A je to."

„Teď porazíte ve třech setech trenéra i mě," řekla Natálie.

Jon položil prázdnou sklenici na stůl. Odehnal číšníka, který se rychle přiblížil, „O co vám jde, trenére? Kdo vás poslal? Nebo něco chcete sám?“

„Já?“ zarazil se mužík.

„Jen se nežinýrujte. Něco ode mě přece chcete, ať už jste si to vymyslel sám nebo Vega. Komu ta firma patří?“

„Nevím, Jone,“ řekl mužík. „A nic od tebe nechci. Prostě jsem se jen náhodou octnul v tomhle městě, když tu hraješ, a řek jsem si, že bych tě moh vidět. Nic víc.“

„Opravdu, trenére?“ zakabonil se ironicky Jon Hartl. „Fakt si myslíte, že vám na to někdo skočí? Dvanáct let vám nestojím za jedinou návštěvu, za dopis nebo telefon, a najednou se mi octnete v šatně a loupete ze mě chrániče jako skořápku z vajíčka? Zrovna vy jste ten pravý, komu se dá věřit, že něco dělá z čirého sentimentu. Tak co chcete? Prachy? Nebo vám je slíbili, až podepíšu smlouvu s Vegou?“

Mužík se zmateně rozhlédl po vyprázdněné restauraci. Potom se očima zastavil na Natálii. „Ale já od něj fakt nic nechci, slečno.“

Odvrátila se a zadívala se do vesmírné stěny. Zdálo se jí, že je o něco tmavší. Jako by ubylo hvězd.

„Jestli se to stydíte říct před ní, můžeme si klidně odskočit, trenére. Dáma jistě promine.“ Jon Hartl vstal. „Najdete mě u telefonu.“

„Jseš hajzl, Jone Hartle. Jseš stejně mizernej zkurvenej hajzl jako od jakživa.“

Šampión se slabě usmál. „Vždycky jste mě to učil, ne? Být tvrdý k sobě, ale hlavně k tem druhým. Jinak se vyhrávat nedá.“ Vykročil ke dveřím.

Mužík v křesle se nepohnul. Zdálo se, že v sále je jen jeho tělo, zatímco mysl bloudí o pět pater výš. Trvalo to snad jen minutu, ale vypadalo to jako věčnost. Konečně pomalu zdvihl ruku a promnul si bradu. Do ticha zaskřípaly vousy.

„Hajzl je to,“ řekl. „Hajzl se zlatou rukou.“

„Třeba to udělal ten aparát,“ řekla Natálie. „Hned jak si ho nasadil, tak se do vás pustil.“

„Děvenko, snad jo. Ale jen trochu. Já ho znal, když byl takhle malej,“ ukázal rukou. „Mel jsem s tím počítat.“

Seděli proti sobě a mlčeli. Když to trvalo příliš dlouho, Natálie řekla: „Jak jste to myslel s těma ohníčkama v očích?“

„Žádný tam nemá a nikdy neměl. To byly jen kecy.“ Mužík prudce vstal a udělal dva rychlé kroky od stolu. Stejně prudce se

zastavil, otočil se, jako kdyby chtěl ještě něco dodat, ale rozmyslel si to a jen mávl rukou.

Natálie se za ním dívala, jak vychází po schodech k chodbě s výtahy a teprve když v ní zmizel, si uvědomila, že zatím hvězdy, planety i kosmické lodi na vesmírné stěně zhasly. Zbylo lesklé černé sklo.

Kabina se řítila nahoru. Za průsvitnými stěnami se míhaly proužky označující poschodí pod zemí. Když se výtah blížil k povrchu, začala se rychlost zmírňovat.

„Nebo víte co? Vyjedeme si na výlet. Až nahoru," otočil se Jon k Natálii.

„To stojí spoustu peněz."

Pokrčil rameny. „Platí to tenisový klub."

„Máte báječný život, když vám všechno platí tenisový klub. Jsem v tomhle městě už třetí rok a nahoře jsem byla jen jednou. Se skupinou."

„Takže souhlasíte," stiskl tlačítko. Výtah znovu začal nabírat rychlost. Za chvíli zmizel ve smogovém pásmu, táhnoucím se téměř do poloviny výšky města. V anatomických křeslech nebylo přetížení z rychlosti stoupání téměř znát.

„Proč jste si přichystal to představení po večeři?" řekla Natálie. „Jestli jsem si z něj něco vzala, tak zjištění, že jste nejen příležitostný zabiják, ale taky sprosťák. Co vám udělal?"

„Trenér? Co mi udělal trenér?" Jon Hartl vyprsknul, „Ten podrazák a lhář?"

Pokrčila rameny. „Každopádně vás naučil jediné, co umíte. Hrát tenis."

„To ano, začínal jsem u něj. Prostě jsem bydlel ve městě, kde měl tenisovou školu. Ale nic víc. A jestli od něj umím něco opravdu, tak je to nenávidět. Jak já jsem ho chtěl zabít! Jen tak, ne v zápase. Někde si na něj počkat a křísnout ho pres hlavu. A myslíte, že jsem byl sám? Víte, kolik kluků odrovnal při tom svém lékárničení? Přiděloval pilulky a injekce, dělal si kontrolní skupiny, sledoval, co se ujme a co ne. Začátečníci, to byl ten nejlepší materiál. Když to vypadalo slibně, honem nový preparát předepsal nějaké vycházející hvězdě. Agresin… to byla jen jedna věc z mnoha. A co bylo nejhorší, nikdo mu v tom nebránil, tatíci tu jeho apatyku brali jako zálohu na budoucí slávu, na peníze, když to náhodou vyjde. Dneska říká, že mě vybrali do neuroprogramu — ale ve skutečnosti mě prodal jako pokusného králíka! Za tři

tréninkové boxy! A můj táta k tomu kýval, div si bradou nevymlátil do prsou důlek.“

Natáhla k němu ruku. „Snad aby mi vás začalo být líto.“

„Nebo ty jeho narážky na Vegu. Vždyť je to průhledný jako tohle sklo. Poslali ho za mnou a slíbili mu nějakou provizi, aby mě přemluvil. A on je za peníze ochotný jít až na kraj světa.“

Kabina vylétla nad horní okraj smogové vrstvy. Matná, modročerná nožní obloha vypadala ve srovnání se skleněnou podzemní projekcí jako chudá příbuzná. Natálie pohladila Jona Hartla po tmavých vlasech. Potom se její ruka zastavila. „Můžu?“

Usmál se a lehce kývl.

Dotkla se černé čočky pod vlasy, lehce ji odloupla a přiložila si ji sama za krk. Čočka se jí přisála ke kůži jako magnet k ocelové desce.

V první chvíli jí projel celým tělem výstřel bolesti. Trvalo to jen zlomek okamžiku. Potom se bolest proměnila v touhu, které nedokázala ani nechtěla odolat. Proudila jí místo krve v žilách a pronikala až do nejtenčích vlásečnic. Prosycovala vzduch, který dýchala, prostupovala míchou až do mozku.

Kabina výtahu se zastavila. Byli nahoře, na střeše města, dva a půl tisíce metrů nad zemí a tisíc metrů nad smogovou vrstvou.

Jon vzal Natálii za ruku a vyvedl ji z kabiny. Malá dvířka je na chvíli zastavila, ale potom se otevřela a vpustila je do zahrady, kde nebylo nic, jen noc a oni.

Šlapali po husté trávě a proplétali se mezi stromy, jejichž koruny jen tušili.

Pod jedním z nich se milovali.

Natálie se dívala do tmy nad hlavou. Mezi řídkým listovím prosvítaly drobné a zastřené tečky hvězd. Byly tak skutečné, že natáhla ruku, aby si na ně sáhla. Byly mnohem dál než Jon.

Přitiskla se k němu. Vzala jeho ruku a vedla ji kolem svého těla a nahoru, k šíji, kde nechala jeho prsty hledat mezi vlasy.

‚Jone, oni tě zabijou,“ zašeptala. „Nakonec tě stejně zabijou.“

Nadzdvihl se na lokti a podíval se na ní. Hledala v jeho očích teplé ohníčky, ale místo nich se náhle zablesklo a pak se propadla do husté studené tmy.

Měl pocit, že mu víčka přilepil někdo k sobě a zatížil kamennými kvádry. Kdyby mohl, zkusil by si otevřít oči rukama. Ale nedokázal se pohnout. Ležel bezmocný v trávě a na nahém těle ho studil vítr.

„Co s ní?“ řekl někdo.

„Je v bezvědomí,“ řekl někdo jiný.

„A golem?“ řekl ten první.

„Taky. Ale pro jistotu ho mám pod proudem. Nepohne ani malíčkem.“

„Co tedy s ní?“

„Dolů?“ navrhl druhy hlas.

Napnul všechny svaly. Měl pocit, že zdvíhá celé město. Když se mu je podařilo odervat od země, otevřel oči.

Muž v černé kombinéze, který stál nad ním, splýval s nocí. Ten druhý se napřimoval a na rukou držel dívku. Potom s ní zmizel ve tmě.

„Co…“ vyrazil ze sebe Jon. „Kam ji…“

Muž v černém se na něj chvíli jen díval. „Vyhostíme ji z rezervace, pane Hartle,“ řekl nakonec s povzdechem. „Abyste rozuměl, vy jako pozvaný hráč Grand Prix máte samozřejmě právo přístupu i do těchto prostor, ovšem ona ne. Je mi líto, ale musí za plot.“

Kolem bylo ticho — voněla tráva.

„Nebojte se, pane Hartle. Je to naprosto bezbolestné. I kdyby se nakrásně probrala, než proletí smogovou vrstvou, bude zase spát jako andělíček. Působí to prý jako rajský plyn.“

Jon se pokusil vstát. Nešlo to, jen se trochu nadzdvihl na rukou, Takhle vstával Sam Hawkins, proletělo mu hlavou. Jenomže to bylo na kurtě a v zápase a oba věděli, co je může potkat.

„Proč jste to udělali?“ zeptal se namáhavě.

„Dostali jsme oznámení. Ta holka s největší pravděpodobností pracovala pro Vegu, pane Hartle. Rozumíte, chtěla vás takhle jednoduše nalákat. To je starý jako svět, pane Hartle. Víte, kolik světodějnejch událostí začalo mezi ženskejma stehnama? Naštěstí to vás první trenér včas poznal a hned oznámil firmě.“

Jon myslel na Hawkinse, na bezhlesné napětí, s nímž se pokoušel zdvihnout ze země. Dostat se alespoň na kolena, potom už dosáhne na krk.

„Ve výtahu už čeká sekretář Velký ceny. Teda řeknu vám, dneska odpoledne, to byla parádní slupka.“

Jon se vrhl dopředu. Zachytil hubený krk s velkým ohryzkem a stiskl. V půli sevření jeho prsty povolily. Do zad se mu zaryly tisíce drobných jehel. Svezl se zpátky do trávy.

„Viděls ho, golema?“ řekl druhý hlas. „Nejdřív vypadá, že sotva dejchá, a pak po tobě skočí. Že má za krkem ten svůj šém? Některý prej s ním choděj i spát.“

Muž se sehnal a zašmátral Jonovi pod vlasy. „Nemá… kde se to v něm sebralo? Tyhle aparátkama vybavený sekáči se přece na něco zmůžou, jen když maj udělátko za krkem.“

Narovnal se, promnul si krk a dvakrát cvičně polkl. „Dobrý je to…“

„Takže mladýho raděj seberem a pošlem firmě,“ řekl druhý. „Musej ho dát do pucu, zejtra hraje finále.“

Když mu kroutili ruku, aby ho dostali do košile, Jon slabě zasténal. Vzali ho pod rameny a dovedli k výtahu. Než se za nimi zavřely dveře, někde na druhém konci střechy zaskřehotal probouzející se pták. Znělo to, jako když se směje.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/IV/ Jednoho červencového večera, když dítě přestalo kňourat a žena už spala, rozhodl se Forcefam White, že taky odejde. V předsíni tise vklouzl do bot a měkce sestoupal po zatočeném schodišti před dům.

Foukal tam ten vítr a Forcefam White se konečně nahlas a jen sám pro sebe nadechl. Pak zamířil dolů do ulice. Cítil ten vítr a věděl, že už nikdy se neohlédne a nikdy se nevrátí.

Snad to nebylo čestné jednání. Ale všichni odcházeli, a kdo nenašel odvahu odejít, věděl, že je to konec. A nikdy nikdo neslyšel, že by ti druzí ublížili ženám a dětem.

Forcefam White procházel úzkými ulicemi starého města. Na nárožích se trhavě rozhlížel a pak pokračoval, veden tím větrem, ne úvahou, i když v posledních měsících čím dál jasněji věděl, že se taky musí vydat na cestu, nikdy o tom moc nepřemýšlel.

Na mostě potkal prvního muže. Ani na okamžik nezapochyboval, že jde tam, co on. Bylo to zvláštní; i když o cestě Forcefam s nikým nemluvil, pociťoval teď s oním neznámým chodcem vztah a příbuznost něžnější, než kdykoli předtím zažil.

Za řekou už jich byl hlouček. A potom potkali první skupinu, která šla opačným směrem. Forcefamovi blesklo hlavou, zda není mezi nimi zrovna ten, kdo vystoupá po zatočených schodech ke dveřím, za nimiž dosud žil on, a vejde. Žena si toho všimne jen trochu a probudí se jen zpola. Možná že zakňourá dítě. Potom zauvažoval, jestli v koupelně bytu, kam jde on, bude taky elektrická zásuvka, nebo jestli ji bude muset nechat udělat.

Pořád vál ten vítr.

BUDETE SI PŘÁT? ZAHUHŇALA CENTRÁLNÍ AUTOMATICKÁ SERVÍRKA

„Dej si taky somasovou roládu, Sneidere,“ poučil mě Foster a ukázal, abych si sedl na židli z ohýbaného plechu. Při představě zástupů dívčích stehen, která na jejích ostrých hranách přišla k úhoně, mi málem naskočila husí kůže. Opatrně jsem se posadil.

„Potřeboval bych s něčím píchnout,“ říkal Foster a mával rukou, aby zkřížil dráhu paprsku objednávkového robota.

„Budete si přát?“ zahuhňala z otvoru uprostřed stolu centrální automatická servírka. Hlas měla nepochybně naprogramovaný tak, aby vzbuzoval laskominy, jenže to znělo, jako kdyby jí někdo zaplácl plechové hrdlo lžící výživné vitamínové omáčky, která stála vedle v láhvi a které nikdo nikdy neřekl jinak než sostrsós, i když se odjakživa jmenovala Programátorova pochoutka.

Foster objednal a já se zeptal, o co tak důležitého a ryze soukromého mu jde. Protože kurátor Foster má ještě menší příděl somasa na týden než já, a pozval-li mě na podíl ze své skromné porce bílkovin a vitamínů — přirozené syntetických bílkovin, a syntetických vitamínů — musel k tomu mít nějaký důvod. Navíc mě pozval do nejlevnější Oázy dobré chuti, kde trvá nejmíň půlhodinu, než centrální dispečink Spojených jídelen objednávku prověří, ujistí se, že Foster má právo mě pozvat a já mám právo být pozván, a po celou tu dobu bude u našeho stolu vypojen odposlech, neboť dvoukanálové informační spoje těchto laciných jídelen tolik věcí najednou prostě nesvedou. Tuhle maličkost většina lidí netuší, ale když někdo pracuje v Ústavu pro rekonstrukci organismů, už se to k němu nějak donese.

„Už jsi někomu sáhl do paměťových stop?“ vybafl Foster rovnou. „Víš, jak to myslím...“

‚Já si tu roládu dám bez sostrsósu,“ usoudil jsem po chvilce ticha a odstrčil jsem láhev.

„No tak, Sneidere...“ trochu ironicky řekl Foster. „Nebudem kolem toho přece chodit jako turisti kolem vodotrysku. Sáms mi to jednou vyprávěl. Jak to tenkrát bylo s Halerem?“

Tenkrát... tenkrát bylo všechno nové a všechno jinak. S projektem Makropulos jsme začínali a nikdo nevěděl, co přinese. A stačilo jen šest let... V principu ovšem byl projekt Makropulos báječná věc, i když mu šéf Ústavu pro rekonstrukci organismů dal tak podivně znějící jméno. Prý podle prvního experimentu s prodlužováním lidského věku až k hranicím neomezenosti. Podnikl jej jakýsi doktor Hieronymus Makropulos v rudolfínské Praze na své dceři. Alespoň tolik praví naše propagační brožurka s odkazem na Čapka a Janáčka. Brožurka má slibný titul: První krok k nesmrtelnosti. Zasíláme ji na požádání každému od té doby, co nejvyšší rada zdraví prohlásila rekonstrukce organismu za žádoucí a doporučila jejich rozšíření na zásadě dobrovolnosti. Úplná rekonstrukce, praví brožurka, oživí nejen vaše tělo, ale taky mysl. Stárnoucí buňky nahradíme buňkami zcela svěžími, obsah obou hemisfér vašeho mozku přelijeme do nových polokoulí. Rychle, pohodlně, bezpečně! Žijte moderně — buďte nesmrtelní! Přeloženo do srozumitelných slov, doporučuje se tu každému občanovi, aby se zúčastnil rozsáhlého rekonstrukčního plánu lidstva. Je to jednoduché: stačí jednou zajít do banky zdraví a nechat si odebrat vzorky několika stěžejních tkání — samozřejmě bezbolestně. Potom už zbývá jen každoročně uposlechnout výzvy našeho Oddělení záznamu paměťových stop a dostavit se do laboratoře, kde během několika minut přístroje zapíší veškerý obsah vědomí a později jen průběžně doplňují dosavadní záznamy. Vše je samozřejmě zcela diskrétní. Když potom účastník rekonstrukčního programu třeba těžce onemocní, podlehne úrazu nebo jen zestárne nad únosnou míru (poslední případ je ovšem zatím velmi vzácný), stačí vyjmout z banky zdraví vzorky tkání, nechat je tři měsíce kultivovat v aparatuře našeho šéfa, dokud nevyroste dokonalý jedinec, a potom prázdné síně jeho mozku vyplnit osobností k tkáni náležející. Může se žít dál. Donekonečna. Moderně. Nesmrtelně.

„Jak to tenkrát bylo s Halerem?“ opakoval Foster.

Pokrčil jsem rameny. „Co by s ním bylo? Byl to prostě jeden z mých prvních svěřenců. Děláš přece kurátora už dost dlouho,

Fostere, abys věděl, že někdy ti klient nadělá spoustu malérů a jindy je to zase člověk, se kterým se rád skamarádíš. Haler byl ten druhý případ. Stačí?“

Foster zavrtěl hlavou. „Nestačí. Mě zajímá taky, cos tenkrát provedl s doktorem Terkoffem. Tím Terkoffem, který se pět let nedostavil k záznamu paměťových stop. Cos mu tenkrát provedl hezkého, že se tolik bojí zajít do tvého oddělení?“

Tenkrát… tenkrát jsem dělal to, co Foster teď — kurátora. Pečoval jsem o rekonstruované jedince v prvních měsících jejich návratu do života. Mezi posledním odběrem paměťových stop a rekonstrukcí totiž vždycky uplyne nějaká doba, může to dokonce být i rok, a je tedy lepší, má-li člověk po rekonstrukci po ruce někoho, kdo mu může poradit, pomáhat při překonávání možných obtíží. Dnes je to rutinní záležitost, ale tehdy ještě nikdo netušil, kde má tahle práce hranice. Já se například v Halerově případě stal detektivem amatérem a dospěl jsem k závěru, že mého klienta někdo zabil, přičemž vraždu maskoval jako nešťastnou náhodu. Dokonce jsem vraha objevil — jenomže jsem mu nemohl nic dokázat. A přece jsem našel způsob, jak ho alespoň trochu potrestat.

„Tys mu tenkrát řekl, že máš možnost pozměnit jeho záznamy paměťových stop,“ dorážel Foster. „Alespoň to se povídá. A vylíčils mu to tak černě, že se tě dodnes bojí.“

„Proč se tedy vyptáváš, když to tak dobře víš?“

„Jak to — vím. Tohle jsou jen řeči. I když je to vlastně dneska asi jediný způsob, jak někoho potrestat. Nahnat mu strach, že až ho jednou zrekonstruujou, tak z něj bude třeba lyrický masochista se sklony k exhibicionismu.“

„Mám dojem, že ty v ničem radit nepotřebuješ, Fostere,“ řekl jsem. Metoda, o níž mluvil, už dávno nebyla mou soukromou, používali ji čas od času všichni kurátoři — když zjistili, že se bez ní neobejdou. Třebaže, samozřejmě, to byla metoda zcela nezákonná. Ale to už nebyl vlastně můj problém: před rokem jsem povýšil do kanceláře s mosaznou tabulkou na dveřích: Harold Sneider, vedoucí oddělení záznamu a registrace paměťových stop.

„Právě že potřebuju, Sneidere. Já toho nemůžu použít jen jako strašáka. Ten chlap, o kterého mi jde, moc dobře ví, jak to u nás chodí. A já chci, aby se smažil v pekle ještě zaživa a aby ze všeho nejvíc chtěl umřít. Chápeš?“

Foster se celý rozpálil. Vypadá jako trucovitý kluk, kterému vzali oblíbenou hračku, napadlo mě.

„Co je to za chlapa?“ zeptal jsem se suše. „Jestli chceš, abych ti pomáhal, musíš mi taky říct, o co jde. Jestli tomu rozumím, rád bys nějakému mizerovi přegumoval záznamy paměťových stop a potřebuješ, abych tě pustil do archívu. Jenže to jsi vážně tak naivní, že si myslíš, že se tě ani nezeptám, o koho jde?“

Foster se celý nahrbil. Bylo vidět, že zatíná zuby. Ale napětí trvalo jen chvíli: „Slib mi, že to zůstane mezi námi.“

Kývl jsem, proč ne.

„Jde o Editu. Vlastně o toho, kdo jí… o toho jejího chlápka.“

Edita byla Fosterova žena. Koukalo jí z očí, že na to má chuť vždycky a všude. Bylo mi jasné, že v téhle situaci se musím tvářit chladně a soustředěně. „Dobře. Ale co je to za chlapa?“

„Za starodávna bych ho jednoduše zabil…“ zamumlal Foster. Pak se nadechl. „To právě ještě nevím. Ale určitě je to někdo z Ústavu.“ Na čele mu naskočily ošklivé žíly. Nestál bych o to, dostat se mu do rukou, napadlo mě. I když by mě potom rekonstruovali.

Na stůl se snesly dva talíře s rolovanými plátky osmdesátiprocentního vysoce výživného somasa.

„Dobrou chuť,“ zahuhňala centrální automatická servírka.

Když mi Foster nabídl láhev s Programátorovou pochoutkou, zavrtěl jsem hlavou. „Víš co?“ řekl jsem. „Zastav se dnes po páté u mě. Uvidíme, co se dá dělat.“

Zaklepal na dveře mé pracovny snad půl minuty po páté. Bylo zřejmé, že myslí na jedinou věc: jak se pomstít milenci své ženy, kterého zatím neznal.

„Tak co? Pomůžeš mi nějak?“ řekl místo pozdravu.

Pokrčil jsem rameny. „Snad. Mám takový plán… snad ti pomůže — nebo alespoň uleví.“ Ukázal jsem mu, aby šel do spojovací chodby, která vede z mé kanceláře do sálu s terminálem našeho ústředního počítače. Jsou v něm uloženy všechny kódy paměťových stop. Kdo zná patřičnou kombinaci, navolí ji na terminálu a za pár okamžiků mu z dopravníku vypadne černý kufřík s několika magnetickými disky, na kterých je zapsána celá lidská osobnost.

Foster se trochu rozpačitě usmál. „Ale já ještě nevím —“

„Potom,“ řekl jsem a postrčil ho před sebe do chodby.

Šel dva kroky přede mnou. Když jsme se octli v místě, kde se chodba lomí doprava a pokračuje po krátkém schodišti dolů k sálu, sáhl jsem po asi metrové ocelové tyči, kterou jsem hned po obědě vymontoval ze zábradlí schodiště. Foster se instinktivně v

posledním okamžiku otočil, ale uhnout už nedokázal. Tyč dopadla na zátylek, do místa, kde pod kůží sousedí atlas a čepovec. Byl mrtvý dřív, než se tělo skutálelo pod schody.

Vzal jsem ho pod rameny, kousek potáhl a loktem strčil do okna. Taky tohle jsem si připravil hned po obědě. Nečekal jsem ani, až tělo dopadne o padesát metrů níž na betonový chodník, a rychle jsem okno přirazil. Ocelovou tyč jsem zasunul zpátky do zábradlí schodů. Tady se přece nic nestalo, rozhlížel jsem se po chodbě.

Neznepokojoval jsem se, že by po mně někdo mohl pátrat. Jednak rekonstrukce samotná je jednodušší než vypátrání pachatele vraždy — to jsem věděl z vlastní kurátorské zkušenosti — a jednak o dvě patra výš je poslední podlaží budovy s dlouhou terasou, kudy Foster dvakrát denně chodí ke svému kamrlíku. A přes tak nízké zábradlí, jako je tam, by dokázal přepadnout i nešika.

V pracovně jsem vymačkal na voliči telefonu číslo.

„To jsi ty, Edito? Herbert. Poslouchej, nezapomněla jsi na dnešek? Je přece středa, kočko — a víš, co dá práce sehnat na falešný osobní kód pokoj v hotelu…“

Samozřejmě že nezapomněla. Stačilo ji slyšet, abych viděl, co ji zrovna teď kouká z očí.

Tiše jsem se zvedl z postele s pomuchlaným prostěradlem místo přikrývky. Edita spala na břiše, zpola odkrytá, spokojeně a živočišně. Opatrně jsem se oblékl. Pomalu, aby ji klapnutí zámku nevzbudilo, jsem za sebou potom zavřel dveře.

Vypadá smyslně, i když spí, pomyslel jsem si. A možná že tak bude vypadat i ráno, až ji automatická uklízečka najde mrtvou. Sebevražda, usoudí potom policie, dneska je to častá záležitost. Stejně ji zrekonstruují a za tři měsíce je tu jako nová.

A co já, poslední a zbývající vrchol milostného trojúhelníku? Půjdu se projít do městského parku. Tam a zpátky budu procházet řadou nemocných jilmů, které se už pár let říká Alej smrti. Od té doby, co jsme nesmrtelní, co každý, kdo zemře, se brzy objeví znovu na svém místě a možná ještě dokonalejší, se zabíjí často. Někdy pro pár drobných, jindy pro úsměv, který se někomu nelíbí, někdy jen tak. Aby se něco dělo. Co že je smrt? Muška jenom zlatá, přelétne a nový život je tu. Žijeme moderně. Nesmrtelně. Byl jsem si naprosto jistý, že v parku nepřežiju víc než hodinu.

Tenkrát s Halerem… koho by napadlo, že projekt Makropulos takhle změní svět. Že změní i mě samotného.

Ne, neměl jsem výčitky svědomí. Zabil jsem Fostera — i když byl můj přítel — a zabil jsem Editu — i když jsem ji tak trochu miloval. Ale za tři měsíce tu budou oba, jako noví, usměvaví a možná šťastnější než dřív. Určitě šťastnější. A jestli teď kráčím do Aleje smrti, tak jenom proto, že nechci nosit v hlavě vzpomínku na tupou ránu ocelovou tyčí do hlavy, na tělo klesající mezi schody, na prázdnou otevřenou skleničku od léků na zemi vedle postele. Až mě zrekonstruují, bude mi naštěstí tahle sekvence paměti chybět. A bude chybět Fosterovi i Editě. A co potom? Začneme nový život, všichni tři, a snad si v něm dám konečně pozor a přestanu si všímat toho, co kouká z očí Editě Fosterové…

„Dej si taky somasovou roládu, Sneidere," poučil mě Foster a ukázal na židli z ohýbaného plechu. Při představě zástupů dívčích stehen, která na jejích ostrých hranách přišla k úhoně, mi málem naskočila husí kůže. Opatrně jsem se posadil.

„Potřeboval bych s něčím píchnout," říkal Foster a mával rukou, aby zkřížil dráhu paprsku objednávkového robota.

„Budete si přát?" zahuhňala centrální automatická servírka…

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/V/ Tenkrát byl Forcefam White už třetí rok učitelem časoprostorové orientace ve stavu beztíže. Byl taky třídním učitelem sedmé bé, která ho neposlouchala.

„Ticho! Ticho, prosím! Všichni ticho!“

Rozhlížel se po odletové hale Časoplavby jako orlosup, který ve voliéře zoologické zahrady dává najevo vrabcům, létajícím sem a tam, mezi silnými mřížemi, že uvnitř je pánem on.

Sedmá bé na chvíli ztichla. Taky ostatní cestující, k nimž dolehl Forcefamův vysoko posazený hlas, ztichli a otočili se.

„Ještě několik posledních cestovních rad, prosím! Zásadně se musíte řídit všemi pokyny posádky stroje času nebo mými. To platí i pro Peterku, prosím. A nic, opakuji nic, se nesmí vyhazovat z oken. Doufám, že tentokrát dokážete poslechnout. Když už chcete, abych s vámi jednal jako s dospělými lidmi, a ne jako s dětmi, tak se podle toho chovejte. Žádné skopičiny a blbovinky, nebo snad chcete, aby si o vás naši předkové mysleli, že jsme nějací nevychovanci? Nezapomeňte, že když už si jednou uděláte špatnou reputaci, tak se jí budete těžko zbavovat. Viď, Střecho! Ostuda pak padne na celou školu. Dvořáková teď přečte seznam a každý, kdo uslyší své jméno, řekne nahlas a srozumitelně zde.“

Sedmá bé zahučela a ostatní cestující se znechuceně otočili zády.

„Klid,“ řekl už trochu unaveně Forcefam White. „Nebo se nikdo neuslyší!“

Halu Časoplavby pořád plnil šum hlasu a hihňání dívek.

Forcefam White rozpřáhl ruce v odevzdaném gestu.

„Jak chcete! Já mám času dost!“

Školní výlet sedmé bé do dvacátého století začínal.

POTĚŠENÍ PRO VÁZ I CELOU RODYNA

Vážený spotřebiteli!

Koupí mechanického ohaře REK 220 GLS jste se stal členem obrovské mezinárodní rodiny těch, kdo nejen oceňují, ale mohou každý den využívat vlastností tohoto špičkového výrobku světových parametrů. Mechanický ohař REK 220 GLS neplní jen tužby, jež do něj vkládáte: splní i přání, o nichž ještě netušíte. Mechanický ohař REF 220 GLS je skutečný přítel člověka.

Vysoké kvality tohoto výrobku jsou plodem práce našich konstruktérů a techniků, ovocem mnohaletého úsilí předních bioniků. Při vývoji spolupracovali výtvarníci, zoologové, designéři i prognostici, přihlíželo se ke zkušenostem honců, lesníků i těch, jimž je mechanicky ohař společníkem v soumraku života.

Matematický model mechanického ohaře REK 220 GLS vznikl ve spolupráci s laboratořemi společnosti HAL. Během dvanácti týdnů prošel převratnějším vývojem než kterýkoli živočich. Funkční modely byly zkoušeny v extrémních klimatických podmínkách, jejich vlastnosti byly ověřovány v aerodynamických tunelech, byly vystavovány nejagresivnějším složkám atmosféry.

Mechanický ohař REK 220 GLS je vybaven plně automatizovaným pozitronickým myslícím centrem, ovládaným pouze bioproudy vašeho mozku. Ovládá se stejně snadno jako pohyby vašich vlastních rukou či nohou. Nikdo vaše příkazy nezaslechne — REK 220 GLS splní i to, co vám nevidí na očích.

Zdokonalený systém čichové orientace, jímž je vámi zakoupený mechanický ohař REK 220 GLS vybaven, předčí všechny systémy používané jinými výrobky téže cenové třídy. Je založen na principu

detekce feromonů, jak ho při páření uplatňují nejrozšířenější hmyzí druhy. Čidlo čichu vašeho REKA 220 GLS rozlišuje 10^{16} rozličných pachů. V pozitronickém centru je již při nákupu zakódováno 8567 nejdůležitějších odstínů pachů, které mechanický ohař navětří až na vzdálenost 300 kilometrů.

Mezi další nezanedbatelné přednosti mechanického ohaře REK 220 GLS patří stálost barev, tepelná odolnost do 180°C, kermetový chrup nejmodernější konstrukce (bylo využito poznatků získaných při závodech vozů Formule 1), záruka na dobu tří let, dokonalá síť servisních středisek. Na přání je možno objednat výměnné běhy typu BLESK. Maximální rychlost mechanického ohaře se po jejich namontování zvýší na 240 km/hod.

Vážený spotřebiteli! Před uvedením ohaře do provozu pečlivě prostudujte návod k obsluze. Pokud některá vyobrazení nesouhlasí s modelem, který jste zakoupil, je to způsobeno stálým technickým rozvojem a malou kapacitou tiskárny dodávající návody. Jsme přesvědčeni, že při dodržování návodu k obsluze a pravidelné antikorozní údržbě budete s naším výrobkem dlouhodobě spokojen. Děkujeme vám za důvěru k naší značce.

BISTROJ
závody bionického strojírenství
Červený Hrobec

Kontrola 0012 Krchová

BISTROJ
závody bionického strojírenství
912 300 Červený Hrobec

Vážení soudruzi,

asi před měsícem jsem zakoupil v prodejně „Háj a hon“ mechanického ohaře REK 220 GLS, s nímž jsem zcela spokojen, neb slouží bez poruch. Chtěl bych objednat některé díly k tzv. individuální úpravě. Mám zájem o ocas, tzv. prut a výměnné běhy (končetiny) BLESK. Prut objednávám 1 ks, běhy přední i zadní po 2 ks, tj. levé i pravé. Zároveň prosím o informaci, zda je možné namontovat na typ REK 220 GLS běhy (končetiny) mechanického norníka, které mají shodné pólování, avšak jsou kratší. Rád bych totiž ohaře používal i na norování. V případě, že je to možné, objednávám i tyto běhy (končetiny) po 2 ks z obou stran, tj. levé i pravé. Objednané zboží mi pošlete na dobírku.

Lovu zdar!
Josef Kohout
Mlázovice 12
okr. Svijavy
530 096

Pan Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Vážený spotřebiteli,

děkujeme za projev uznání kvalit mechanického ohaře REK 220 GLS. Vaši objednávku jsme předali odbytovému oddělení. Doporučujeme, abyste montáž ocasu i běhů BLESK svěřil servisnímu středisku. Pokud jde o možnost vybavení mechanického ohaře běhy typu norník, nepovažujeme tuto úpravu vzhledem k odlišné konstrukci mechaniky namáhaných dílů skeletu obou výrobků za vhodnou. Na trhu však je v současné době mechanický jezevčík LEON 218 L, který vaše potřeby nepochybně uspokojí. Univerzálního mechanického psa nemá náš závod v nejbližším období ve výrobním programu.

S pozdravem
BISTROJ
oddělení styků se zákazníky

Vyřizuje: Poulová

BISTROJ
oddělení reklamací
912 300 Červený Hrobec

Vážení soudruzi,

děkuji za zaslání objednaných dílů k mechanickému ohaři REK 220 GLS, které jsem si podle vaší rady nechal namontovat v servisu ve Svijavách. S výrobkem jsem spokojen a využívám ho při všech vhodných příležitostech. Proto jsem se s ním účastnil tuto neděli 12.11. i tradičního honu na zajíce, pořádaného Mysliveckým sdružením Mlázovice, jehož jsem členem. Při honu však došlo u mého REKA 220 GLS, který do té doby fungoval bez chyby, k poruše. Ačkoliv jsem jeho čichové čidlo naprogramoval na

mechanické zajíce typu MATES (tzv. plecháč), jež naše sdružení při honech používá, vybočil můj REK 220 GLS náhle z kursu a navětřil jiný pach. Okamžitě jsem zavelel k noze! a dokonce jsem i povel vykřikl (což později při výřadu vyvolalo nemálo vtipných i méně vtipných poznámek na mou osobu), avšak ohař nereagoval a vyrazil po stopě. Vzhledem k tomu, že měl namontované běhy BLESK, nemohl jsem mu ve svém terénním vozidle, jež dosahuje nejvýše rychlosti 200 km/h stačit. Ohař proto mohl dohledat a aportovat bažanta, který nejenže nepatřil do inventáře Mysliveckého sdružení Mlázovice, ale dokonce nebyl označen ani poznávací značkou. Navíc ohař odmítl pustit úlovek z mordy, jež se po vypojení hlavního vypínače zasekla.

Mechanického ohaře jsem proto i s úlovkem dopravil hned následující den do servisu ve Svijavách, kde mechanik s. Košťál mordu otevřel a ohaře opět uvedl do chodu. Píši vám proto, že za opravu mi servisní středisko účtovalo 135 Kčs, které jsem také musel zaplatit. Vedoucí servisu s. Železný tvrdil, že na tuto opravu se záruka nevztahuje, neboť byla způsobena nevhodným zacházením s výrobkem, kterého jsem se dopustil tím, ze jsem výrobek nechal aportovat úlovek bez poznávací značky. Navíc tvrdil, že ulovený bažant je patrně i zahraničního původu, a pokud nemá poznávací značku, je prý podezření, že byl na naše území dopraven nelegálním způsobem, tj. pašován. S. Železný dále tvrdil, že mechanický ohař REK 220 GLS skusem poškodil mechaniku úlovku a v důsledku toho porušil jeho hydraulický systém, takže náplň zčásti vytekla a znečistila mordu ohaře, což vyvolalo jeho selhání.

S tímto nařčením rozhodně nesouhlasím a odmítám ho. Domnívám se, že ohař se pustil za cizím pachem v důsledku selhání automatiky čichových čidel. Proto taky by bylo zcela nespravedlivé, kdybych měl zaplatit 135 Kčs, neboť výrobek je ještě v záruční lhůtě. Nežádám výměnou nového REKA 220 GLS, i když bych mohl, jak soudí většina členů Mysliveckého sdružení Mlázovice. Jde mi jen o spravedlnost. Pro možnost nestranného posouzení zasílám i uloveného bažanta neznámé výroby bez poznávací značky. Doufám, že celou záležitost brzy vyřídíte.

Lovu zdar!
Josef Kohout

Pan
Josef Kohout
Mlázovice 12
530 090 Svijavy

Vážený spotřebiteli,

po projednání vaší stížnosti reklamačním oddělením sdělujeme, že stížnost je neoprávněná a servisní středisko jednalo zcela podle platných předpisů, z čehož vyplývá, že požadavek na úhradu nákladů za otevření mordy a její vyčištění ve výši 135 Kčs je s výše zmíněnými předpisy v plném souladu.

Zdůvodnění: automatika čichových čidel mechanického ohaře REK 220 GLS je programována tak, aby se řídila pachy určenými osobou k jejich určení pověřenou. Jako u všech bionických strojů však je tato automatika podřízena lidským mozkovým bioproudům. V případe, že dosáhnou dostatečné intenzity, předem zvolený program se automaticky vypíná a ohař se řídí přímo příkazy osoby k tomu pověřené. Domníváme se, že k takové situaci došlo i ve vašem případe. Naši psychologové dospěli k názoru, že jste v průběhu honu neobyčejně intezívně uvažoval o záležitostech, jež způsobily,že váš ohař se začal atypicky chovat a nakonec vyrazil za tzv. volnou, těkající stopou. V tomto případě, kdy je vnitřní pozornost pověřené osoby zaměřena jinam, nepomůže ani hlasitý povel (K noze! Aport!).

Z tohoto důvodu bychom vás rádi požádali, zda byste nemohl bionickému oddělení našeho závodu sdělit téma vašich úvah v době zmíněného honu. Poznatku, který samozřejmě zůstane výrobním tajemstvím, by bylo možno využít při studiu ovládání volných a těkajících stop.

Vzorek zaslaného úlovku vracíme. Našim analytikům se nepodařilo zjistit výrobce. Předpoklad, že pochází ze zahraničí, je tudíž pravděpodobný. Jde patrně o některou jihoasijskou firmu, zabývající se výrobou zboží nižší kvality. Tkáňová struktura vámi uloveného bažanta, pro niž je charakteristický bílkovinový základ nevalné stálosti, je pro tyto výrobky typická.

S pozdravem
J. Kasl
vedoucí reklamací
BISTROJ

Vyřizuje: Ramešová

BISTROJ
k rukám ředitele závodu
912 300 Červený Hrobec

Vážený soudruhu,

s obsahem odpovědi vašeho reklamačního oddělení nemohu souhlasit já, ani členové Mysliveckého sdružení Mlázovice. Ohař musí poslouchat, ať se děje co se děje! Copak je možné uhlídat celé polesí, aby do něj nevnikl pašovaný bažant? Domnívám se proto, že jde o závadu způsobenou výrobcem a že mám plné právo na úhradu 135 Kčs za otevření a vyčištění mordy. Rád bych, abyste pochopili, že mi nejde o peníze, ale o princip, protože v opačném případě bych žádal i úhradu ztraceného času, pohonných hmot, poštovného a dalších výdajů a požadoval bych i nového ohaře. Já ovšem uznávám, že jinak je REK 220 GLS kvalitní výrobek, na který jsem si zvykl.

Na důkaz dobré vůle vám sděluji, že si náhodou neobyčejně přesně pamatuji, na co jsem v době zmíněného honu myslel. Vzhledem k tomu, že mě v té době neobyčejně znepokojovaly soukromé starosti rodinného rázu s trvalými následky pro mou dceru Jiřinu, těšil jsem se na hon, kde, jak jsem doufal, si od nich odpočinu. Proti očekávání se však honu zúčastnil i občan, který byl příčinou mého znepokojení, neboť krátce předtím byl přijat za člena Mysliveckého sdružení Mlázovice, což jsem dosud nevěděl. Navíc, možná i z určité zlomyslnosti ostatních členů ZO, mi byl tento G. B. svěřen k dohledu a tak pokaždé, když na něho padl můj zrak, jsem si připomenul zmíněný problém a nutnost jej vyřešit. Tento problém se ovšem ani v nejmenším netýkal myslivosti a REK 220 GLS k jeho řešení nijak přispět nemohl, byť jde o kvalitní výrobek, z čehož je zřejmé, že domněnka vašich psychologů je mylná. Pokud jde o úlovek, zasílám ho opět na vaši adresu, abyste se, soudruhu řediteli, na vlastní oči přesvědčil o správnosti mého tvrzení. Očekávám brzkou odpověď a úhradu 135 Kčs.

Lovu zdar!
Josef Kohout

Pan Josef Kohout
Mlázovice 12
530 090 Svijavy

Vážený pane Kohoute,

doslechl jsem se, že při honu pořádaném ve vaší obci byl mechanickým ohařem, který vám patří, zakousnut bažant bez poznávací značky. Vzhledem k okolnostem jsem dospěl k názoru, že nejde o výrobek, nýbrž o pozůstalého jedince dnes již vyhynulého druhu bažant obecný (Phasianus colchicus) z řádu hrabavých ptáků (Galliformes). Pokud by tomu tak bylo, byl by váš úlovek neobyčejně cenný, alespoň z hlediska zoologie. Proto vás, vážený pane Kohoute, prosím, abyste mi urychleně sdělil, zda a kde bych měl možnost váš úlovek prostudovat.

S pozdravem
RNDr. Břetislav Petřík
zoologické oddělení Národního muzea

Pan
Josef Kohout
Mlázovice 12
530 090 Svijavy

Vážený spotřebiteli,

vracíme vám zásilku (1 ks bažant bez poznávací značky). Jak jsme již sdělili, je jakákoli reklamace bezpředmětná a částku 135 Kčs vám nelze uhradit. Jsme nuceni zdůraznit, že mechanický ohař REK 220 GLS je vysoce kvalitní, oblíbený výrobek vyvážený do mnoha zemí světa, na který jsme dosud neobdrželi jedinou stížnost. Na další korespondenci nereflektujeme.

JUDr. Karel Frágner
vedoucí právního oddělení
BISTROJ

Vyřizuje: Hejtmánkova

BISTROJ
912 300 Červený Hrobec

Vážení soudruzi,

doslechl jsem se, že ve vašem závodě má být úlovek (bažant) bez poznávací značky. Vzhledem k tomu, že by mohlo jít o vzácnou náhodou přeživšího jedince druhu bažant obecný (Phasianus colchicus) z řádu hrabavých ptáků (Galliformes), prosím o sdělení, kdy a kde by bylo možno úlovek podrobit průzkumu. Jde o neobyčejně důležitý nález omezené trvanlivosti.

S pozdravem
RNDr. Břetislav Petřík
zoologické oddělení
Národního muzea

TELEX NARMUS 432

BISTROJ
912 300 Červený Hrobec

Vy!

Tímto vám sděluji, že vaše jednání povazuji za neslýchanou syčárnu. Napříště nehodlám mít s vámi ani s vašimi povedenými výrobky nic společného. V tom se mnou souhlasí i všichni ostatní členové Mysliveckého sdružení Mlázovice. Svého REKA 220 GLS si můžete sežrat i s chlupama a toho bažanta taky! Nebo co! Vždyť vaše jednání smrdí víc než on! Posílám vám ho zpátky, aby vám vždycky připomínal, jak nespravedlivě jste se zachovali. Jakýkoli další dopis posílám nevyplaceně. Syčáci!

Kohout

BESPEČNOST! JEDNODUCHOST! VZHLEDNOST!

To jsou největší kvalita výrobku, jehož jste se právě stal vlastník. Mechanická kočka MOUR Stella je nejužitečnější pomocník pro Vaši domácnost. Tento vynikající výrobek osvědčené výrobní značky BIOMACH Raspellinag zvláště v systému s mechanickými myše MICKEY je výtečným pramenem potěšení pro váz i celou Rodyna.

Vzácný nález

PRAHA (jvs) Překvapivý objev učinil v minulých dnech pracovník Národního muzea v Praze dr. B. Petřík, CSc, v Červeném Hrobci. Na skládce závodu BISTROJ objevil pozůstatky nedávno uloveného jedince druhu bažant obecný (Phasianus colchicus) z řádu hrabavých (Galliformes). Lze předpokládat, že tento pták, o němž se soudilo, že vyhynul a byl dokonce vyškrtnut ze seznamu ohrožených drtinu UNESCO, dodnes přežívá na Svijavsku, odkud tento exemplář s největší pravděpodobností pochází. V této souvislosti vyslovil dr. Petřík zajímavou hypotézu, podle níž lze soudit, že případní přeživší zástupci druhu — avšak nejen tohoto druhu — se mohou ukrývat mezi statisíci zdařilými výrobky bionického strojírenství, které oživují již řadu let naši přírodu.

JIŘINA KOHOUTOVÁ a GUSTAV BAŽANT
oznamují, že budou oddáni
v sobotu 6. února v 11 hodin v obřadní síni ONV Svitavy

Mlázovice 12, 530 090 Svijavy

(Za projevená blahopřání dekujeme předem)

DO DOBRÝCH RUKOU
PRODÁM MECHAN. OHAŘE

REK 220 GLS, v zár. lhůtě, vynik. vlastn., výteč, v práci, zejm. vhod. na pernatou, případ, vyměň, za mechan. myši MICKEY, jen v dobr. stavu — Zn. Nutno vidět 226896 — V.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/VI/ Druhé manželství Forcefama Whitea bylo matematické; přesněji vzato, byl to matematický model manželství. Vzhledem k předchozím zkušenostem s rodinným životem a k jeho zralému věku to bylo jen přirozené. Samozřejmě, že i takový vztah má své nevýhody, avšak co na světe, ba v celém známém vesmíru, je zcela dokonalé?

Forcefam White se ovšem snažil, aby model právě jeho manželství byl co nejdokonalejší. Proto poté, co dokončil obecný model manželství, začal propracovávat co nejkonkrétnější matematický model partnerky, s níž by chtěl navždy byť prostřednictvím matematického aparátu — žít. Byla to těžká práce, ale dokázal to. Výsledek byl tak dokonalý, že se okamžitě zamiloval a co nejrychleji byl schopen, stvořil matematický model sebe sama. Na nic nečekal a na svůj věk a svou zkušenost bezhlavě se vnesl ve své matematické podobě do matematického vztahu ke své matematické lásce.

Matematická láska Forcefama Whitea se jmenovala Mina, ale to věděl jen on sám. Do matematického modelu svého manželství totiž prozíravě nevnesl modely ani nikoho jiného. A kromě toho, svou ženu oslovoval speciálním počítačovým jazykem, v němž její jméno vypadalo asi takhle: 11010010011110101010011110111011 01010001 - atakdál. Bylo to trochu dlouhé jméno a když by Mina měla oslovil jeho, trvalo by to ještě o pár řádek víc. Proto si s Minou dohodl, že si budou říkat jinak. On bude 1 a ona 0.

Bylo to hezké, i když trochu jednotvárné manželství. Ozývalo se v něm pořád jen: Míno! Forcefame! Míno! Míno! Forcefame! atakdál.

…POČKEJTE, KDE JSEM TO SKONČIL…

…kdepak, slečno, na mě už nesmíte tak hrr, to víte, v zimě mi bylo stodvaadvacet, to už paměť tolik neslouží jako za mlada v padesáti, já si teda pamatuju všecko, jen se musí pěkně popořádku, nebo se mi to všecko zamíchá a já pak nevím, co bylo předtím, co až potom, takže počkejte, kde jsem to vlastně skončil…

…aha, to byla ta nobelovka. Jo, tak tenkrát jsem zrovna začínal, u Khoramy, to jméno asi nebudete znát, ale koncem dvacátýho století to byl móc slavnej člověk, tedy alespoň mezi genetikama. První popsal genetickej kód, první se pustil do syntetizování genů, první to potom rozjel s veškerou parádou. Zrovna mu svěřili novej velikánskej ústav s jeste většíma možnostma, finančníma fondama a mezi jinýma rekvizitama jsem se tam octnul i já, rovnejma nohama ze školy. Ne že bych byl nějaký velký lumen, to teda ne, já byl spíš taková pečlivka a tohle všecko byla jen náhoda. Jenomže náhody jsou holt důležitý i ve vědě a leckdy, málo platný, by bez prachobyčejný náhody bylo jak těch slavnejch devadesát devět procent píle, tak i to nezbytný procento talentu dočista na nic. Kdybyste se na to mohli zeptat starýho Fleminga, ten by to určitě potvrdil, ale to sem vlastně nepatří, počkejte, kde jsem to skončil…

…jo, už vím, takže se mi nějak podařilo ukončit diplomku, trvalo to tři roky, sledoval jsem jistý období proměny pulců v žáby a vždycky, než jsem si sesumíroval, co vlastně chci, tak milejm pulcům už upadly ocásky a já musel čekat na další jaro, na novej pokusnej materiál, zkrátka nastoupil jsem do ústavu a jen tak okukoval, co vlastně se tu děje, když si mě vzal stranou takovej fous, co měl na starosti laboratoř, ve který jsem měl dělat, a povídá,

mladíku, měl bych pro vás kšeftík, nic moc, ale pár babek to hodí, když se to povede, tak mi dáte deset procent, to přece za zprostředkování stojí, co říkáte. A pak mi začal vykládat o svým švárovi, kterej má takovou malou benzínku s docela maličkým servisem, nic moc, dvanáct mechaniků a dvě uklízečky, a že on, jako švára, má pořád opletačky s ekologickým dohledem, protože po autech zůstávaj na asfaltu benzínový duhy a mastný kola a taky vyjetej olej že je prevít. A jestli bych mu nevymyslel nějakou skopičinu, která by přirozenýma prostředkama všechno tohlencto tentononc zlikvidovala. Teda, slečno, ženský z ekologickýho dohledu byly doopravdy hrozný, na mě z nich vždycky šly mrákoty a já na to kejvnul nejen proto, že jsem byl mladej a ty prachy jsem potřeboval, zrovna jsem se oženil, ale taky kvůli nim, abych jim něco vyved, a zejména svý tchýni, která byla jako četa čertů a u ekofízlů dělala taky, ale to sem vlastně nepatří, počkejte, kde jsem to skončil…

…jasně, pustil jsem se do práce, vlastně to nebylo nic složitýho, musel jsem jen trošku upravit kmen bakterií, na kterých jsem hodlal zrovna vymyslet metodu výroby něčeho velice důležitýho, nejspíš měly produkovat nějaký hormony, ty tenkrát zrovna frčely. Začal jsem tedy svý kólie, víte, my jim tenkrát tak říkali, byly to vlastně všecko mutace baktérie Escherichia coli, začal jsem je učit pochutnávat si na benzínu a na oleji. A snad protože vlastně o nic nešlo, byl to jen melouch, dařilo se mi to jedna radost, zkrátka, za dva měsíce jsem to měl hotový, krásnej novej kmen a chtivej po všem, co nějak souviselo s naftou. Naplnil jsem tím baňatou ampuli, zabalil ji do hedvábnýho papíru a jednou takhle odpoledne jsem jí tomu pumpaři zanes. Vzal ji, potěžkal a pak, ani nemrknul, ji odnesl dozadu do kamrlíku a vrátil se s jinou lahví. Vy mě flašku, povídá, já vám taky flašku, tohle neznáte, to je něco, co už skoro nikdo nezná, a taky že ne, mělo to říz a nikdy předtím jsem to nepil, dělalo se to prej z pravejch švestek, vy, slečno, vlastně ani nevíte, co to takový švestky byly, vypadaly jako modrý vajíčka, rostly na podzim na stromech a chutnaly trochu jako Povidlín, nebo možná i líp, jenomže to už zase odbočuju, počkejte, kde jsem to skončil…

…jo, jasně, zrovna v nejlepším, pár týdnů nato, pamatuju se jako dneska, sedím takhle a koukám na okresní televizní noviny, když najednou vidím na obrazovce chlapa, co tahá z nádrže auťáku nazlátlý rosolovitý bláto, a do mě jako když praští blesk! Byly to moje kólie! Hlasatel do toho brebentil něco o lotrech, co tímhle novým a neznámým svinstvem znehodnocujou v posledních dnech

benzín některým majitelům auťáků ve městě, ale já na nic nečekal a mazal rovnou za pumpařem. Přiznal se rovnou, dřív než jsem se moh zeptat: pár dnů potom, co jsem mu tam nechal kólie, cmrndnul trochu jednomu konkurentovi co měl pumpu a servis o tři ulice vedle, pěkně do tanku, zrovna když mu dovezli nový zásoby. Já mu jen chtěl drobátko zavařit, povídal, copak jsem moh tušit, že to dopadne takhle? Teď už má ten zlatej rosol v nádržích půl města! A navíc před chvílí zrovna on dostal pokutu od ekologickýho dohledu, protože ulice kolem pumpy je tím zlatým blátem celá zaflákaná. Pokuta je maličkost, ujistil jsem ho, ale jestli se kólie roznesou do světa — jako že se roznesou — a někdo příde na to, že za všechno může on, tak ho lidi ukamenujou klíčkama od zbytečnejch aut a utlučou hlavicema řadicích pák, co vzteky ukroutěj. Chlap ze samýho žalu přines z kamrlíku znovu flašku toho pití, co měl po dědovi, a vypili jsme ji spolu. Od tý doby jsem to už nikdy nepil, a je to dobře. Řeknu vám, hlava mě z toho druhej den bolela víc než ze samotnýho maléru, ono fakt na tom, že se tenhle etanol, to ani, slečno, nevíte, co je, přestal pít, takže na tom něco bude, ale to už zas odbočuju, počkejte, kde jsem to skončil…

…aha, u toho maléru. Za tejden byl rosol ze všeho benzínu širokoho daleko kolem, za další tejden v polovině světadílu a potom přišlo to, co asi znáte z dějepisu jako Léto zlatýho moru. Ze všeho benzínu, mazutu, oleje i petroleje, ze všech zásob nafty a zemního plynu byl najednou zlatej rosol. Byly ho celý hromady, třásly se, kam se člověk podíval, a nejhorší bylo, že se to ani nedalo nikam odvézt, protože nebyly náklaďáky a těch pár mlíkařských elektromobilů zabavily nemocnice místo sanitek. Vlády podávaly demise, arabský šejkové začali shánět po zoologických zahradách velbloudy a ředitel Louvru dovolil vystavit ve stejným sále jako antický amfory expozici, dokumentující vývoj petrolejek. Chodilo se pěšky a v Anglii, kde si tenkrát pořád ještě jako skanzen zachovávali královskej palác i s původníma nájemníka, byl následník trůnu přistiženej, že je ochotnej vzdát se nároků na korunu výměnou za šetlandskýho poníka. Ale to sem nepatří, počkejte, kde jsem to skončil…

…hm, už vím, to bylo tóčo a umíte si představit, jak jsem se potil strachem, že na mě přídou, že si to odnesu, zdálo se mi, že mě vyhostěj na Měsíc nebo ještě dál, a navíc ten fous, co mi tenhle mizernej melouch dohodil, se najednou tvářil, jako že nic neví, neznal mě a já vlastně ani nestál o to, aby mě s ním nebo s jeho švárou někdo spojoval. Raději jsem se zamknul v laborce a začal

zuřivě dřít, až se ze mě kouřilo, mutoval jsem, co se dalo, experimentoval jako zdivočelý stádo genetiků a přemejšlel, až mě brněla hlava. A možná že to byl právě ten strach, takhle kolem podzimu jsem na to najednou kápnul. Najednou jsem měl jiný kólie, úplně perfektní, jenomže zelený, který uměly báječnou věc: dokázaly rozkládat vodu na vodík a kyslík. To bylo to, co jsem potřeboval, slečno, do nádrže toho samýho auťáku, co teď neměl na co jezdit, se lila docela obyčejná voda, přidalo se tam pár kapek kólií, který za půl dne udělaly takovej zelenej rosol, co do sebe cucal vodu jako houba, a auťák jezdil jako drak, dokonce měl o třetinu koní víc, takže se musely honem zesilovat brzdy, aby ty žihadla, co ze všech chrastítek byly, šly vůbec zastavit, ale to sem už nepatří, počkejte, kde jsem to skončil…

…aha, já tenkrát rovnou mazal za šéfíkem, jsme z maléru venku, povídal jsem mu, co povídal, řval jsem jako dvanáctiválec s utrženým výfukem a on se na mě jen tak usmál a neřek nic, jen si nechal všecko ještě jednou a pořádně zopakovat a potom se sebral a ohlásil, že celou záležitost rozřešil a že objevil to, čemu se potom začalo říkat Velký vodní zázrak a co si asi taky pamatujete z dějepisu, slečno, samozřejmě, byla to nobelovka, nic jinýho ji ten rok dostat nemohlo, sdružili chemii s fyzikou a uvažovalo se, že možná k tomu přidaj i cenu za ekonomii, a já na to všecko koukal jako penzista na televizi, nerozuměl jsem ničemu, ale věděl jsem, že nesmím nic říct, protože bych měl na krku celej ten benzínovej malér a vůbec, ty hromady zlatýho rosolu se pořád ještě třásly všude, kam se kdo podíval, a tak jsem jen pokrčil ramenama a vlastně byl rád, že to dopadlo takhle, a možná, že bych i dál začal vymejšlet něco užitečnýho, kdyby takhle jednou ten fous, kterej už samozřejmě dělal šéfa i Khoramovi, najednou nepřišel za mnou do laborky, takhle se nepostavil hned vedle dveří a nepovídal tím svým protivným tónem, mladíku, abyste věděl, že jsem grand a že na svoje sliby nikdy nezapomínám, tak abyste věděl, od příštího měsíce vám zvyšuju gáži o dvě stovky. A já to, slečno, najednou nevydržel, prostě mi ruply nervy a já šáhnul po první věci, co jsem měl po ruce, byla to stará Petriho miska s hromádkou zlatýho rosolu z prvních kólií, a mrsknul jsem ji po něm. Chtěl uhnout, ale nepovedlo se mu to a zlatej rosol se mu krásně rozcáknul po bílým plášti a hlavně po ty široký kravatě z ozařovaného polygelu, co tenkrát byly v módě, a ještě než zdrhnul, bylo vidět, jak ty kólie se vpíjejí do kravaty a dělají z měkkýho polygelu tvrdej krunýř, co vám mám povídat, slečno, tohlencto byl základ Superstabilu,

nejpevnější a nejodolnější hmoty, jakou kdy lidstvo vytvořilo, vždyť si to pamatujete z dějepisu, skončila doba kovů, říká se od tý doby a nastal věk Superstabilu. Samozřejmě že za něco takovýho ten chlap dostal druhou nobelovku, hned rok nato, a navíc ještě takovou hromadu dalších cen, že když si všecky ty medaile navěsil, cinkal jako generální štáb na dětským kolotoči. A samozřejmě, že jsem nikomu nemohl vysvětlovat, že to všecko zase já a ne on. Ani jsem si to netroufnul. Ale to už sem zas nepatří, počkejte, kde jsem to skončil…

…aha, už vím, no zkrátka, divíte se slečno, že jsem skončil s vědou a začal dělat průvodce tady v muzeu? Jo — a ta výstava Cesty moderních biotechnologií, na kterou jste se ptala, ta je ve druhým patře, prosím.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/VII/ Je nespornou skutečností, že málokdo se zasloužil tolik jako Forcefam White o splynutí všech jazyků vesmíru v jeden jediný.

Skvělá nová řec, která tak vznikla, byla nejen univerzální, ale i krásná.

Byla tak krásná, že vše, co v ní bylo řečeno, i ty největší pitomosti, znělo jako lahodné verše.

Přirozeně, že si Forcefam White nedal tolik práce jen proto, aby výsledkem bylo cosi tak neuchopitelného, jako je krása. Měl mnohem vyšší cíl. Hodlal pomocí nového jazyka spojit veškerou moudrost vesmíru v jediném ohnisku vědění. Jen tak, tvrdil, bude možno rozřešit základní otázku bytí.

Měl i přesnou představu, kde by se ono ohnisko vědění mělo nacházet. Jeho jediným přirozeným místem bylo místo, kde se kdysi nacházel onen nehmotný bod, jenž byl počátkem všeho.

Hledat to místo, uvažovat o jeho existenci, ba dokonce si ho představovat byla víc než pošetilost. Byl to nesmysl. Ovšem, upřímné řečeno, což si o hledání odpovědi na základní otázku bytí taky kdekdo nemyslel, že je to víc než pošetilost?

Se vší energií, jakou byl schopen vydat, se Forcefam White pustil do překládání veškeré moudrosti do nové řeči. Protože to, co vznikalo, znělo neobyčejně lahodně, dělala to spousta lidí po něm a zdálo se, že za chvíli nebude ve vesmíru nic než spousta krásných slov a vět.

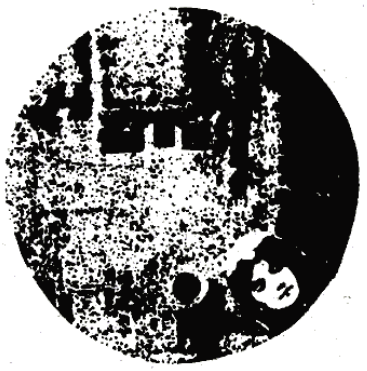
V určitém okamžiku, který byl později nazván Whiteovou konstantou, došlo k nečekanému jevu. Všechny krásné myšlenky, libozvučná slova a lahodné verše počaly mizet do jakéhosi

prostoru, který prokazatelně neexistoval a nebylo ani možné určit, kde je. Dokonce neměl žádný rozměr.

Tak se stalo, že v onom neexistujícím prostoru zmizela veškerá nová řeč se vší univerzálností i krásou. Zbyly jen staré, nedokonalé jazyky, v nichž všechno znělo obyčejně.

V jednom z nich také později Forcefam White napsal své hojně citované pojednání o vesmírném jevu zvaném moudrá díra. Jediným zjistitelným projevem její existence, psal Forcefam White, jsou lahodné, avšak nesrozumitelné verše, které zevnitř znějí.

DEN NA KALLISTÓ VYDÁ ZA ROK NA ZEMI

Kdyby poručík Wert se strážmistrem Lusnocem nebyli roboti, musela by jim služba na Jupiterově měsíci Kallistó připadat jako nezasloužený trest. Ne proto, že byla nebezpečná, nebo že by tu bylo příliš mnoho práce. Právě naopak: Člověk by se na tomhle kusu skály a ledu, posetém vředy kráterů a obíhajícím spolu s obřím Jupiterem sluneční soustavou, nejspíš ukousal nudou. Tedy pokud by tu byl policajtem. Jinak sem ovšem lidé jezdili rádi, dokonce hodně rádi. Hned první objevitelská výprava, která tu přistála, zjistila, že Kallistó není jenom příliš tmavý, příliš šedý a příliš meteority zjizvený svět, jak se po průletu prvních voyagerů na Zemi soudilo. Naopak, tahle Jupiterova oběžnice — sama téměř tak veliká jako planeta Merkur — se ukázala být překvapivě půvabná. Znalci mytologie tvrdili, že není divu — vždyť kmotrou jí byla Kallistó, dcera Lykáonova a dívka natolik krásná, že i Zeus ztratil hlavu a krasavici znásilnil.

Teď Kallistó ovšem znásilňovali místo nejvyššího z bohů bezejmenní turisté. Hrnuli se sem po stovkách a nechtěli si nechat ujít podívanou na tenhle zvláštní svět. Na povrchu oběžnice si totiž člověk připadal jako uvnitř gigantického kaleidoskopu. Sluneční svit se odrážel od skal a blýskavých ledovcových štítů a lomil do nepřeberného množství odstínů; světlo nabývalo zvláštních barev a říkalo se, že i vůně. Nebylo divu, že lidé uvnitř téhle světlohry podléhali neobyčejně výrazné a příjemné náladě, jakou nedokázala navodit žádná z drog, jež 21. století znalo.

A potom přišel další objev: zvláštní radiační pole s blahodárnými lázeňskými účinky. Balneologové se vzácně shodovali s hypochondry, že zdejší léčbu lze doporučit každému.

Nikde jinde ve sluneční soustavě neregenerovaly lidské síly — ať už šlo o obyvatele Marsu či pozemšťana — tak rychle, jako právě zde.

Pochopitelně, že něco tak mimořádného si žádná turistická kancelář nemohla nechat ujít. V tvrdém konkurenčním boji prohrály všechny. Měsíc Kallistó byl prohlášen přírodní rezervaci, kam směly pouze řádně vybavené výpravy, pořádané cestovní kanceláří při UNESCO. Ta postavila nedaleko nejkrásnějšího z kráterů malé hotelové městečko a kolem něho vyznačila síť turistických stezek. Skupina inženýrů tu instalovala umělou atmosféru, sice o trochu řidší než na Zemi, zato však vitaminizovanou.

Po celé zeměkouli se objevil reklamní nápis, hlásající, že DEN NA KALLISTÓ VYDÁ ZA ROK NA ZEMI a v důsledku toho se na třítýdenní zájezd přijímaly objednávky téměř rok předem. Ty tři týdny odpovídaly pobytu po dobu jednoho oběhu Kallistó kolem Jupitera (necelých 17 dní) a zbytek zabrala cesta Země — Kallistó a zpět, případně Mars — Kallistó a zpět. Každý si mohl snadno spočítat, že mu vedle nejdokonalejšího osvěžení zbývají ještě tři měsíce a týden dovolené.

Rakety ze Země a z Marsu přistávaly uprostřed kráteru, pár kilometrů od hotelového městečka. A policejní okrsek, kde sloužili roboti poručík Wert a strážmistr Lusnoc, byl přesně na půli cesty z letiště do města.

Byli to biologičtí roboti n-té generace. Od lidí je rozeznal jen zkušený robopsycholog, a to ještě museli před ním promluvit: pak je prozradila neměnná intonace věty, občas špatně použitý přízvuk — způsobovaný kolísáním napětí elektrického proudu — a zřídka i nezvyklý slovní novotvar, důsledek tendencí k formálnímu a nikoli obsahovému chápání lidského jazyka. Bylo to logické, skutečně závažné informace si roboti tohoto typu sdělovali jiným způsobem.

V důsledku toho nebylo obvykle snadné přistihnout je při řeči. Poručík Wert se se strážmistrem Lusnocem dorozumívali neslyšně prostřednictvím záření mozkových počítačů přímo v některém z programovacích jazyků. S lidmi nemuseli ani mluvit — většinu toho, co jim lidé chtěli nebo naopak nechtěli říct, dokázali odhadnout.

Policejní roboti měli i další výhody. Byli nepodplatitelní. Nepodléhali náladám. Nikdo jich nemohl zneužít. Zaručovali objektivitu i spravedlnost bez postranních úmyslů a cílů. Neměli rodiny, které by museli živit, a tudíž nemuseli dostávat plat.

Nemuseli osm hodin denně spát a nepotřebovali kuchyně, jídelny ani záchod a sprchu. Byli vždycky stejně svěží a jejich reakce neochabovaly. A když se náhodou dostali do střetnutí s narušiteli zákona, v nejhorším případě šli do opravy.

Oba policisté seděli v horním patře průsvitného dómu, připomínajícím obrácenou kompotovou misku, v níž měli stanici a kde fungovali přesně podle svých programů. Poručík zrovna vyplňoval denní výkaz — za necelou půlhodinu celý zdejší divotvorný kaleidoskop zmizí v temně modré tmě — a strážmistr Lusnoc zíral nehybnýma očima do televizních obrazovek, na nichž se mu pomalu, centimetr po centimetru promítaly jednotlivé sektory povrchu Kallistó.

„Heleďte, šéfe! Pojďte se kouknout. Tohle se mi nějak nelíbí," řekl Lusnoc najednou do ticha.

Tedy, přesněji řečeno, v místnosti se vyjma šelestu cívek výkazníků neozval ani zvuk. Strážmistr informaci a z ní vyplývající podnět pouze vyzářil.

Poručík záření zachytil a potvrdil příjem.

„Motá se tam něco," pokračoval strážmistr.

Wert se zvedl ze židle a natáhl krk k obrazovce. Čočky v jeho očích, stejně jako v Lusnocových, si samy televizní obraz zvětšily, projasnily a zkoumaly detaily. Zároveň se zapojily i detektory záření mimo spektrum viditelného světla.

V sektoru ERT 45, vzdáleném asi pět kilometrů od převrácené kompotové misky okrsku, stranou od značených turistických stezek, kde teď měly být jen nehybné hory ledového křišťálu, se cosi pohybovalo. Čím důkladněji to pozorovali, tím zřejmější bylo, že je to člověk. Počítače v jejich hlavách okamžitě zjištěné údaje hodnotily a analyzovaly. Člověk měřil 163,2 centimetru, vážil včetně oblečení 56,34 kilogramu a tělesná teplota byla přesně 36,4°C. Byl mužského pohlaví, měl světlemodré oči, hnědé kudrnaté vlasy a trochu zdvižený nos.

„Co tam, sakra, ještě dělá?" vyzářil poručík otázku.

Od strážmistra nezachytil nic než automatický signál příjmu informace, což neznamenalo víc, než že otázku není nutné opakovat.

„Hlásili z nějakého hotelu, že by jim někdo chyběl?"

Strážmistr mrkl na panel s kontrolkami hotelů. Zelená světélka klidně svítila a oznamovala, že vše je v pořádku, že všichni

hoteloví hosté už jsou uvnitř budov a klesající soumrak nikoho neohrožuje.

Na Kallistó dbal každý recepční zejména toho, aby mu žádný z hostů nezůstal přes noc venku. Rozdíly mezi denní a noční teplotou byly i přes umělou atmosféru obrovské; mráz dosahoval až -198°C. Zůstat venku po soumraku mělo pro člověka nepříjemné následky. Znamenalo to zmrznout na kost a rozmrazování s oživováním bylo jednak bolestivé, jednak drahé — a ke všemu ani ne stoprocentně úspěšné. Navíc celou záležitost obyčejně provázely nechutné tahanice mezi zákazníkem a cestovní kanceláří, z nichž zákonitě měli užitek jen právníci. Na druhé straně měly kosmické mrazy i své výhody: sterilizovaly totiž téměř dokonale prostředí.

„Nikdo nic nehlásil," informoval strážmistr. Počítačem mu přitom prolétla myšlenka.

„Zkus nejdřív, jestli jsou informační obvody v pořádku," nařídil poručík. „Potom pro jistotu zkontroluj všechny hotely. Já zatím připravím vznášedlo. Třeba je to černý pasažér."

Byla to přesně táž myšlenka, která znepokojila strážmistra. Oba měli pro situaci černý pasažér připraven zvláštní, vysoce efektivní program, který ještě nikdy neměli příležitost použít. Teď se zdálo, že ta příležitost se naskytuje a pravidlo co nejrovnoměrnějšího využívání všech složek jejich syntetické osobnosti žádalo, aby jí využili.

O dvacet minut později seděl ten člověk před nimi.

V místnosti bylo jako obyčejně ticho. Strážmistr si odsedl se záznamovým aparátem trochu stranou. Pak si poručík přitáhl židli ke stolu, za nímž usadili zadrženého. Zavrzalo to. Mlčky se na člověka dívali a čile spolu komunikovali.

„Mohlo mě taky rovnou napadnout, že je to jen kluk, šéfe," zářil strážmistr. „Řekl vám, jak se tam dostal?"

„Neřekl" kysele vyzařoval šéf. „Hraje si na hrdinu a nehodlá se se mnou bavit. Kdybych nebyl robot, ale člověk, dal bych mu pár na prdel a přešlo by ho to. Jenomže takhle nesmím. A přitom by si to zasloužil. Najít ho o čtvrt hodiny později, mohl z něj být rampouch."

„Napráskat by potřeboval," souhlasně zářil strážmistr. „Bejt jeho táta…"

„Informační šum," odzářil poručík. „Je to člověk a my jsme stroje."

„Kolik mu je?" přeladil rychle strážmistr.

„Deset, dvanáct. U lidí to neodhadneš, výškový standard je dost proměnlivý. Co řekli hoteliéři?“

„V žádném hotelu nikdo nechybí. Tedy — speciálně po dětech jsem se neptal, ale je jasné, že by mi to řekli. Na děti se přece dává nejvíc pozor. A jako černý pasažér měl dnes taky nulovou možnost.“

„Jakto?“

„Kontroloval jsem znovu letiště. Dnešní raketa neletěla přímo ze Země. Je to de luxe zájezd; za příplatek simulujou kosmickou katastrofu. Lidi maj ty blbosti hrozně rádi, myslej si, že je to otužuje nebo co. Tentokrát to byla srážka s asteroidem, a tak se přestupovalo do nový lodě. A protože si přitom hráli navíc na roztržení ochranného obalu reaktoru, druhá loď se nesměla přiblížit a ze zamořeného pásma se ručkovalo po nouzovém kabelu. Pěkně jeden po druhém. Nemohl absolutně projít, aby si ho nikdo nevšiml.“

„Nemohl bejt na tý druhý lodi?“

„Mohl. Kdyby se dokázal schovávat tři měsíce, co parkovala jen s automatickým pilotem a s kryogenním režimem na oběžné dráze kolem Ganyméda, tak by to bylo možný.“

„Nechte si těch drzostí, strážmistře,“ vyletěla jiskrová depeše.

„Provedu, poručíku.“

„Co dál?“

„Zbejvá jediná možnost. Musel nám tu zůstat z posledního zájezdu. I když to vypadá prapodivně. Že by ho tu zapomněli, má skoro nulovou míru pravděpodobnosti. Takže ho tu museli nechat schválně.“

„Schválně? Pochybuju. Snad dospělýho chlapa. Ale dítě — víš přece, jak jsou lidi na svoje plody zatížený.“

Poručík se podíval na chlapce. Seděl se vzdorovitým výrazem na krajíčku židle a policistů si nevšímal. Alespoň se to pokoušel předstírat.

„Ale dítě…“ zopakoval poručík nahlas. Servomcchanismus jeho lícových svalů se smrštil a pomohl mu vytvořit dokonalou kopii lehkého, trochu shovívavého úsměvu.

„Kdo je u vás dítě,“ řekl kluk a hlas mu přitom přeskočil. „Kdybych neměl smůlu, nikdy mě nechytíte.“

„Chtěl utéct, šéfe?“ zeptal se Lusnoc.

„Ano. Když jsem ho v takovém úzkém komíně mezi dvěma ledovci doběhnul, pokusil se mi uzubnout ruku až u lokte.“

Wert si vyhrnul rukáv. Na bledé, avšak dokonalé napodobenině lidské kůže — při vystavení ultrafialovým paprskům dokonce tmavla a byla vnitřně automaticky promašťována nejúčinnějšími opalovacími prostředky — se rýsovaly zřetelné otisky řezáků, které evidentně musely proniknout hluboko do tkáně — kdyby tam nějaká byla.

„Bolelo to, šéfe?“ zeptal se strážmistr, protože tak by se ptali lidé.

„A jak!“ Poručík se otočil k zajatci. „No dobrá, když už nejsi dítě, chovej se jako dospělý muž. Přímo nám nyní řekni, jak se jmenuješ, kde bydlíš, jak ses sem dostal, kolik je ti let a kde je teď tvůj tatínek.“

Kluk zavrtěl hlavou. „Nic vám nepovím. Ani kdybyste mě mučili, nic vám nepovím.“

Poručík vzdychl.

„Tak tě budeme muset poznat jinak. Já jen myslel, že by to takhle bylo rychlejší a ty by ses dostal dřív do postele.“

„Mně se spát nechce,“ řekl kluk a zaujal polohu hrdého náčelníka Siouxů, který už dál s bledou tváří neztratí slovo.

„Vytoč mi centrálu, Lusnoci,“ zazářilo od poručíka k strážmistrovi. „Bleskem.“

„Pětkrát dražší, šéfe. Budu to muset zdůvodnit.“

„Tohle je dostatecnej důvod. Nemám v registru jedinej program, kterej bych mohl aplikovat. Ty taky ne.“

„Provedu, šéfe.“

Během třiceti sekund se spojil s centrálou na Zemi a za další tři desetiny sekundy podal vyčerpávající zprávu o situaci. Centrální počítač hodnotil tři setiny sekundy všechna hlášení a ujistil Kallistó, že na palubě rakety, která letí od oběžnice k Zemi, nechybí ani prst u nohy.

Kallistó žádala další instrukce.

Centrála se na třicet minut odmlčela a potom se spojila na tři setiny sekundy přímo s poručíkem.

„Vsadím se, šéfe,“ zářil potom Lusnoc, „že se ohlásil náčelník a že ho tu zítra máme jako na koni.“ Náčelník oddělení byl suchý, nemluvný člověk, kterého spousta lidí považovala za robota.

„Prohrál bys,“ odzářil poručík. „Náčelník nepřijede.“

„Co teda budeme dělat?“

„Nic zvláštního. Tady ten fešák —“ ukázal hlavou na kluka „— totiž žádný člověk není. Je to robot.“

„Robot?“ opakoval nejen vlněním, ale i nahlas strážmistr.

„To není žádná pravda!“ vykřikl kluk a vyskočil.

„Ale ano,“ přešel i poručík Wert do lidské řeči. „Je to robot. Taková hračka. Znáš tu reklamu z televize, ne? Plastický bráška — kupte svému dítěti kamaráda! Plně vybavený, dokonale automaticky fungující dvojník vašeho dítěte! Zašlete hologram syna či dcery, do pěti dnů dostanete zpátky identické dvojče, které rozeznáte od vlastního dítěte jen podle toho, že bude méně drzé! Za vysvědčení Plastického brášku! Tak tohle je jedna kopie. Jednoduchý robot do dětského pokoje.“

„To teda není pravda,“ opět vykřikl Plastický bráška.

„Na palubě rakety, která tryská odtud na Zemi, se přece jen něco ztratilo. Hračka jednoho pasažéra, vlastně jeho syna. Plastický bráška, délka 163,2 cm, hmotnost 56,34 kg, termostat nastavený na 36,4 °C. Slyší na jméno Petr, stejně jako kluk. Ten ho zapomněl v hotelu a bál se tatínkovi přiznat; tvrdil, že ho má zabaleného v kufru. Takže všecko prasklo až teď a hocha zřejmě čeká násek. A tady náš Plastikový Péťa zřejmě ráno utekl z hotelu a myslel si, že se nějak ztratí. Nejspíš šok ze ztráty svého člověka při poměrně jednoduchém programu způsobil určité krize jednání. Proto taky ty přehnané reakce.“

„Omlouvá tě jen porucha,“ zazářil na Plastikového brášku Lusnoc.

„Je moc jednoduchý,“ odzářil místo něj poručík. „Komunikuje jako lidi, zvukově. Co bys chtěl od hračky za pár šupů.“

„A my s ním zacházeli jako s člověkem,“ přešel strážmistr do lidské řeči. „Vám málem uzubne ruku, já vzbouřím půl sluneční soustavy a ono se pak ukáže, že tu máme jen nějakého podřadného robota. Měli jsme ho nechat venku, nanejvýš by zrezivěl.“

„Nezrezivel,“ vyjekl kluk. „Vždyť já jsem přece člověk, žádná zapomenutá hračka. Já jsem Petr!“

„Jasně. Plastikový Péťa.“

„Petr!“

Poručík znovu zacukal servomotorky svalů, tentokrát pobaveně. „No to mě podrž, Péťo! Mám rád mládence, kteří umějí trvat na svém. Jenže to tvoje tvrzení není vůbec logické. Kdybys byl člověk, byl bys teď v raketě se svými rodiči a tryskal k Zemi. Věděl bys, že schovávat se večer po skalách je nesmysl a že by tě to mohlo stát život. Určitě bys slyšel, jaký je tu v noci mráz, a pochopil, co to znamená. Jenže ty žádný život nemáš. No uznej, nevypadá to takhle věropravději?“

Plastikový bráška střelil očima do kouta místnosti, kde byl malý celtový vak. „Mám s sebou spací pytel. Vyhřívanej.“

„Ten by tě chránil nejvíc do mínus šedesáti — kdybys byl člověk. Ale pak bys zmrzl.“

Hračka neřekla ani slovo.

„Nebo tohle — copak by tě tvůj Plastikový bráška mohl nechat v nebezpečí?“

‚Já v žádným nebezpečí nejsem.“

„Teď už ne — vlastně vůbec jsi nebyl. Proto ty jsi Plastický bráška a jenom se nám za svého člověka publikuješ. Šok zřejmě trvá dál.“

„Péťa mi slíbil, že mě neprozradí. Musel přísahat na holej pupek. Fakt.“

„Na co že musel sahat?“

„Přísahat. Na holej pupek. Takhle.“

Plastikový bráška si vyhrnul svetr a tričko na přední straně těla. Přiložil natažený první a druhý prst ruky na nevelkou prohlubeň, připomínající jednoduchou zdířku, a umístěnou zhruba uprostřed.

„Dělaj je úplně jak lidi,“ zazářil uštěpačně strážmistr.

„A učej je zřejmě spoustu atavismů. Při sahat na pupek. Ještě nikdy jsem se s tím rituálem nesetkal,“ odzářil poručík.

„Bráško, sám víš, že takhle bezpečnostní pojistku neodblokuješ,“ řekl poručík nahlas. „Není tlaková. Nezkoušej to na nás.“

‚Já ji neodblokoval. Jeho bezpečnostní pojistka funguje. Jenom jsem ho přesvědčil, že se mi nic nestane, když mě tu nechá. Že musí odletět sám a já že musím zůstat tady. Jako že se vyměníme.“

Poručík se znovu zašklebil. „Ale ale. Neříkej, že něco takového by dokázal každý kluk.“

Plastický bráška znovu sklonil hlavu. „Opravdu to jde. Uměj to všichni kluci ze třídy. To se musí —“

Zarazil se. „Já to neumím říct. Musel bych to ukázat.“

Strážmistr Lusnoc se zhoupl i s židlí dozadu a elegantně, mnohem jistěji, než to kdy dokázal jaký člověk, balancoval na jejích zadních nohách. Pobaveně se přitom usmíval a poručík nemusel ani vnímat jeho mozkové záření, aby rozeznal, co mu září přímo z obličeje: my kluci robotský si ale umíme vymýšlet. Potom židle buchla zpátky na všechny čtyři.

„Tak toho necháme, bráško, ne?“ řekl přísně strážmistr. „Vydávat se za člověka dá náramnou práci a brzo by tě to přestalo bavit. Musel bys nosit v registru spoustu maličkostí a nesmyslů,

kterými se lidi řídí. Oni si to sice neuvědomují, ale být člověkem moc pohodlné není.“

Chvíli bylo ticho.

„Nemusíš jim závidět, bráško,“ řekl strážmistr smířlivěji. „Není co. Život je krásný, ale jen pro toho, kdo se narodí. Být robot je lepší. Protože nejsi živý, jseš taky nesmrtelný. A že musíš lidi poslouchat? Oni taky pořád někoho poslouchají, i když si namlouvají, že je to jinak.“

„Jenže já jsem člověk,“ řekl Plastikový bráška. Už nevypadal odhodlaně, jako když ho poručík přivedl. „Doopravdy jsem člověk. Zeptejte se.“

„Řekni mi tedy jedno, bráško,“ zahýbal krčním kloubem Lusnoc. „Dejme tomu, že bys byl člověk. Proč bys tady zůstával? Proč bys neodtrysknul s mámou a s tátou domů? Dokázal bys mi to vysvětlit?“

Dokonalá hračka otevřela pusu dokořán.

Ale neřekla nic.

„Nevíš?“

„Já jsem… prostě jsem… chtěl jsem to zkusit. Jako.“

„Cos chtěl zkusit?“

„Jaký to je. Tak všechno. Tady…“

„Leze to z něj jak z chlupatý deky,“ zazářil strážmistr.

„Nejspíš to převyšuje kapacity jeho programových obvodů,“ zářil poručík zpátky.

„No, bráško,“ řekl potom strážmistr, „do rána si tě tu necháme a pak tě odvezu do skladu na letiště. Za tři neděle budeš u svého člověka. Jestli chceš, můžeš klidně vypnout čidla rovnou a aktivizovat je až na Zemi.“

Kluk zvedl hlavu a podíval se na poručíka. Ruce měl křečovitě sevřené. „Zavolejte tátu, pane strážníku. Prosím vás. Řekněte mu, že už to nikdy neudělám. Fakticky.“

„Bráško, už jsme volali. A všecko, co bylo potřeba, víme. Tvůj člověk se přiznal, že tě zapomněl, tak proč dál hraješ tu komedii? Je to zbytečné.“

„Nech toho,“ zazářil poručík. „Máme ještě spoustu práce. On už se o sebe postará, jako každý robot.“

Do ticha se znovu rozšuměla drhnoucí cívka výkazníku.

„Já mám hrozný hlad,“ porušil mlčení najednou Plastikový bráška. „Nemoh bych dostat něco k jídlu, prosím vás?“

Poručík už měl té šaškárny dost. „To teda nemohl," řekl. „Protože tu k jídlu nic nemáme. Strážmistr a já jsme taky roboti, i když vypadáme jako lidi. Tady se nejí."

Otočil se pro výstrahu několikrát oranžově zablikal očima.

Hračka se dala do dobře naučeného pláče.

Noc ubíhala a číslice na hodinách nad hlavním pultem přeskakovaly. Poručík se skláněl nad výkazníkem a plnil cívky údaji včerejšího dne. Strážmistr Lusnoc kontroloval funkce základního i náhradního energetického systému. Policajt na Kallistó měl na starosti ledacos; koneckonců, byl to jen robot. Plastikový bráška, hlavu položenou na stole, seděl bez hnutí a jedna ruka mu volné visela podél těla. Ústa měl pootevřená, a kdyby byl člověk, vypadal by, že je mu zima. K odpočinku by to však byla hodně nepohodlná poloha.

„Vypadá, jako kdyby spal," zazářil najednou strážmistr.

„Na to nenaletíme. To je jednoduchý program. Spát můžeš naučit, když na to přijde, třeba žehličku."

„A co když opravdu spí?"

„Nesmysl, Lusnoci. Co tě to najednou napadlo?"

„Nejde mi do hlavy jedna věc, poručíku. Něco v jeho odpovědích mi nesedělo."

„Je to jen jednoduchý robot, Lusnoci. Nesmíš od něj očekávat žádné výkony."

„O to nejde, šéfe. Mně se jen nezdálo, co říká. Takhle roboti nemluví. Robotí postoj, to mu chybí. A ještě — všimnul jste si formální stavby jeho odpovědi? Rozpadala se. Míra informace byla kromobyčejně nízká. A navíc měla klesající tendenci. Takhle se vyjadřujou lidi — ne roboti."

„Šok. Vyrobili ho, aby existoval vedle svého člověka — a najednou se octl sám. Patrně se do jeho systémů nějak projektovala lidská psychika."

„Nevím, šéfe. Nebyl bych si tak jistej."

‚Já ano."

„Dokažte to."

„Poslouchej, Lusnoci…"

„Zkuste mu ulomit ruku, šéfe, Jestli je to robot, nic se přece nestane. Možná že by se dal opravit i tady."

„Nechte si těch drzostí, strážmistře. Máte už hotovou kontrolu stavu atmosféry?"

„Provedu, poručíku."

Obloha vlevo od dómu policejní stanice se začala zlehka barvit do tmavofialova. Na Kallistó začínal nový den.

Najednou poručík Wert zvedl hlavu, a zastavil výkazník.

„Zavolej ještě jednou centrálu, Lusnoci," zazářil. „Ať nás přece jen spojí s tou raketou."

„Cože? Tak přece jsem vás přesvědčil?" odzářil strážmistr.

„Ne. Ty ne. On." Podíval se na spícího kluka.

„Ale před chvilkou jste tvrdil, že spát se dá naučit i žehlička. Stačí ji naprogramovat."

„To je taky pravda. Ale co myslíš, napadlo by někoho naprogramovat Plastickému bráškovi, že mu hlady kručí v břiše?"

Strážmistr chvíli poslouchal.

Potom způsobem, který prozrazoval všechno možné, jen ne, že je robot, zavrtěl hlavou a zhluboka si povzdechl.

„Takže teď asi budete chtít, abych sjel do nějakého hotelu pro hrnek mlíka a pár rohlíků s máslem, co?"

„Asi budu, strážmistře," zazářil poručík. „Ale potichu, ať ho nevzbudíš. To víš, lidi."

Ledovce kolem už zase začínaly zářit jako gigantický kaleidoskop.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/VIII/ Nějakou dobu se Forcefam White zabýval vývojem speciálního potravního systému pro lety vesmírem z jednoho konce na druhý. Vymyslel skvělou soustavu s nejkratším potravním řetězcem, jaký kdy existoval v životních formacích, jejichž součástí byl teplokrevný živočich. Jeho soustava měla jen dva prvky: člověka a baktérie. Člověk se živil baktériemi, obohacenými o některé příchuti, a baktérie se živily lidskými zbytky, obohacenými o některé prvky. Soustavu poháněl motor kosmické lodi a trochu páchla. Říkalo se jí binární potravní soustava.

Po tomhle úspěchu uvažoval Forcefam White ještě o dalším zlepšením. Jeho snem byla soustava jednoprvková. Teprve když byl prakticky u cíle, uvědomil si úskalí svého nového objevu. Byl přece jen víc člověkem než baktérií. Raději výsledky své práce zničil. Zničil je nejdůkladněji, jak člověk může — snědl je.

Zatím byla binární potravní soustava doporučena vševesmírnou komisí pro lety z jednoho konce vesmíru na druhý jako ideální pro mnohagenerační cesty. Byla uznána za všestranně výhodnou a byla jí už vybavena spousta výprav na konec vesmíru.

Pochyby, které se Forcefama Whitea zmocnily při práci na jednoprvkové soustavě, se však přenesly i na jeho předchozí práci. Nebyl si už jistý, zda jeho binární systém je skutečně výhodný všestranně nebo zda je výhodný jen pro jednu stranu. Instinkt mu napovídal, že rovnovážnost je v tomto případě stavem pouze přechodným.

V koutku duše si Forcefam White někdy přál dozvědět se, kdo vlastně na konec vesmíru doletí. I když osobně by u toho být nechtěl. Byl přece jen víc člověkem než baktérií.

ZPRÁVA O VÝSLEDKU PRACOVNÍ CESTY

/1/

— *To pojedem jen my dva?*
— *Jo. Nelíbí se ti to?*
— *Jasně, že se mi to líbí. Představuju si, co bude. Sami dva —*
— *Moc si nepředstavuj, nebo se spleteš.*
— *Myslíš? Kdo ti to vyfotí?*
— *Já.*
— *Hmm.*
— *To se ti taky nelíbí?*
— *To je mi úplně fuk.*

Bouchnou dvířka auta, druhá, volha nastartuje a rozjíždí se, dolů P-skou ulicí k náměstí a pak dál přes řeku. Za volantem sedí Tino Karopoulos, šestadvacetiletý, národnost řecká, státní příslušnost československá, vysoký, štíhlý, usměvavý, odvážný, přitažlivý, prostě Řek v Čechách. Lehkomyslný řidič, mechanika vydavatelství HANA dokáže zaměstnat sám, jedním autem jezdí, druhé je v práci, když je hotové, už rozpáře to první, je to pravidelné jak jeho srdeční tep. Na sedadle vedle se choulí — je chladné ráno — Alena Paterová, třicetiletá, redaktorka časopisu Mladá dívka, drobná ženička s tmavými, nakrátko ostříhanými vlasy a unavenýma očima tanečnice z noční vinárny Cascade, přitažlivá a vzrušivá, a přece pořád ještě sama, zrovna kouří cigaretu, vdechuje dým dlouhými chlapskými tahy a člověk žasne, kolik se do ní vejde kouře.

Volha se prodírá po nábřeží, pod N-liho viaduktem, prudce uhýbá doleva, na sever, míří do K., kde se pletou punčochy a punčochové kalhoty. Alena jede psát reportáž o dívkách, které ty punčochy a punčochové kalhoty pletou, docela se těší, protože o dívkách píše ráda a umí to. Představuje si je, něžné a elektrizující zároveň, jako punčochy a punčochové kalhoty, které pletou, s dlouhýma nohama a plavými vlasy až na záda, s exotickými jmény a velkýma očima, jako mají dívky na papírových krabičkách, v nichž se punčochy a punčochové kalhoty prodávají.

/2/

— *To ti nedali ani punčocháče?*
— *Proč by mi je měli dával? Uvařili mi kafe.*
— *Na to bych se teda vybodnul. Jedem domů?*
— *Ne. Stavíme se ještě kousek odtud.*
— *Jenže tos do žádanky nenapsala.*
— *Promiň, nevěděla jsem to.*
— *Jede se tam lesem?*
— *Ty ses přece cvok, Tino.*

Punčochová reportáž se nevydařila, nestálo ani za to zapínat magnetofon, dívky byly neforemné, tlusté a unavené a práce je zajímala jen proto, že nějak se živit musí, alespoň do té doby, než se provdají, nejraději někam úplné jinam. V továrně byl rámus, místnost, kde s nimi Alena rozmlouvala, páchla vykouřenými cigaretami a chloraminem, ptala se na všechno možné, na všední starosti a kluky, odpovídaly většinou jednoslabičně, cítila, že je nezajímá, že je pro ně cizí, že jí závidí i pohrdají zároveň, avšak všechno se změnilo, když padlo jméno Tonka a ona se zeptala, kdo to je, jedna přes druhou začaly vyprávět o věštkyni v městečku jen pár kilometrů odtud, o ohyzdné zmrzačené babici, která umí předpovídat budoucnost a nikdy se nezmýlí, unavené obličeje jim přitom ožily a některé dokonce trochu zkrásněly, i když do plavovlasých punčochových princezen měly pořád daleko a Alena si náhle vzpomněla, že městečko zná, že právě v něm před lety prožila krásný i ponižující příběh, z něhož dnes už nezbyl ani sen, a posedla ji chuť jet na místo, s nímž jí spojovala dávno zasunutá minulost, aby se v něm dozvěděla něco o budoucnosti. Pomalu, jako by paměť váhala, si začala ten příběh vybavovat a usmívala se nepřítomnýma očima i pootevřenými rty. Tino držel ruce na

volantu, díval se, jak se usmívá, a myslel na to, že by vůbec nebylo špatné cestou zpátky ji přeříznout.

/3/
— *Peníze jí nedávejte. Radši jí kupte kafe nebo láhev bílýho. Ona pije bílý, když teď není červený.*

Stačilo se zeptat v prvním obchodě, prodavačka jen o málo starší než ona sama jí pečlivě popsala cestu a Alenu, protože ráda spojuje příjemné i užitečné, náhle napadlo, že by měla napsat o tajemné stařeně, která dokáže vzrušit dívky z punčochárny, i když nic jiného je nezajímá, představila si ji v temné světničce roubené chalupy s propadajícím se krovem, s malými okénky plnými pavučin, hlas prodavačky k ní doléhal trochu z dáli, násilím se musela vrátit do skutečnosti a znovu si nechat popsat cestu k Tonce a přitom myslela na to, že i když je Tino nechutně sebejistý a trouba k tomu, trochu ji proti její vůli přitahuje. Tino zatím seděl v autě, kouřil a díval se lesknoucími se skleněnými dveřmi do obchodu, jak Alena bere láhev bílého vína, strká ji do velké kabely, nechává si cosi vysvětlovat, a v hlavě se mu zatím líně převalovalo, že vlastně k tomu přefiknutí je dneska, když jsou na služební cestě sami, ideální příležitost.

/4/
— *Vadilo by vám, kdybych si to nahrávala na magnetofon?*
— *Myslím, že je to zbytečné.*
— *Chtěla bych o vás napsat článek.*
— *Do Mladé dívky?*
— *Já jsem vám neříkala, že jsem z redakce Mladé dívky.*
— *Já to ale vím. Znám tvoji minulost i budoucnost, děvenko.*
— *Někdo z K. tady byl a říkal vám, že chci přijít?*
— *Vyčetla jsem si to z tvých očí, děvenko.*
— *Budu si vás smět tedy vyfotografovat?*

Tonka je ještě ošklivější a svrasklejší, než si Alena představovala, sedí nehnutě v křesle a jen zvolna otáčí sem a tam hruškovitou hlavou s řiďounkým šedým chmýřím, sotva držící na tenkém stopkovitém krku, a Alena pořád nemůže přijít na příměr, jímž by ji popsala, Tonka je zrůdná a zároveň není, je nelidská, monstrózní, beztvará, odpudivá, tajemná, umělá, děsivá, nic z toho však není přesné, Alena má pocit podobný hledání slova, které je

na jazyku, Tonka sedí v omšelém, zestárlém ušáku s unavenými pery uprostřed velikého pokoje a třicátých let, celý domek je z třicátých let, jako by jej někdo postavil a zřídil v jediném vzepětí, aby se tu už nikdy nic nezměnilo, jen lidé uvnitř. Alena se dívá velikým čelním oknem přes laťkový plot malé zahrádky na auto a na Tina, který se rozvaluje uvnitř, a napadá ji, že Tonka si mohla na dveřích volhy přečíst adresu vydavatelství HANA, avšak potom by nemohla být slepá a nehybná, jak jí tvrdily punčochářky, a s převahou si uvědomila, že jasnovidectví je vždycky podvod.

/5/

— Myslíte, že v všichni, kdo k vám chodí, chtějí skutečně vědět, co je v budoucnosti čeká? A že vám věří?
— Všichni lidé to chtějí vědět.
— Vy taky?
— Já se nikoho nemusím ptát
— Dobře. Co tedy Čeká v budoucnosti zrovna vás?
— Tady? Tady už nic. Brzy odejdu tam, kam musím odejít.
— Myslíte jako smrt? Ale ta přece dřív nebo později čeká každého.
— Každého člověka, děvenko.
— A lidé chtějí vědět, kdy je čeká — třeba smrt?
— Chtějí. Ale naštěstí tomu dokážou nevěřit.
— Jak to, nevěřit? Snad naopak.
— Tak jak to říkám. Nevěřit.
— Ale to přece nemá smysl, chtít něco vědět, a potom tomu nechtít věřit.
— Znát celou budoucnost je vždycky protismyslné.
— Já vám přesně nerozumím.
— Říkám jen, že chtít znát budoucnost a chtít žít nejde dohromady. Člověk žije, protože si to, co bude, teprve tvoří. Každý další okamžik pochází z toho předchozího a nikdy nevíš, který je ten poslední. A jestli to víš, pak už nemůžeš, než čekat. Čekat na konec. Jen přehlížet, zda se děje, co se má dít. Jsi mrtvá zaživa.
— Jak to? Když budu znát budoucnost a vědět, co mě čeká zlého, budu jednat tak, abych se všemu zlému vyhnula.
— Když se ti podaří vyhnout se budoucnosti, pak to může pouze znamenat, že to, co jsi znala, nebyla budoucnost.
— Proč to vlastně děláte? Proč lidem prozrazujete, co je čeká, když jim to přináší jen utrpení?
— Už jsem ti říkala, děvenko. Protože to chtějí vědět.

Jistě, lidé to chtějí vědět, ale to vůbec není hlavní důvod, stejně jako jím nejsou pytlíky s kávou, láhve bílého vína, peníze. Jsem věštkyní proto, že je to nejjednodušší a nejvýhodnější způsob, jak vás pozorovat a zkoumat, jak ohmatávat váš podivný, trojrozměrný prostor, v němž čas plyne jen jedním směrem. Jen tak mohu zůstat nenápadná, i když nevnímám elektromagnetické záření, jemuž říkáte světlo a které vám zprostředkovává nejvíc informací o všem mimo váš organismus, i když každý pohyb je pro mne nejistou výpravou do neznáma, skokem do nepoznatelného. Jsem ubohá, slepá, nehybná Tonka, vědma nadaná snad z útrpnosti osudu zázračnou mocí vytušit, co bude. Nikdy nepochopíte, proč čas pro mne není tajemnou neznámou, že může být nádhernou přehlednou plochou, průzračným krystalem, čirou kapkou, Nevím, jak dlouho čas kolem mne plyne, protože žádné dlouho pro mne není, je jen kde a kam a ještě cosi, co nelze vaším lidským jazykem vyslovit, protože váš jazyk je součástí vašeho vědomí a vašeho světa a nedokáže prolnout tam, kde žiju já. Naše světy prostupují jeden druhým a zároveň jsou si tak vzdálené, že se nemohou nikdy setkat, jsou v sobě zaklesnuty jak prvky hlavolamu a je mezi nimi propast hlubší než ta, která dělí první okamžik vesmíru od okamžiku posledního. Každý jste jako osamělý dům v pustině, s okny do všech stran. Chodíte kolem sebe, nahlížíte do těch oken, avšak v každém z nich vidíte něco jiného, i když to, co je uvnitř, je stále stejné. A vstoupit… vstoupit do sebe neumíte, jen někdy a nemívá to dlouhé trvání. Jen já vím, jací jste.

Nahlížím, pozoruji osudy, studuji těla, čtu vědomí. Jste mými políčky v složité síti diagramu. Jste očky v tkanině souvislosti. Nepatrní. Jak snadno vás poznávám, já ubohá, slepá vědma Tonka.

I tebe, tvé štěstí, tvé zoufalství. Stačí pár slov, věta. Ale já nechci, aby ti zbylo méně než málo. Když nevíš, že nebude víc.

/6/

— *Tobě nebudu hádat, děvenko.*

— *Jak to? To přece… to přece nesmíte. Každému hádáte, tak hádejte i mně? Zaplatila jsem si to.*

— *Ty bys mi příliš věřila, děvenko. Doutnalo by to v tobě a ten dým by tě mohl udusit.*

— *Věřila? Jste směšná. Já vám něco řeknu: bojíte se, že poznám, že celé to vaše hádání je jen a jen šarlatánství.*

— *Ne. Já jen nechci.*

— A já si zase myslím, že jste podvodnice. Že všechno, co jste mi tu vyprávěla, jste si vycucala z prstu. Že vedete mlhavé řeči, protože mi neumíte říct nic přesného. Každá obyčejná kartářka je poctivější než vy. Dokáže alespoň riskovat, že se nestrefí, když už nic jiného. Dokáže říct, že člověka čeká daleká cesta, nebo že křížová dáma znamená veliké překážky, které se dají překonat, protože je tu srdcový kluk a ten přinese štěstí. Ale vy? Že doutnám. A dým by mě mohl udusit. Drahá paní, snad někoho ano, ale já jsem na kouř zatraceně zvyklá. To nemůžete alespoň říct, že mě čeká hoře, že se brzy provdám, že budu šťástná nebo něco podobného?
— Můžu. Budeš ještě šťastná.
— Nic víc?
— Nic víc.

Za oknem je šedo a vítr ohýbá vyhublé stromky naproti, Tino už nečte noviny, musí to být hrozná nuda, trávit hodiny ve stojícím autě a čekat, číst všechny stránky novin a z dlouhé chvíle něco ještě jednou, proč třeba nespí nebo proč s sebou nevozí detektivky nebo pletení. Alena se najednou cítí trochu sama a trochu unavená, musí se nutit, aby poslouchala skřípavý hlas, ne, od Tonky se už nic nedozví, jako kdyby někdo mezi ně spustil skleněnou stěnu, jedna z nás je v akváriu, magnetofon je báječná věc, můžu vypnout hlavu, on si pamatuje za mne. Tino venku vystoupil z auta a protahuje se, na co asi myslí, má drzé oči, vždycky má drzé oči a ty prozrazují, že myslí jen na to, na nic jiného, určitě mu jde na nervy, že je šoférem, vykládá vždycky o tom, jak se znovu vrátí na školu, kdo ví, jestli na nějakou chodil, ale má hezké drzé oči.

/7/
— Víš, kdy jsem poznala, že se to stane?
— Vědělas to vždycky.
— Když jsem seděla v pokoji u té věštkyně a dívala se na tebe oknem. Zdvíhal jsi zrovna kapotu a já si najednou byla jistá, že to chci.
— A ta věštkyně ti to nenapověděla?
— Ne.
— Co ti vlastně řekla?
— Že budu šťastná.
— Jseš šťastná?
— Moc.

Prostě chtěla, a on taky, je nádherný, má krásné hnědé a štíhlé ruce a dlouhé nohy, celý je dlouhý a hladký a pružný a silný, bylo to krásné, krásnější než minule a předminule a předpředminule a vždycky, je něžný a její, je teď její a ví, že to pokaždé bude takhle krásné, poznala to hned, když se jeho prsty rozběhly po příjemné stezce níž a níž, má nádherně teplou a suchou kůži, a voní, tolik voní sám sebou, chtěla by tu vůni přenést na sebe, mít jí, spát s ní, hlava ohyzdné babice se otáčí jak plechový Turek na střelnici, stroj, už ví, co bylo tolik zvláštní, ten dům neměl žádnou vůni, žádný pach, nebyl nasáklý ničím, ani neosobní čistotou nemocnice, jako kdyby v něm nikdy nikdo nežil, hlava se otáčí pomalu ze strany na stranu, měla pravdu, jsem šťastná, nic víc.

/8/

— Ježíši, Jarouši, koukni, to snad není možný, nekoukej tam, probůh, to je hrůza, mne se dělá špatně, jeď, prosím tě, jeď, těm už nikdo nepomůže, já na ten pohled do smrti nezapomenu, Jarouši, honem, jeď, prosimtě, já už to nevydržím!

/9/

Na silnicích ČSR se ve čtvrtek stalo 258 dopravních nehod, při kterých zahynuly čtyři osoby a 22 jich bylo těžce zraněno. Způsobená škoda se odhaduje na 1 000 000 korun. Nejvíce nehod — 47 — zaznamenali příslušníci VB v Severomoravském kraji, nejméně — 18 — v Západočeském kraji. Nejzávažnější nehoda se odehrála v Severočeském kraji, kde 26letý řidič z povolání nezvládl v pravotočivé zatáčce řízení, sjel ze silnice a mimo vozovku došlo k čelnému nárazu na kamennou zeď. Vozidlo se okamžitě po nárazu vzňalo a řidič i jeho 30letá spolujezdkyně utrpěli těžká zranění, jimž na místě podlehli.

/10/

— Hele, ta věštkyně se snad zbláznila. Prej šťastná.
— To přece říká každá věštkyně. Proč myslíš, že by za nima jinak ty baby chodily a cpaly jim prachy? Kdyby se tam měly dozvědět, že se za nejbližším rohem zabijou? Kdepak, každej chce slyšet dobrý zprávy.
— Co s tou kazetou?
— Dej ji k papírům.
— No jo. Hele, ta věštkyně prej neni k nalezení.

— Ty se divíš? Má nahnáno. Tadyhle slibuje štěstí a teď bouračka. Však vona se najde, neboj se. Jen co někde zakope balíky, co jí ty baby nacpaly.
— Šťastná. Pché.

Napraporčík Komárek stiskl klávesu a kazeta Aleny Paterové vyskočila z magnetofonu. Komárek ji vzal, uložil do desek k ostatním dokladům a strčil do ocelové skříně. Skříň zamkl, vtiskl do plastelíny služební pečeť a odešel na oběd.

/11/
— Vnímají čas jako neměnný, nekonečný a nevratný proud. Vůbec netuší, jak bude vypadat další okamžik.
— Stejně se tam už nevrátíš.
— To přece byla náhoda. Copak někdo mohl tušit, že ji napadne zrovna tohle?
— A kdo to měl tušit. Snad ona?
— Dobře, šéfe. Když já se v jejich kůži někdy zapomenu.
— Tak proč se, sakra, maskuješ zrovna za člověka? A navíc za takového, jaký se jim líbí? Proč nezůstaneš neviditelný? Nebo třeba… co takhle najít si výhodné místo a stát se předmětem. Patníkem, telefonní budkou před nádražím. Víš, jak by se pozorovalo? Ale ne, on se musí stát zrovna fešáckým šoférem, svádět samice lidí a užívat si.
— Pochopte, šéfe, takhle je to přece jen výhodnější. Víc se dozvím, nevěřil byste, co vám potom povídaj. Někdy. Kdežto patník… To by byla děsivá nuda.
— Každopádně ti je jasné, žes vyvedl pěkný malér. Měls být nenápadný, a místo toho jsi vyvolal rozruch.
— Vždyť říkám, že to byla náhoda. Chytla mě v zatáčce za…
— Naštěstí z tvé lidské kůže nic, co by tě prozradilo, nezbylo.
— Z její taky ne. Škoda. Byla trošku jiná než ty ostatní.
— Nepolidštil ses náhodou? Vývojově přece byla naprosto bezperspektivní.
— Co ta druhá, kterou jsem vzal s sebou?
— Něco ti povím. Ještě, žes ji vzal, spasila tě před malérem.
— Jak to? Co je zač?
— Nejdřív jsme mysleli, že mutant. Vyšší vývojový stupeň. Jenže omyl: je to biot. Rozumíš? Biologický automat. Ti, co tam žijou, ho bezpečně nevyrobili. Prostě sonda, kterou si tam někdo poslal, tak jako tam posíláme tebe. Tys to nevěděl, co?

— Ne. Co teď? Má smysl, abych tam vůbec ještě jezdil?
— Ale jo. Tohle je prostě jen další stopa, a jak se zdá, zajímavější. Ale pro jistotu už si na člověka hrát nesmíš.
— Jestli si můžu vybrat, tak bych dal přednost té telefonní budce.
— Klidně. Mimochodem, jak vypadá ta jejich smrt? Co je to vůbec?
— Prý konec, úplný konec. Ale proč to musí být zrovna takhle, přesně nevím. Ostatně oni taky ne.

/12/

Jsme ve vesmíru sami? Existuje život na jiných planetách? A jestliže opravdu existují kosmičtí sousedé, kde a jak je máme hledat? Jakou máme naději, že se s nimi spojíme? Proč naše pokusy o zachycení jejich signálů zatím vždy ztroskotaly? Používají ke spojení úplné jiných prostředků než my? Mohou se nám podobat? Všech těchto otázek se dotýká kniha HLEDÁME KOSMICKÉ CIVILIZACE.

/13/

Dobrý den, vážení diváci. Znělka zahájila naši pravidelnou pátrací relaci. Od 27. září letošního roku se pohřešuje Antonie Vychodilová, narozená 10. listopadu 1906. Kritického dne zmizela v průběhu odpoledne z místa bydliště, aniž by sdělila důvod odchodu. Od té doby o sobě nepodala žádnou zprávu. Není vyloučeno, že jí při jejím odchodu někdo napomáhal. Pětaosmdesátiletá Antonie Vychodilová žila osamoceně a měla pověst věštkyně. Za úplatu také hádala budoucnost. Má hubenou, 143 centimetrů vysokou postavu, řídké šedivé vlasy, modrošedé oči. Je nevidomá a obtížně se pohybuje. Má nápadně tenký, stopkovitý krk. Pohřešovaná Antonie Vychodilová na sobě pravděpodobně měla domácí šaty neurčité barvy a modrou teplákovou bundu. Je možné, že byla přijata do některého zdravotního zařízení nebo ústavu sociální péče. Jmenovaná používá přezdívky Tonka. Jakékoliv informace o pětaosmdesátileté Antonii Vychodilové můžete sdělit kterémukoliv oddělení Sboru národní bezpečnosti. Děkuji vám za pozornost.

/14/

Jak lvové bijem o mříže,
jak lvové v kleci jatí,
my bychom vzhůru k nebesům

/15/

Další stovka nových telefonních automatů byla instalována na různých místech Prahy. Část z nich byla rozmístěna na nových sídlištích a další nahradily staré a nevyhovující budky na nejrůznějších místech hlavního města. Vesměs jde o nové typy, jimž někteří Pražané říkají „mušle“. Jsou nejen elegantní, ale z akustického hlediska zcela nerušené a navíc je různí vandalové nebudou moci tak snadno poškodit — zůstávají totiž stále na očích veřejnosti. (jvs)

/16/

— *Jakube… Poslechni si, jak vytočím trojku, tak mi někdo začne říkat, že mě miluje.*

— *…Puberťák…*

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/IX/ Policejní motýly zavedl Forcefam White na planetě Atobos vzápětí poté, co vyhrál konkurs a stal se jejím ředitelem. Byl to jeho první počin a hodlal si jím vysloužit respekt Atobosanů. Nebylo to nic lehkého. Atobosané byli neobyčejně líní a nic je nezajímalo. Jediné, co je zajímalo, bylo, zda se jim podaří vrůst svazkem dolních končetin do půdy, aby se už nemuseli starat o jídlo a mohli živiny sát rovnou zpod sebe.

Tvrdili, že je to jediný způsob existence, důstojný myslící bytosti. Jen klid a pevná opora v zemi umožňují dosáhnout skutečného soustředění.

V důsledku toho si Forcefam White připadal první dny na planetě Atobos poněkud výstřední. Aby ten dojem smazal, snažil se pohybovat co nejpomaleji, a když byl na dobře viditelném místě, vždycky se zastavil a předstíral, že rozjímá. Jako ředitel planety chtěl být považován za myslící bytost a ne stroj. Zavést na planetě policejní motýly ho napadlo, zrovna když jednou stál tak dlouho, až se bál, že sám zapustí kořeny. Tak dychtivá a úrodná tam byla půda.

Policejní motýli by mohli poletovat od Atobosana k Atobosanovi, usedat jim na ramena a na temena a sát z každého zprávy a informace. Kromě toho mají motýli vynikající čich, kterým předčí jakýkoli jiný čich ve vesmíru. Jedinou pachovou molekulu ucítí na celé desítky kilometrů. Kdyby tedy došlo k nějakému zločinu, vypátrali by zločince mnohem snáz než policejní psi.

Taky se líp vyjímají než policejní psi.

Upřímně řečeno, na Atobosany motýli Forcefama Whitea žádný velký dojem neudělali. Dál stáli na svých místech a zapouštěli svazky svých končetin do výživné země. Na páchání zločinů byli nejen příliš líní a hloubaví. Neměli k tomu ani důvod.

Celou dobu, po kterou byl Forcefam White ředitelem planety Atobos, vypadalo tu všecko stejně mírumilovně.

Mezi do půdy vrostlými Atobosany se pomalu a důstojně procházel osamělý muž. Byl to Forcefam White. Nad ním a nad celou zemí třepetali křídly motýli.

Byl to krásný policejní stát.

a nelhat. Dal bych krk za to, abych věděl, na co mysleli, když psali svá dávno zapomenutá díla.

Trvalo to téměř do večera. Venku už bylo šero, když jsem po paměti stiskl START PROGRAMU a nedočkavě se posadil před úzkou škvíru, z níž se měl za 28 sekund vysunout první list rukopisu. Mého rukopisu. Díla, které jsem — mohu to tak říct — napsal já sám.

Byl to zvláštní, nadzemní pocit. Někdo mě vějířem z velkých pávích per ovíval kolem celého těla a jen zlehounka, občas, se dotýkal příjemného místa.

Těch osmadvacet sekund bylo bezmála delších než celá bezesná noc.

Konečně list papíru vypadl. Jako krajíc namazanou stranou dolů. Otočil jsem ho a začal číst:

NA CO ALE MYSLELI KLASIKOVÉ?

Jaroslav Veis (P)

Všechno začalo v neděli v poledne; seděl jsem zrovna v místnosti, které se u nás říká jižní pokoj, a pozoroval skrz dveře, otevřené do haly, svého syna Roberta. Klečel na kostičkovaném linoleu a s vyplazeným jazykem, lehce skousnutým mezi zuby, vyťukával na školním počítači TOMOS 234 jakýsi program. Mračil se, každou chvilku soustředěně schoval jazyk V puse, ale ani na okamžik nezdvihl oči od maličké obrazovky, na níž naskakovaly zřejmě nežádané výsledky.

„Robe!“ zavolala má žena z kuchyně. „Dones mi ze zahrádky pažitku!“

„Nemůžu!“ odmlouval Robert. „Musím něco dodělat!“

„Co ty musíš!“ volala z kuchyně. „Musíš nanejvýš poslouchat maminku!“

„Až za chvílí!“ umíněně odpovídal Robert a ani se nepohnul.

Vnitřní sluch mi napověděl, že v kuchyni se moje žena nadechuje a že budu vyzván k uplatnění otcovské autority. Předešel jsem tomu.

„Roberte! Okamžitě dojdeš mamince pro pažitku!“

Zakňoural, ale přece se zdvihl. Počítač nechal zapnutý a v hale, kam padá světlo jen prosklenou stěnou nad schody, obrazovka zlatě zářila. Čas od času se zachvěla, jak po ní proběhlo cosi, co jsem z jižáku nerozeznal. Vstal jsem a šel do haly přístroj vypnout.

Ale než jsem se dotkl senzoru vypínače, naskočila nová varianta Robertovy hry. Bezmyšlenkovitě jsem přejel očima poslední slova textu, který vzápětí zmizel:

JAK PISEN TVEHO SRDCE PRONIKA

„Nevíš, jak se to vypíná? Nechci mu vymazat program!“ zavolal jsem do kuchyně.

„To bys snad měl vědět ty. Já s počítači nepracuju,“ odpověděla žena.

Byla to pravda. Učí na gymnáziu francouzštinu, a i když je tam jazyková laboratoř, kde zajisté je počítačů několik, ona dává přednost tradičním metodám, jak tomu sama říká. Zatímco já jsem redaktorem v nakladatelství, kde řídím oddělení klasiků a něco takového si dovolit nemůžu.

„Jo, pracuju! Jenže ne s takovýmihle šidítky. Počítač je vlastně lidská duše a každý vyžaduje jiný přístup.“

„Lidská duše! V bakelitovém převlečníku!“

Celá ona. Nikdy ji neodnaučím taková slova: převlečník, okusek, motouz. Jestli existuje učitelská nemoc z povolání, tak je to používání jazyka přímo nadspisovného.

„Šaty přece nedělají člověka. Není důležité, jak počítač vypadá, ale co je v něm, program. A ten je obrazem vědomí, obrazem lidské duše. Protože program vždycky sestavuje člověk.“

Ale kdepak, ani dneska se nezdálo, že bude přístupná logickému výkladu skutečnosti. I když jinak je to báječná žena, v téhle věci je prostě stejně včerejší, jako ty její převlečníky a motouzy. Jen si to řekněte nahlas: mo-touz!

„No a co by se stalo, kdybys mu ten program vymazal? Beztak je to určitě nějaká hloupost.“

„Ale to přece nemůžu,“ řekl jsem podrážděně. „To by nebylo pedagogické. Učíme ho, aby si vážil práce jiných, a tak mu musíme dát najevo, že si vážíme i toho, co dělá on. Tohle je přece jeho práce, i když je to třeba jen hra.“

Na zlatě zářící desce naskočily opět dvě řady slov, jako kdyby TOMOS 234 chtěl potvrdit, co jsem řekl. Avšak nepředpokládal

jsem, že by už školní počítače byly vybaveny snímači zvukového signálu a příslušnými dekodéry.

KDES NA MNE CEKA MONIKA
MA NEJKRASNEJSI VZPOMINKA

četl jsem. Pak to zmizelo.

Monika je Robertova spolužačka ze III. A a Robert neúprosně žárlí na každého, kdo s ní tráví víc času než on. Včera odjela s rodiči do Jugoslávie, k moři — to vím samozřejmě od Roberta. Vzpomínám si ze schůzek učitelů s rodiči, i jak vypadá Moničina matka, udržovaná, plebejsky půvabná světlovláska se způsoby prozrazujícími, že se narodila spíše s plastikovou než se stříbrnou lžičkou — i když by to za nic nepřiznala. Kdesi, nejspíš asi v některém klasickém díle z naší produkce, jsem četl, že mladík, který si myslí na dívku, by se měl důkladně podívat na její matku. Pokud jde o Roberta, soudím, že zatím to nutné není. Je ještě dítě a celý jeho vztah s Monikou spočívá v tom, že na ni myslí. Je legrační, že zrovna prostřednictvím téhle primitivní krabičky. Jsou úplně jiní, než jsme byli my: Robert, Monika, všichni.

MUJ NEJKRASNEJSI SEN JE MONIKA
ONA MI VECER VICKA ZAMYKA

napsal TOMOS 234.

Na okamžik jsem zauvažoval nad programem, který asi Robert do počítače vložil. Moc komplikovaný být nemohl, kapacita TOMOSU nedovolovala použití autonomních jednotek ani výrazné obměňování schémat informačních celků. Ale kdo by vůbec ještě před pár lety řekl, že si mládenec ze třetí třídy dá nějaký program dohromady! Já v jeho letech dokázal tak nejvýš dělat domácí úkoly s kalkulačkou a to ještě podle předem určeného systému. Navíc mě to vůbec nebavilo a myslím, že ani žádného z mých kamarádů. A oni? Jsou s těmi svými aparátky jako srostlí, berou si je večer do postele jako my dřív knížku. O nich se nebude říkat, že se narodili s tou či onou lžičkou, ale s mikropočítačem pod kůží.

JE STIHLEJSI NEZ OSIKA
MA SLASTIPLNA MONIKA

prohlásil TOMOS 234.

Hrůza to číst… ale co se dá čekat od kafemlejnku za pár kaček! Já spolutvořím klasickou literaturu a nijak nepřeženu, když řeknu, že patřím k největším odborníkům na tvorbu klasiků v této zemi. A můj vlastní osmiletý syn smolí na primitivním školním počítači neumělé veršíky. Zatímco já přináším miliónům lidí potěchu ducha, někdy zábavu, kus poučení, on slepuje horko těžko sesbíraná slova za pomoci nedokonalého strojku do chromých řádků.

KDO MEKCEJI V NARUCI SVE ME POHYCKA
NEZ MOJE NEJMILEJSI MONICKA

ušklíbnul se TOMOS 234.

Ovšem, nutno přiznat, že něco do sebe tahle zábava, jako ostatně každá hra, přece jen má. Ty rýmy jsou sice strojově děsivé, ale o ne přece nejde. Vlastně ani o Moniku ne. Láska osmiletého kluka! Důležité je něco jiného, Robert se sám a bez nucení učí pracovat s počítačem nekonvenčním způsobem, hledá, jak užívat sumy informací, již má k dispozici. Je to vlastně docela zajímavý nápad, naprogramovat počítač — abych tak řekl — vlastními slovy, nikoli zprostředkovaně, jako to děláme, my. I když, kdo ví, zda by z mimoliterární informace i sebevýkonnější stroj dokázal získat kvalitní poezii.

JSI HVEZDA KTERA NIKDY MRAKY NENÍ ZAKRYTA
Z CELEHO VESMIRU TA NEJHMOT –

„Tatí!“

Robert se jedním skokem octl mezi mnou a TOMOSEM. Dlaní prudce udeřil do šachovničky senzorů. Obrazovka rázem zhasla, dřív, než jsem stačil dočíst druhý verš, který jsem si ovšem hravě domyslel. Buď chyba v programu nebo mezera v nazírání na estetiku tvorby hvězdné hmoty.

Pažitka se rozlétla po podlaze.

„To nesmíš, tati!“

Už jsem lapal po dechu, abych mu rázně vysvětlil, co otec všecko smí, když jsem si uvědomil, že vlastně má pravdu. Bylo to, jako kdyby mě přistihl, že čtu jeho tajný deník. Nebo že si prohlížím jeho dopisy. Počítač je vlastně lidská duše, tvrdil jsem přece před chvílí ženě.

„Tak kde se to zdržuje?“ ozvalo se z kuchyně. „Vaření stojí a on si hraje!“

Nebylo zcela jasné, kdo je on.

„Promiň, Robe,“ řekl jsem potichu a pomohl synovi sesbírat pažitku z linolea.

Jak už jsem řekl, jsem redaktorem v nakladatelství. Je to největší nakladatelství v naší zemi a možná jedno z největších v celé Evropě. Řídím oddělení, v němž vydáváme knihy klasiků. Zbývající oddělení vydávají odborná díla ze všech možných oborů, jimiž se lidé zabývali i zabývají.

Všechna jsou mnohem vetší než to, které řídím já. Pracuje v nich několik set redaktorů, specializovaných na jednotlivé obory. Každý den přicházejí autoři, posedávají v křeslech a rozmlouvají s redaktory o knihách, na nichž pracují nebo společně plánují další díla, podle toho, jak rychle se jejich obor vyvíjí. Často se mluví o učebnicích a jejich stálém nedostatku. Je tam od rána do večera živo, pořád se otvírají nějaké dveře a odněkud uniká smích nebo křik a někdy se ptám, kdy si tihle redaktoři vůbec najdou čas na práci.

Zato v mém oddělení panuje naprostý klid. I když je nás jen několik, svou práci klidně stačíme. A přece ve srovnání se všemi ostatními odděleními dohromady vydáváme téměř trojnásobný počet knih.

Jak to dokážeme? Právě proto, že pracujeme pouze s knihami klasiků, tedy autorů osvědčených kvalit a navíc autorů minulosti. Pracujeme… snad bych se měl vyjádřit přesněji. Naše psací stroje, naše literární počítače s nimi pracují. My, členové oddělení klasické literatury — počítačové klasické literatury — my jsme tu jen spolutvůrci.

Občas se někteří zvědavci vyptávají, jak vlastně počítačová klasická literatura vzniká. Osobně se domnívám, že je to zbytečná otázka, v téhle záležitosti je důležitý jen výsledek, ne cesta k němu. Soudím, že to platilo už o klasicích jako takových, a to nejen pokud jde o literaturu. A navíc, jsem si jist, že ani tehdy nikdo z nich tajemství svého výrobního způsobu úplně neodhalil — ohrozil by tím přece jedinečnost své tvorby a pokud vím, styl, úhel pohledu či vnitřní svět patentovat nebylo možné nikdy. Jenže vykládejte to některým.

Princip počítačové literární tvorby je ve své podstatě jednoduchý. Především je nutno sebrat vše, ale naprosto vše, co se týká autora, jehož dílo má být tvořeno. Říkáme vždycky, že ho mapujeme, a trochu to skutečně prácí kartografů připomíná: nesmí

nám uniknout ani jediný detail, který může přece mít pro celkové zaměření díla nedozírné důsledky. Sbíráme vše, co autor sám napsal, včetně jeho korespondence, veškeré rysy jeho osobnosti, hledáme psychologické interpretace, sociální zaražení, vycházíme z přímých svědectví současníků, protokolů vyšetřování, jeho zálib, postojů, zajímá nás vše, od filozofického vidění světa až po názor na chytání ryb na živou návnadu. Skvělým zdrojem dat je literární kritika (byť je tu nutno používat zvláštního klíče); troufám si tvrdit, že své pravé opodstatnění nalezla právě až v éře počítačové literatury, kdy ovšem — jaký paradox — zároveň zanikla, alespoň na profesionální úrovni, a skomírá v amatérských formách.

Takto dokonale zmapovaný autor je ve druhé fázi tvorby podroben tomu nejdůkladnějšímu, nic nezanedbávajícímu a současně i zcela vyváženě objektivnímu rozboru: stylistickému, gramatickému i obsahovému. Je neustále analyzován ze všech v úvahu přicházejících hledisek minulosti i současnosti, jsou anticipovány jeho vyhlídky do budoucna. Teprve potom, kdy klasik je — abych se vyjádřil sice vulgárně, avšak výstižně — odstrojen a odpreparován, dochází k nové syntéze: je na něj aplikován některý z našich testovacích programů. Díla, vzniklá v průběhu testů, nikdy nepublikujeme, i když leckdy by měla úspěch víc než zaručený. Je to však jakási etická zásada počítačové tvorby klasiky — experiment je vždy skokem do neznáma a ve své podstatě nikdy není oním očekávaným a vyváženým cílem. V důsledku toho patří do muzea, nikoli do masové produkce.

Ještě se ovšem nestalo, aby se některý z našich klasiků ukázal po testovacích programech jako nezpůsobilý k vydání. Není to ani statisticky pravděpodobné, vybíráme si autory, jejichž potenciál přesahuje jejich vlastní dílo. Takže zbývá jen poslední a nejkrásnější část naší práce — zvolit si, jaké dílo od našeho klasika právě požadujeme, a ve spolupráci s psacím strojem — literárním počítačem je vytvořit. Je to skutečně nádherná práce, ozvlášťňovaná chvějivým pocitem moci i síly — vždyť výsledek je vždycky dokonalejší, než byl autor sám. Ukázalo se to už v případě prvního počítačového klasika, který na světě vznikl. Tehdy ještě nikdo neměl potuchy, že jednou bude veškerá literární tvorba soustředěna do počítačů a o autentická díla klasiků budou mít zájem jen literární vědci. Každopádně se syntetický Shakespeare, jak se od počátku říkalo hře, vytvořené v rámci výzkumu díla velikého dramatika, nebývale rychle ujal na jevišti — i když se proti jeho uvedení bránili nejvíc právě jeho spolutvůrci.

Od té doby uplynula už celá léta. Dnes už si bez počítačové klasiky nedokážeme svět představit. Vlastně by se to dalo vyjádřit ještě přesněji — nedovedeme si představit jinou literaturu. Dokonalé psací počítače, nasycené programy, sestavenými na základě analýzy tisíců a desetitisíců románů, sonetů, dramat, povídek, epigramů, ság a pohádek, jsou zákonitě plodnější a po všech směrech dokonalejší než sebetalentovanější lidé. A lidé… lidé se zachovali jako lidé. Chvíli vzdorovali, ještě mnohem déle reptali a nakonec se bez velkých rozpaků přestali psaní věnovat. Uznali, že počítače jsou lepší, a pokud už je nutkalo k psaní cosi jiného než racionální úvaha, cosi vůlí neovládnutelného, začali se buď věnovat literatuře odborné či naučné a nebo tvorbě zcela amatérské a soukromé. Krásná literatura se stala skutečně krásnou, objektivně krásnou. Naše nakladatelství je jedním z mnoha patřících do celosvětového systému Terrascripto. Centrální počítač koordinuje veškerou tvorbu na celém světě, nezasahuje však do vývoje jednotlivých národnostních počítačových oblastí. Jeho prostřednictvím můžeme v okamžiku získat díla světových velikánů z ověřeného seznamu UNESCO a naopak díla vytvořená počítači u nás jsou ukládána do gigantické paměti, aby byla kdykoli k dispozici světu k vydání v jiném jazyce.

Běžná práce v našem oddělení je poměrně jednoduchá, někdo by možná řekl jednotvárná. Po konzultaci s centrálním počítačem našeho nakladatelství a s pomocnými počítači v našem oddělení se spolu se svými kolegy rozhodnu pro určitého klasika, jehož dílo je podle průzkumu trhu i předpovědi zájmu nejvhodnější. Zároveň určím, zda tentokrát půjde o poezii, prózu nebo drama, případně knížku pro děti. Operátorka pak aplikuje zvolený program do jednoho z našich dvanácti literárních počítačů — či jak říkáme psacích strojů — a během několika hodin máme rukopis nové knihy před sebou.

To, co následuje, je na naší práci nejméně efektivní a nejpomalejší. Zatímco stroj knihu píše rychlostí jedné normalizované strany rukopisu za 28 sekund, nedokáže nikdo z nás jeho dílo stejně rychle číst. Máme sice v oddělení také čtecí stroje, které to svedou, avšak co je to platné, když přečtené musejí nějakým způsobem sdělovat nám, lidem — a my bohužel zdaleka tak rychle a racionálně jako stroj nedokážeme ani vnímat.

Nabízí se tu úvaha, jíž se často nedokážu zcela ubránit: zda není jen zákonité, že člověk nedosahující výkonu stroje v tolika oborech lidské — jak paradoxní! — činnosti, není rovnocenným partnerem

ani dokonalému psacímu stroji, literárnímu počítači. Zda mezi strojem psacím a čtecím není hlubší vztah, než člověk dokáže vůbec postihnout. Každý, kdo má co do činění s dokonalým počítačem, vám potvrdí, že ten je vším, jen ne mrtvou hmotou, ba právě naopak — že takový stroj má vlastní osobnost stejně jako kdokoli jiný. Co říkám, není magie; jen pokora před životem, jehož je počítač součástí.

Představuju si někdy čtecí stroj, hltající stránky nového díla. Co se děje uvnitř skříňky? Směje se na stejném místě jako já? Směje se vůbec? Jak pláče, co ho dojímá? Kdy —

Ne, nemíním příliš odbočovat; prostě trvá týden, než všichni v redakci novou knihu přečteme, a potom — téměř vždycky, ji okamžitě odesíláme do tiskárny, aby vzápětí vyšla v nákladu mnoha tisíc výtisků a možná ještě týž den byla, taky téměř vždycky, rozprodána.

Proč se lidé tolik zajímají o nové, počítačové klasiky, je zřejmé. Literární počítače totiž mají ničím neomezené možnosti, nejen fabulační. Taky co se týče kapacity. Alois Jirásek napsal za svůj život tisíce stran, avšak vydat ročně dvanáct titulů nedokázal — stejně jako se to nepovedlo ani Julesu Verneovi. A přece v našem nakladatelství vychází každý měsíc nové, nikdy nepublikované dílo Aloise Jiráska (P) — pravda, většinou jde o detektivky — a téměř stejně často vydáváme novou konverzační komedii Verneovu (P). A co jiného dotvrdí úspěch lépe, než dlouhé záznamy čekatelů na vypůjčení lechtivých příběhů panen a paní od Jana Amose Komenského (P) či milostných pětiverší Ernesta Hemingwaye (P). (Symbol (P), jak jistě každý ví, označuje, že nejde o dílo klasika faktického, nýbrž o jeho počítačovou podobu.)

Taková je tedy naše práce.

Plníme vlastně nejen přání čtenářů, i klasiků samých: tvoříme a vydáváme za ně díla, jež oni sami nestihli, nedokázali nebo i někdy si netroufli napsat.

Rozhodl jsem se, že s Robertem promluvím, jen co bude po obědě.

„Robe,“ skočil jsem po hlavě do horké kaše, jak jsem odjakživa zvykly, „co jsi to ráno Tómovi naprogramoval?“

Tóma říká školnímu počítači on, ne já.

Chvíli se na mne bezeslova díval a pomalu, avšak viditelné přitom rudnul. V obličeji, za krkem, na uších. „To nic nebylo,“ řekl potom.

„Jak to — nic? Na začátečníka docela slušný literární program. Víš — ne že bych se ti chtěl plést do toho, co děláš, ale prostě jsem ti nakouknul pres rameno. Jen tak, náhodou, nečetl jsem víc než pár řádek… Mě zajímá tvůj program, ne o čem píšeš, tedy obsah. Abys rozuměl, když máš dobrý program, tak si počítač dokáže poradit s každým námětem. Kolikrát jsme už pracovali s námětem, který se nehodil k ničemu, ale počítač ho zvládl jako bestseller. Vždyť je to trošku vidět na tvém jednoduchém modelu, to klíčové téma není nijak nosné a ani specificky vymezené a taky —“

„Tati!“

„— není zrovna zvukomalebné, to si přiznejme. Zato ovšem poskytuje neobyčejné vysoký počet lineárních eufonit. Monika. Tolika. Mlíka. Spolyká.“

„Tati, nech mě bejt!“

Kdyby bylo možné zrudnout ještě víc, asi by k tomu došlo. Avšak potom by Robertův obličej musel mít barvu jako baklažán. „Hele, já uz nemám čas, slíbil jsem klukům, že přijdu hned po obědě ven.“

Tak rychle jsem ho pustit nemohl. „Však oni počkají.“

Trucovitě nakrčil nos a začal si hrát se slánkou.

„Chápej Roberte, jde opravdu jen o program. Ten je nejdůležitější. A mě opravdu zajímá, jaks sestavil ten svůj. Možná že bych ti mohl s něčím poradit. Literární počítač je zatraceně složitý stroj a připravit pro něj program dá spoustu práce. Ty sis myslel, že můžeš s Tómou dokázat něco podobného, viď? Jenže ten nemá dostatečnou kapacitu na nějaké odrazy skutečnosti, myšlenkové zvraty, promítání citů, nic. Psaní, tedy literatura, je dost zašmodrchaná věc, Robe, a člověk ji obyčejně sám nezvládne, alespoň ne tak dobře jak pořádný stroj. Proč ses do toho vlastně pustil? Je to úkol do školy nebo — ?“

Zakroutil hlavou. „Ne.“

„Z nějakého důvodu jsi to přece dělal ne? Poslouchej, Robe, že ty chceš jednou dělat to co já?“

„To teda nechci. Mně se to vůbec nelíbí, abys věděl.“ Zarazil se, snad se bál, že se na něj rozzlobím. „Teda něco se mi líbí, ale něco taky ne. A já jsem potřeboval… chtěl jsem…“ Bylo vidět, že má na mysli něco, co nedokáže vyslovit, co však pro něj samotného je strašně důležité. To se literárním počítačům nestane nikdy.

Chvíli jsme seděli a mlčeli.

„Co tedy,“ pobídl jsem ho.

„Aby to bylo ode mě, jsem chtěl,“ řekl potom.

Shovívavě jsem se usmál. „A to si myslíš, ze ti Tóma nějak pomůže? Nebude to nikdy mít patřičnou formu. Kdybys mi dal téma, které potřebuješ, možná, že bych některému našemu počítači mohl svěřit kratičký program. To, co produkuje Tóma, není zrovna…“

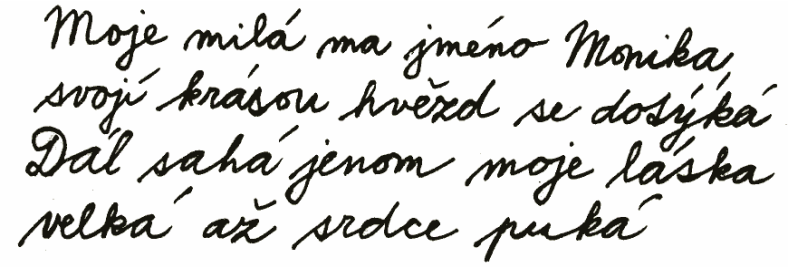
Pršáčkovitý nos jako by mu povyrostl: „To nevadí,“ odsekl. „Náhodou mně se to líbí.“

„A proč, jestli se smím ptám?“

„Protože je to ode mě. Protože jsem si to vymyslel sám. Sám s Tómou.“

Pokračovat nemělo smysl. Poslal jsem ho ven, i když jsem si předtím, snad jen abych si připadal přísně, vyžádal sešit s domácími úkoly na pondělí.

Netušil jsem přitom, že sám sobe kopu hrob a že ta skutečná rána pod pás mě teprve čeká: na pijáku, které se ze setrvačnosti pořád ještě dávají do školních sešitů, i když nikdo už jiným, než elektrostatickým perem nepíše. Způsob, jímž byly ty řádky napsány, prozrazoval muka, v nichž se báseň rodila:

Ne že bych tu noc spal nejlépe. Částečně za to mohlo počasí, dusná červnová noc mi nesvědčila a já se převaloval z boku na bok, obracel deku tou chladnější stranou dolů, chodil se do kuchyně napít, pokoušel se číst knihy, které mě vlastně nezajímaly. Myslel jsem jen na jediné, proč si ten kluk musí najít zrovna takovou pitomou zálibu. Můj kluk! Co je to za nesmysl: ‚protože jsem to vymyslel sám!‘

Noc, podle kalendáře jedna z nejkratších v roce, se mi zdála nekonečná. Stejně nepokojně, jako já v posteli, se převalovaly i myšlenky v mé hlavě. Myšlenky? Vlastně jedna jediná: nic na světě nedokáže člověka pronásledovat úporněji než myšlenka, již by nejraději sprovodil ze světa. Má-li černé svědomí příbuzné, pak vtíravá myšlenka mezi ně dozajista patří.

Nevím, v kterém okamžiku mě napadlo vyzkoušet ve velkém to, co provedl v malém Robert, a snad tak se přiblížit pochopení jeho jednání. Rozhodl jsem se, že to udělám hned ráno, koneckonců, jako experiment to nebude nezajímavé. Samozřejmě, že jsem se zatím nehodlal někomu se svým úmyslem svěřovat, až jak bude vypadat výsledek. Bude-li nijaký, prostě všechno roztrhám a spálím, i když to druhé by mi asi dalo dost práce, chtěl-li bych to provést nenápadně. A vznikne-li zajímavý text, proč ho nezveřejnit? Mohl by vyjít v odborné redakci. Už dřív začali archeologové znovu objevovat staré výrobní postupy, dokonce zkoušeli žít jako prehistoričtí lidé — proč já bych se nepokusil psát jako klasikové?

Ráno jsem ovšem své rozhodnutí samozřejmě dodržet nemohl. Nejdřív jsem musel vyřídit poradu oddělení a vzápětí po ní mě zavolali kvůli nějaké hlouposti k řediteli, avšak hned když jsem se vrátil z oběda, vymluvil jsem se kolegům, že musím zpracovat čtvrtletní statistiku činnosti, a zamkl se ve své kanceláři.

Ze všeho nejdřív jsem se rozhodl zkusit to úplně nejstarším způsobem, rukou. Ze spodní zásuvky jsem vylovil kuličkovou tužku. Schovával jsem si ji tam pro štěstí, podepisoval jsem s ní nástupní smlouvu, když jsem před dvanácti lety poprvé přišel do našeho nakladatelství. Dnes už se takovými tužkami nepíše, elektrostatická pera jsou věčná a hlavně mnohem, mnohem čistší.

Samozřejmě že náplň v kuličkové tužce byla už dávno jako troud. Sáhl jsem po elektrostatickém peru a položil je na nádherně velký čistý arch papíru. Byl jsem připraven začít psát.

V levém horním rohu jsem napsal své jméno. Pod ním, na nové řádce; hned zkraje, bude titul, ten podtrhnu. Zatím si nechám jen volné místo a titul doplním až později.

Co tedy napíšu? Vědět, o čem psát, je nesmírně důležité, tvořit na téma, které autorovi úplně nepatří, přece nikdy nedopadalo dobře, tolik teorie si pamatuji ještě z fakulty.

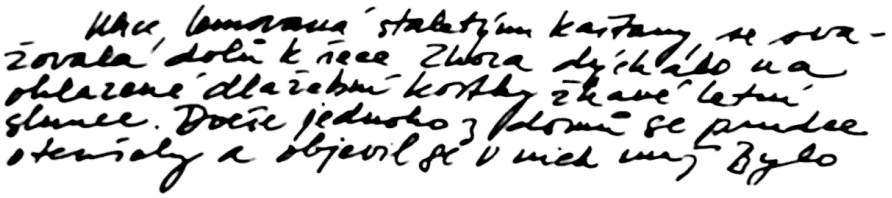
Napíšu… napíšu o životě. Něco velkého, důstojného. Něco se zásadní myšlenkou. Díla klasiků se přece obracejí ke všem lidem, všude na světě. Zobecnění, to je ono. Obejmout celou planetu. Zavřel jsem oči. Jediné, co se mi vybavilo, byla znělka televizního zpravodajství.

Řekl jsem si, ze nejlepší bude uvařit si trochu čaje. Vypil jsem tři šálky a stále jsem si nebyl jistý, čím začít. Čaj je močopudný nápoj. Procházka neuškodí, usoudil jsem a vydal se tam. Pak jsem

zase chvíli seděl a poklepával elektrostatickým perem o stůl. Výsledkem hodiny úporné práce byl list nadepsaný mým jménem a na dolním okraji posetý černými ďobanci. Mezi nimi se na mne výsměšně šklebilo hůlkovými písmeny napsané slovo: MONIKA. Freud by měl radost.

Za oknem oslepovalo slunce. Náhle jsem si uvědomil tichounké vrnění klimatizátoru.

Zmačkal jsem papír a vzal jiný. Tentokrát jsem ho nenadepsal a začal rovnou prvním odstavcem:

Byla to blbost. Každopádně jsem si řekl, že domů půjdu, až se večer trochu zvedne vítr a venku bude přece jen snesitelněji.

Zmačkal jsem papír a hodil ho přes stůl do koše. Strefil jsem se až na čtvrtý pokus.

Čapek prý si při práci pouštěl rádio.

Trápil jsem se ještě další hodinu, než jsem si řekl, že klasikové zřejmě pracovali úplně jinak. Možná v jiném prostředí. Nebo se prostě na psaní lépe připravili, promysleli si všechno předem a hlavně měli v základních, životně důležitých otázkách naprosto jasno. Musela v nich byt nějaká zvláštní síla. Psát o velkých a důležitých věcech… jenomže co já — o čem já můžu psát? Znám sebe, pár lidí kolem, a že vím všecko o světe, za to může jen televize. Musí být zákonité, že namísto klasické literatury vznikla literatura počítačová. Odpovídá době, našim zkušenostem, životnímu rytmu dneška.

V místnosti operátorů psacích strojů CONSUL bylo prázdno. CONSUL šestka byl v nulové poloze. Válková už zřejmě sbírku Nezvalových (P) science fiction povídek dokončila. Starý světlemodrý pracovní plášť hodila na křeslo, jak chtěla vyletět co nejrychleji na koupaliště.

Odsunul jsem plášť stranou, sedl si před ovládací pult a začal šestku sytit sám sebou.

Vyprávěl jsem stroji o Robertovi a alotriích, která provozuje, o Moničině matce a jejích nohách, o tom, kde bydlíme a co nám roste na zahradě, o povaze své ženy a mouchách našeho auta. Dal jsem

mu přečíst od první do poslední stránky svůj občanský průkaz i doporučení k odbornému vyšetření na interně. Potom jsem začal nosit ze své kanceláře jednu zásuvku po druhé. Přitom jsem si stěžoval na bratra, vytahoval se, kam všude jsem za mlada dojel stopem, vyjmenoval všechny holky, které jsem považoval za své první lásky, a řekl mu, co si myslím o šéfovi nakladatelství. Cpal jsem do stroje páté přes deváté všechno, co mě napadlo, přičemž jsem dbal jen o jediné: aby se všechny údaje týkaly mě nebo toho, co se mnou souvisí, a tak poskytovaly alespoň relativně pravdivý obraz, jak vidím svět. Malý svět, to je pravda, ale co jsem mohl dělat? Vymýšlet si? To neumím. A lhát? Lhát jiným, budiž, lhát sám sobe, někdy to taky pomůže, ale lhát literárnímu počítači? To je pokus o sebevraždu, literární počítač nikdo neoklame. Vždyť literatura, to je pravda, nebo alespoň její hledání, tohle je napsáno snad v každém záručním listu nového literárního počítače! A klasikové, i když psali bez počítačů, museli tohle vědět, když se do psaní pouštěli — jaký by to jinak mělo smysl? Samozřejmě že si vymýšleli, kolikrát jde na člověka až závrať, když si uvědomí, jak krkolomně si vymýšleli. Ale nelhali, počítač by to poznal. Jak jen to dokázali? Vymýšlet si — a nelhat. Dal bych krk za to, abych věděl, na co mysleli, když psali svá dávno zapomenutá díla.

Trvalo to téměř do večera. Venku už bylo šero, když jsem po paměti stiskl START PROGRAMU a nedočkavě se posadil před úzkou škvíru, z níž se měl za 28 sekund vysunout první list rukopisu, Mého rukopisu. Díla, které jsem — mohu to tak říct — napsal já sám.

Byl to zvláštní, nadzemní pocit. Někdo mě vějířem z velkých pávích per ovíval kolem celého těla a jen zlehounka, občas, se dotýkal příjemného místa.

Těch osmadvacet sekund bylo bezmála delších než celá bezesná noc.

Konečně list papíru vypadl. Jako krajíc, namazanou stranou dolů. Otočil jsem ho a začal číst:

NA CO ALE MYSLELI KLASIKOVÉ?

Jaroslav Veis (P)

Všechno začalo v neděli v poledne: seděl jsem zrovna v místnosti, které se u nás říká jižní pokoj, a pozoroval skrz dveře, otevřené do haly, svého syna Roberta. Klečel na kostičkovaném linoleu a s vyplazeným jazykem, lehce skousknutým mezi zuby, vyťukával na školním počítači TOMOS 234 jakýsi program. Mračil se, každou chvilku soustředěně schoval jazyk v puse, ale ani na okamžik nezdvihl oči od maličké obrazovky, na níž naskakovaly zřejmě nežádané výsledky.

„Robe!“ zavolala má žena z kuchyně. „Dones mi ze zahrádky pažitku!“

„Nemůžu!“ odmlouval Robert. „Musím něco dodělat!“

„Co ty musíš!“ volala kuchyně. „Musíš nanejvýš poslouchat maminku!“

„Až za chvíli!“ umíněně odpovídal Robert a ani se nepohnul.

Vnitřní sluch mi napověděl, že v kuchyni se moje žena nadechuje a že budu vyzván k uplatnění otcovské autority. Předešel jsem tomu.

„Roberte! Okamžitě dojdeš mamince pro pažitku!“

Zakňoural, ale přece se zdvihl. Počítač nechal zapnutý a v hale, kam padá světlo jen prosklenou stěnou nad schody, obrazovka zlaté zářila. Čas od času se zachvěla, jak po ní proběhlo cosi, co jsem z jižáku nerozeznal. Vstal jsem a šel do haly přístroj vypnout.

Ale než jsem se dotkl senzoru vypínače, naskočila nová varianta Robertovy hry. Bezmyšlenkovitě jsem přejel očima poslední slova textu, který vzápětí zmizel:

JAK PISEN TVEHO SRDCE PRONIKA

„Nevíš, jak se to vypíná? Nechci mu vymazat program!“ zavolal jsem do kuchyně.

„To bys snad měl vědět ty. Já s počítači nepracuju,“ odpověděla žena.

Byla to pravda. Učí na gymnáziu francouzštinu, a i když je tam jazyková laboratoř, kde zajisté je počítačů několik, ona dává přednost tradičním metodám, jak tomu sama říká. Zatímco já jsem redaktorem v nakladatelství, kde řídím oddělení klasiků a něco takového si dovolit nemůžu.

„Jo, pracuju! Jenže ne s takovýmihle šidítky. Počítač je vlastně lidská duse a každý vyžaduje jiný přístup.“

Lidská duše! V bakelitovém převlečníku!“

Celá ona. Nikdy ji neodnaučím taková slova: převlečník.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/X/ Čím byl Forcefam White starší, tím raději měl mladé dámy. Ostatně nebyl tím nijak výjimečný.

Výjimečný byl svým věhlasem, díky kterému se o něj mladé dámy zajímaly víc než o jiné stárnoucí muže. Jestliže nahlas tvrdil, že příčinou toho zájmu je jen jeho udržovaná postava a vybroušený šarm, byla to falešná skromnost. I kdyby byl tlustý jako dýně a nudný jako deštivý den u moře, pořád by se o něj dámy zajímaly. Byl slavný a vždycky se najde mladá dáma, kterou zajímá slavný muž. Ostatně u mladých dam to není nic výjimečného.

Takže když za ním jednou přišla mladá dáma a toužila po tom udělat s ním rozhovor pro noviny, dal jí přednost před mladým mužem, který chtěl udělat totéž. Mladý muž byl nepokrytě chytřejší než mladá dáma, ale chytrost není všechno, poučil ho Forcefam White. Mladý muž si pomyslel své, což ostatně u mladých mužů není nic výjimečného.

Jak měl ve zvyku, začal se Forcefam White před mladou dámou naparovat svou sečtělostí, zcestovalostí a moudrostí. Líčil jí, co všechno už dělal na Zemi, kde všude byl ve vesmíru a co si o všem uvnitř i vně vesmíru myslí. Byl zkrátka nesnesitelný a naznačoval, že toho ví dokonce víc než všichni ostatní lidé, katmani, jazyrové i sedminozí haliáni. A sečtělejší, zcestovalejší a moudřejší tvorové než sedminozí haliáni nemůžou ve vesmíru z matematických důvodů být.

Mladá dáma otevírala zeširoka hezké oči a špulila malá namalovaná ústa. Ó, říkala ta ústa, jaký jste skvělý muž!

„Někdy mám pocit, že sám jsem vesmírem,“ říkal zrovna Forcefam White, „a právě v takových chvílích se cítím šťastný.“ Na nose mu přitom bylo vidět, že sám té nehorázné lži skoro věří.

„Óóó,“ udělala zase ústa té mladé ženy. „Óóó, to je úžasné. Vy jste génius. Ale z tak velkých myšlenek vám přece musí hlava až třeštět, pane White.“

„To jistě,“ přikývval Forcefam White. „Říká se tomu pak velký třesk nebo big bang. Ostatně u vesmírů to není nic výjimečného.“

ŠEST MĚSÍCŮ, IN ULNA

All the lonely people, where do
they all come from?
All the libely people, where do
they all belong?

Eleanor Rigby,
J. Lennon a P. McCartney

/I/ Ať jsem mačkal víčka sebevíc k sobě, až jsem měl pocit, že si oči rozdrtím na kaši a ta mi nateče někam doprostřed hlavy, pořád jsem viděl ty tři bílé, oslňující terče. Visely v černé noci nade mnou a pálily tak silně, že zavírat oči nebo si je zakrývat rukama nemělo smysl, to světlo si mě vykrajovalo ze tmy parku a hlídalo jako střelec mušku uprostřed hledí. Mohl jsem si být stoprocentně jistý, že teď už jim neuteču, že se nikam nezavrtám, tohle je moje produkce pro jednoho herce, jsem sám a mrskám se v síti, lapám po vodě, dokud mě rybářova ruka nevyprostí a nerozbije mi jediným úderem hlavu o — nechtěl jsem vědět, co bude dál.

Policejní ornitoptéra tichounce vířila křídly stojatý horký vzduch nade mnou, míchala tu vlhkou, pořád ještě teplou konzervu posledního vedra, vlastně to bylo možná docela příjemné, ale byla to asi poslední příjemná věc, která mě čekala. Ornitoptéra se pomalu snášela, hledala místo, kde si sedne, a přitom na mě bez ustání pálily všechny tři její reflektory a já věděl, že osvětlovač mě má nejen na mušce svých světlometů, ale taky uprostřed zaměřovacího kříže s nimi spřaženého kulometu a že když se pohnu a jemu se to nebude líbit, ujede mu jen trošku prst a já dostanu žíravý náboj nejspíš do břicha a o to jsem vůbec nestál, protože jsem si to neuměl ani trochu představit.

Klečel jsem strnule na levém koleni, mačkal víčka vší silou k sobě a na pravé noze mi spočívala hlava baby, kterou jsem sejmul těsně předtím.

Sekl jsem jí malíkovou hranou do krku, a dřív než stačila dopadnout na zem, chytil jsem si ji levačkou a položil na pravou nohu, aby sebou nežuchla na asfalt. Ne že by mi nebylo jedno, kdyby spadla třeba ze šestnáctého patra na betonový dvůr posetý střepy, ale v poslední době se mezi lidma rozmohly ty malé aparátky, co při náhlé změně polohy nebo při nárazu začnou na policejním okrsku vyzvánět a rovnou jim tam na mapě ukazujou, kde asi se to stalo. A tahle baba vypadala na to, že by podobnou věcičku mohla někde v kabele mít.

Jenomže tu jsem kontrolovat nehodlal. Lehce jsem kabelu položil na zem a sáhl vpravo za sebe, kde jsem mel připravené nádobíčko. Vypadalo to na docela jednoduchou práci, baba se pomalu táhla, už z daleka jsem slyšel její hlučný dech a já se stačil perfektně připravit v nejčernějším stínu vedle kmene stromu. Potom krok k lavičce a prudké švihnutí ruky a už se sunula dolů, z úst jí táhl pach etanolu a já jen doufal, že toho nevypila moc, protože etanol spolehlivě snižoval cenu zboží. V tu chvíli se nade mnou rozsvítila světla ornitoptéry, která se zřejmě vznášela na nejnižší obrátky už nějakou chvíli nahoře nad stromy. Bylo mi, jako kdyby mě najednou někdo polil kapalným dusíkem, ožehlo mě to a zároveň jsem ztuhnul na kámen jako desítka uprostřed terče a věděl jsem, že nikdo, ani John Lennon z Liverpoolu mi teď nepomůže. Mel jsem prostě smůlu.

Jako celý život.

Na koleni jsem držel sejmutou babu, které jsem právě zapichoval do krční arterie jehlu, za zády mi stálo připravený nádobíčko a do baňky už možná padla první krůpěj barvy. Tvrdit, že jsem ji takhle našel a zrovna se jí chystal pomoct, jsem sice mohl, ale —

„Ani hnout!“ řvalo to na mě seshora umělým hlasem reproduktoru a na důkaz, že to ten křikloun myslí vážně, se mi před špičkou tenisky rozprskla žíravá střela, která v břiše vyleptá za minutu díru jako pěst. Nehodlal jsem zjišťovat, nakolik jsou moje vnitřnosti odolné vůči kyselinám. Jediné, co mi teď zbývalo, bylo čekání.

Ornitoptéra dosedla mezi stromy, doprostřed asfaltového oválu, na jehož okraji stála kovová lavička a vedle ní jsem klečel já. Dveře v boku se otevřely. Na chvíli jsem zauvažoval, jestli by nebylo lepší pokusit se odkopnout nádobíčko někam dál mezi keře, ale bylo by to stejně málo platné, baňka se pomalu plnila a barva by se tutově rozcákla široko daleko, a tak jsem klečel a čekal, co ti dva

vytrénovaní frajeři, kterým koukalo z očí, že už si dlouho do někoho zdravě nekopli, udělají, až doběhnou ke mně.

Popadli mě za ramena a jedním trhnutím mě postavili na nohy. Hlava baby dopadla s dutým cvaknutím na asfalt cestičky, stačil jsem si všimnout, že jehla pořád drží v tepně a že zboží dál plní baňku, ale to už mi mohlo být úplně jedno, protože frajeři mě kopanci a ranami krátkými ocelovými obušky, obalenými gumou, hnali k otevřeným zadním dvířkům ornitoptéry. Těsně před nimi mě jeden z nich krátkým švihem nakopl přesně do kostrče. Cítil jsem to až nahoře, kde lebka sedí na nejvyšším z obratlů. Měl to samozřejmě dokonale nadřené, možná že na to existuje v policejních kasárnách zvláštní cvičný panák s červenou tečkou právě tady; každopádně tahle noha prozrazovala, že nakopala něco kostrčí a přerazila stovky žeber, a já vletěl dovnitř a hlavou bouchnul o ocelovou přepážku, dělící prostor pro zadržené od kabiny posádky. Svalil jsem se na černou podlážku, která páchla gumou, starými zvratky a dezinfekcí, a nepokoušel se vstát.

Potom se mi podlaha zhoupla pod tělem. Ornitoptéra zamávala křídly a tiše se zvedla do vzduchu.

Pomalu jsem se sunul podél ocelové přepážky nahoru, chytal se vyčnívajících šroubů a prsty dřel hrubé svary, až jsem dosáhl na lištu, táhnoucí se nahoře pod okénkem, jímž z kabiny pozorovali zadržené, a dokázal jsem se otočit zády ke stěně. Na lavici u protější steny se choulil malý černoch v modrém tričku s Johnovým obrazem na prsou. Na rukou měl luminiscenční tetování, které oranžově zářilo do přítmí uvnitř ornitoptéry: byl to složitý ornament zpodobňující šupinatého mimozemšťana, bojujícího se svalnatou dívkou vyzbrojenou trojzubcem, a nad nimi se vlnil jako kris prapodivně dlouhý a tenký ztopořený pyj. Nikdy jsem ten symbol neviděl, tahle *femily* musela být odněkud dál.

„Mír," řekl jsem neutrálně a zvedl ruku otevřenou dlaní dopředu. Zároveň jsem ukázal svoje tetování na předloktí druhé ruky.

„Mír," odpověděl černoch bez zájmu a nastavil světlou dlaň. Potom vstal a s nastavenou dlaní se blížil ke mně, aby zpečetil pozdrav dotykem. Aniž se prozradil jediným cuknutím svalu nebo pohybem oka, přesel náhle z pomalého pohybu do bleskurychlého úderu, světlá skvrna dlaně zmizela a do zubů mě udeřila obrovská pěst.

Ucítil jsem, jak se mi horní čelist bortí jako prošlápnutá lávka nad potokem a patro mi zalila teplá, napůl slaná, napůl sladká chuť vlastní krve. V témže okamžiku se přítmím mihla druhá černochova

pěst a zasáhla mě do oka. Svezl jsem se po kovové stěně stranou a černoch vystartoval za mnou. Ještě v letu mě trefil špicí světležluté kožené holínky do právě rozdrcené směsi zubů a dásní a potom do břicha a do žeber. Zaslechl jsem, nebo spíše ucítil, že ve mně něco křupe, a přišlo mi to zvláštní.

„Rvou se, prasata," řekl někdo nahoře v okénku z kabiny a pak už jsem slyšel jen vzdalující se černochův smích, jako kdyby jeden z nás padal z ornitoptéry na zem. Zdálo se mi, že padám dlouho, a vůbec jsem se tomu nedivil, protože krev je hustá a člověk v ní ke dnu klesá pomalu. A pak už bylo jen ticho a tma.

Když jsem znovu otevřel oči, nic se nezměnilo: bylo jen ticho a tma. Nemohl jsem si uvědomit, kde jsem, a zkusil jsem se posadit. Při prvním pohybu mě prudce zabolelo celé tělo a intenzívní pocit drcení v hrudníku mi vybavil, co se dělo předtím. Instinktivně jsem si zakryl hlavu rukama. Ale nebylo před čím ji zakrývat, kolem bylo pořád jen ticho a tma. Teprve za nějakou dobu, když jsem se odvážil ruce odtáhnout a moje oči — vlastně moje levé oko, to pravé bylo zalité obrovským otokem — si zvykly na tmu, jsem rozeznal, že jsem sám, v malé místnosti bez oken, s jediným otvorem ven uprostřed těžkých dveří ve stěně proti mě.

Ležel jsem na tenké přikrývce ze studené umělé střiže, rozložené na zemi, a chvěl se zimou. Nevěděl jsem, kolik je hodin ani jestli je den. Jen jedno jsem chápal přesně: jsem v base a jen tak snadno se ven nedostanu.

Na levé ruce mi slabounce fialově světélkovalo tetování. Pavouk s osmi nohama a obrovskými zuby vysával šťávu z mrtvě ležícího tygra. Díval jsem se na Vítězného pavouka a točila se mi hlava, pořád víc a víc, v rychlejších a větších kruzích, kolem tří oslnivě oranžových reflektorů, zářících mi přímo do očí. Začal jsem křičet a potom se znovu propadl do hlubin milosrdné tmy.

Byl to zvláštní sen. Plaval jsem v průsvitné, zářící, zlatými hádky propletené kapalině, v tekuté vůni anýzu a dýmající trávy, hltal ji plnými ústy a omýval se v ní, rozpouštěl sám sebe, vdechoval se otevřenými póry, nechával jsem se mámit, byl jsem té husté vůně plný a moje blaženství se blížilo k hranici trýzně, nemohlo už být na světě nic lepšího, snad jen mít děvce, svoje první děvče, slast je jen rubem ven obrácenou bolestí —

Škubl jsem sebou. Ležel jsem pořád na stejné studené houni, nasáklé mrazivě ledovou vodou, nade mnou stál muž v overalu z hrubého plátna, v ruce držel dlouhou hůl ukončenou bodcem a tou

špicí mě šťouchal do boku. Vedle mých očí stál špinavý kbelík z umělé hmoty, ze kterého mě muž právě polil.

Byl jsem nacucaný jako plstěný klobouk po deseti dnech deště a stejně tak jsem páchl.

„Zvedej se, parchante," říkal muž dobrácky a píchal mě do žeber. Potom mi hodil velikánskou plachtu, která byla cítit chlórem. „Koukej se utřít a dát trochu do pucu. Poručík Husain už se tě nemůže dočkat."

Přejel jsem si jazykem vyčesanou horní dáseň. Dole to bylo lepší jen o málo.

„Vššš," zašišlal jsem na něj a abych ukázal, jak trpím, začal jsem si bolestivě ohmatávat rty.

„Udělaj ti nový, parchante," řekl muž, „i když by tě spíš měli vzít tyčí přes hlavu a dobít. Na státní útraty ti udělaj nový. Takový jako ty si to vůbec nezasloužej, jasný? Kdyby ti ten tvůj černej kámoš přerazil vaz, tak by si svět jen oddechnul." Nemělo smysl pokoušet se mu něco říkat, věděl svoje a věděl to skálopevně. Pokusil jsem se vstát, šlo to. Rozbolavělýma rukama jsem si po těle a po pálících šrámech roztíral chlór z hadru, do kterého jsem se měl utřít, a rozmazával špínu a zaschlou krev. Na záda a hrudník se mi lepilo mokré tričko a vodou ztvrdlé džíny mě řezaly do podlitin mezi nohama. Kapsy jsem měl pořád plné, nikdo mě zřejmě ještě neprohlížel, a to bylo jediné, co mi od okamžiku, kdy jsem se probral, udělalo alespoň trochu radosti. V levé zadní bych měl mít dvě táfličky kokočoky, zabalené ještě v hliníkové fólii, čerstvé a voňavé, plné síly a barevných snů. Na pravé ruce mi zůstal náramek z oceli s veršem Johna Lennona z Liverpoolu *Yes I'm lonely wanna die, if ain't dead already*, stačilo přivřít oči a slyšel jsem ho, byl vždycky se mnou a byl jediný, komu jsem dokázal vždycky věřit —

„Tak hni sebou, parchante," popohnal mě chlap v overalu znovu bodcem, jako kdyby po svém četl myšlenky, které mi běhají v hlavě. „Nejseš tu sám. Poručík čeká!"

Vystrkal mě z cely ven a vedl před sebou jako vodí zřízenci v cirkusu mřížovým tunelem tygry do manéže, postrkoval mě špicí nalevo a napravo, kam bylo zapotřebí v úzkých chodbách zahnout. Vždycky, když jsme potkávali jiné dvojice, musel jsem přitisknout tvář k betonu, až jsme konečně dorazili k neutrálně hnědým a úzkým dveřím bez jediného označení, jen se dvěma otvory po štítku, na němž bylo snad kdysi číslo.

Ozval se bzučák, dveře se otevřely a já se octl v male místnosti s prvním oknem, které jsem v téhle budově zahlédl.

Dovnitř se vešel jen stůl s úředníkem v křesle a dřevěné sedátko bez opěradla na mé straně. Uprostřed stolu trčel malý mikrofon. Ze všeho nejdřív jsem se podíval oknem ven, do úzké soutěsky mezi dvěma budovami, ta protější měla jednotvárně šedobílé stěny a malá okna jako právě tohle, jasně, bylo to vyšetřovací středisko Alhambra. Odtud nikoho nepouštěli jen tak, protože tady se taky nikdo jen tak neoctl. Jestli to skončí zákazem pobytu v Novém Karáčí na dva roky, tak dopadnu moc dobře, jako že venku je den a podle barvy slunečního světla bude brzy večer.

Teprve potom, když jsem se nabažil pohledu na dvojče budovy, v níž jsem sám byl, jsem se podíval na muže za stolem. Byl to utahaně vyhlížející úředník ve stejně hrubém overalu, jako měl na sobě ten, který mě přivedl. Žluté měsíčky na ramenou oznamovaly, že je důstojníkem, a bílý obdélníček se jménem a hodností na prsou dával najevo, ze poručík Husain má mnohem větší pravomoc než vodit divou zvěř.

Hlavou mi ukázal, abych si sedl. Zatřásl jsem se přitom, jen zčásti zimou.

„Jméno?“

Přes stůl jsem viděl, že před ním leží list papíru s mou fotografií, otisky prstů a křivkou záznamu hlasu. Nemělo nejmenší smysl hrát nějaké divadlo.

„John ibn Kato.“

„Snad Akbar ibn Kato.“

„To neplatí. Jsem John ibn Kato.“

„Narozen?“ Znělo to naprosto suše a nevzrušeně.

„Devatenáctýho šestý čtrnáct. Podle novýho kalendáře. V Ankaře.“

„Bydliště?“

Pokrčil jsem rameny a potom ukázal, jako že mě bolí ústa, když musím mluvit.

„Bydliště?“

Tuhle rubriku měl stoprocentně prázdnou. Znovu jsem pokrčil rameny.

„Odmítání výpovědi je považováno za přitěžující okolnost.“

To jsem věděl taky. Samozřejmě, že jsem si mohl něco vymyslet, ale nemělo by to smysl. Ještě než by tenhle výslech skončil, věděl by poručík Husain, že je to lež. Mohl jsem mu taky

říct adresu Marka nebo jiného kámoše z *femily*, ale to by bylo ještě horší.

„Co jsi dělal celou tu dobu, co jsi utekl?“

„Tak. Žil jsem různě. Tady a tak, jinde.“ Co jsem mu měl vyprávět! Kdy a kde jsem zdrhnul z výchovného střediska Safírový květ, věděl tak jako tak, určitě měl i zápis o události spolu s plánkem místa činu, to se dělalo vždycky. Zdrhnul jsem tím nejběžnějším a nejjednodušším způsobem, z rýžoviště, na které jsme chodili v létě pracovat. Proč jsem zdrhnul… Dokud jsem byl v obyčejném děcáku, nenapadalo mě, že bych měl utíkat, ale tady jsem najednou neviděl smysl života v ničem jiném. Musel jsem utéct.

Vytratil jsem se z pole hned po obědě a v betonové rouře pod železniční tratí počkal až do noci. Potom, když zaduněl první noční náklaďák, jsem vylezl a po dvaceti kilometrech nočního pochodu ráno naskočil do autobusu, který mě dovezl do Nového Karáčí. Na konečné mě vyhmátli zaměstnanci nádraží a zmlátili jako tvrdohlavého osla. Od té doby jsem ve městě a míst, kde jsem spal nebo dokonce i chvílemi bydlel, jsou desítky a už si je ani pořádně nepamatuju — a ty bys chtěl, drahý Husaine, abych ti teď ze sebe vysypal adresu a řekl třeba i telefon. Ani za nic ne, bez Pavouků bych neexistoval, to vím víc než dobře, tak je to.

„A co mi teď povíš o svý rodině, Pavouku?“ řekl poručík Husain a zadíval se mi s nadějí do očí.

Zavrtěl jsem hlavou. „Nemám žádnou. Jsem sám. Otec i matka jsou mrtví. A jiné příbuzné jsem tady neměl.“ Shovívavě se usmál.

„Ale na to jsem se tě přece neptal, Pavouku. Řeknu to leda po vašem — co mi povíš o svý *femily*?“ Jeho pohled sklouzl na mé předloktí.

Schoval jsem ruce pod stůl a trochu jsem se přitom lekl, že jsem před chvílí přemýšlel nahlas. Místo slov jsem znovu jen pokrčil rameny. Vypadalo to, že je to moje zamilovaná odpověď.

„Jseš přece Pavouk, ne? Ty se za to snad stydíš?“ Znovu pokrčení rameny. Měl jsem si po cestě do kanceláře nacpat do huby trochu kokočoky, poručíku Husaine, možná, že bych si musel míň lámat hlavu s tím, na co se mě ptáš. Samozřejmě jsem Pavouk, to ví každý podle mého tetování. Ale taky bys měl vědět, že ti nemůžu nic říct, protože to by byl konec, to prostě nejde. A ostatně, každý musí pochopit, jak strašlivě mě bolí rozmlácená huba a celé tělo. Možná že bych v ní ani kokočoku neudržel.

Muž proti mně zavrtěl hlavou. „Jak chceš, Pavouku. Nutit tě nebudu — i když bych ti teď mohl nechat píchnout něco na osvěžení paměti. Jenomže co bych se od tebe dozvěděl nového? Myslíš, že všecko, co o Pavoucích potřebuju vědět, už nevím? Myslíš, že o vás tady nemám všecky informace, včetně těch, který o sobě nevíte ani sami?“

Poklepal prsty pravačky na stůl, který zřejmě ukrýval terminál informačního systému. „Ono opravdu vlastně není moc důležitý, co mi můžeš říct. Víme, co děláte, kolik vás je, a když na to přijde, taky, kde vás najít. Když se budete držet zpátky, můžeme vás i nechat na pokoji. Konec konců, i když to zní absurdně, vlastně má ten vás kšeftíček určitej smysl. Jen to nesmíte prepísknout. Já ti, Johne, chtěl jen pomoct. Nic víc než pomoct. Protože přiznání a spolupráce při výslechu jsou polehčující okolnosti. Takhle to bude dělat nejmíň čtyři, ale možná taky deset měsíců. To vís, už ti není čtrnáct, teď už jdeš k opravdovýmu soudu.“

Sáhl po složce ležící na stole před ním a něco si na ni poznamenal.

„Budeš obviněn,“ pokračoval potom, „z loupežného přepadení Ratí Ashanové, bytem Nové Karáčí, ulice… to není důležité…“ Chvilku hledal očima a pak začal číst dál: „…stáří sedmdesát šest let. To je ta stará dáma, kterou jsi sejmul. Byla objevena pořádkovou službou v bezvědomí v parku poté, co tě naši chlapci zadrželi. Naštěstí nevykrvácela, takže je to jen přepadení a ne vražda. Taky potulka, vyhýbání se řádné práci, neplacení povinných daní z příjmu a odpor při zatýkání. Je toho dost. Jak říkám, klidně bys mohl slíznout i deset měsíců. Dost na jednoho Pavouka, nemyslíš?“

Ten odpor při zatýkání byl zřejmě jeho osobní trest za to, že jsem nemluvil, i když tvrdil, že všecko, co chce, už ví. Ale namítat něco nemělo cenu. Je to prostě smůla, nic víc. Kromě toho, každý pohyb čelistí mě čím dál tím víc bolel.

„Takže souhlasíš s tím, že vyšetřování je ukončeno? Jestli ano, tak mi to tady podepiš a počkej pár dní, než ti to soud přišije.“ Spokojeně se zasmál a posunul mi k ruce nějaký papír.

Podepsal jsem mu to: John ibn Kato. Co jsem mohl, sakra, dělat jinýho. Leda pokrčit rameny.

Soudili mě o tři dny později, znovu v pozdním odpoledni a stačilo jim na to dvacet minut, Přesně tolik si na soud naplánoval můj obhájce, který strnule seděl vedle mne, ruce položené na stole,

mezi dlaněmi otevřený zápisník s poznámkami. Měl připravenu jednu jedinou: Akbar ibn Kato, 16.40 — 17.00.

Přišel za mnou ten den, kdy mi ráno ve vězeňské nemocnici slepili přeraženou čelist a připravili zubní protézu. Unavený mladý muž v proužkovaném volném obleku se celou dobu, co se mnou mluvil, díval někam za moje levé ucho a dělal to tak důkladně, že jsem se dokonce dvakrát nebo třikrát ohlédl, co že se tam děje. Samozřejmě tam byla jen zeď, ale zřejmě se nehodlal pošpinit ani pohledem na klienta, jako jsem byl já. Abych řekl pravdu, nijak jsem se nestrhal, abych mu jeho situací ulehčil.

„Je to jasná záležitost," drmolil rychle, „jediné, co vám může pomoct, pane ibn Kato, je, ze projevíte účinnou lítost. Myslím doopravdy účinnou lítost, ne nějaké takové to formální brumlání, jako že se chcete polepšit. Na to vám dneska nikdo neskočí, a navíc ani nevypadáte, že byste to myslel upřímně."

Na chvilku se odmlčel. „Já osobně bych vám radil tradiční styl, padnout na kolena, trochu bít hlavou o zem a prosit proroka o pomoc při nápravě. Když nic jiného, svědčí to alespoň o stopách výchovy k pokoře a to na soud zapůsobí vždycky. A mohu-li ještě něco poradit, pak tedy nabídka účinné pomoci státním orgánům dokáže s výší trestu udělat úplné zázraky. Rozumíte, jak to myslím? Pochopitelně nemůžete očekávat osvobození, to ne, avšak — přimhouřit oko se dá vždycky. Tak co říkáte — můžu naznačit státnímu žalobci a soudu, že…"

Chvíli bylo ticho.

Nervózně se zasmál.

„Nebo se chcete ještě na něco zeptat?"

Připadal mi jako někdo, koho znám z dětských knížek, někdo z druhé garnitury těch zlých, co je jednou osud potrestá. Ale nemohl jsem si vzpomenout na nic, co by ho mohlo urazit, ani co by mě zajímalo.

Vstal, znovu se důkladně podíval přes moje levé rameno a kývl, jako že už půjde.

Když byl ve dveřích, zarazil jsem ho. „Počkejte… nevíte jak hráli Kladivouni s Ocelotama?"

Zavrtěl hlavou a beze slova vypadl ven. A teď tu sedí za stolem a zvenčí to možná vypadá, že nás něco spojuje. Jenomže já dobře vím, že ho nezajímám o nic víc než Kladivouni a Oceloti. To jest vůbec.

„Chcete ještě něco dodat, obžalovaný?"

Soudce trčel za svým stolem a s nataženým krkem na mě koukal, jako kdyby mě chtěl sezobnout. Vypadal trochu jako pták a nos měl ostrý jako zobák.

Překvapeně jsem sebou trhnul. Přiznat se, že jsem vůbec neposlouchal, co zrovna líčil poručík Husain, hlavní svědek obžaloby, se mi zrovna nechtělo.

„Ne…“

Obhájce na mě zamrkal, jako že teď je ta pravá příležitost zatvářit se zkroušeně, začít velkou hru na nápravu, ale bylo vidět, že zas tak vážně to se mnou nemyslí. Díval jsem se na něj dál jako ztělesnění svaté prostoty, ale neřekl jsem nic.

„Můj mandant by rád prohlásil,“ zvedl se obhájce a ohnivě promlouval lhostejným hlasem, jako kdyby četl programy stereokin, „že svého činu upřímně lituje. Doznává se ke všemu, co je mu kladeno za vinu a dokázáno, a je si vědom, že trest, který ho stihne, bude sice přísný, avšak zcela spravedlivý. Vzhledem ke svému mládí — teprve nedávno dosáhl věku způsobilosti k soudnímu postihu — a předchozímu těžkému životu, který ctihodný soud dozajista zná ze spisů, by jen ve smyslu novely zákona o péči o juvenilní delikventy rád požádal o shovívavost. Já se k jeho žádosti připojuji.“

Kecy, kecy, kecy. Bylo mi úplně jedno, co říká. Jestli já jsem ho nezajímal o nic víc než fotbalisti, pak zase on i se svými řečmi ve mně probouzel stejně bratrskou lásku jako Nejvyšší vykladač zákona, jehož portrét visel v ektachromových barvách za soudcovými zády.

Podíval jsem se na státního žalobce u stolku proti obhájci. Díval jsem se na něj každou chvíli, měl unavenou, trochu vyschlou kůži a šikmé oči asijského míšence. Bylo mi nepříjemné pořád se na něj muset dívat, ale jinak to nešlo. Připomínal mi otce, byl určitě stejně jako on potomkem východoasijských uprchlíků, kteří se koncem dvacátého století rozstříkli po celé zeměkouli. Jsme Židé novověku, říkal otec, dokud ještě žil, a já tenkrát nechápal, co tím myslí. Teď už to vím. Lidé bez vlasti, kteří budou celé generace zoufale hledat prostor, kde žít.

Já se podobal mnohem víc matce, alespoň fyzicky, i když pokud šlo o povahu, mnohem víc bych stál o tu otcovu. Byl neústupný, přitom vsak až úzkostlivě spravedlivý a celý život se snažil, aby po sobě zanechal co nejmíň roztrpčení nebo dokonce zla. Pronásledovalo ho vědomí, že vždycky bude stát jen sám mezi jinými a často proti jiným — a že právě proto, aby tohle dokázal,

nesmí překročit hranice své duše. Jeho myšlení mělo daleko k oficiózním výkladu tradičních textů a přitom v sobě dokázal zachovat víc z jejich opravdovosti než všichni moji učitelé, kteří se jimi oháněli od rána do večera. Tohle všecko jsem ale věděl až teď, když otec byl tři roky mrtvý a já sám ve světě, kde jsem, stejně jako on kdysi, neměl vůbec nikoho než sebe samotného. Vlastně ne — nebyla to pravda. Měl jsem Pavouky.

Matka… matka byla docela jiná. Štíhlá, slabá, vlastně dost hezká Turkyně ze severu, alespoň tak jsem si ji pamatoval, trochu plachá a hlavně nejistá, z lidí kolem sebe, ze sebe samotné. Po ní jsem zdědil velké, skoro evropské oči, i když jsem byl po otci tmavý.

Jenomže to už je dávno.

„Obžalovaný, proč jste opustil výchovný ústav, kam vás po smrti vašich rodičů umístil zplnomocněný kurátor?“

Soudce se znovu natáhl dopředu a já si představil, že za stolem nesedí na polštářku, ale drží se žlutými ptačími pařáty tlustého posedu a už už se chystá vzlétnout. I když jsem nechtěl, zasmál jsem se.

„Nevím, proč se smějete naprosto logické otázce, obžalovaný. Soud zajímá, jaké důvody vás vedly k páchání trestné činnosti, za niž jste souzen. Mimo jiné také proto, že chce spravedlivě objasnit všechny okolnosti, včetně těch, které by mohly svědčit i ve váš prospěch.“

„Můj mandant se pokorně omlouvá,“ rychle zadrmolil v áduru obhájce. „Neměl ani v nejmenším úmyslu vysmívat se ctihodnému soudu.“

„Proč jste tedy, obžalovaný, uprchl z výchovného ústavu?“

Dívali se na mě všichni, soudce se svým pomocníkem zcela lhostejně, obhájce s unaveným nezájmem, jen v tmavých zešikmených očích státního žalobce se trochu blýsklo, snad něco jako jiskřička zájmu, i když jsem se možná přeceňoval a on si jen vzpomněl, jak si dneska pochutnal na jehněčím.

„…já chtěl… já odtamtud prostě musel utéct, nedokázal jsem tam vydržet. Já si tam připadal hrozně sám. Doopravdy jsem musel utéct, protože to prostě… bál jsem se tam, pořád jsem se bál…“

Dál jsem se nedostal. Věděl jsem přesně, co mě donutilo utéct, ale nedokázal jsem jim to vysvětlit. Nedokázal bych to slovy vysvětlit nikomu, ani sám sobě, abych to pochopil, musel bych znovu prožít to ráno, kdy mě probudil bzučák a nebyl to ani budík, ani telefon, a za dveřmi stál poslíček z nemocnice, který položil na zem igelitový pytel plný šatů pokrytých rudohnědými skvrnami.

Poznal jsem ze všeho nejdřív otcovy boty a vůbec jsem nechápal, co se děje, poslíček se zdvořile rozloučil a zmizel na ulicí, určitě se mu vůbec nechtělo vysvětlovat třináctiletému klukovi v pyžamu, co se vlastně stalo, a já si prožil příšernou hodinu tušení; nadějí, že je to omyl, a zároveň, že mi přijdou říct něco hrozného. Přišli dva, jeden v civilu, a řekli jen, že v noci cestou z večírku stihla moje rodiče nehoda. Zřejmě měli nejdřív v úmyslu vysvětlovat mi cosi o víře, která posiluje, ale potom uviděli v koute předsíně pytel a bylo jasné, že tyhle řeči nemají smysl, rychle oznámili, co se stalo, a že dnes nepůjdu do školy, a potom ten v civilu zůstal u nás, posbírali jsme moje věci do jednoho velkého kufru a už nikdy jsem se domů nevrátil. Čas běžel kolem mě a já si neuvědomoval, že už nikdy si nebudu házet pyžamo na rozestlanou postel, že od toho rána si ho budu den co den pečlivě skládat na horní třetinu ústavní postele a když nebude komínek prádla zařezávat, poletí na zem a já ho budu stavět znovu, už nikdy nebudu ležet v posteli jen tak, pro radost a dívat se z okna, protože právě nemám co dělat, začínal pro mě život rozdělený na směny a minuty, kdy člověka povinnost posouvá z místnosti do místnosti a z domu do školy a zase zpátky. Začal pro mě platit řád, kterému jsem nerozuměl, kterému jsem ani nechtěl rozumět, protože tohle všecko, v čem jsem se octl, tenhle přísný geometrický útvar, to nebyl můj svět, bylo to jen nedorozumění, náhoda, nesmysl, já chtěl jinam, kde všechno bylo jako dřív. A jednoho dne jsem najednou věděl, že už tam nemůžu zůstat, že celý život budu utíkat jinam, někam jinam, že musím a jiné to nebude, i když štěstí už nikdy nedoženu, protože umřelo to ráno v pytli plném šatů od krve.

The world is treating me bad, misery, I'm the kind of guy who never used to cry, ty bys to pochopil, Johne, ale oni?

Státní žalobce si promnul pečlivě jazykem dásně a zacvičil si ústy. Bylo to jasné, člověka v něm probudila vzpomínka na ovečku ve voňavé omáčce.

„Vzhledem k tomu, že obžalovaný teprve nedávno dosáhl veku patnácti let a tím překročil hranici plnoletosti, a rovněž vzhledem k tomu, že jde o první vážnější provinění, navrhuji i přes vysokou společenskou nebezpečnost činu trest v dolní polovině příslušné sazby a —“ prokurátor se na chvíli odmlčel, jako kdyby chtěl slova patřičně poválet po jazyku, než je vysloví — „podmíněný“.

Sklonil jsem hlavu a sklopil oči. Obhájce natáhl ruku a lehce mi přejel dlaní po předloktí. Mělo to znamenat, že všecko dopadlo dobře. „Na kolena,“ syknul.

Klesl jsem na kolena a zlehka udeřil hlavou o zem. Soudu dělá radost, když se hříšník kaje a modlí za spravedlivý i shovívavý rozsudek, kladl mi před procesem jako poslední věc na srdce obhájce. Měl teď ze mě určité radost, protože jsem se modlil. Srdcem i duší jsem se modlil za jehňátko, jehož chutné; předobré tělo tak příjemně naladilo muže, jenž mě mohl učinit ještě nešťastnějším, než jsem. Tebe ctím a tebe vzývám, veď mě správnou cestou, můj Johne z Liverpoolu.

„Chce k návrhu státního žalobce ještě něco dodat obhajoba?“

Nad hlavou se mi ozvalo rychlé: „Ne — vlastně můj mandant prosí nejctihodnější soud o shovívavost.“

Jednou se tomu budu smát, smál bych se už teď, kdybych si nebyl jisty, že mi to může přinést jen problémy, tohle jsem se už na ulici naučil, nepřidělávat si zbytečné problémy, když to není nutné, když tím nemáš co vyhrát a můžeš jen prohrát, ukláněj se a žer výkaly, když to jinak nejde, ale buď vždycky připravený vyskočit s dutou jehlou v ruce a bodnout, pavouci maj jedovatý žihadla, a já jsem Pavouk, možná náhodou, ale na tu já nevěřím, Pavoukem mě udělal spíš zákon života, celé tři roky, co žiju sám, jsem vlastně Pavouk, i když jsem to předtím, než jsem utekl, nevěděl, ale potom jsem potkal Marka, musel jsem potkat Marka a ten mě naučil všecko, co umím, naučil mě žít ve světě, kde je člověk sám a kde ví, že o něj nikdo nestojí, naučil mě zapomenout na všechno, co bylo předtím, na tu bláznivou, nesmyslnou otcovu hru na hledání spravedlnosti. Mark ze mě udělal Pavouka a dal mi vědomí síly téhle *femily*. Pavouk je samotář, ale má svou síť, má ostatní Pavouky a to je síla, která budí strach, i ten policajt Husain z ní měl strach, poznal jsem to na něm, určitě se strachy zatřese, když si představí, že by ho jednou takhle večer sejmul malíkovou hranou nějaký Pavouk, píchnul mu jehlu do žíly a než by se stačil probrat, sebral by mu litřík barvy, nebo taky víc, byl na tom dobře, Husain, možná by z něj byl i litřík a půl a pořád by se mu nic nestalo, však taky u soudu nepadlo ani slovo o tom, ze jsem Pavouk, a dali mi hadry s rukávama, takže jsem nikomu nemusel ukazovat tetování.

Soudce se znovu načepýřil a zakloval naprázdno do vzduchu.

Padl jsem na kolena.

„…rozhodl soud takto: obžalovaný Akbar ibn Kato se odsuzuje k dočasnému odnětí levé ruky in ulna na dobu šesti měsíců. Ruka mu bude odňata chirurgickou cestou v ambulanci soudní nemocnice a po dobu trvání trestu uložena v bance orgánů Národního institutu zdraví v Novém Karáčí. Bude-li se odsouzený řádně chovat a

nedopustí se žádného přestupku proti zákonům této země, bude mu ruka opět v téže nemocnici implantována. V opačném případě a při dalším odsouzení propadá ruka státu, který s ní naloží podle uvážení případných orgánů. Tak rozhodl podle platných zákonů soud a proti tomuto rozsudku není odvolání. Alláh akbar!“

Soudce sklapl veliké zelené desky a zmizel v úzkých dveřích za svým stolem.

Pomalu jsem se postavil a podíval na obhájce. Držel už v ruce aktovku a napřahoval pravou ruku, aby se se mnou rozloučil. Mezi ty, kterým se ruka podává, jsem ale nepatřil, poklepal mě jen po rameni. Vězeňský oblek zřejmě alespoň sliboval, že byl desinfikován, já však ne.

„Co je to in ulna?“ zeptal jsem se.

„V lokti,“ řekl polohlasem a příjemně se usmál. „Hodně štěstí.“

Chlápek na křesle vlevo byl stejně jako já připoutaný širokým pásem z plastu kolem těla, upevněným vzadu na opěradle. Zaklapávací náramky na loketních opěrkách měl prázdné. Krk mu vězel v tenkém ocelovém obojku, který se při každém prudším hnutí hlavou zařezával do kůže jako struna. Vzadu za hlavou byla na opěradle křesla malá páčka, jíž se obojek mohl povolit nebo naopak přitáhnout. Když se s ní otočilo jednou dokola po směru hodinových ručiček, prošel by okem v obojku možná palec u nohy, ale lidský krk rozhodně ne.

Křeslo vpravo bylo prázdné. Ještě před pár minutami k němu byla kolem pasu, za ruce a za krk připoutána snědá dívka v ušmudlaných, kdysi bílých evropských šatech, s dlouhýma a hezkýma nohama. Mela prázdný pohled člověka, který dlouho žvýkal kokočoku a neví, jak se vrátit zpátky na zem. Ale možná, že to byl jen prožitý úlek a děs z toho, co přijde.

Byla hezká, ale její úzký obličej měl jednu vadu: místo, kde mívala nos, bylo prázdné. Zakrýval je slabý obvaz z bledě žluté anabiotické buničiny. Až jí nos znovu přišijou, bude zase hezká, ale teď, s dvěma zejícími otvory uprostřed obličeje sežene zákazníka těžko.

Muž na křesle vlevo měl vlasy na pravé polovině hlavy vyholené. Na místě ucha měl stejnou žlutavou pokličku z obvazu, který urychluje hojení chirurgické rány a zabraňuje, aby byla napadena infekcí. Za pár dnů si obvaz sám strhne a pod ním bude už zhojená rána, světle růžová a jen o málo citlivější na dotek než kůže okolo.

Vlasy, které muži na hlavě zbývaly, byly šedožluté a slepené potem a špínou. Měl vrásčitou starou pleť, o něco světlejší než já, a na nose mel starodávné kovové brýle s kulatými obroučkami, jaké jsem znal z fotografií Johna z Liverpoolu. Pravý rukáv košile měl zavázaný na uzel hned nahoře. Nebyl to žádný začátečník, ruka mu chyběla v rameni. Když na chvíli pomalu otočil hlavu směrem ke mne, všiml jsem si vybledlých šedomodrých očí. Byl to běloch.

Sklopil jsem oči a podíval se vlevo dolů. Šlo to špatně, hlavou jsem sice těžko mohl pohybovat na strany, ale sklonit jsem ji nemohl, obojek to nedovoloval. Jen koutkem jsem viděl na levé rameno a paži, která mi končila v lokti. Podvědomě jsem se pokoušel zdvihnout ji nahoru a před sebe, abych se mohl podívat, jak ruka vypadá, ale nešlo to, injekce, kterou mi před amputací vstřelili do nervové uzliny, ruku nejen znecitlivovala, ale také zabraňovala nervům, aby předaly povely svalům. Vzpomněl jsem si na starý příběh, který jsem četl, ještě když jsem žil ve Výchovném středisku. Vyprávěl o muži, který přišel v nějaké válce o obě nohy, a nervy, vedoucí do dávno ztracených údů, mu spolehlivé přinášely bolesti ještě celá léta. Mě nebolelo nic — zatím.

Všechno začalo injekcí ještě v hale před malým operačním sálkem. Strážný s bodcem mě sem přivedl labyrintem vězeňských schodišť a chodeb. Stálo tu několik kovových křesel se sedadly a opěradly z plastů. Na jedno z nich mě posadil, připoutal na obou rukou a kolem pasu a na krk mi nasadil těsný a tenký kovový obojek. Několikrát mí zatřásl rukama, zda pevně drží v náramcích, a vyzkoušel zámky. Na prsa mí velkým špendlíkem připíchl průhlednou obálku s doklady a rozsudkem.

Tupou prázdnotu čekání rušila jen občas jediná sestra, která procházela halou a lhostejně mě míjela. Snažil jsem se zachytit její pohled, ale nepodařilo se mi to, nevnímala mě o nic víc než dlaždice na podlaze.

Jazykem jsem si projížděl nové zuby, které mi vsadili den předtím do vyspravených dásní. Nemohl jsem si na ně zvyknout, řezáky se mi zdály příliš velké a měl jsem pocit, že ani plošky stoliček k sobě nezapadají, ale mohl jsem být rád, že mám vůbec nějaké.

Potom se cestou zpátky do sálu sestra v půli kroku otočila směrem ke mně a nadzdvihla obálku s rozsudkem na mých prsou. Chvíli si v něm četla a zlehka mi ohmatala rameno. Díval jsem se jí do očí a snažil se usmívat. Ale pořád mě ještě neviděla. Byl jsem pro ni manekýn ze stejné umělé hmoty jako to křeslo.

Měla dlouhé černé vlasy, které jí vylézaly zpod jemně zelené čepice, a trochu tenké rty, které ji dělaly přísnější, než možná byla. Byla o něco starší než já a určitě i vyšší. Ale to vůbec nevadilo.

„Od vás si nechám všechno líbit," řekl jsem chlapsky. Tedy chtěl jsem říct, hlas mi přeskočil hned při první slabice a slovo „všechno" jsem zachrčel jako prázdný vodovod.

Sestra se napřímila, z velké kapsy v bleděmodrém overalu vylovila krabičku s injekční pistolí, natočila na rukojeti ovládací knoflík a přitiskla mi ji nahoru na rameno. Sprška sterilizačního spreje rychle zastudila a pak už jsem necítil vůbec nic. Nervová spojení, vedoucí do levé ruky, jsem měl paralyzovaná.

Ťukla mi pistolí do předloktí, ale ten dotek jsem jen viděl. Konečně se na mě podívala: „Cítíte něco?"

„Ne," zavrtěl jsem hlavou.

Zdvihla pistoli a nad předloktím se mi slabě blýsklo tenké dlouhé ostří, vyčnívající z otvoru v hlavni. Tygr na tetování měl ránu za pravou přední tlapou, hodně blízko srdce. Vpich se rychle naplnil — tygr začal krvácet.

Zastrčila pistoli znovu do velké kapsy, uchopila křeslo za opěradlo a pomalu mě před sebou tlačila ke dveřím s nápisem Operační sál.

Uvnitř mi unavený, trochu zpocený člověk s rouškou před ústy, oblečený ve stejném světlezeleném overalu, znovu prohmatal rameno, potichu si něco mumlal do malého mikrofonku přicvaknutého k roušce. Sestra zatím připravila velkou obdélníkovou krabici z lesklého kovu. Krev, blesklo mi hlavou, k čemu jinému by tu mísu mohli mít. Byla to ironie, Pavoukovi budou brát jeho barvu. Ale nijak mě to nezděsilo, snad taky trochu díky injekci. Paralyzovala nejen ruku, ale jak se zdálo i mozek. Měl jsem chvílemi pocit, že se na všechno jen dívám, že ten hubený mladíček v černém tričku a džínách na křesle je někdo jiný.

Lékař kývl na sestru a ta mu podala tenkou, zužující se trubici, k níž vedl slabý černý kabel. Hrot trubice přiložil ke kůži mé ruky těsně pod loktem. Kůže se začala nejdřív bíle a potom růžově rozestupovat. Přesně takhle se rozchlipuje koženka sedadla v pozemní dráze, když do ní člověk zarazí nůž a jedním dlouhým řezem ho páře. Barva netekla — tedy skoro vůbec ne.

Chirurg odložil tenký nástroj a naklonil se nad řez. Potom znovu něco tiše zamumlal do svého mikrofonu. Sestra mu mezitím podala další nástroj, poněkud robustnější a připomínající veliký svěrák.

Ruku mi odepnula z náramku, natáhla ji od těla a prsty zaklesla na nerezový stojan na robustním podstavci. Lékař rozevřel nástroj, jako by rozevíral obří louskáček, a nasadil mi ho na loket. Potom stiskl několik tlačítek a opatrně, jako sochař, který se snaží vyprostit z formy křehký odlitek hotového díla, otáčel nástrojem ze strany na stranu.

Sestra stála nad ním a držela mou ruku za předloktí. Vlastně byla docela hezká. I v chirurgickém overalu měla štíhlou postavu a dýchala z ní síla a pružnost. Představoval jsem si, jaká má ňadra: malá a s růžovými kloboučky bradavek. Ne, malá a s velkými tmavými bradavkami. S trčícími bradavkami. Ještě nikdy jsem neviděl dívčí ňadra. Jestě nikdy v životě jsem se nedotýkal nahého ženského těla. *Who knows how long I've loved you, you know I love you still*. Byl jsem panic.

Sestra držela mé předloktí a lékař otáčel nástrojem. Potom měkce, jako padá větrem stržený list a nakonec spočine v trávě, se má ruka náhle rozpůlila. Sestra opatrně uvolnila ještě před chvilkou moje prsty se stojanu, uložila předloktí do obdélníkové kovové krabice a zakryla je průhledným příklopem. Na užší okraj krabice přilepila samolepku, kterou vytáhla z obálky s rozsudkem,

Na zem dopadlo několik kapek krve. Zatímco mi lékař snímal z lokte páčidlo, kterým mi právě rozdělil kloub, a nasazoval hojivý obvaz, odložila sestra krabici na stůl u stěny vedle několika dalších a sehnula se nad kbelík z umělé hmoty. Byl v něm obyčejný smeták s hadrem. Unaveně setřela krev z podlahy, umyla si důkladně ruce, vzala moje křeslo za opěradlo a vyvezla mě ze sálu ven, do místnosti, v níž jsem teď seděl. Teprve za dveřmi jsem si uvědomil, co mě po celou dobu amputace vlastně nejvíc udivovalo — že mezi sestrou a lékařem nepadlo jediné slovo,

„Poprvý?" ozvalo se z křesla vlevo. Byl to chlápek, kterému zrovna uřízli ucho.

Znechuceně jsem se pokusil kývnout, ale obojek se mi zařízl pod bradu.

„Poprvý je to ještě fajn," řekl ten běloch. „To je obyčejně jen podmínka a člověk si vždycky myslí, ze to těch pár měsíců vydrží a zase dostane svoje příslušenství zpátky."

Samozřejmě že dostanu svou ruku zpátky, pomyslel jsem si. Jen ať si šest měsíců odpočine v podchlazeném trezoru vězeňské nemocnice, za půl roku mi ji ten samej doktor bude muset přišít, kam patří.

„Napoprvý jsem slíznul čtyři měsíce,“ pokračoval chlápek. „Taky levou v lokti. Hodili mi na krk nekrytou úvěrovou kartu. Měli recht, konto jsem měl minusový zatraceně dlouho. Jenomže copak jsem tenkrát věděl, jak to tu u vás chodí? V Evropě byl tohle prd zločin. Teď už si banky můžou bejt jistý, žádný konto dávno nemám. Ale to tys asi neměl nikdy.“

Odfrknul jsem si, nic víc. Jednak mel pravdu, jednak jsem nevěděl, proč zrovna s ním bych si mel povídat. *I feel alone*, když nikde jinde, tak tady určitě.

„Cože? No jo, nejni ti do řeči. To mě poprvý taky nebylo. Koliks vlastně vyfasoval?“

Něco mimo mou vůli mě donutilo odpovědět. „Šestku. Šest měsíců.“

„To je dost. Čím je trest delší, tím menší je naděje, že se k pazouře zase dostaneš. Měis jim slíbit, co chtěli, třeba že budeš práskat každej den. Doopravdy, tady naděje stárne hrozně rychle, to mi věř.“

„Běž do hajzlu,“ syknul jsem na stranu a zkusil dokonce opatrně hodit hlavou. „Ty máš nějaký zkušenosti. Co kdyby tě někdo jednou sejmul, jen tak pro jistotu?“

Bílej chcípák se díval na pořád někam před sebe a já nevěděl, jestli má vůbec cenu mít na něj zlost. Čertví jak se sem dostal, tyhle bílý, co dopadli jako on, sem přišli před spoustou let za prachama, a jiný zas, aby před nima utekli, a nakonec skončili v kanálech jako tenhle. Levá ruka mu chyběla až v rameni, kde měl košili, špinavou a roztrhanou, uvázanou na uzel. Nos měl celý, to ano, ale ucho mu právě ušmikli, a kdo ví, jak vypadá druhá strana. Každý, kdo na něj narazí, pozná na první pohled, že je to nejhorší a nenapravitelný zloděj a podvodník. A hloupý k tomu, když se nechal takhle označkovat. Tohle všechno jsem mu mohl říct, ale neřekl, na to vypadal moc chcípácky. Nebo spíš odporně. Vadilo mi na něm všecko, i to, že je bílý.

Po chvíli mlčení se uchechtnul. „Vždycky je to stejný. Objeví se nějakej novej prorok moudrosti světa i duše a přijde na to, že předkové něco dělali líp a že se k tomu musíme vrátit. Někdy jde o pečení chleba a jindy o lidský krky. Ty si na to prd pamatuješ, ale já je vidím, ty kazatele a ajatolláhy, jak burcujou lidi a volaj, k čemu jsou kamenný vezení, to je jejich vejmysl, ukazovali na bílý, my máme starý právo, oko za oko, zub za zub, pro zloděje useknutí ruky, která kradla, pro podvodníka uříznutí jazyka, co lhal, a pro ženu, která chce spát s jiným, kamení, ať si dosyta užije. A chytli se

toho mladší a chytřejší. Jasné, říkali, musíme hledat sami sebe ve svých tradicích, a to všecko obohatit novým poznáním, potřebama společnosti, když se využije moderní medicína, tak to vlastně není vůbec tak špatná myšlenka, vždyť není utětí ruky jako utětí ruky, můžeme ji pěkně tomu zlodějíčkovi amputovat, schovat, a když se napraví, tak mu jí přišijeme zpátky, to je přece spravedlivý. A navíc taky laciný, jednoduše ho bez tý ruky pustíme zpátky domů, nemusíme kvůli němu stavět žádný vězení, platit žádný dozorce a lidi venku hned budou vědět, co je to za ptáčka, a daj si na něj majzla. Chytře je to vymyšlený, libovali si, tohle je revoluce v trestním řízení, tohle je ta pravá převýchova, takhle se má využívat tradice. Jenomže zapomněli na pár maličkostí a především na lidi. Každej, kdo dostane nějakej nápad, by povinně měl nejdřív myslet na to, co to udělá s lidma — ale ne s těma, pro který to vymyslel, ale především s těma, kterejch se to netejká vůbec. Protože ty jsou nejhorší. To uvidíš sám. Máš někoho, kdo ti venku může pomoct? Na to, že bys měl bohatýho fotra, zrovna nevypadáš. Ty seš nejspíš rákosník, co?“

Teď už mě namíchnul. „Hele, dědku,“ začal jsem tiše a zle, „hrabej se ve svým hnoji a mě nech bejt. Nemuselo by se ti to vyplatit. Třeba by si na tebe moh doopravdy někdo někde počkat a podříznout ti krček. Asi by ti ho potom těžko přišívali. Jenomže máš štěstí, o tu tvojí jedovatou krev nikdo nestojí.“

„A myslíš, že někdo zrovna stojí o to, aby ti přišil zpátky tu tvojí pazouru? Kdepak, ta se náramně hodí jinde, jako náhradní díl. Pořád někde potřebujou náhradní díly.“

Dveře do chodby se otevřely a objevila se v nich velká macatá ženská s chlapským výrazem a svalnatýma rukama. Hodila se sem, moc se sem hodila. Nadzdvihla průhlednou obálku na mých prsou.

„Kato?“ zeptala se potom a aniž čekala, jak zareaguju, začala mě odvazovat.

Vstal sem a zkusil se protáhnout. Ale cítil jsem se hrozně malátný a trochu jako dřevený. Paralyzující náboj pistole na mě pořád působil.

„Jdeme,“ ukázala hlavou.

Otočil jsem se k bělochovi, který mě bez ustání sledoval očima. „Hele, když už tolik kecáš, jak to, že ti ještě nevyřízli jazyk?“

„Drž hubu, Kato,“ houkla dozorkyně a strčila do mě. Sílu měla, doletěl jsem až ke dveřím a zarazil se až o ně.

Vedla mě temnou chodbou a po točitých schodech dolů. Pak jsme se octli ve velké světlé místnosti s velkými okny do pustého

dvora. Zadní stěna byla pokrytá malými dřevěnými dvířky. Z jedněch z nich dozorkyně vytáhla moje tričko. Páchlo dezinfekcí a byly na něm krvavé skvrny.

Hodila tričko po mne, ale nechytil jsem je. Chyběla mi ruka. Když jsem je sebral a začal se oblékat, nešlo mi to.

„Tak dělej, Kato," zavrčela dozorkyně. „Nemám čas se s tebou párat."

Konečně jsem se do trička nasoukal. Vzala se stolu něco malého a natáhla ke mně ruku. „Tohle si pořádné schovej. To máš místo lístku do šatny."

Byl to malý plastikový štítek na dlouhé nylonové šnůře.

„Podle toho se pozná, kde máš svý zavazadlo," řekla. „Tak si to hlídej. Nebo by ti místo tý tvý ruky přišili třeba cizí…" Nedořekla a rozesmála se zvučným barytonem. Nevěděl jsem, jestli se smála představě, že mi přišijou cizí ruku nebo něco jinýho.

„A teď koukej padat. Tady máš propustku," strčila mi do ruky malý umolousaný papírek a rázně mě praštila do ramene, takže jsem znovu doletěl až ke dveřím. Tyhle byly hnědé, dvoukřídlé a křídou na nich bylo napsáno VÝCHOD.

Beng, cvakla mi hlava o betonový hranol na okraji chodníku. V očích se mi chvilku houpal blýskavý závěs bolesti. Najednou jsem si uvědomil, že je to právě deset dní, co mě v parku sbalili. Schytal jsem během nich víc ran než za celých šestnáct let života předtím.

„Ořezanec jeden zlodějská," oprašoval si malý a silný chlapík s krátkými štětinatými vlasy rukáv krémového obleku, „měli by je rovnou věšet a ne jim dávat příležitost otravovat pořádný lidi. No vidělas to, Zaryo?"

Dívka stála krok od štětináče a lhostejně se na mně zastavila očima. Potom se zadívala na druhou stranu. Lehounkým průsvitným závojíčkem, naznačujícím čádor, prosvítaly oblé rty.

Štětináč se na mě díval o deset vteřin déle. Shora.

„Příště na nikoho nečum, ořezance," řekl a zlehka si pohladil dlaní klouby pravé ruky. Vzal dívku podpaží a odváděl ji pryč.

Pomalu jsem se převalil na břicho a položil hlavu na rozpálený beton chodníku. Byl vlhký. Možná že mi tekly slzy, nebo to byla krev z natrženého víčka oka, kam jsem koupil štětináčovu ránu, na kterou jsem se ani nestačil připravit.

Zdvihl jsem se nejdřív na všechny tři a potom na nohy.

Slunce bylo pořád ještě nad obzorem a do Modré čtvrti to bylo ještě alespoň osm kilometrů. Pěšky, do metra ani do autobusu mě nikdo nevezme.

Měl jsem za sebou nejmíň dvanáct kilometrů svobody. Čas jsem nepočítal.

Ale nějak jsem začínal tušit, že jestli těch šest měsíců bude stejných jako těch dvanáct kilometrů, tak nebude vůbec o co stát. Zachránit mě mohli jen Pavouci. *Don't let me down, don't let me down, don't let me down, DON'T LET ME DOWN*, zpíval jsem si, Johne, jediné, co tě teď nebolí, je ruka, která ti schází.

Sotva jsem vykročil z vrat soudní nemocnice do rozžhaveného odpoledne plného lidí a pachů léta, praštilo mě do očí slunce, jakému jsem za těch pár dní uvnitř Alhambry odvykl, a přes záda jsem dostal železnou tyčí na stahování mříží před výklady. Zastavil jsem se zrovna před obchodem, vůbec jsem nevěděl, co za výlohou vystavují a ani mě to nezajímalo, když se ze dveří vyřítil člověk ve tříčtvrtečním širokém plášti a rozmáchl se.

„Padej, padej, čóre," syčel na mě tak, abych to slyšel jen já, a přitom se usmíval očima i vyztuženými koutky úst na lidi na chodníku kolem mne. „Pal odsuď, než ti přerazím hřbet, padej, padej," křičel šeptem a jeho oči se klaněly kolem, dobrý den, račte vstoupit.

Ustoupil jsem z chodníku až do mělké strouhy, která ho oddělovala od ulice. Její dno pokrýval nános splašků, který přes den vždycky utvořil tvrdou krustu. Šlo se po ní docela dobře, rozhodně mi nehrozilo, že na mě narazí někdo z kolemjdoucích a praští si do mě jen tak pro zábavu. Začínal jsem bílému bezucháčovi rozumět: každý, kdo jde proti mně, ví, co jsem zač — jsem ten, do kterého je možné si praštit, kdykoli to člověka napadne, ten, který se nesmí bránit, protože by sám sobě ubližoval, pes, do kterého si kopne každý, komu právě vynadal šéf. Bylo to báječně vymyšlené a fungovalo to jako tím nejlepším počítačem navržený systém.

Nejdřív jsem počítal křižovatky, které jsem přešel, potom i každý krok. Když jich bylo potřetí tisíc, vzpomněl jsem si, že v levé zadní kapse džínů bych měl mít pod švem schovaný ještě půlplátek kokočoky. Byl tam.

Posadil jsem se na zem pod malátný zákrsek tapangu a žvýkal, pět minut, hodinu, necítil jsem běh času ani barvu a rozměry stínů nade mnou, krčil jsem se k zaprášenému kmínku a snažil si vysnít cestu někam, kde mi je dobře, kde jsem já a ta holka, co jí budu

mít. Ale slunce pálilo a já si ani nemohl udělat z rukou stříšku nad hlavou, a tak jsem vstal a šel dál, do Modré čtvrti, k Pavoukům, za Markem. Oči jsem upíral na zem před sebou a jen občas se opatrně rozhlédl na strany, jestli někde není přičinlivý občan, který by mi rád dal jednu mezi žebra nebo do zubů (pořád jsem si nemohl na tu erární protézu zvyknout). Jsem přece čór, který si nezasouží nic jiného.

Z pootevřených vyprahlých rtů mi vypadla kokočoka. Rychle jsem se sehnul a sebral ji. To je ono, to je ta správná cesta k nápravě, stává se z tebe spořádaný občan, dodržuješ i ta nejbanálnější přikázání, nezašpiníš město Pána všehomíra. Hlava mi plula v kruzích, snad z pálícího slunce (ne, pro mě nebyl žádný stín dost nízký, abych se v něm směl skrýt), snad z kokočoky, která mi pomohla, dala mi sílu a vůli jít k cíli. Tohle už jsem jednou prožil, určitě, tu cestu mám už za sebou.

A náhle jsem se viděl, jak poprvé jdu po letech v děcáku a v Safírovém květu sám po ulici, bez ničeho, jen s minulostí, kterou hledám a ve které chci najít naději pro to, co bude, ženu se po ulicích pěšky, protože do metra si netroufám, vlastně nikdy jsem nebyl ve vnitřním městě sám, nikdy jsem bez otce nebo matky nevyšel za hranice Zahradní strany, kam teď utíkám, chci tam být co nejdřív a přitom vím naprosto jistě, že není proč tam chodit, že můj pokoj se zeleným vysokým kobercem a dům a mámin hřeben v koupelně, ulice a asfaltové hřiště s basketbalovými koši, to všecko existuje, ale někde jinde, v jiném světě, s nádechem do kouřova nebo do křišťálova, že nejsem nic než hledač uplynulého času, *a poor young country boy — Mother Nature's son*, jenomže kde je ti konec, matko přírodo. Utrmácený a se šmouhami potu smíšeného s prachem po celém obličeji, se solí rozleptanýma očima, konečně stojím přede dveřmi, před třemi schody a malým obdélníčkem senzoru zámku, a už na něj kladu prst a přece v posledním okamžiku ucuknu, *a poor young country boy*, obracím se ke dveřím zády a jdu s těch tří schodů celé věky, co schod, to století, až potom sedím opřený zády o travertinové obložení domu Kasídiových přes ulici a čekám, kdy konečně se otevřou dveře a vyjde z nich otec s matkou anebo já sám, až se alespoň otevrou dveře a vyjde kdokoli, ale dům je tichý a nehybný jako vzduch. Konečně padá tma, začínají se rozsvěcovat obdélníky a oblouky oken, září nebo jen mdle prosvítají a z dálky sem doléhá hluk vnitřního města, kolem mě mlaskají o chodník podrážky sandálů, jen jednou za čas prošustí kolem auto, tichoučké vrnění motoru mě vůbec nevzruší, protože

dům je pořád stejně temný, temnější než noc kolem, jako kdyby tou tmou chtěl říct, že není cesty zpátky a že dál musím jít sám, *Mother Nature's son*. Zvedám se v půli myšlenky a jdu, aniž někam mířím, jen jdu, jdu, jdu —

A pak jsem narazil na Marka, Byl to první Pavouk, kterého jsem v životě viděl.

Šel proti mne po pustém chodníku, na kterém bylo vidět sotva na krok, zdánlivé ledabyle a náhle mu pravačka vystřelila směrem ke mně a než jsem si stačil uvědomit, co mě čeká, ucítil jsem prudký úder do místa, kde se stýkají dolní žebra. Úder mi vyrazil na chvíli dech a zbavil mě schopnosti myslet. Pomalu jsem se složil na kolena. Vzápětí mě ten člověk popadl za nohy a vtáhl do průchodu, který se otvíral vpravo od nás. Rychlé prsty mi ve tmě prohmátly kapsy; měl jsem je prázdné. Potom mi klekl na břicho a vzal mě za hlavu, kterou mi položil na stranu. Tenkrát jsem nevěděl, že mě nechce podříznout, že jen hledá krční arterii. Cuknul jsem sebou a zaprosil: „Prosím vás, pusťte mě… hrozně to bolí."

Teď sebou trhnul on; měl jsem být v bezvědomí. Potom sevření povolilo.

„Máš štěstí, chcípáku. Táhni si domů."

„Nemám kam," řekl jsem. „Včera ráno jsem zdrhnul z Výchovnýho střediska."

„Tak si táhni, kam chceš," ozvalo se ze tmy.

„Nemám kam." zopakoval jsem a posadil se. Stín vyšel z temného průchodu ven na ulici, kde bylo vidět o trošku líp. Rychle jsem vyskočil na nohy a vyšel za ním. Neměl jsem co ztratit.

Vypadal sotva o dva, o tři roky starší než já, ale v očích měl vepsáno o deset let víc. Chvíli si mě v sinalém světle vzdálené výbojky prohlížel a pak vykročil pryč. Šel jsem za ním, neodbytný jako chumáč mušek, poletujících mu kolem hlavy.

Nevím, co ho nakonec přimělo vzít mě dlouhou podzemní chodbou s sebou, až do malé místnosti s nízkým vybíleným stropem a bez oken, pod městskými garážemi, kde zrovna Pavouci žili. Byl jsem příliš vyčerpaný, než abych měl strach, že si ze mě chce udělat svého chlapce — a taky neudělal. Místo toho mi dal najíst a potom táfličku kokočoky, první, kterou jsem v životě žvýkal.

Nikdy potom jsem se Marka neptal, proč to tenkrát udělal, a ani nikoho jiného z Pavouků. Napadlo mě jenom, že kdysi dávno někdo takhle pomohl jemu.

Třetí den, když jsem přestal mít skelné oči, mě vzal poprvé s sebou. Chlápka sejmul sám, já ho měl jen co nejrychleji prošácnout, zatímco on nasadil kanylu s odběrovou trubičkou. Poprvé v životě jsem viděl, jak se baňka plní ve tmě matně černou barvou.

Začal mě učit všechno, co věděl sám. Vysvětlil mi, jak funguje krevní oběh, a ukázal mi, jak rychle a poslepu hledat největší a nejštědřejší cévy. Předvedl mi, jak se krev dělí na červené a bílé krvinky a plazmu. Probrali jsme spolu anatomii a citlivé body nervových spojení. Dlouho a do všech podrobností jsme dřeli jediný rychlý pohyb, jímž každý Pavouk musí umět sejmout hejla tak, aby nebyl schopný ani se bránit, ani volat o pomoc. Seznámil mě s odběrateli a ukázal, jak vyjednat tu nejlepší cenu za dodanou krev. Zkoušel mě z krevních skupin a uchovávání sebrané krve. Naučil mě říkat krvi zboží a barva. Naučil mě vážit si zboží a barvy.

Udělal ze mě Pavouka a sám mi na levé předloktí vytetoval zářící symbol téhle *femily*. A byl jsem dobrý Pavouk. Tak dobrý, že si u mě kšeftmani s barvou mohli objednávat, uměl jsem si najít svoje lidi a dodat právě tu skupinu, jakou potřebovali.

A nejen to. Naučil mě mít rád Johna. Znal jsem ho už předtím, spousta kluků v Safírovém květu patřilo Johnovi, rozumělo si s ním, dokázalo být dlouhé hodiny jen s ním a jeho poselstvím.

Ale Mark byl první, kdo z nesrozumitelných slov učinil poselství i pro mě. Pomalu mě učil rozeznávat chuť i vůni těch slov, hledat za nimi symboly a významy a chápat, co znamenají pro mě i pro ostatní z nás.

Mark byl můj první učitel a to on mi dal jméno John.

Na tohle všechno jsem myslel, když jsem pochodoval končícím odpolednem a potom večerem, pořád ve strouze, která se začínala plnit prvním bahnem odpadu. Dvakrát mě skoro smetl proud páchnoucí vody z dezinfekčního vozu. Ještě dva kilometry, posledních pět set metrů. Otřískaný roh se symboly alespoň pěti femily, které si na tohle území dělají nároky.

Stěny pokryté chuchvalci barev. Tohle je Modrá čtvrť, má jméno podle barvy naší planety a míru, co na ní panuje. Alespoň tak to vysvětlujou průvodci turistům, když už náhodou někdo zabrousí až sem. Není to pravda, má jméno od modřin, kterými jsou tu všichni poznamenáni.

Nízké železné dveře a úzké strmé schodiště dolů. Tmavá chodba s rezavými rourami nad hlavou. „Mír," řekl jsem, Mark a George

zvedli hlavy. V koutě se otočil Jadej. Neměl mě nikdy moc rád. Věčná škoda, je ze všech Pavouků nejsilnější.

Zůstal jsem chvíli stát ve dveřích, než jsem udělal krok dovnitř a zavřel je za sebou. Usmál jsem se, jako člověk, který po dlouhém strádání dorazil domů a je rád, že je právě tady. Ale v polotemné nízké komoře to asi nikdo neviděl.

Všichni mlčeli.

„Trošku jsem se cestou zdržel," řekl jsem co nejlhostejněji. Hlavou jsem trhnul směrem k levé paži. „A někde jsem zapomněl ruku."

Dívali se na mě, ale pořád nic neříkali. Tohle ticho neuklidňovalo; šel z něj strach.

„Co je? Prostě mě dostali," zachraptěl jsem. „Šest měsíců, podmíněně." Očima jsem vyhledal Marka.

„Víš, že jsem nevěděl, co je to in ulna? To je v lokti," napřáhl jsem pahýl se žlutou čepičkou obvazu na konci.

Mark uhnul pohledem. Jadej pokročil z kouta směrem ke mně. Jemu jsem do očí neviděl, ale už z toho, jak stál a svíral pěsti, bylo zřejmé, že přátelské ohníčky v nich nehoří.

„Musím se schovat," říkal jsem a hledal očima něco, čeho bych se mohl chytit, alespoň nejmenší náznak vztahu, když už ne přátelství. „Venku je to bez tý ruky hrozný."

Jadej stál těsně přede mnou. Ucítil jsem nasládlou vůni kokočoky, a dostal na ni hroznou chuť.

„Byls v Alhambře," řekl. „Celou tu dobu."

Polkl jsem naprázdno. „Ale nic jsem neshodil. Fakt, ani mě nedopovali, nic nevědí."

„Včera tu byla šťára. To není náhoda. A venku na chodbě někdo nechal ležet tvoje nádobíčko. To taky není náhoda."

„Ale já doopravdy nic —"

Nestačil jsem dořící, Jadej si hodil jazykem hroudu kokočoky do lícní torby a najednou mi jeho ruce pevně seděly na krku a palce tlačily na obě krkavice. Znal jsem to přesně; za pár sekund mi začne šumět v hlavě, potom se mi zakalí oči a budu jak z hadrů.

„Já… já…" snažil jsem se sebou mlít a pravou rukou ho od sebe odstrčit. Ale Jadej byl nejsilnější z Pavouků.

Mark se otočil zády.

Jadej mě skoro bez námahy odhodil na plechové dveře.

„Už se sem nikdy nevracej," řekl.

„Marku, přísahám —"

„Nikdy,“ zavrtěl Jadej rázně hlavou.

Odepsali mě, bylo to jasný, už nikdy nemůžou vědět, jestli nejsem nadosmrti označenej biočipem, o němž nevím ani já sám a který kdykoli prozradí, kde jsem. Jednou jsem strávil deset dní v Alhambře a takovému člověku se nedá věřit. Poručík Husajn to vymyslel dobře.

Stál jsem v temné chodbě a potom pomalu vykročil ven. Znovu mi hlavou prolétlo, že tohle už jsem jednou zažil. A náhle, když jsem konečně pocítil, že jsem doopravdy sám, se ve mně nenašla ani jediná slza, abych se rozplakal nad svým osudem. Ale možná, že jsem byl jen tak vyschlý.

Noc není zlá. Je mnohem vlídnější než den.

Ploužil jsem se temným městem, jehož tma byla mou živitelkou, ve tmě jsem pracoval a tma mě teď chránila před dotěrnýma očima chodců i těch, kdo si dopřávali potěšení projíždět se po ulicích. Stačilo jen se vyhýbat jasně osvětleným křižovatkám, šetrné mdlé světlo chabých výbojek nebezpečné nebylo.

Byl jsem sám a věděl jsem to. Měl jsem to vědět už v okamžiku, kdy na mě dopadla záře reflektorů policejní ornitoptéry. Do *femily* se nikdy nikdo nevrátil. Kámen hozený do vody zůstává navždy na dně.

Pomalu jsem se vlekl Ismailskou ulicí, kolem bloků, které jsem dva roky míjel den co den a nevnímal je. Samozřejmě, mohl jsem se otočit a odpochodovat směrem ke středu města, kde bylo Středisko pro mladistvé provinilce, mohl jsem se dobrovolně přihlásit a kát ze svých hříchů. Dostal bych papírem povlečené lehátko v sále pro osmdesát lidí a malou plechovou skříňku na věci, které tak jako tak nemám — a směl bych se za odměnu po práci dívat na televizní programy, které by mě stejně nezajímaly. Žádná kokočoka, žádný prachy, nic. Jen to, před čím jsem utíkal.

Až jsem si vzpomněl na Morouse. Kdo jiný než on by mi měl pomoct? Jasně, Morous, jediný člověk v Novém Karáčí, kterému jsem teď, když mě zradil Mark, mohl věřit, vždycky mi přece tvrdil, že jsem jeho nejlepší kluk a že u něj můžu zazvonit kdykoliv. Pokaždé, když mi upřímným hlasem vykládal, jak mě má rád jako vlastního a že právě takového syna, jako jsem já, si vždycky přál, mi trochu běhal mráz po zádech, ale to teď nebylo to rozhodující. Mark ho rád neměl, když jsem mu vyprávěl, že by Morous chtěl mít syna, jako jsem já, vždycky se smál a říkal, že Morousovi určitě nejde o mě, ale o to, co bylo předtím, protože

moje máma byla Turkyně a Morous žádnou určitě v životě neměl. Jestli jsem na Markovi něco nesnášel, tak to bylo právě tohle. Neuměl se zastavit před ničím.

Morous mi pomůže. Slíbím, že až budu mít zase ruku, budu mu půl roku dodávat barvu zadarmo. Nebo ne, za půl ceny a rok.

Ke vchodu pasáže, kde Morous bydlel, jsem skoro doběhl. Zatřásl jsem mříží; byla už zamčená. Rychle jsem klekl na levé koleno a zašmátral po zemi, jestli tam neleží klíc. Možná že tam ležel, ale pravou rukou jsem nedosáhl až ke zdi. Najednou jsem znovu pocítil únavu dne a večera. Pomalu jsem se svezl po hliníkové kostře domu a posadil na zem.

Čekal jsem skoro hodinu. Potom se sinalou nocí prosmýkl štíhlý Arab v širokých kostkovaných kalhotách a natáhl se u mříže nahoru. Pochopil jsem, klíč je teď jinde. Udělal jsem dva neslyšné kroky za jeho zády dýchl mu skoro do ucha. „Musím k Morousovi!“

Cukl sebou a v prvním okamžiku jsem se lekl, že mi vrazí kudlu do břicha. Rychle jsem odskočil. Ale jenom otevřel mřížové dveře, vešel dovnitř a pak hlavou ukázal, že můžu s ním. Jednu ruku tiskl k tělu. Jasně, nesl dodávku barvy a nemohl se s nikým rvát, Nestálo by to za to.

U Morousových dveří vymačkal bzučákem signál, jiný, než jaký jsem používal já i ostatní Pavouci.

Počkal jsem, až Arab vypadne, a pak jsem zazvonil sám. Už z Morousova pohledu jsem pochopil, že ví všecko. Díval se na mě, ale jeho oči byly mrtvé.

„Hmm,“ řekl jenom, když jsem ze sebe vysoukal, co chci. „Když mi nepomůžeš, tak těch šest měsíců nepřežiju, Morousi.“

„Hmm,“ řekl znovu.

„Doopravdy ti zaplatím, všecko. Jen co zase budu v pořádku. Budu dělat jen pro tebe. Víš, že jsem ti vždycky doved obstarat to nejfajnovější zboží. Mám na krev čuch, sáms mi to vždycky povídal.“

„No jo,“ řekl, aby změnil téma a pořád nemluvil o tom jediném. „No jo.“

„Mám to podmíněně. Jen to nějak musím přetlouct. Nejlepší by bylo, kdybych se někde moh schovat.“

„Nejde to, Johne. Domů si tě vzít nemůžu. A tady by to stejně bylo nebezpečný. Zkus to jinde.“

„Nemám kde, Morousi. Doopravdy. Vždycky jsem ti věřil, kdyžs mi povídal, že k tobě můžu přijít kdykoliv.“

„No jo — ale to jsem myslel jinak. Nesmíš věřit všemu, co se povídá. To by s tebou dopadlo blbě, Johne.“

Zatvářil jsem se zoufale. „Jen na pár dní. Jen na prvních pár dní.“

Zavrtěl hlavou. „Nech toho. Nemá to cenu. Musíš to zkusit jinde.“

Jasně, byli tu přede mnou, varovali ho. Možná Jadej, možná i Mark. Pozor na Johna, ostatně uvidíš sám, Morousi. Byl v Alhambře. Kdo ví, jak to s ním vypadá. Možná ho nalili a možná někde na sobe nosí štěnici, o který ani neví. Je teď nebezpečnej, Morousi, pozor na něj.

„A nějaký prachy bys mi nemoh půjčit? Pár taků čistě do začátku.“

Vážil si mě očima, určitě uvažoval, co bych mu moh nabídnout jako zástavu. Nevypadal, že by mi předpovídal skvělou budoucnost.

„Nádobíčko s sebou nemáš?“ Věděl, že mám dobrý nádobíčko, opatřili jsme si je s Markem jen před půl rokem ze zásilky pro americkou vojenskou nemocnici na základně za městem.

„Zůstalo to všecko u Pavouků.“

„No jo, když nic nemáš,“ podrbal se na břiše. „Ledaže bys mi prodal pár kapek barvy.“

„Barvy? Vždyť teď přece —“ V tom okamžiku mi došlo, o co mu jde. Měl na mysli mou vlastní krev.

Měl jsem poměrně žádanou skupinu A_2B s minusovým Rh faktorem. Jednou mi vysvětloval, že se dobře hodí pro určité alergie. Nejspíš si někdo zrovna tuhle skupinu objednal a očekávaný dodavatel nepřišel. Takhle to chodilo pořád, celou noc a celý den zvonily u Morouse telefony z nemocnic a sanatorií. Když chyběla krev, a na úřední dodávku nebylo spolehnutí — což se dělo víc než často — nezbývalo doktorům než se pokusit sehnat krev u Morouse nebo jiného obchodníka s krví. Samozřejmě na černo, úředně byl obchod s krví státním monopolem a černota se trestala stejně přísně jako obchod s tvrdými drogami. Jako v případě drog, i tady to odnášeli jen ti na dolních stupíncích žebříčku. Morous už stál pěkný kus nad zemí — kdyby padal, strhnul by s sebou i pár těch, kteří jsou někde vysoko nad ním.

Takže dovnitř nepustil mě, ale á dvě béčko.

„Už rozumím, Morousi. Teď hned?“

Zavrtěl hlavou, jako by se děsil své šlechetnosti.

„Proč to odkládat?“

Kývl jsem a posadil se na upadanou otáčivou stoličku, která své lepší časy prožila v nějaké předměstské ordinaci pro chudé. Možná že za sebou mela i nějakou tu asistenci při černém potratu počestné druhé manželky význačného úředníka, možná že na ní seděla jen sestra u zubaře, když míchala lepidlo na opravu vyražených stoliček. Každopádně bylo typické, že i když Morous zcela jistě vydělával víc než všichni andělíčkáři z celé Modré čtvrti dohromady, nábytek měl stejně ubohý, jako byla místnost sama.

Otevřel zásuvku ve stole u okna a vylovil kanylu s odběrovou trubičkou a baňkou. Bylo to dobré nádobíčko. Měl ho, pacholek, zřejmě připravené pro každou příležitost.

„Dej to sem, Morousi. Udělám si to raději sám. Po tobě by mi určitě zbyla modřina jak lívanec."

S poněkud divným úsměvem mi přisunul nádobíčko blíž. Vzal jsem kanylu a uvědomil si, že si ji musím píchnout buď do krku nebo do některé cévy na noze. To první mi bylo nepříjemné, to druhé bylo zjevně nepohodlné. A navíc by to na noze trvalo věčnost.

Podal jsem mu jehlu zpátky a unaveně nastavil pravý loket. „Dělej, prosím tě. A opatrně."

Uměl to, všechna čest. Možná byl rychlejší než já sám, a to jsem si sám sebe dost cenil. Osprejoval mi kůži sterilizačním aerosolem a vbodl jehlu do žíly dřív, než jsem si to stačil pořádné uvědomit. Plastiková banka se začala plnit temně rudou krví.

„Kolik?" zeptal jsem se.

„Litr. To přece uneseš, ne? Kolik bys sám vzal hejlovi jako jseš ty. Metr pětasedmdesát, tak dvaašedesát kilo. Zdravý typ, alespoň podle očních rohovek."

„To je něco jinýho. Hejla hned seberou a odvezou do nemocnice, kde do něj něco napumpujou a staraj se o něj. Kdežto já budu muset zalézt do kanálu mezi krysy."

„Však ty ten litránek vydržíš. V nejhorším ti dám čuchnout čpavku, aby ses mi tu nesesypal. To je stará metoda, ale pořád účinná."

„A kolik mi za ten litr dáš? Je to úplně čerstvý a ode mě. Toho by sis měl cenit, Morousi. Je to poprvý ode mě."

Pokoušel jsem se, aby to znělo jako od tuhého chlapa, ale nějak se to nevyvedlo. Znělo to jako smlouvání na zeleninovém bazaru.

„Je to jen obyčejná á dvě bé, Johne. Nic moc vzácnýho, a kdo ví, jestli to vůbec prodám. Nakonec abych to zpracoval."

Nestávalo se to často, ale někdy přece. A v žádném případě na tom Morous nikdy neprodělal. Dodával speciální výtažky a krevní plazmu kdekomu, dokonce prý i armádě.

„Jasně, Morousi. Kolik teda dáš?“

„Šedesát taků.“

„Šedesát? To je přece nesmysl. Kdybych ti tu samou krev přinesl minulej tejden, tak dostanu nejmíň stovku za litr. Šedesát se dává za obyčejný áčko.“

„Jenže doba se změnila, chlapče. Já dneska nemám na vyhazování a jestli se ti to nelíbí, můžeme toho nechat, a ty si svou barvu odnes někomu, kdo ti dá víc. Kontejner ti půjčím, že jsi to ty, za dvacet babek.“

„Víš dobře, že je nemám.“

„Šedesát babek ale přece není tak málo. U Arména bys nedostal víc za obohacenou barvu.“

„Jenže Armén mi nikdy netvrdil, že je můj kamarád a že kdykoli se octnu v nouzi, mám u něj dveře otevřený.“

„Neotevřel jsem ti snad?“

Nic jsem neříkal. Oba jsme upřeně pozorovali láhev, plnící se temnou krví. Když hladina dostoupila k rysce, označující jeden litr, Morous mi rychle vytrhl kanylu ze žíly a ránu přestříkal sprejí, zastavující krvácení. Tmavě červená kapka rázem ztuhla a rána pod ní se sevřela.

Vstal jsem a zamotala se mi hlava. Všiml si toho a pokusil se na mě neupřímné usmát.

„Za pár hodin se to spraví,“ zakýval hlavou, aby mě povzbudil, a sáhl do druhé zásuvky. Z nízké kovové pokladničky — určitě byla z nějaké superpevné slitiny, na to si on potrpěl, vylovil šest špinavých bankovek. Potom se na mě velkomyslně podíval a přidal ještě jednu.

„Že jsi to ty, Johne. Na starý přátelství. Já tě měl vždycky doopravdy rád. A teď už padej, nerad bych mel nějaký opletačky. Kdyby sem přišli poliši, mohli by si myslet, žes mi dones nějaký šmé. A pak by ses s tou rukou moh fakt rozloučit nadosmrti.“

Mluvil a zároveň mě břichem tlačil ke dveřím kamrlíku.

„Nevíš o něčem —“

„Tos uhod, nevím. Kdyby něco, zkus se tu zastavit tak za čtrnáct dní, dřív ne. Vážně bych z toho moh mít opletačky.“

To za prvé. Za druhé ani tak nestál o to, nějak mi pomoct, jako o mou krev. A_2B je vážně dobře zavedená skupina, alespoň na trhu.

Rychle jsem proběhl pasáží, ve vchodu se opatrně rozhlédl a vyklouzl na ulici. V zadní kapse džínů mě hřálo skvělých sedmdesát babek. Nebylo to na utrácení, ale pár dní jsem s nima protlouct mohl, než se uklidním a rozmyslím si, co budu dělat dál. A hlavně musím vymyslet, kam se zdekuju. Žádná z adres, co jsem si pamatoval, mi nebyla k ničemu, to bylo po dnešním večeru jasné. Jít z města se mi taky nechtělo, neznal jsem venkov, nedovedl jsem si ani představit lidi, kteří tam žijou. A o islámu jsem tolik nevěděl, abych mohl spoléhat na ochranu vírou.

Město, zbývalo jen město. Musel jsem se ukrýt někde v Novém Karáčí. Teď v období sucha je to docela jednoduché, svá místa v parku znám a musím dát jen pozor, aby si mě při spaní nevyčmuchal vandrák, kterému by stálo za to vypumpovat ze mě všechnu barvu a třeba mě ještě prodat po kouskách na náhradní díly pro chirurgy. S jednou rukou se člověk brání těžko. A kdo by si lámal hlavu, kdyby zmizel někdo takový jako já. Ořezanec, bez rodiny, beze jména, bez víry. Jediné, co mi na světě zbylo, byl jen John Lennon z Liverpoolu. A i on jen v duši.

Trochu se mi podlamovala kolena. Potřeboval jsem si někde sednout a hlavně se najíst, přepadl mě hlad, jaký jsem snad v životě neměl. Naposledy jsem jedl nechutnou proteinovou kaši v soudní nemocnici, byla tak odporná, že jsem do ní jen dvakrát dloubl lžící a nechal ji. Musel jsem okamžitě někam, kde se najím a taky seženu pár plátků kokočoky, tu potřebuju stejně nutně jako jídlo. Děsně jsem potřeboval barevný halušky a ty mi udělá jen kokočoka.

U bílého leknínu, blesklo mi hlavou, jedou tam celou noc a touhle dobou tam mělo být prázdno, nebo skoro prázdno. A hlavně, téměř najisto bych tam neměl potkat nikoho, koho bych znal. Protože za dnešek jsem měl přátel a kamarádů na půl života dost.

Když jsem otevřel dveře, rozeznal jsem v sinavě modrém světle jen pár obrysů postav. Byli to na první pohled vágusové a odrbanci, nejšpinavější sedlina vší spodiny. Všechny obličeje zíraly tupě na obrazovku, na které běžel starý černobílý film.

Pomalu jsem došel ke stolku v rohu a stiskl tlačítko, abych přivolal někoho, kdo by mi něco přinesl. Za pultem v rohu to bliklo a zvedla se unavená babizna.

Taky jedna hlava hned vlevo ode mě se otočila. Potom se trochu naklonila a hlas, který jsem už jednou slyšel, mi do ucha zarecitoval: „77, kdo volí kromě Boha jiné ochránce, jsou jako

pavouk, jenž si sám dům staví. Nejslabší jistě ze všech domů je dům pavoukův.“

Pořád jsem si nemohl vzpomenout, kde jsem ten hlas slyšel, a ve světle obrazovky jsem obličej nedokázal rozeznat.

„Odpal,“ řekl jsem jen znechuceně.

„Ty neznáš třicátou devátou, mekkánskou súru?“ řekl ten hlas. „To je přece tvoje súra, Pavouku.“

Potom obrazovka trochu zazářila.

Byl to ten bělokožka bez ruky a bez ucha z nemocnice. Když už je den něčím strašnej, tak to platí i o blbostech.

„Já se ti na tvůj korán vybodnu,“ řekl jsem vztekle a praštil ho loktem pravé ruky pod žebra.

Vyheknul a stáhnul se zpátky.

„Mistrkáj, nezacláněj,“ zachraptěla babizna, která došla s rukama plnýma špinavejch misek ke stolu, kde jsem seděl. „Co budeš chtít, fešáku?“

/II/ Jmenuju se Robert Kay a pocházím z Lince. Mistrkáj se mi říká proto, že tady bylo odjakživa zvykem říkat bělochům buď sahib anebo mistr, a tohle oslovení se kupodivu udrželo, i když všechno ostatní, co k němu patřilo, už bylo dávno to tam; včetně úcty, které tu kdysi požívali. Jenže to se ještě tenhle kus země jmenoval východní Bengálsko a dost tu bylo jen tajfunů, lidí a juty. Jiných artiklu, včetně obyčejné rýže, už bylo málo. Angličané odešli a z východního Bengálska se stal východní Pákistán a z něho zase Bangladéš a pořád tu bylo jenom hodně lidí a juty. Pokud jde o tajfuny, zdálo se, že jich je dokonce víc. Ale to byl jen optický klam, vyvolaný televizí. Dokud nebyla televize, aby ve zpravodajství mohla po celém světě ukazovat hromady obětí a pobořené domy, o spoustě tajfunů se jednoduše nevědělo.

Potom, těsně před koncem devadesátých let, tu objevili jedno z posledních nalezišť ropy. Bylo to v době, kdy prakticky všechny velké těžební oblasti byly vyčerpané nebo blízko vyčerpání a žádný ze států, který ještě nějakou ropu vlastnil, neměl tak lehkomyslnou vládu, aby prodala jen jediný litr někomu jinému. V tu chvíli se objevila kharnapulská ložiska. Ukázalo se, že se táhnou dolů k Bengálskému zálivu a navíc v hloubce kolem osmi, deseti kilometrů. Podle všech odhadů byla obrovská — naftaři tvrdili, že je tu desetkrát víc ropy než v celém zbývajícím světe dohromady.

Téhle chudé zemi na konci Bengálského zálivu to přineslo ze všeho nejdřív spoustu zmatků. Ropa znamenala peníze, a peníze se postaraly o spoustu přátel. Velmoci náhle pocítily potřebu přátelské spolupráce a spojenectví se státem, který dřív zajímal jen dobročinné organizace a Mezinárodní červený kříž a půlměsíc jako pravidelný příjemce potravinových balíčků, léků a stanů po každém tajfunu, jehož ničivost si zasloužila televizní šot.

Potřebu podělit se spolu se stodvaceti milióny Bengálců o bohatství, které se jim objevilo ze dne na den hluboko pod nohama, pocítily kromě velmocí i nejrůznější mezinárodní organizace a ekonomické skupiny, obepínající v té době svými počítačovými centry, databankami, světlovody a úvěrovými kartami dokonale celý svět. Tak jsem se dostal do Bangladéše i já. Stal jsem se poradcem šéfa zdejší pobočky NTM. Podle zákona musel šéfem být Bengálec a muslim.

Spousta ropy zamotala hlavu nejen celému světu, který uvažoval, jak k ní co nejladněji přijít, ale taky lidem, kteří na ní dosud žili víc než chudě. Najednou se octli v situaci, kdy mohli chtít i to, o čem nevěděli, že vůbec existuje. Národní důchod na hlavu převýšil během dvou let úroveň nejbohatších zemí. Jako každý, komu takové bohatství spadne do klína příliš rychle a vlastně náhodou, si ti lidé vůbec nepočínali rozumně. Naopak, prováděli největší hlouposti, jakých bylo možné se dopustit — jako jednotlivci i jako národ. A nutno přiznat, že my, co jsme se tady octli, abychom jim pomohli jejich bohatství co nejlépe užít, jsme dělali, co bylo v našich silách, abychom jim v tom zabránili.

Dělali jsme to šikovně, a když jsme byli sami, mnuli jsme si ruce, jak pěkně to vychází a že nebude trvat dlouho a celá delta Gangy a Brahmaputry bude jedním báječným obchodním domem se zlatonosným podzemím. Nenapadlo nás, že někdo bude ještě šikovnější než my.

NTM (spolu se čtyřmi dalšími společnostmi, jejichž souhrnný čistý zisk po přiznání daní převyšoval národní důchod Evropy na západ od Labe včetně Skandinávie) financovala akci, která nesla vznosný oficiální titul Lidová kampaň za znovusjednocení Indie. Jejím smyslem bylo dostat do čela vlády lidi, co takovou pomoc později dokážou ocenit. Kampaň se začala neobyčejně dobře rozvíjet a brzy se svou úderností přiblížila občanské válce. Právě na tomto poli jsem mohl řádně uplatnit svoje zkušenosti. Začínal jsem na počátku sedmdesátých let jako člen podpůrné sítě FRA a dokonce jsem byl jedním z posledních, kdo viděli na svobodě

Andrease Baadera: poskvtl jsem mu na jednu noc úkryt v garáži svého bytného. Tenkrát jsem začal studovat v Heidelberku filozofii a fyziku a čím dál, tím víc mi bylo jasné, že v mém životě půjde o něco jiného než o vědu. Dostal jsem první falešný pas. V osmdesátých letech jsem začal pracovat pro Irskou republikánskou armádu a byl dokonce v Londýně — v nepřítomnosti a pod cizím jménem — odsouzen ke třiceti letům vězení. O deset let později si mě pod dalším falešným jménem jedna anglická firma, za níž se skrýval choulostivý úřad britského ministerstva zahraničí, najala, abych dal do pořádku její filiálku v Hong-Kongu.

To už jsem se ve svém oboru vypracoval natolik, že jsem pracoval jen za honorář a nemusel jsem si dodávat odvahy přesvědčením, že to dělám pro revoluci, která jednou osvobodí svět. Přestal jsem věřit idejím a začal věřit sobě — jako každý dobrý řemeslník. Moje rodina — mezitím jsem se oženil a koupil dům v Salcburku — mi k tomu poskytovala dobré zázemí. Vždycky jsem se měl z obchodní cesty kam vrátit.

V Hong-Kongu jsme tenkrát přece jen rejdaře přesvědčili, že samostatnost pod ochranou Číny je sice hezká věc, ale hlava na krku je ještě hezčí. Stálo to spoustu peněz a skoro tolik mrtvých, kolik tam ročně umře lidí na drogy a dopravní nehody dohromady.

Potom jsem půl roku doma ošetřoval růže a chodil venčit psa, než jsem se stal poradcem šéfa filiálky NTM v Čitágaonu. V tomhle městě se soustřeďovalo všecko, co bylo jen trochu mastné od zdejší ropy.

Lidová kampaň za znovusjednocení Indie měla jediný háček: Bengálci zbohatli tak náhle, že bylo těžké vyprovokovat skutečnou občanskou válku. Každý, kdo by měl vyjít na ulici a hájit svou pravdu nebo potírat pseudopravdu protivníka, byl už tak bohatý a pohodlný, že za sebe raději najal nějakého žoldnéře.

Takže v občanské válce, kterou se nám přece jen po nesmírném úsilí podařilo vyprovokovat, proti sobě žádní občané nebojovali. Místo nich po sobě střílely dvě dobře organizované malé armády odborníků na podobné věci, kteří se sešli z celého světa. Jenom NTM dodala kolem dvou set mužů. Bengálci se na to všechno dívali z oken svých rychle a moderně zbudovaných domů a uzavírali mezi sebou sázky, jak která potyčka dopadne. Tohle se od Angličanů naučili dobře.

Jednu výhodu ovšem tenhle neobvyklý typ občanské války měl. Vzhledem k tomu, že na obou stranách stáli dobří řemeslníci, nedocházelo, jako je tomu v běžných konfliktech tohoto typu

zvykem, k velkým masakrům nevinných lidí. Mrtvých bylo málo a i docela malý tajfun si obyčejně vyžádal víc obětí.

Patřil jsem k těm, kteří poměrně rychle pochopili, že Lidová kampaň za znovusjednocení Indie se minula účinkem. Pár desetiletí v moderní společnosti hraje někdy roli větší než tisícileté tradice starověku a století středověku — Ghándího myšlenky na jedinou, silnou a bohatou Indii, v níž vedle sebe žijí hinduisté a muslimové, už nikdo oživit nedokázal. Nestáli o to především muslimové, jejichž kočovné putování se před staletími zastavilo šťastnou shodou okolností na místech, kde o staletí později vytryskla ropa. A ta dodávala energii nejen světu, ale taky myšlenkám koránu.

I když jsem se snažil co nejrázněji přesvědčit vedení NTM i ostatních s námi sdružených společností, že se musíme orientovat na fanatické muslimské tradicionalisty, kteří jediní z obyvatel země měli alespoň trochu zájem vykonávat nějakou moc nad svými spoluobčany, nedokázali jsme jednat dost rychle. Během jediného týdne se nám situace v zemi zcela vymkla z rukou.

V červenozelených, na první pohled šaškovských oblecích vyrukovalo několik desítek vášnivých členů Muslimské ligy do ulic a provolávalo slávu tvůrci pravého Pákistánu Rahmatu Alímu a svému vůdci Sairábu Džinnáhovi. To, co podle všech předpokladů mělo být neškodnou demonstrací bezvýznamné skupiny pomatenců, se stalo zárodkem týden trvajících potyček, které zachvátily celou oblast na jih od obratníku Raka. Najaté oddíly se jich nezúčastnily; neměly k dispozici stranu, na kterou by se mohly postavit. Muslimští fanatici si váhání řemeslných ozbrojenců vyložili jako slabost stávající moci a ještě týž týden vyhlásili nový samostatný stát, jehož severní hranicí byla právě pomyslná přímka obratníku Raka. Vůdcové Muslimské ligy se prohlásili za jediné pravé nositele tradic Rahmata Alího a svůj stát potom za skutečnou Zemi čistých, Nový Pákistán. Čitágáon byl už zcela samozřejmě přejmenován na Nové Karáčí.

Samozřejmé že by za normálních okolností svět nemohl takové frašce nečinně přihlížet a nechat skupinu náboženských fanatiků, aby ovládla nesmírné bohatství, jaké představovala zdejší ropná ložiska. Jenom samotná společnost NTM by nepochybně dokázala srazit celou novou vládu na kolena během dalšího týdne. Jenomže, jak už jsem říkal, našel se někdo ještě šikovnější než velmoci i NTM a všechny nadnárodní společnosti, co jich na zeměkouli bylo.

Jmenoval se Erich Blattinger a byl vědeckým pracovníkem Ústavu aplikované chemie v Sao Paulu v Brazílii, kam se uchýlili

jeho rodiče už před druhou světovou válkou. Erich Blattinger se zabýval uhlovodíkovými řetězci. Nebyl geniální osamocený badatel, spolu s ním se výzkumem uhlovodíkových řetězců zabývalo celé oddělení ústavu s poměrně slušnými podpůrnými fondy.

Brazílie byla jednou ze zemí, které světovým nedostatkem ropy trpěly nejvíc. Jeden z bývalých prezidentů dokonce prohlásil, že člověk, jemuž by se podařilo vymyslet něco, co by tenhle problém umožnilo vyřešit, by se svou slávou vyrovnal — nebo téměř vyrovnal — slavnému fotbalistovi Pelému.

Blattingerovi a jeho spolupracovníkům se to povedlo zrovna v době, kdy pár tisíc kilometrů na východ — nebo taky na západ, podle toho, kterým směrem člověk stál — muslimští nadšenci vyhlásili stát Nový Pákistán, v jehož znaku měla být vrtná věž korunovaná půlměsícem a jehož vlajku měl tvořit červený obdélník se zeleným kruhem uprostřed.

Zatímco v Novém Karáčí se vedly spory o ministerstva a počet hodin islámského učení ve školním rozvrhu, oznámili v Sao Paulu celému světu, že dokážou vyrobit umělou ropu bez příměsí a navíc v ceně odpovídající těžbě z hloubek menších než dva tisíce metrů a v jednoduchých geologických podmínkách. Samotné zařízení na výrobu umělé ropy, předvedené současně s oznámením úspěchu, vypadalo tak nesložitě, že si ho nejspíš mohlo pořídit každé středně velké město. Znamenalo to, že odpadly nejen problémy s ropou jako takovou, ale i s její dopravou. Fotografie doktora Blattingera se synovcem slavného fotbalisty Pelého, který byl poslancem za Sao Paulo, se objevily ve všech novinách, dokonce i v Novém Karáčí. Zato v nich chyběly snímky z Nového Pákistánu. Velmoci, mezinárodní organizace a vůbec kdekoho zajímalo mnohem víc, co se děje v laboratořích v Sao Paulu.

Takže místo toho, aby velmoci nebo někdo jiný Nový Pákistán během týdne zlikvidoval, nestalo se nic. Jen na spoustě nových domů, které v Novém Karáčí v posledních dvou letech vyrostly, se objevily tabule oznamující, že objekty jsou k pronajmutí.

Ne že by země rázem zchudla tak, jako byla chudá předtím. Místní banky byly za těch pár let ropné konjunktury docela slušně naplněné penězi a stačily se spojit s mohutnějšími partnery v celém světě. Bylo zahájeno několik doprovodných hospodářských programů, které začínaly vynášet první zisky. A především začal fungovat složitý systém ochrany proti následkům tajfunů. Soustava

hrází a mohutných betonových vlnotamů zabraňovala ničivým náporům vod smést to, co jim dřív bylo vydáno na pospas.

Ale to už svět nezajímalo. Tajfuny nekončily ničivými záplavami s tisíci oběťmi a nevyčíslitelnými škodami, a tak nebyl důvod k televiznímu zpravodajství. Nový Pákistán upadl v zapomnění dřív, než se mohl stát součástí obecného povědomí. Jako kdyby se odstěhoval na odvrácenou stranu Měsíce. Ale to už byl osud spousty států, které za poslední století vznikly na jih od obratníku Raka a na sever od obratníku Kozoroha.

Taky já jsem upadl v zapomnění. Šlo to se mnou z kopce skoro stejně rychle jako se zdejším rozmachem. Už když jsem opouštěl svou vilu a své růže v Salcburku, jsem věděl, že tohle je nejspíš poslední větší akce, za níž se vydávám na opačný konec světa. Dokonce jsem se těšil, až přijde den, kdy znovu zabalím své superpevné roburkufry a budu se vracet zpátky do zchudlé, avšak pořád stejné Evropy. Jenomže den, kdy jsem se měl vrátit, nepřišel.

Místo toho mi zatelefonovala vlastní žena. Mluvila stručně a i jinak dávala najevo, že ji celá záležitost příliš překvapila, než aby se s ní dokázala vyrovnat. Donesly se k ní zprávy, že mě společnost NTM už nepotřebuje, a protože v současné situaci jsem jenom na obtíž, rozhodla se mě správní rada předložit na stříbrném tácku Angličanům. I když těch třicet let od soudu v Old Bailey už byla hodně stará záležitost, nedalo se prý o promlčení vůbec uvažovat. Výbuch na velké stanici metra Tottenham Court Road, který jsem tenkrát naplánoval a řídil pro Irskou republikánskou armádu, znamenal smrt pro celkem 762 lidí. To mi Angličané nemohli nikdy odpustit. Tolik mužů jim najednou jeden samotný Němec nezabil ani v první, ani ve druhé světové válce.

Moje žena byla Angličanka z Londýna a nikdy nevěděla, že terorista z Tottenham Court Roadu jsem byl já. Nechtěla tomu věřit ani teď a prosila mě, abych okamžitě odletěl do Evropy a očistil se od těch hrozných pomluv.

Třicet let v mém věku znamenalo skoro doživotí.

Nejlepší, co jsem mohl udělat, bylo zůstat v Novém Pákistánu a čekat. Bylo to vlastně jediné, co jsem mohl udělat.

Jen ze setrvačnosti jsem dobalil superpevné roburkufry a nechal je stát v hale. Potom jsem bez dlouhých úvah opustil klimatizovaný byt patřící společnosti NTM. Klíč jsem hodil do betonové strouhy na tekuté odpadky, táhnoucí se podél všech ulic, a stal se jedním z tisíců bílých hledačů východní moudrosti, kteří se potulují po indickém poloostrově od konce šedesátých let. Ztratili víru ve svou

kulturu a do smrti hledají svou novou pravdu. Vlastně je to i můj příběh. Nebyl to příliš pohodlný život, ale byl jediný, který mi zbýval. Přicházel jsem při něm postupně o ruku, o paži, o ucho. Ale krk mi pořád ještě zůstával.

A jedno malé zadostiučinění mi přece jen přinesl. Po desítkách let jsem se mohl jmenovat tak jako kdysi, v Linci; Robert Kay. I když i tohle potěšení mi trochu kalilo to, že když už jsem někomu stál za to, aby si pamatoval moje jméno, říkal mi Mistrkáj.

Dost možná, že kdybych věděl, že se na mě ten kluk takhle přilepí, nechal bych ho asi tenkrát U bílého leknínu na pokoji. On sám by si mě určitě nevšiml. Ale něco v jeho výrazu mě nutilo, abych se s ním dal do řeči, teď stejně jako předtím v čekárně před operačním sálem.

Vešel dovnitř plaše a opatrně. Už ve dveřích se rozhlížel, jestli ho tu náhodou nečeká něco nepříjemného. Bylo na něm vidět, že má za sebou první lekce ze života všemi opovrhovaného tvora a že se začíná učit prchat v okamžiku, kdy na opačném konci ulice někdo zdvihne ruku v gestu, jež jen vzdáleně připomíná hrozbu.

Ustrašeně se posadil na krajíček polštáře u nízkého stolku hned vedle mě. Ve slabém světle televizní obrazovky jsem zahlédl obrys velkých, trochu evropských očí a v nich záblesk něčeho strašlivě dětského a opuštěného.

Když jsem mu zacitoval súru Pavouka, hrál ještě pořád svou hru na kus chlapa, kterým jen tak něco nezacloumá. Ale to, že je na samém okraji dětského pláče, při němž se chvěje srdce i ramena, na něm mohl poznat i ten, kdo ví o životě mnohem méně než já.

Ožil, když zaslechl moje jméno: Mistrkáj.

„Mistrkájt?“ zopakoval ho po svém a najednou se proměnil v unaveného, ale zvědavého kluka. „Doopravdy Mistr Kajt?“ Nechápavě jsem se na něj podíval a on skoro šeptem a docela dobrou angličtinou zazpíval; „*For benefit of Mr. Kite there will be a show tonight…*“

Trvalo mi jen chvilku, než jsem si uvědomil, že tahle slova jsem znal už strašně dávno, když jsem byl mladší než tenhle kluk. Byla z velké desky v pestrém obalu, na němž byli do skupiny slavných voskových figur Madame Tussaudsové vkomponováni čtyři mladíci v prapodivných, skoro orientálně pestrých uniformách. John, George, Paul a Ringo. Sgt. Proper’s Lonely Hearts Club Band, Beatles.

Tenhle Pavouk s uťatou rukou, aniž o tom možná věděl, podnikal cestu proti proudu, jímž se ubírali moji současníci — od východní moudrosti za Johnem Lennonem. Sekta Johna z Liverpoolu uctívala Lennona jako proroka a jeho texty pro ni znamenaly stejně závazné dogma jako pro muslimského tradicionalistu korán. Vlastně nejen texty — taky hudba, která k nim patřila, byla dogma.

Bylo to zvláštní — ale čím víc času uteklo od Lennonovy smrti, tím sugestivnější se jeho poselství jevilo další generaci. Nikdo ostatní z Beatles, ani Paul McCartney se nikdy svým vlivem magickému kouzlu Johna z Liverpoolu přiblížit nedokázal — a nemyslím, že by tím hlavním důvodem byla Lennonova násilná smrt. Lennon byl prorokem, jediným opravdovým prorokem za posledních tisíc let. Říkám to i přesto, že celý můj život byl negativním obrazem poselství, jež dal světu. Zatímco on promlouval o míru, já zabíjel lidi. Kdyby mě znal, nejspíš by mě nenáviděl. A přece jsem ani na okamžik nepochyboval, že mu rozumím.

„A jak se jmenuješ ty?“ zeptal jsem se.

„John.“

John. Jako jeho Lennon. Všichni ti kluci si dávali anglická jména, jako kdyby jim to dovolovalo víc se přiblížit prorokovi. A možná že mu díky těm jménům byli doopravdy blíž, i když si nejsem jistý, že mu proto líp rozuměli.

„Já jsem jen Kay, Robert Kay. Ne Kite.“

„Mistrkajt je lepší.“

Beztvará stařena mu přinesla misku s rýží a malou kostičkou rekonstituovaného hovězího koncentrátu. Tyhle kostky nabité proteiny a vitamíny, snadno proměnitelné trávicím ostrojím na energii a stavební prvky organismu byly produktem jednoho z pomocných hospodářských programů. Automatickou linku na jejich výrobu instalovala NTM, když jsem ještě pro ni pracoval. I když za ni zdejší vláda zaplatila plnou cenu, získala ji NTM za polovic. Byl to prototyp a výsledný produkt potřeboval ještě dlouhodobou ověřovací zkoušku. Spousta Bengálců se živila koncentrátem hezkou řádku let a žádných viditelných následků jsem si nevšiml. Ovšem co jsem se taky dneska mohl dozvědět.

Nechal jsem si přinést ještě jeden tonik a potom si zapálil *kretku*, hřebíčkem ochucenou směs tabáku a trávy, na kterou jsem si v poslední době zvykl. Bylo to pořád lepší než žvýkat betelové listy.

John se na mě znechuceně podíval. Tihle kluci už nekouřili nic, ani trávu. Nepili. Místo všeho měli svou kokoříku. Jednoduchou, vždycky připravenou, vždycky příjemnou. Taky produkt jednoho z hospodářských programů: objednali si ho dokonce sami vůdcové Muslimské ligy. Korán nedovoloval pít, ale o syntetických halucinogenech v něm nebylo nic.

Plátky kokočokové žvýkačky byly za pár nových taků k dostání všude, na každém druhém rohu byl automat, kde se dala koupit jak povzbuzující tak afrodiziakální směs a nejmíň další dva druhy v obalech, označujících barvu halucinací, které žvýkačka vyvolávala. Taky tyhle produkty tu procházely dlouhodobou zkouškou účinnosti a případných vedlejších vlivů.

Mlčky jedl a já se díval na matnou obrazovku. Nikdy jsem pořádně nepochopil, proč zrovna v tomhle koutu světa se donekonečna promítají na všech hospodských obrazovkách strašlivě sentimentální a prastaré filmy. Vůbec jsem nevnímal, co se na obrazovce děje, a měl jsem dojem, že to je jedno i ostatním v místnosti; všichni měli pohledy zcela vyhaslé. Potom film skončil a stařena posadila do kolíbky videa novou kazetu. Byla to decentně kvílivá elektronická pop music, kterou jsem snášel ještě míň než staré filmy. Dopil jsem jedním hltem tonik a zvedl se.

Kluk se na mě tázavě podíval. Napadlo mě, že možná nemá na zaplacení a zeptal jsem se ho na to.

Uraženě sáhl do zadní kapsy džínsů a vylovil tenký svazek desetitakových bankovek. Dva tři vyhaslé pohledy se trochu zablýskaly chtivostí.

„Jestli chceš, můžeš jít se mnou," řekl jsem nezávazně. Nemělo smysl nechat ho tu, aby ho v lepším případě někdo z vždycky hladových hostů obral a v horším mu i podřízl krk. Nerozhodoval se ani chvilku. Něco — a dost možná že jen pocit plného žaludku — z něj shodilo i poslední zbývající slupku tuhého chlapa, který se o sebe vždycky postará sám, a pod ní se objevil vyplašený kluk.

Teprve mnohem později jsem si uvědomil, co vlastně ve mně od samého počátku vzbuzovalo pocit, že tenhle kluk potřebuje pomoct, i když se ze všech sil snaží předstírat pravý opak. Byla to jakási zvláštní nervozita ve všech jeho projevech, počínaje pohyby a konče tím, co říká, zvláštní směs nezralosti s předčasnou zkušeností, typická pro mláďata vychovávaná bez matek, a opuštěné děti. Tenhle kluk se octl sám dřív, než si vůbec stačil pořádně uvědomit, jakou cenu jeho rodiče mají. Byl připravený ptát se, jaký je svět, a nemuset světu odpovídat, jaký je on sám. Je to

těžká situace, končící někdy totálním rozkladem ještě neutvořené osobnosti, která se spálí jako přetížený elektrický obvod, a mnohem řidčeji tím, že si nechtěně dospělý člověk vytvoří sice zvláštní, avšak fungující hodnotový i myšlenkový systém.

John měl rozhodne blíž k tomu druhému. Měl ten dokonalý typ paměti, která zaznamenávala všechno, co jí prošlo, byť náhodou. Pamatoval si téměř doslova dlouhé pasáže z knih, přečtených ještě v dětském domove i ve výchovném ústavu, a dokázal citovat spousty vět svého otce. Kromě toho byl Pavouk a věděl o lidském organismu nejen víc než já, ale nejspíš i víc než spousta studentů medicíny. Zatímco oni se učili z knih a modelů, on měl za sebou dva roky praxe, která v sobě spojovala objevy moderní doby s prastarou zkušeností lidových kouzelníků a léčitelů. Jednou o Pavoucích vyjde dlouhá a napůl nesrozumitelná sociálně antropologická studie a seriózní badatelé se určitě budou vzpírat některým věcem věřit.

Ale ze všeho nejsilnější, i když ze všech sil skrývaná, byla jeho snaha přemoct samotu. Možná že ani sám nevěděl, jak moc někoho potřebuje, jak hledá alespoň jediného člověka, pro kterého by chtěl žít a který by o něj stál. To nebyla touha po lásce. Byl to instinkt, zakódovaný do jeho osobnosti tisíci generacemi lidí které žily před ním.

Vyprávěl mi o Markovi. Jejich setkání byla víc šťastná náhoda než vědomá volba. Hrál mu roli bratra, otce i matky. Ne kvůli Lennonovi samotnému — ale kvůli Markovi si začal říkat John. A Mark, ten určitě stejně silně potřeboval jeho.

I já jsem ho potřeboval. Byl jsem taky sám.

Dovedl jsem ho ten večer k sobě do dlouhé a úzké kůlny z pórobetonu, která stála na dvoře za opuštěným hrnčířstvím uprostřed Modré čtvrti. Bydlel jsem v ní pokojně už třetí rok a neobtěžovali mě tu ani policajti, ani ostatní vandráci. Dopřával jsem si dokonce přepych elektřiny, kterou jsem si přivedl ze zapomenuté zásuvky ve vedlejším domě. Z opuštěného bytu nad hrnčířstvím jsme přinesli matraci a docela slušnou přikrývku.

O sobě jsem mu za těch pět měsíců, co jsme spolu bydleli, vlastně neřekl nic. Ani se moc neptal. Už na první pohled jsem vypadal jako jeden z mnoha evropských ztroskotanců, které pohltila Asie. Nemělo smysl ten obrázek přetvářet; kdo ví, jak by se to snášelo s jeho lennonovskými názory, žít v doupěti zabijáka. I když to všechno bylo už tak dávno, že jsem si někdy ani nebyl jistý, jestli se to vůbec stalo.

Přes den jsme se starali každý sám o sebe. Chodil jsem na svá místa dostávat drobné za službičky, které by řádný Bengálec nedělal, a večer se vracel do kůlny, abych tu na Johna počkal, než on se vrátí. Potom jsme spolu někdy šli k Bílému leknínu nebo do jiné špelunky anebo jen tak seděli v kůlně a já poslouchal, co mi říká. Neptal jsem se ho, kde bere tu trochu peněz, kterou utrácel za kokočoku. Někdy jsem měl pocit, že celý den nevyšel z kůlny ven. Bylo to pro něj určitě lepší, každá hodina venku mezi lidmi znamenala nebezpečí, že o svou ruku přijde navždycky.

Jednou se vrátil až v noci a i v mizerném světle starého lumipanelu, který jsem měl v kůlně, bylo vidět, jak jeho snědá kůže zešedivěla. Když nic neříkal, zeptal jsem se sám, co je s ním.

„Nic," odsekl a položil se na matraci.

„Myslel jsem, že bysme dneska mohli zajít do světa," řekl jsem. „Ale teď už to nemá cenu."

„Jdi klidně beze mě, tady máš prachy," řekl a hodil mi složenou bankovku. Byla to stotakovka. „Já jsem dneska nějakej unavenej, Mistrkajte."

Nechal jsem peníze ležet. „Kdes to vzal, Johne? Máš už to za pár — tak se nenamoč do nějakýho maléru."

Neřekl nic a jen zíral do zdi.

„Tys někoho sejmul?"

„Jdi se bodnout."

Vstal jsem a při tom pohybu jsem najednou pocítil něco, co jsem nezažil už léta: vztek. Zdravý posilující vztek.

„Johne, ty hovado tupý asijský," křičel jsem na něj, „ty se mizerný tři tejdny před tím, než se můžeš dostat zpátky ke svý pitomý pazouře, najednou pustíš do takový kraviny, která tě o ní může zase zpátky připravit! Sám se jdi bodnout! Člověk se tu s ním piplá, stará se, a ten blbec, ten kretén rákosnická nakonec dělá všecko, jen aby to nevyšlo. Co si myslíš, jakous měl šanci na začátku, že se k tý hnátě zase dostaneš? Sotva jedna ke stu — a teď, když je to skoro obráceně, tak si to všecko chceš sám svojí blbostí podělat? Copak sis sakra, když už jsi potřeboval nějaký prachy, nemoh říct? Tos musel honem někoho sejmout? Ty prachy jsou za krev, za nic jinýho bys tolik nedostal."

‚Jo," řekl. „Ale za mojí."

A tak jsem se poprvé dozvěděl, že chodí jen o pár bloků dál prodávat Morousovi krev. Čas od času litr. Dneska to trochu přehnal; Morous naléhal, a tak si nechal vzít ještě o půl litru víc. Sotva se dovlekl domů.

„Ty, Mistrkajte,“ otočil se najednou od betonové zdi ke mně a oči mu přitom trochu horečně pálily, „já ale tu ruku potřebuju.“

„Každej potřebuje ruku,“ zabručel jsem a na koleni rovnal stovku, kterou jsem sebral z podlahy.

„Ale já ji potřebuju víc.“

Položil jsem stovku na matraci vedle něj.

„Doopravdy. Já — já jsem ještě nikdy neměl holku.“

Zašklebil jsem se. „K tomu nepotřebuješ ruku, ale pinďoura. Toho by ti ušmikli leda za prokázaný cizoložství, a to nepodmíněně. Jenomže cizoložství jsi se, když jsi ještě neměl holku, nedopustil. Takže čeho se bojíš?“

„Mistrkajte, já to myslím vážně. Já bych prostě chtěl někdy mít holku, doopravdy, takovou, co by byla jen moje a jenom se mnou. Alespoň jednu. Rozumíš, jak to myslím? Jenomže ořezanec na něco takovýho nemá nárok, to přece uznej.“

Měl pravdu a bylo mi ho líto víc než kdykoli předtím. Moc dobře jsem věděl, co chce. A skoro stejně dobře jsem věděl, jak malou má naději, že bude mít jinou holku než tu, kterou si koupí. Kdo je tady jednou ořezancem, zůstává jím navždycky.

„Musíš si prostě dávat pozor, aby ses do něčeho nezaplet,“ pokrčil jsem ramenem.

„Jenomže, jak to mám dělat? Můžeš mi taky v tomhle poradit, Mistrkajte? Jsem Pavouk, a jediný, co umím, je obstarávat krev. Nic jinýho. A nic jinýho mě taky nikdo dělat nenechá. Dřív nebo později o tu ruku přijdu stejně. Potom mi vezmou i rameno a třeba i druhou.“

Výmluvně se na mě podíval. „Skončím jako ty, a kdo ví, jestli ne dřív. Za co ti vlastně ušmikli to ucho?“

„Ucho přece znamená podvod. Podvedl jsem jednoho obchodníka, když jsem si nechal zaplatit za uklizení chodníku před výlohou a on tam přesto našel spoustu špíny.“

„A podvedl jsi ho?“

„Soud rozhodnul, že ano. I když jsem mu ten chodník zametal dvakrát.“

„Musíš si dávat větší pozor, aby ses do něčeho nezaplet, Mistrkajte,“ řekl ironicky. „K čemu jsou takový rady… Jak se jednou dostaneš pod nůž, je konec.“ Znovu se otočil ke zdi.

„Ještě jedna naděje tu je,“ řekl jsem tiše. „Slyšel jsi o Chandlerovi?“

Zavrtěl hlavou.

„Je to Australan, žije v Perthu. Fyziolog. Před pár rokama začal experimentovat s látkama, který vyvolávaj u plazů regeneraci ztracených orgánů.“

Zdálo se, že ho to trochu zaujalo. Pobaveně se zasmál. ,.Jo a má teď pilulky, který z lidí udělaj ještěrky. Když jim utrhneš nohu, do rána jim naroste nová.“

„Nesměj se… Chandler doopravdy začal s ještěrkama. Analyzoval všechny látky, který se jim tvořily v těle, když dorůstal náhradní orgán. Hledal ekvivalenty, který by působily například u savců.“

„A našel je snad?“

Neměl jsem potuchy, co dělal Chandler dál. Dokud jsem ještě pracoval pro NTM, dostával jsem v pravidelném bulletinu zprávy o všech projektech, které společnost nějakým způsobem podporovala. Tenhle fyziolog z Perthu obdržel každého čtvrt roku dost slušnou částku a veškerý servis, pokud šlo o materiál potřebný k experimentům. Vypadalo to velice nadějně, a kdyby se to mělo povést, byla by to bomba, která by vynesla miliardy. Jenomže od té doby, co jsem se ztratil ze světa, jsem o Chandlerovi neslyšel. Možná se ukázalo, že všechno je to blaf, možná výsledky kryje armáda a možná že firma čeká na vhodnou dobu, kdy s tím přijít na trh.

„Samozřejmé že je našel,“ řekl jsem přesvědčivě. ,Ješte když jsem měl obě ruce a uši a taky decentní zaměstnání, viděl jsem jeho výsledky na vlastní oči. Na laboratorních zvířatech tedy. Pamatuju si jen, že důležitý byly poměry vitamínů.“

Zase se zasmál. „To je bezvadný, že to vyprávíš zrovna ty, Mistrkajte. Proč jsi si nenechal sám něco narůst? Míst, kde by se to hodilo, máš po těle dost, ne?“

„Hele, mladej,“ řekl jsem upjatě, „srandu si ze mě dělat nemusíš. Příště ti nepovím nic a udělám líp.“

Otočil se od stěny ke mně. „Promiň, víš přece, že jsem to tak nemyslel.“

Ten večer jsme už jen mlčeli. Neurazil jsem se, ale neměl jsem mu už co říct. A jemu taky nebylo do řeči.

Když jsem usínal, napadlo mě, jestli jsem to nebyl vlastně já, kdo tomu druhému ublížil. Neměl jsem raději o Chandlerovi vůbec mluvit, bylo to přece úplně liché a vzdálené. Bylo to stejně neskutečné, jako kdybych sliboval království nebeské. Ale byla to naděje.

Ta neumírá poslední.

Naděje neumírá nikdy.

/III/ Jestli mi šel Mistrkajt něčím doopravdy na nervy, tak to byla jeho neustálá a zatraceně nenápadná snaha nějak mi pomáhat. Samozřejmě, byl jsem mu hrozně vděčný za to, že mě ten první večer, kdy jsem se octnul znovu na ulici a znovu úplně sám, vzal do svého pelechu a bez ptaní mi nabídnul, abych tu s ním nějak svou pálku přečkal. Taky jsem mu to řekl a dělal jsem, co šlo, abych se mu neboural do života.

Jenomže když je člověk s někým pohromadě delší dobu a nemá nic jinýho než čtyři zdi kolem, do něčeho se nakonec bourat začne. Začnou mu jít na nervy i věci, které by jinak nevadily. To jsem poznal už v děcáku a zažil jsem to i v Safírovém květu: jsou chvíle, kdy jediné, o co člověk stojí, je být někde daleko a s úplně někým jiným. U Mistrkajta to bylo vždycky, když se dal do pečování o to, abych dopadnul co nejlíp, a začal poučovat, co a jak mám dělat.

Je fakt, že korán znal docela slušně a občas ho prokládal i jinýma textama, o kterých jsem nevěděl vůbec nic. Ale Johna Lennona znal jen z rychlíku. A přitom už byl na světě, když ještě John žil a občas ho vídal v televizi. Živého ne, živého ho neviděl nikdy. Pamatoval si jen docela dobře den, kdy ho Chapman zastřelil. A neměl rád Joko jako většina těchhle starých hipíků. Vždycky mi to připadalo srandovní: táhli na východ, aby tu našli něco, co nedokázali objevit doma, a když jim to někdo, jako třeba Joko, přinesl až pod nos, tak ten nos začali ohrnovat.

Ale jinak jsem měl Mistrkajta hned od toho večera, kdy jsme se potkali U bílýho leknínu, docela rád. Bylo mi ho i trochu líto, skončit putování za moudrostí takhle sám není žádná procházka rájem. Bylo na něm hrozně vidět, jak ho celý život někdo otloukal, jak se neuměl bránit, oplatit ránu, ublížit někomu. Byl to prostě zestárlý hipík, *make love not war* z něj ještě dneska čišelo na dálku. Kdybych měl namalovat apoštola nenásilí, vzal bych si ho klidně za model, jenomže bych si ho musel šikovně nastavit ze strany, kde mu nic nechybělo. Protože právě Mistrkajt byl podle mě dokonalý příklad toho, jak se dá fasovat pálka za pálkou, i když člověk dohromady nic neudělá, a jen se neumí pořádně bránit. Jasně, John neměl rád drsňáky a rváče, ale když ho někdo udeřil, uměl mu to oplatit. Určitě to umel oplatit, Mark to přece taky říkal.

Marka jsem neviděl od toho prvního večera. Nebylo nijak těžké vyhnout se mu. Pavouci se pohybovali po svých cestách a já je raději nekřížil a navíc jsem začal žít víc ve dne než dřív. Jednou

jsem možná zahlídnul George, mihnul se v Morousově pasáži, ale ještě dříve, než jsem si mohl být jistý, že je to on, jsem uskočil stranou, aby náhodou nezahlídnul on mě. K Morousovi jsem šel raději znovu, o dvě hodiny později.

Chodil jsem k Morousovi pravidelně, pokaždé, když jsem se na to cítil. Za celou tu dobu jsem jiné peníze nedostal. To, co dělal Mistrkajt, jsem zkoušet nechtěl, byl jsem příliš málo pokorný, než abych se nechával jako on pro pár vydělaných pajsů urážet a tlouct. Morous moje ádvěběčko potřeboval, a tak to byla vždycky věcná záležitost, z ručky do ručky, vlastně spíš z ručky do krevní baňky. A bez řečí, že jsem jeho kluk, že takového syna, jako jsem já, by chtěl mít. Byl jsem teď pro něj a vlastně i pro sebe samotného *a real Nowhere Man, siting in his Nowhere Land, making all his Nowhere plans for nobody*.

Ne, tak úplně pravda to nebylo, poslední Johnův verš pro mě neplatil. Pořád jsem si dělal plány, jaké to bude, až mi levačku znovu přišijou. Nebyl jsem si jistý jen s jedním: jestli, když už to neudělají oni, si sám nenechám vyleptat tetování Vítězného pavouka z předloktí. Rozhodnutý udělat to jsem nebyl, prostě jsem si jen nebyl jistý.

Mistrkajt byl blázen, když si myslel, že nedávám zatraceně pozor, abych se ke svý ruce dostal zpátky. Už z dálky jsem se vyhýbal všemu, co vypadalo nebezpečně. Chodil jsem s očima sklopenýma, abych nikoho neurazil ani svým pohledem, vždycky jsem ještě dřív než včas ustoupil stranou a nebo se schoval někam do kouta, kde nebylo na můj zločinecký pahýl vidět. A počítal jsem, pořád jsem počítal dny, které už utekly a ty, které mě čekají. V koutě malého dvorku, který dělil naši kůlnu od opuštěného hrnčířského krámu, byla hromada hliníkových plechovek od koly, od toniku a piva bez alkoholu. Každý den jsem přenášel jednu plechovku na hromadu v protějším koute. Každý den jsem se stokrát díval, kolik plechovek ještě zbývá. Co bylo Mistrkajtovi do toho? Proč jsem mu to měl povídat? Aby mě pochválil?

Nemohl jsem mu to říct, ale když jsem se konečně přiznal, že chodím k Morousovi, a on se potom rozzuřil, udělal mi docela radost. Konečně z něj byl alespoň na chvíli chlap, se kterým stálo za to si promluvit a který pořád jen nepoučoval a nepečoval. Vždyť z tý jeho pokory a laskavosti se mi někdy už málem chtělo blejt! Vztek mu seděl mnohem víc, a jestli to sám za cely život nepoznal, tak měl doopravdy smůlu. Dokonce se zdálo, že i potom, když se vybouřil, je uražený a ten večer už jsme si moc nepopovídali. Což

mi moc nevadilo, byl jsem po záseku, co mi Morous udělal do žil, utahaný jako pes.

Ráno ale, abych mu udělal radost, jsem se zeptal:

„Jak to je, doopravdy s tím australským doktorem, Mistrkajte?“

Nespletl jsem se, určitě na to čekal. Málem povyskočil, ale rádoby lhostejně odsekl: „Vždyť jsem ti to všecko už řek.“

„Tak mi to zopakuj.“

Bylo to totéž co včera, a jestli to byla pravda, tak to neznělo špatně. Vzpomněl si dokonce ještě na pár detailů.

„První s tím začali v Londýně, v národním ústavu pro lékařský výzkum. Všimli si, že mloci, který přišli o nohu a ta jim dorůstá, produkujou vitamín A. Takže potom začali v roztoku áčka koupat mloky, kterým nic nechybělo. Některým vyrostly nohy delší než dřív, jiným zase pět nebo dokonce šest místo čtyř, záleželo na síle roztoku. Já už si to ale vážně moc nepamatuju, Johne. Vím jenom, že ten Chandler z Perthu namixoval nějakej koktajl z vitamínů a spousty dalších látek a že po něm začaly narůstat nový a hlavně správný tkáně i savcům. Chtělo by to zkusit na vlastní kůži.“

Zašklebil jsem se. „Dík. To raději si nechám přišít tu vlastní.“

„To udělej,“ řekl. „To rozhodně udělej.“

A zase se tak soucitně usmál, jako ten, kdo to se mnou myslí ze všech na světě nejlíp. Z takovýho úsměvu by bylo každýmu na nic, nejen mně.

Praštil jsem sebou zpátky na matraci a tupě zíral do nízkého špinavého stropu kůlny. Za pár dní si nechám přišít ruku zpátky a sbohem, Mistrkajte.

Když odcházel, aby si vydělal svých mizerných pár pajsů, něco zabručel. V tu chvíli mě nenapadlo, že je to poslední, co jsem od něj kdy slyšel.

Nejdřív to znělo, jako kdyby venku, na ulici před hrnčířstvím, zaskřípala nějaká kola. Nevzrušoval jsem se, co se dělo na ulici mě nezajímalo. Do temné chodby vedle prázdného krámku plného pavučin a odpadků, kudy se šlo na náš dvůr, nikdo chuť jít neměl. Klidně jsem ležel dál a celkem bez zájmu prohlížel jednu z Mistrkajtových knížek, otrhaný a promaštěný paperback psaný anglicky jako Johnovy texty. Rozuměl jsem jen některým slovům; o co jde, jsem nevěděl.

Potom něco bouchlo v chodbě před dvorkem. Mistrkajt to nebyl určitě, a když ano, tak ne sám. Takhle jeho kroky nikdy nezněly. Jenomže taky sebou nikdy nikoho nepřivedl.

Opatrně jsem se zvedl a vykoukl úzkým okénkem pod střechou kůlny ven do šera.

Na dvorku bylo prázdno. Ale v chodbě teď zaskřípal kamínek pod něčí nohou a potom se ozvalo slabé syknutí. Někdo byl vevnitř.

Dveře ve vypařených závěsech se zhouply a do dvorka nakoukla hlava. Byl to Mark.

Jasně, měl jsem zůstat, kde jsem byl, vzít do ruky prázdnou flašku a čekat za dveřmi, kdyby se sem náhodou zašel podívat. Čekat, jen čekat, až zase bude všude kolem ticho a teprve potom opatrně vylézat ven, podívat se, co se dělo, a když, tak utíkat. Zbývalo už přece jen pár dní. V koutě, odkud jsem bral plechovky, už jich bylo jen docela maličko.

Jenomže já místo toho otevřel dveře a vyběhl ven.

Proletěl jsem dvorkem ke dveřím.

„Marku!“

V chodbě byla téměř úplná tma. Ale i ta trocha světla, která sem padala, mi stačila, abych poznal všechny, kdo tam byli.

Na špinavém hrubém betonu ležel se zvrácenou hlavou a otevřenýma skelnýma očima Mistrkajt. Od krkavice se mu táhla tlustá odběrová trubice k baňce s barvou. Vedle stála další, už plná.

Jadej klečel nad ním a rukama mu rytmicky mačkal hrudník. Povzbuzoval srdce, aby z krční tepny dostal co nejvíc krve.

Nad ním stál Mark a v každé ruce mel odběrní baňku plnou barvy.

„Marku!“ vydoloval jsem ze sebe. Nebylo tomu určitě rozumět.

Okamžik se na mě oba beze slova dívali. Potom Jadej trhnul hlavou a Mark položil baňky na zem.

Mistrkajt to všechno pozoroval prázdnýma očima.

„Sundej ho,“ sykl Jadej. „Má ádvěbé, to se dobře prodává.“

Stál jsem a nedokázal se pohnout.

Mark po mě skočil a jediným švihem ruky mezi klíční kosti mě prohodil zpátky na dvorek.

Nebyla to silná rána. Kdyby mě praštil doopravdy, tak, jako mě to učil, mohl mě zabít, to jsem věděl. Ale on mě nechtěl zabít.

Zřítil jsem se do rohu dvorku. Zachrastila pode mnou hromádka plechovek. Bylo jich opravdu už jen pár.

Zůstal jsem ležet na zemi.

„Marku! Vy jste ho sejmuli úplně! Z toho se přece už nedostane!“

Stál nade mnou a shora mě pozoroval.

„Co se do toho montuješ, Johne. Chceš se snad přiživit?“

„Nechte ho už bejt, je to můj kámoš.“

„Máš prima známosti, Johne. Ale teď už koukej vypadnout, nebo se Jadej rozčílí doopravdy a budu tě muset sejmout taky.“

Pořád nade mnou stál, připravený při prvním pohybu mě udeřit a omráčit. Ale z jeho pohledu jsem poznal, že se mu do toho nechce.

Zvedl jsem se a pozpátku couval kolem kůlny pryč. Když jsem se škrábal do průchodu v polorozbořené zdi, byl dvorek prázdný. Jen plechovky, označující dny, které mi zbývaly do konce trestu, se rozkutálely do všech stran.

Proběhl jsem úzkou nedlážděnou uličku mezi hliněnými zdmi a zatočil vlevo, do zpustlé zahrady za rozpadající se garáží. Za žlutozelenou stěnou sluncem spálených keřů začínal betonový chodníček, který vedl na ulici. Na křižovatce před vchodem do podzemní dráhy byla řada telefonních automatů. Stiskl jsem tři trojky. Sotva jsem dýchal víc vzrušením než vyčerpáním.

Konečně někdo zvedl sluchátko. Ozval se mužský hlas.

„Přijeďte co nejrychleji do Džinnáhovy ulice v Modré čtvrti,“ sípal jsem. „Starý hrnčírství hned na začátku. V chodbě tam leží člověk, ztratil spoustu krve. Musíte rychle.“

„Pavouci?“ zeptal se ten hlas.

Nadechl jsem se a jen po malé chvilce váhání řekl: „Ano. Rychle, prosím vás.“

„Kdo volá? Můžete nadiktovat jméno a adresu, prosím?“

Zavěsil jsem.

Potom jsem dlouho stál a tupě zíral na pancéřové tělo telefonního automatu před sebou, dokud jsem si neuvědomil, že za zády slyším nějaké kroky a že musím zpátky anebo pryč, ale rozhodně nemá smysl, abych tu dál stál a koledoval si o malér: co kdyby někoho napadlo obvinit mě, že rozbíjím rukou, která mi zbývá, telefony.

Stejnou cestou, kterou jsem doběhl na křižovatku, jsem se vrátil ke kůlně a na dvorek. Byla už skoro tma.

Chvílí jsem poslouchal. Ticho. Opatrně jsem se přiblížil k otevřeným dveřím do chodby. Byl v ní už jen Mistrkajt.

Ležel na zemi ve stejné poloze, v jaké jsem ho viděl, když na něm Jadej pracoval. Byla už příliš tma, ale zdálo se mi, že má otevřené oči. Klekl jsem si na jedno koleno a zvedl mu hlavu. Položil jsem si ji zátylkem na druhé koleno. Jednou rukou to šlo mnohem hůř, ale šlo to. Pokoušel jsem se prohlédnout si ránu na krku, ale bylo příliš tma a na to, abych si ji ohmatal, mi chyběla druhá ruka.

Víc jsem pro něj udělat nemohl. Věděl jsem, co mám dělat. Mám Mistrkajtovu hlavu položit zpátky na zem a utíkat pryč. Zdrhat co nejdál a co nejrychleji od tohohle místa a zapomenout, že vůbec existuje. Ale taky jsem věděl, že to neudělám.

Potom zakvílela siréna sanitky a z ulice dovnitř vniklo prudké světlo. Bylo jako úder mezi oči. Neviděl jsem nic, slyšel jsem jen kroky několika párů nohou a nějaký hlas štěkl:

„Ani hnout!“

Tak tohle už znám, napadlo mě, než jsem dostal ránu do zátylku a propadl se někam do tmy s barevnými kruhy.

„No proč nic neříkáš, Kato?“

Poručík Husain seděl za svým stolem a studenýma hnědýma očima mě pozoroval. Stejně jako když jsem tu byl poprvé, ležely před ním moje papíry; fotografie, záznam hlasu, otisky prstů. Všech deseti prstů.

Poprvé jsem tu byl před půl rokem.

„Já jsem ho doopravdy nezabil,“ řekl jsem.

„A kdo tedy?“

Nevím, pokrčil jsem rameny.

Zakroutil hlavou, jako bych ho už unavoval, a opřel se o křeslo, ve kterém seděl. Potom se na mě zespoda podíval a odhodil tužku, kterou celou dobu otáčel v prstech, na stůl.

„Vždyť je to jak kolotoč. Našli tě u zavražděného Roberta Kaye, a dva členové přepadového oddílu shodně vypověděli, že jsi byl spatřen v typické pozici, v jaké Pavouci odebírají krev z krční tepny. Při zatýkání ses nebránil. Při prohlídce místa činu byla na podlaze nalezena asi metrová trubice z měkkého materiálu, ukončená dutou jehlou. Takové trubice se používají v lékařství při zavádění transfuzí a infuzí do cév. Taky je používají Pavouci při loupežích krve. Skutečnost, že na místě nebyly nalezeny žádné zásobníky na krev, a fakt, že podle pitevního protokolu byla smrt Roberta Kaye způsobena vysokou ztrátou krevní tekutiny převyšující polovinu kapacity jeho krevního oběhu, lze vysvětlit pouze tak, že jsi loupež neprováděl sám, ale s pomocníkem nebo pomocníky, kteří při příjezdu vozu rychlé lékařské pomoci a přepadového oddílu stačili uprchnout. Jinak se to vysvětlit nedá. Nebo to bylo jinak, Kato? Mluv, prosím.“

‚Já jsem ho nezabil,“ řekl jsem. „Fakt ne. Já ho měl rád.“

„A kdo ho tedy zabil?“

Nevím, pokrčil jsem rameny.

„Já se ti divím, Kato. Zdrhnou, nechají tě v maléru a ty je ještě kryješ. Kdo tam byl s tebou?“

„Já ho nezabil. Já ho takhle už našel.“

Zavrtěl zase znechuceně hlavou. „Kdyby tady nebyl ten záznam tvého hlasu z telefonního automatu, tak bych se s tebou na mou duši nepatlal a už bys jel. Srovnával jsem si to, modulace ti naprosto odpovídá. Ovšem záleží na mně, jestli záznam zahrnu do spisu nebo ne, chápeš? A jak to můžu udělat, když ty pořád tvrdíš, že nic nevíš? Proč bych ti měl pomáhat, když ty nechceš pomoct mně?“

‚Jenomže já ho fakt nezabil. Nevím, kdo to udělal.“

„No dobrá. Já zase nevím, žes volal první pomoc. Ohromně se mi tím celý případ zjednoduší.“

Natáhl ruku a dotkl se jednoho ze senzorů na stole před sebou. Potom si odkašlal a začal mluvit k mikrofonu, trčícímu uprostřed stolu.

„Na místě činu byl přistižen obžalovaný Akbar ibn Kato — používá taky jména John — který spolu s neznámým spolupachatelem nebo spolupachateli způsobil smrt vykrvácením Robertu Kayovi, místo posledního pobytu neznámé. Obžalovaný neprojevil v průběhu vyšetřování ani účinnou lítost, ani snahu pomoci vyšetřujícím orgánům. Vzhledem k tomu, ze v současné době je ibn Kato ve výkonu trestu amputace levé ruky in ulna na dobu šesti měsíců podmíněně, navrhuji, aby případ nebyl projednáván znovu soudně, ale bylo pouze prokuraturou potvrzeno, že amputace levé ruky in ulna se mění z podmíněné na absolutní. Současně by ve smyslu zákona bylo předloktí levé ruky Akbara ibn Kato, uložené v Národní bance orgánů určených k transplantaci uvolněno pro potřeby městské nemocníce v Novém Karáčí. A je to. Souhlasíš? Jestli ne, tak tu kazetu se záznamem návrhu můžeme vrátit zpátky a říct si, jak se celý případ jeví ve světle nově zjištěných skutečností.“

Tázavě se na mě podíval.

Neuměl jsem pochopit, jak je možné, že mnou teď neprojel záchvěv strachu, bolesti, hrůzy. Byl jsem klidný, jako kdybych byl někdo třetí, kdo nás dva pozoruje. Takhle mi bylo, když mi brali ruku do zástavy, uvědomil jsem si. Proč by mi nemělo být stejné, kdy mi ji poručík Husain bere navždy.

Pořád se na mě díval.

Yesterday, all my troubles seemed so far away, now it looks as though they’re here to stay, oh I belive in yesterday.

Asi jsem trochu pohnul rty, protože poručík Husain se naklonil dopředu a řekl: „Vzpomněl sis na něco? Říkal jsi přece, žes toho Kaye měl rád… Copak nestojíš o to, aby jeho vrazi byli potrestáni?“

Zavrtěl jsem hlavou a pokrčil rameny. Nevím, nic nevím.

„Mimochodem, on to nebyl taky žádný svatoušek,“ pokračoval Husain pořád stejným, trochu důvěrným tónem. „Tresty, které dostal tady, byly úplné maličkosti proti tomu, k čemu ho odsoudili v Evropě. Interpol ho hledal už spoustu let. Ten tvůj Kay byl totiž mezinárodní terorista velkého formátu. Jenom v Anglii si měl odsedět třicet let za hromadnou vraždu. V Německu a ve Francii by ho čekalo doživotí. Kdybys ho nezabil, tak se to nikdo nedozví. To bys do něj neřekl, co?“

Třeba to byla pravda, nevím. Mistrkajta se už nikdo nezeptá.

Konečně pokrčil rameny poručík Husain. „Takže dobrá. Skončíme to.“

„Můžu se na něco zeptat?“ řekl jsem.

„Samozřejmě,“ řekl a sáhl po tužce, snad aby si poznamenal, co mu povím. Hlavu naklonil plný očekávání na stranu.

„Dostáváte za každou ruku, kterou poskytnete nemocnici, nějaký rabat?“

Chtěl jsem, aby ho alespoň na chvíli popadl vztek, aby ztratil svou úřední jistotu a vyrovnanost, ale nepovedlo se mi to. Nedopřál mi ani to nejmenší vítězství.

Ale přesto jsem najednou věřil, že nakonec vyhraju já.

Všechno se odehrálo rychle jako v televizi. Z Husainovy těsné kanceláře mě odvedli přes dvůr do protější budovy, kde sídlil prokurátor. Tam mi rychle někdo přečetl souhlas s poručíkovým návrhem a zeptal se, zda se nechci odvolat.

Nechtěl jsem, a tak před mýma očima symbolicky provedli veřejnou popravu mé ruky: úředně mi odebrali štítek s číslem schránky, v níž byla ruka uložena v Národní bance určených k transplantaci, a udělali do něj nožem na otvírání obálek díru. Chlapík, který popravu vykonával, se při tom tvářil, jako kdyby narážel nevěřícího ďaura na kůl. Alláh akbar!

Ještě odpoledne jsem se octl před vraty Alhambry. Byl jsem znovu, pokolikáté v životě, sám.

Od moře vál monzun. Byl horký a byl cítit solí a vodou.

Vvkročil jsem proti němu, směrem k jihu.

There, there's a place, where I can go, when I feel low, when I feel blue, and it's my mind, and there's no time, when I'm alone.

Tam daleko je Austrálie, Perth, tam žije doktor Chandler a mixuje svůj koktajl.

Tam někde každý den vstává a každý večer chodí spát moje první holka.

John Lennon z Liverpoolu to říkal.

Mistrkajt to říkal.

Vím to, já to vím.

ŽIVOT A OSUDY FORCEFAMA WHITEA

/XI/ Nakonec se Forcefam White rozhodl, že napíše knihu. Měl na mysli dílo, které by se svým způsobem týkalo všeho, co je pro život i pro vesmír doopravdy podstatné. Kniha se měla jmenovat *Moře času*.

Kdykoli později o tom názvu uvažoval, říkal si, že lépe svou knihu nazvat nemohl. Leda by ji pojmenoval *Podivuhodné odpoledne na sklonku vesmíru*. V té době se totiž měl příběh, který i on sám jen tušil, odehrávat; během několika chvil, kdy vesmír dosáhne svého největšího rozpínání a začne se smršťovat.

Forcefam White nepochyboval, že to bude velký okamžik, nebyl si však jistý, jaký bude mít doopravdy význam. Bude to chvíle, v níž dosavadní trvání vesmíru vyvrcholí, jakýsi absolutní orgasmus existence, nebo jen bezděké přešlápnutí před miliardy let dlouhou cestou zpět? Bude to výkřik, anebo vzdech?

Nepochybně byl tenhle názor na další vývoj něčeho tak absolutního, jako je právě vesmír, zcela naivní. Ale za ta léta, co Forcefam White ve vesmíru žil, zvykl si pohlížet na něj jako na živou bytost.

Nelámal si hlavu představami, jaké budou tvary a podoby hmoty na sklonku vesmíru. Doženem-li to do extrému, byly mu lhostejné osudy planet a bylo mu jedno, zda v tělech ještě budou tepat srdce a zda v žilách těchto těl bude proudit krev nebo něco jiného, co ji nahradí. Vlastně si ani nemohl být jistý, zda na sklonku vesmíru budou ještě odpoledne anebo co bude místo nich. Nebylo to pro něj prostě podstatné.

Avšak to podstatné nedokázal pojmenovat. Jen někdy se to mihlo kolem, jednou jako pocit, jindy matná vzpomínka, vzdálená ozvěna.

Kdysi, v době, kdy se to možná stalo, si Forcefam White takových informací vůbec nevšímal. Nanejvýš by řekl, že z hlediska pozorovatele jsou zatíženy obrovskou chybou a vnášet je do jakéhokoliv systému by znamenalo zbavovat, jej přesnosti a objektivity.

Jenomže tenkrát nehledal tvar toho podstatného. Dnes ano. Podobala se, byť vzdáleně, jednomu odpoledni. Nezáleželo na tom, kdy to bylo a kde to bylo, ani na tom, jak se ta dívka jmenovala. Z bříšek prstů, jimiž se jí tenkrát dotýkal, dávno vyprchala chuť její kůže a vůbec by nemohl odpřisáhnout, že ji doopravdy miloval.

Ale i když by to nikdy nemohl dokázat, byl si jistý, že právě v onom odpoledni se odvážit vyplout na Moře času, lákán jeho nekonečností, s touhou objevit druhý břeh.

OBSAH

Vosí hnízdo 11
Život a osudy Forcefama Whitea I 77
Na zdraví! 79
Život a osudy Forcefama Whitea II 86
Krátké štěstí dr. Alexe Marka 88
Život a osudy Forcefama Whitea III 95
Kdo se směje naposled 97
Život a osudy Forcefama Whitea IV 110
Budete si přát? zahuhňala centrální automatická servírka 111
Život a osudy Forcefama Whitea V 117
Potěšení pro Váz i celou Rodina 118
Život a osudy Forcefama Whitea VI 127
…počkejte, kde jsem to skončil…. 128
Život a osudy Forcefama Whitea VII 133
Den na Kallistó vydá za rok na Zemi 135
Život a osudy Forcefama Whitea VIII 146
Zpráva o výsledku pracovní cesty 147
Život a osudy Forcefama Whitea IX 157
Na co ale mysleli klasikové? 159
Život a osudy Forcefama Whitea X 173
Šest měsíců, in ulna 175
Život a osudy Forcefama Whitea XI 228

JAROSLAV
VEIS

MOŘE ČASU

Ilustroval Jiří Svoboda
Přebal (s použitím kresby J. Svobody),
vazbu a grafickou úpravu
navrhl Rostislav Vaněk
Digitalizace TomasT
Vydala Mladá fronta
jako svou 4730. publikaci
Edice Alfa, svazek 93
Edici řídí dr. Irena Zítková
Odpovědný redaktor Vojtěch Kantor
Výtvarný redaktor Jiří Svoboda
Technická redaktorka Slíva Hofmanová
Vytiskl Mír, n. p., závod 3 v Praze
14,10 AA, 15,36 VA. 40 000 výtisků
232 stran. 1. vydání, Praha 1986
601/22/85.6 13/33 23-005-86
Cena váz. výtisku 22 Kč

Poslední, co se ví o Forcefamu Whiteovi, je zhruba tohle:
S léty dospěl Forcefam White k takové zralosti a k takové moudrosti, že znal všechno uvnitř i vně vesmíru. Byl taky neobyčejně bohatý a mohl nejen dokázat všechno, co chtěl, ale taky mít všechno, co chtěl.
Neměl jen žádné vlasy, ale to nevadilo, s tím byl vyrovnaný.
Byl svou zralostí, moudrostí, bohatstvím a mocí naprosto nesnesitelný. Ze všeho nejnesnesitelnější byl ovšem svou vyrovnaností. Alespoň kdekdo to tvrdil, i když jemu samotnému to neřekl nikdo.
Ostatně jemu nikdo nic nemusel říkat. Protože byl Forcefam White právě takový, jaký byl, přišel na to sám. Jako konečně na všechno předtím.
Kromě již zmíněných vlastností byl Forcefam White taky muž činu. Spoustě lidí tím šel hrozně na nervy.
Zrovna stál ve třistadvacátém patře domu, který spojoval jako gigantický oblouk dva břehy jednoho kontinentu a říkalo se mu Whiteova duha, protože ho sám navrhl a vlastnil, když na to přišel. Okamžitě se s tím vyrovnal a bez rozmýšlení přistoupil k nejbližšímu oknu.
Rozevřel obě křídla a skočil.
Nikdo neví, jak dopadl.
Takový byl Forcefam White.

23-005-86 13/33
Cena váz. výtisku
22 Kčs